

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

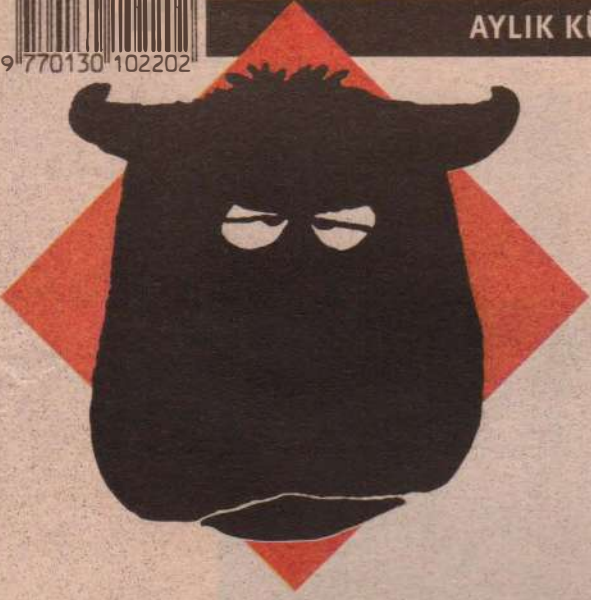
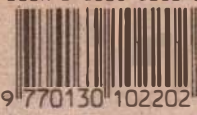
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

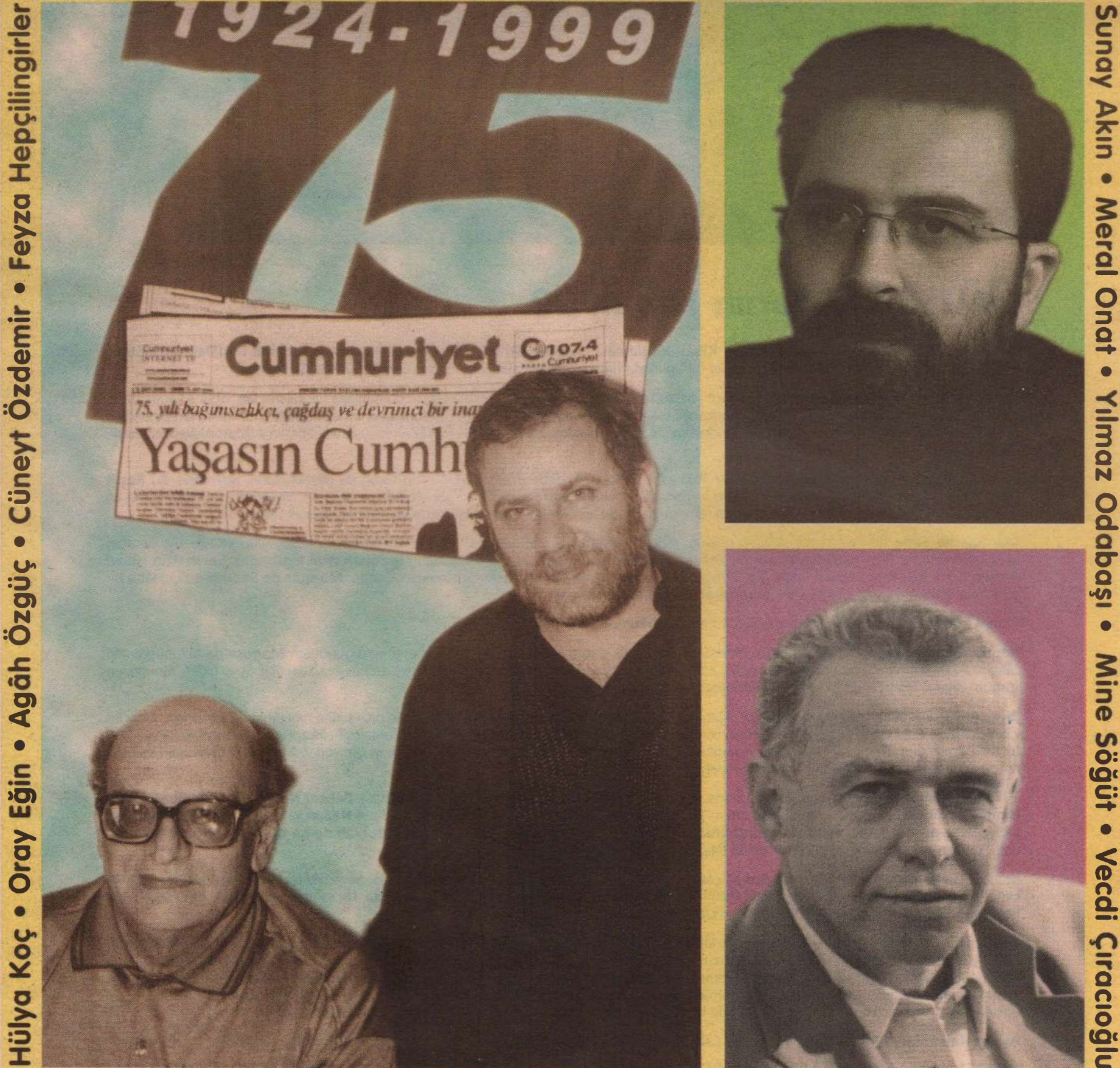

ÖKÜZ

www.ozkuz.com.tr

karşıma bir daha çıkma sakın bence bu asrın hatası olur

• Fazıl Hüsnü Dağlarca • Mehtap Kandemir • Ece Ayhan • Panter Emel •

Hülya Koç • Oray Eğin • Ağah Özgüç • Cüneyt Özdemir • Feyza Hepçilingirler

• Ahmet Erhan • Nalan Türkeli • Bağcı Duran • Oktay Taftalı • Gülay Batur •

Sunay Akın • Meral Onat • Yılmaz Odabaşı • Mine Söğüt • Vecdî Çiracıoğlu

Ece Ayhan 1970'li yıllarda

Günce / Yarım Kasım'99

Orhan Veli'nin "Lütfen Be"si aklıma düştü. Kibarlık Budalası oyununu Orhan Veli çevirmiş. Bu oyunda Kibarlık Budalası'na "Lütfen Be" dedirtiyor. Orhan Veli'nin Kapalıçarşı şiiri bir anlamda İkinci Yeni'yi haber verir. Bunu Cemal Süreya da paylaşırdı.

Tutumluluk ve Yerli Malı Haftası'na dair, incir ve üzümü hatırlarım, Zeyrek Ortaokulu'nda. Cumhuriyetin ilk yıllarından 1933'e kadar, hatta sonra da sürdü bu politika. Mesela basma fabrikaları, şeker, pancar fabrikaları kuruldu. Dışardan gelmeyecek çünkü. Ben hatırlarım pamukları kırıkla iplik haline getirirdi halam, teyzem. Nurkalem'leri vardı, yazarken içine kaçırdı. Bir de Almanya'dan Faber'in Alligator kalemleri vardı, onlar pahalydı.

Nedense, Reşat Nuri Güntekin'in Miskinler Tekkesi romanındaki dede dilenci olduğu için torun da dilenci olarak anımsanır. Bu Reşat Nuri'nin kusuru olarak bilinir. Oysa yıllar sonra romanı birinci elden okuyunca öyle bir şey olmadığını gördüm. Ve yazarın hemen hemen en güzel kitabı olduğunu saptadım. Kendisi bürokrat olduğu halde bürokratlara ağır eleştiriler yöneltiyordu. Olacak hikaye değil.

Marquis de Sade deyince benim aklıma ressam Yüksel Arslan gelir. "Posbıyık" derdik, kendisine. Çok yoksuldu ve ailesiyle beraber Eyüp'de otururdu. Hep kök boya kullanırdı. Yumurtayı vernik gibi kullanırdı. 1954-55 yıllarında Sabahattin Eyüboğlu, Selahattin Hilav, Adnan Benk, Mazhar Şevket İpşiroğlu dünya çapında özgün bir ressam olduğunu söylediler O'nun. Marquis de Sade okurdu. Hatta bir gün sahalarda onun sattığı Asya'da Bir Barbar adlı kitabı satın aldım.

Cemal Süreya ve Aziz Nesin de yaşasalar, mutlaka Öküz'de yazarlardı.

Namık Kemal'in ailesi artı-değer'den -sömürü oranı- büyük çapta yararlanmıştır. En çok eser verdiği dönem Magosa'da bulunurkendir. Magosa Zindanı'nda ama zindan falan değil, adı zindan. Misafir odaları, uşak odaları... Beykoz'dan her ay Kabakulak Suyu gider. Yani şeklen sürgün. Ziya Gökalp'ten farkı yok. Cumhuriyet benimsiyor onu, her zaman yanına alıyor.

Divan şiiri, Divan şiiri diyorlar, oysa okul çocukları her türlü Divan şiirinden nefret ederler. Bâki'nin bazı şiirleri pırıl pırıldır. Yaşlılar için. Gençler için değil tabii. Bâki çeliğe suyu iyi vermiş. Tabii bu da yaşlılar için. Şimdi Divan şiirinin vezinleri şimdi ancak şifreli kapı vurmak olarak kullanıyor. Tık tık tık, ben geldim. Divan şairlerinin özel hayatlarını hiçbir zaman şiirlerinden çıkaramazsınız. Çok iyi gizliyorlar. Mesela bir divan şairi kalpten ölürse cebinden çıkan şiirin sonu nokta noktalanır.

1973'te Nazım Hikmet'in ölümünün 10.yılında, Oğuz Akhan Milliyet Sanat dergisininin yöneticisidir, Behçet Necatigil'in Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü'nün ilk baskılarında Nazım'ın adını bile kullanmadığı halde, nedense Necatigil'den Nazım yazısını sipariş eder. Necatigil yazıyı "Nazım Hikmet'te evlat sevgisi yoktur" diye bitirir. Memet Fuat da Yeni Dergi'de "Babiali'de ne dümenler döner bilirsin" der, "neden böyle diyorsun, ayrıca onda (Nazım'da) aşk evliliği vardı".

İstanbul Tüyp Kitap Fuarı'ndaki Öküz Paneli çok güzel geçti aslında. Herkes kendi görüşünü söyledi. Seyirciyle içiçeydi, seyirci yabancı kılmadı kendini, herkesi dikkatle dinledi. Yine Metin Üstündağ iyiydi bence... Salon tıklım tıklımdı. Güzel bir şeydi. Hiç sahtelik yoktu. Her şey içtendi Öküz Panelinde. Salona girerken seyirciler alkışlarken içim doldu aslında.

Ortaokuldayken Nihal Atsız'ın Bozkurtların Ölümü kitabını okumuştum. Yıllar sonra Nihal Atsız ve arkadaşları Kadıköy'den Maltepe'ye kadar yürüdüler. Geceleyin. Sözde Nihal Atsız için bir darbe yapılacak. Oysa Milli Eğitim Bakanlığı onu çoktan kızağa çekmiştir, kütüphane memurluğu yapmaktadır yani maaşını da kesmiyorlar işte... O kadar çok Alparslan Türkeş, Sultan Galiyev vardır ki, sürüyle. Yağmur Atsız'ın annesi Almandır ve Almanya'da yaşamaktadır, kimse yazdıklarına inanmaz, kimse dikkate almaz. Belki alan da vardır. Bakırköy Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde bir deli dışardaki bir adama sorar: "Siz dışarda kaç kişisiniz" gibi.

Ayağa Kalkanlar: 1.Mina Urgan, 2.HEEC'LE Lale Müldür, 3.Zeki Demirkubuz, 4.Neşe Düzel, 5.Vedat Türkali

"Ege bir Yunan gölü değildir." dedikten sonra, bunu düzeltmek için "Ege bir Türk gölü de değildir." demesi, bunu da düzeltmek için "Zaten Ege bir göl değildir." demesi Demirel üslubunun tipik ve unutulmaz örneklerinden biridir.

Cumbaba, Cumhurbaba, Cumhurbaba

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

"Hürriyetlerin korunması dahi, temel hak ve hürriyetlerin korunması dahi, ülkede özgürlüklerin var olması dahi, demokratik kuralların mevcudiyeti ve demokratik nizamın tesisiyle mümkündür. Yani demokratik otoritenin tesisiyle mümkündür." Aynı sözleri yineleyip durduğuna, "Demokrasi olmadan özgürlük olmaz." demek için sözü bu kadar dolandırdığına bakmayın; "örtülü" bir mesaj vermek istiyor da ondan. Yoksa "Ondan sonra seçime gider. Kim istiyorsa orta yere çıkar. Bu işi meclis halleder." gibi kısa hüküm tümceleriyle konuşur aslında. Daha doğrusu seslendiği kitleye, bulunduğu ortama göre "turlü çeşitli" maskeleri vardır. Depremde, cenazede başka; düşünde, açılışta başka maske kullanır ve her maskeye uygun bir çift söz, dolabında hazır bekler.

Kışlalı'nın cenazesine mi gidilecek, gardroptan, yüzün bütün engebelerini ortaya çıkaran en abus maske seçilir; çekmecedan de günün "mânâ ve ehemmiyet"ine yaraşır bir "taziye" mesajı: "Sayın Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı. Sana Allah'tan rahmet diliyorum. Sana uzanan eller kırılısın."

Her derde dava sözlerin bulunduğu çekmece iki gözlüdür. Birinde yabanlıklar durur. Saygın ve seçkin (ya da zengin ve becerikli; yani aile fotoğrafına girmeye hak kazanabilecek) olanların karşısında kullandığı pırlıl pırlıl İstanbul Türkçesi, halka doğrudan seslendiğinde yerini koyu bir Isparta ağzına bırakır. "Benzin vaadi da biz mi içtik?" sözleri belleklerimizde bütün tazeliğiyle durmaktadır. Kısaca iki ayrı **Demirel** vardır: Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Baba Çoban Sülü.

Baba, çoban kökenli olduğu için, deyimlerle, halk söyleşiyle konuşmakta üstün yetenekli ve olağanüstü başarılıdır. Son deprem felaketinde Marmara Bölgesinin jeofizik durumunu "Altımız çürük" biçiminde bir savsözle özetleyivermesini bu üstün yeteneğine borçludur. Ancak, bunu söylediği anda, üstümüzün de en az altımız kadar çürük olduğunu, üstelik yetkili bir ağız olarak, kendisinin kanıtladığını fark etmemiştir. Ayrıca İTÜ'nün açılışında, üniversite öğretim üyelerinin kendisine yaptığı bütün bilimsel açıklamaları dinledikten sonra, o okuldan mezun olmuş, bilim okumuş bir yüksek mühendis olarak "Allah'ın takdiri!" biçiminde yorum yapması da gözlerden kaçmıştır. Oysa aynı yorumu başka sözcüklerle yaptığı için **Mehmet Kutlular**'ın başına gelmeyen kalmadı. Kutlular, Demirel'den fazla ne söylemişti ki? Cumhurbaşkanı tarafından belirtilen "Allah'ın takdiri"nin "ceza" yönünde olduğu yorumunu yapmıştı yalnızca.

Kışlalı'nın öldürülmesine tepki gösterirken ilk söylediği, seçilen gün ve hedefi "fevkalade enteresan" buldu-

ğuydu. Nedenini söylemedi. Onun yerine "Bu, adi bir cinayettir." dedi. Hemen arkasından "Olay, basit bir cinayet olayı değildir." diye açıklama yaptı. "Bir cinayettir; ama arkasında birtakım niyetler ve planlar olduğu görülmektedir." Susurluk'ta devlet - çete ilişkisinin ortaya çıkmasında da aklına getirmedeği "Bana saçıcılar adam öldürüyor, dedirtemezsiniz." sözünü yine aklına getirmede.

Kendisiyle bütünleşmiş "Dün dün-dür, bugün bugündür." "Yollar yürümekle aşınmaz." gibi sözleri henüz belleklerden silinmemiştir. Ken-

disi yalnız babamız değil atamız da sayılabileceğinden atasözü kıvamında sözler eder. Birkaç kuşağın telefne yetecek kadar uzun süren "devr-i saltanat"ında halkın gönlünü böyle halk tipi konuşmalarla kazanmıştır. "Cumhurbaşkanını halk seçsin" diye diretirken hesabı, halkın kendisini sevdiği üzerine kuruludur. Ayrıca bu sevgiyi kazanmak için "Benim köylüm, benim işçim..." sahiplenmesinden, "tüyü bitmemiş yetim" muhabbetine kadar her şeyi yapar. Alevilere, kendilerin bu ülkenin birinci sınıf vatandaşı saymalarını önerirken Diyanet İşleri Başkanlığını kaldırmayı hiç

düşünmediği gibi, Kürtlere "Bu ülke de sizindir, bu devlet de sizindir. Bu ülkenin nimetleri de sizindir, külfetleri de sizindir." derken "nimet" in zaten paylaşıldığını, Kürtlerin payına düşecek, "külfet"ten başka bir şey kalmadığını bilmezmiş gibi yapar.

Hep "tasvip görecek" hareketler peşindedir. Af yasasını bunun için veto etmiştir. Affı veto etmeden önce başbakanı neden dinlemediği sitemine "Dinleseydim, dinlememiş olur-dum. Başbakan geri çevirme deseydi; ona rağmen çevirseydim, daha mı iyi olurdu?" diye yanıtlarken işin özünü açıklar. YÖK'e karşı tepkilerin yükseldiğini fark edince bir üniversite reformunun gerekliliğinden, RTÜK'e karşı sesler yükselince RTÜK yasasının gözden geçirilmesinin şart olduğundan söz etmesinin altında hep bu "tasvip görecek hareket" sorunsalı yatar. Depremzedeler için söylediği "Bir damla yağmur düşse benim kafama düşmüş gibi oluyor." söz kalıbını azıcık değiştirip **Aliyev**'i hoşnut etmek için "Azerbaycan'a iğne batarsa Türkiye'ye çuvaldız bakar." diye kullanmasına bakmayın; aslında üslup sahibidir. "Dinleseydim dinlememiş olur-dum." örneğindeki benzer tümceler kurmayı çok sever. Yine af konusunda "Şimdi eğer konuşulmaya ara verilmiş ise konuşulmaya devam edilecek demektir." demesi yine aynı üslup özelliğini taşır. Hatta "Ege bir Yunan gölü değildir." dedikten sonra, bunu düzeltmek için "Ege bir Türk gölü de değildir." demesi, bunu da düzeltmek için "Zaten Ege bir göl değildir." demesi Demirel üslubunun tipik ve unutulmaz örneklerinden biridir.

Sultan Abdülhamit'ten daha uzun bir süredir iktidarda. Albülhamit'inki 33 yıldır. Şapkayı alıp ya da bırakıp gitmeler hariç "Süleyman hep başbakan / Başbakan Hep Süleyman". Kendisi, "50 senelik hizmet"ten söz ettiğine göre yeniden cumhurbaşkanı seçilmese bile bu, şimdiden ciddi bir rekor.

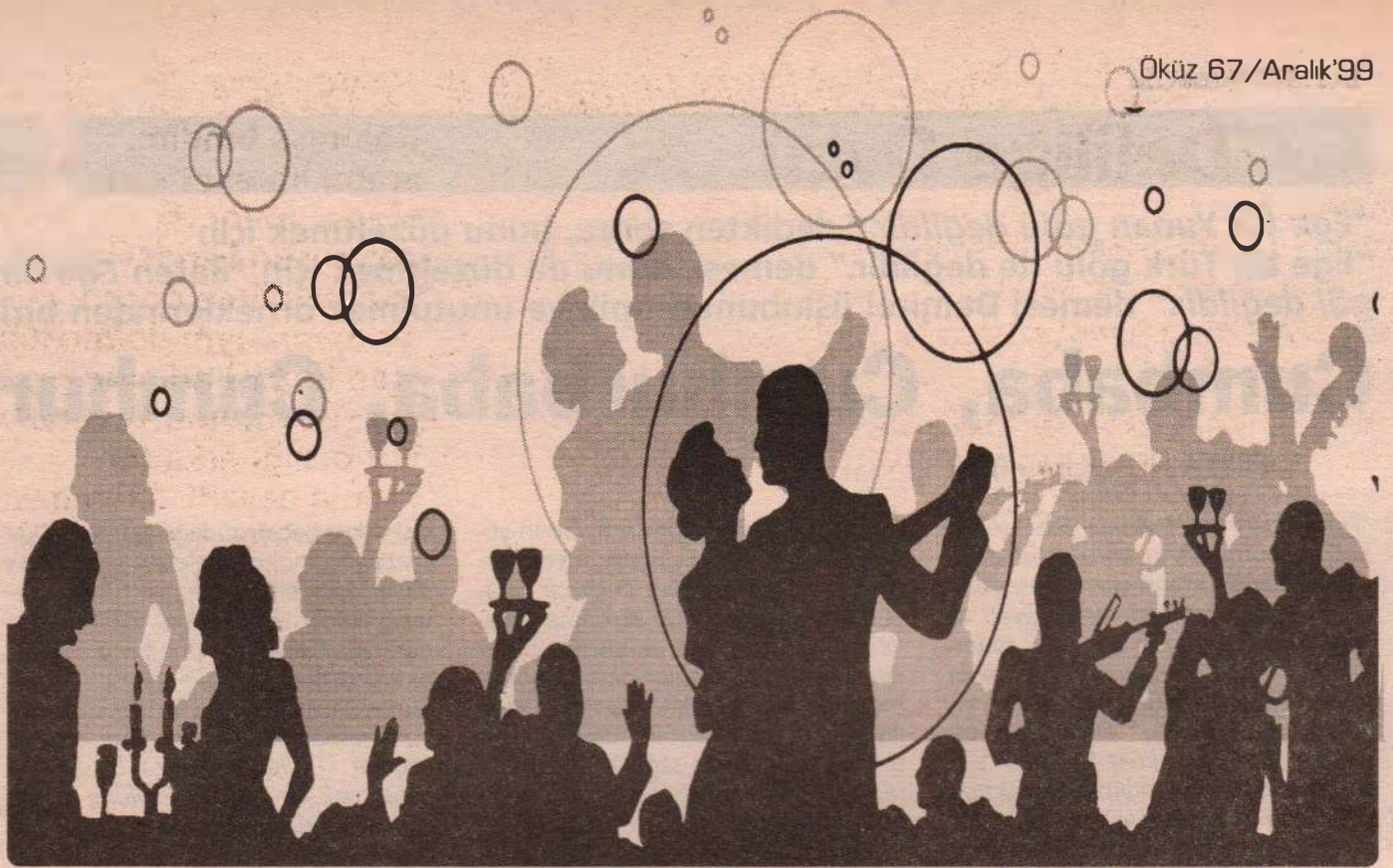
Özal, cumhurbaşkanı olduğunda ona, büyük baş hayvan çağırımı yapacak tarzda "devletin başı" demekte ısrar etmişti. Özal ölür ölmez cumburlop bir cumhurbaşkanlığı kazandı. Yeni binyıla girmeye hazırlanmış şu günlerde "Cumhurbaba" kalmak için elinden geleni yapacak. Üstelik, Marmara depreminin yası nedeniyle ulusal bayramlar bile kutlanmazken, **Türkiye Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı** olarak, doğum gününü havai fişeklerin şenliğinde "Happy Birthday" yazılarının ve çiğliklerinin arasında, **Amerikanca** kutla-

Aslında bu Urban ile içinde yaşadığınız Urban arasında bir fark yok. Urban İngilizce şehir demek ve şehirlerin sokakalarında bilinçaltına atılmış gizli bir ırkçılık yavaş yavaş büyüyor. Vietnam ormanları gibi... Gökyüzü yapraklardan kapanıyor. Gündüz vakti gece karanlığında yaşanıyor.

Urban

CÜNEYT ÖZDEMİR

"Urban, Beyoğlu'nun arka sokaklarına gizlenmiş, görmüş geçirmiş, mütevazı tavırları ile dikkat çeken Avrupa'dan gelmiş İstanbul ziyaretçisi bir küçük "cafe'dir."

Bundan bir süre önce Düşesi adlı bir hikayede Beyoğlu'nun puslu sokaklarına gizlenmiş Urban'ı işte böyle tarif ediyordum. Bu şirin cafeyle beni ilk kez Hakkari'li yazar arkadaşım Muhsin Kızılkaya tanıştırmıştı. Ara sıra uğruyor, garsonlarla, sahibi ile laflıyor, kitap okuyor, sohbet ediyorduk. Muhsin Kızılkaya geçtiğimiz gün Urban'da başına gelen bir olayı anlatana kadar...

Olay birkaç ay önce yaşanıyor. Muhsin Kızılkaya o gün Hakkari'den gelen iki arkadaşı ile yine Urban'a gitmişler. Doğal olarak üç Hakkari'li bir araya geldiğinde hangi dilde konuşurlarsa onlarda o dilde yani Kürtçe konuşmaya başlıyorlar. Ancak bir süre sonra hassas astgarsonlardan biri barda duran bir gizliatasever üstgarsonun tesbiti ile hemen harekete geçiyor. Grubun yanlarına gelip Muhsin'e gitmeleri gerektiğini söylüyor. "Neden?" diye soruyor Muhsin, "Kürtçe konuştuğumuz için mi?" "Hayır" diyor astgarson. Nedeni; "Damsız girilmez!!!". Muhsin bu yaklaşımın yanlış olduğunu anlatmaya çalışıyor. Daha önce defalarca arkadaşlarıyla buraya gelip saatlerce oturduğundan bahsediyor, hatta etrafında yalnızca erkeklerin oturduğu başka masaları gösteriyor ama masada muhabbetin ilk kez Kürtçe yapıldığının o da farkında. "Kardeşim biz buraya "dam" bulmaya ya da "karı kız aramaya" değil muhabbete geldik." diyor. Diyor ama, nafiye. Astgarson kararlı ve ısrarlı. Bunun üzerine Muhsin Kızılkaya ayağa kalkıyor ve o sırada Urban'da oturan kızılı erkekli masalara sesleniyor. "Arkadaşlar bir dakika beni dinler misiniz, bakın bu müessesede yanınızda oturan bayan arkadaşlarınızın hepsine DAM muamelesi yapılıyor..." der demez bu sefer astliüstliügarsonlar "Atıl Kurt" komutu duymuşçasına birleşiyor ve Muhsin ile arkadaşlarının üzerine atlayıp apar topar, tekme tokat dışarı atıyorlar. Tabii doğal olarak ve her zamanki gibi, tek bir kişi ayağa kalkıp duruma müdahale etmiyor.

Muhsin, biraz kırılgan biraz da utanarak başından geçen bu tatsız olayı anlatıyor. Böyle bir olayı duyduktan sonra insan ne diyeceğini, ne yapacağını bilemiyor. Şu andan itibaren hâlâ Urban'a gidenlere ya da giden arkadaşlarını uyarmayanlara zaten diyecek bir söz bulamıyorum. Urban'ın "kırmızı saçlı", "gay" "cool" ya da "marjinal" eğilimli garsonlarının (aralarında bu tatsız olaya karışmayanları tenzih ederim) "damsız!!!" ve Türkçe konuşmayıp Kürtçe konuştuğu KURBANlarını döverlerken voltranı oluşturup demir yumruklarını indirmelerindeki atikliği ve kararlılığı ise utançla gözümde canlandırmaktan kendimi alamıyorum.

İşte asıl korkunç olan bu. Truva atının şehrin içine girmesi değil, Truva atının içinde gizli ajanların, ideolojilerin saklı olması. 2000'lerin Türkiye'sini bekleyen en büyük problemi de bu ideoloji işte. Ne idüğü belli olmayan, kitaplarda bulunmayan, kaynağı sozulmayan tebdil-i kıyafet aramıza girip dolaşan bu ideoloji. Türkün Türk'ten başka dostu da yok düşmanı da... Büyükhşehir'in arka sokaklarında bir cafe'de başını çıkartan "şey'le", Mağusa'da, Iskenderun'da karakollarda "ben burdayım" diyen şey arasında özüne indiğinizde hemen hiç fark yok.

İdeoloji değil virüs misali... Kim yarattı bu virüsü, ne yarattı, nedir bunun kaynağı bilinmiyor. Ama hoşgörüyü ve sağduyuyu öldürdüğü biliniyor. Kimse'nin kimseye tahammülü olmayan bir binyıla adım atıyoruz. Maskeli balonun yavaş yavaş sonuna geliyoruz. Maskeler çıkıyor. Arkasındaki sahte yüzler dışarı fırlıyor.

Gizlifaşizm, gizliantikemalizm, gizli-sadizm... Korkunç olan Meclis'teki legal partilerin sağcı solcu olmaları değil, bir cafenin buğulu camlarının ardında gizlenen pusu kuran, saklanan ve en ufak fırsatı kaçırmayıp umulmadık kılıklarda üzerimize atılmayı bekleyen, hınç alır gibi, öç alır gibi, kan davası gibi pusu kuran "nefret" dalgası. Kaynağını nereden aldığı bilinmeyen, neden olduğu bilinmeyen ve Türk genini nüfusu altına almış olan içimizde her geçen gün büyüyen güdü. (Yoksa virüs mü demeli?)

Yok yok, o "temel içgüdü"...

Aslında bu Urban ile içinde yaşadığınız Urban arasında bir fark yok. Urban İngilizce şehir demek ve şehirlerin sokaklarında bilinçaltına atılmış gizli bir ırkçılık yavaş yavaş büyüyor. Vietnam or-

manları gibi... Gökyüzü yapraklardan kapanıyor. Gündüz vakti gece karanlığında yaşanıyor. En marjinal gruplar, en marjinal, en, en, enler bile... En insanlar bile yalnızca kendi doğrularını özgürlük olarak sunuyor, kabul ediyor, ettirmeye çalışıyor. Sosyal demokratların bile karşı düşünceden insanlara öldüresiye nefret duyduğu bir ülkede yaşıyoruz. Fenerbahçeliler Galatasaraylılardan nefret ediyor. Dinciler, laiklerden... yeşiller, nükleercilerden, 1. Cumhuriyetçiler, 2. Cumhuriyetçilerden, Türkçe konuşanlar Kürtçe konuşanlardan, tutunamayanlar tutunanlardan, eski sevgililer yenilerinden... Ya da tam tersi işte... Herkes herkesten öldüresiye nefret ediyor.

Bir barut fıçısının üzerindeyiz, patlamaya hazır, bir bombayı sokaklarda yanımızda taşıyoruz. Herkes potansiyel bir askerdi artık herkes potansiyel bir katil. Dışarıda savaşlar bitiyor, içimizde barışlar... Şiddet entel cafelerin içine sızmış. Düşman içimizde. Belki henüz seri katiller, bireysel terör yok ama en azından elde bir Serdar Turгут'umuz var. Şakayla karışık bir toplumun patlamaya hazır ar damarının sinyallerini veriyor.

Şiddet "geliyorum" diyor, "geldim" diyor, "geliyor..."

Bakmayın siz barış rüzgarları estiğine yüreklerde kış var. Korkarım bir toplumun üzerindeki kar eriyor. Altından kan kokusu çıkıyor.

Ömer Laçiner bir sohbet sırasında cezaevinde solcu arkadaşlarının sağcıların yaptıklarına karşılık aynı yöntemlerle cevap verdiklerini anlatırken çıkan tartışmayı anlatmıştı. Cezaevi avlusunda aralarında konuşurlarken aynı görüşten arkadaşlarının anlattıklarının korkunçluğu karşısında nasıl ürperdiklerini, nasıl tepki gösterdiklerini, karşı çıktıklarını, tartıştıklarını...

"Şiddet ve saygısızlık her gün biraz daha doğallaşıyor. Sigara tiryakilerinin etraflarında sigara içmeyenlere gösterdiği saygısızlık gibi... Siz hiç sigara içen birinin siz içmiyorsanız bile "yanınızda sigara içebilir miyim?" sorusunu duyduunuz mu? Duyamazsınız. Sağlık mağlık palavraları değil önemli olan. Saygı. Kimsenin kimseye saygısı yok. Kimse kimsenin umurunda değil. Herkes kendi dünyasında tutuklu kalmış, müebbet mahkumu. Penceresiz, kapısız... Pencere olsa bile dışarıda sıradanlaşan benseslilik, bencillik ve o

bencilliğin getirdiği şiddet var.

İçimizdeki sıradan faşizm artçı depremler gibi durmadan büyüyor. Artçıları öncülerle yarış halinde. Ar damarı, fay hattı çatlıyor. Dünya nasıl oturuyorsa yerine.. İçimizde öyle işte. Mar-mara gibi, haritasız bir tehlikenin üzerinde hiçbir şey yok gibi, yaşıyor gibi, yapıyoruz. Film gibi değil mi, ama bu sefer film değil gerçek. Ya "ben" var ya da "biz ve onlar". İçine sığındığımız klişeler, önyargılar, korkular ve her geçen gün biraz daha vahşileşen, büyüyen öfke ve nefretle beslenen hayvanlar, var.

Urban bu öfkeleri gizleyen, gizlediği öfkelerle beslenen şehir demek. Hukuk ile Guguk arasında oynanan bir Hacivat Karagöz oyunundayız. İşin garibi oyuncularıyız da... Bir gece bas-kınında, bir haberde, bir ihbarda tüm kariyerinizi, geleceğinizi, hayatınızı noktalayabilirsiniz. Üstelik sağcı, solcu farketmiyor. Derin devlet, polisi Ferruh Tankuş'una da, şöhretengiz Hülya Avşar'ına da, Akit'in Hasan'ına da ayırım yapmadan aynı muameleyi çekiyor. Kapılar vurulmadan önce kırılıyor. Ve Altınur Kılıç'ın öngördüğü bir topluma adım adım yaklaşıyor. "Önce asallım, sonra tartışalım" ya da

"Önce vuralım, sonra yargılayalım" ya da "önce kovalım sonra..." ekleyin işte gönlünüzden ne geçiyorsa.

Urban yaşadığımız şehirlerin birer hayvanat bahçesine dönüşmesi demek. Suikastler daha çabuk unutuluyor, sansasyonel haberlere daha çok pabuç bırakılıyor ve her şey daha çabuk unutuluyor.

Kim yarattı bu canavarı, nerede doğdu, nerede yaşıyor, ne zaman çıkacak karşımıza? Bilinmiyor.

2000 gelmeden öngördüğü bilim kurgu gelecek. Geldi bile... Her şehir bir Gotham şimdi. Her cafe bir URBAN. Yakında havada karacak. Grotesk bir ideoloji gücünü tarihten alırken şehrin ortasında başını kaldıracak. Ideolojilerin, eksik bıraktığını medya tamamlayacak. Prime time haberlerde slogan haberlerle, paşşalarda baldır bacakla, varoşlarda açlıkla beslenecek. Kaçabilene aşk olsun. Kaçana aşkolsun. Yakalayacak.

Şiddet şiddeti doğurdu. Yine doğuracak.

Urban truva atı demek.

İç boş bir atı kim ne yapacak?

Deliliğe Övgü

*Yetti bu ölüsü elektrikli şehir
Nasıl öyle helâ duvarları gibi
Ayıp yemişler veren bu ağaç*

*Amerikan yardımıyla başladı sabah
Kornalı saatlerin gözünden
Uğradı buluş-cinli bir gök*

*Afrikaları dolanıyorum her çiçe kalkışta
Zenci hamallar taşıyor başlarında
Otuziki kısımlık uykularımı*

*Bilinmez o kadınla yakınlık etmedikçe
Kötüdür insanı ısırır terlik*

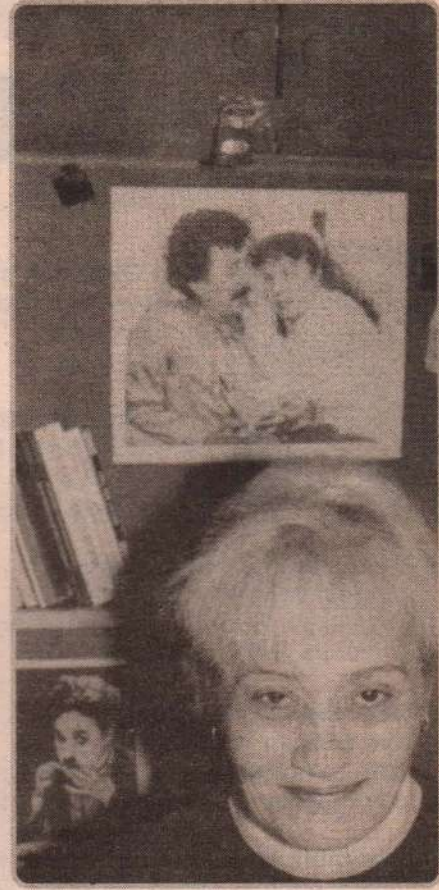
*Bütün gün karşımda bu yüz puntolu herif
Güvercinler kesiyor gazte kâğıtlarından
Hani ya şakşak hani güvercin
Hanidir hani ya hani balığı*

*Bana bir gömlek biç terzi kuşu
Göğün delllenmiş bir köyünden
Keçileri koyvermiş bir çoban
Yağmuru raporlu bir bulut*

CAN YÜCEL

**Dolmuşu bindim,
araba hareket etti.
Meğer onlar da
dolmuşun içindeymiş.
İndim, evime doğru
giderken aynı dolmuştan
inen iki kişi arkamdan
yetiştir yolumu kestiler.
Biri bıçağı arkadan
sırtıma dayadı, önümdeki
ise cebinden bir kâğıt, bir
kalem çıkardı. "Sen
devletten maaş alma,
imzayı at, biz sana
2,5 milyar verelim.
Sana çok bile"
dediler. Ben de
"Canımı veririm,
imza vermem"
dedim. Tam o sırada
arkamdakinin cep
telefonu çaldı.**

Beni Bıçakladılar

MEHTAP KANDEMİR

Geçen ay beni Öküz dergisinin Kitap Fuarı'nda düzenlenen paneline çağırdılar. Önce "Yok, ben gelmiyim" dedim. Sonra gitmeye karar verdim. Ve gittim. İlk önce dergiden bir arkadaşla buluştuk. Sonra fuarın kafesinde biraz oturduk. En sonunda saat altı olunca kalabalığın içerisinde yol açar açar ilerledik ve salona vardık. Sahne gibi bir yere çıktık. Yanımda benim gibi bir sürü yazar vardı. Onlar yazardı herhalde bir başkası olamazdı. Sonra herkes sırayla konuşmaya başladı. Bana sıra gelene kadar hiç sıklamadım. Evimdeki kadar rahattım.

Konuşma sırası bana geldiğinde ilk önce Karaköy'de çalıştığımı söyledim. Zaten beni yazılarımdan tanıyor, ne iş yaptığımı biliyor olmalıydılar. Emekli olmaya çalıştığımı söyledim sonra. Tehdit edildığımı, zorla kâğıt imzalatmak istediklerini söyledim. Çok fazla konuşmadım. Çok alkışladılar beni. Niye bilmiyorum, alkışlanacak ne söyledim ki? Herhalde Karaköy'de çalıştığımı açık açık söylediğim için olsa gerek. Yazılarımda okuyorlar ama o kadar insanın içinde ağızla söylemek zor tabii. Sonra konuşmacılar hep konuştular ve sonunda bitti. Ben de evime gittim. Sonra kendi kendime düşündüm. Oradaki seyircilerin hep iyi ve güzel şeyleri dinlemek istediklerimi anladım. Tabii benim anlatacaklarım çok ağır şeyler. Onun için kıpkısa konuştum. Uzun konuşsam ne fayda, çeneme yazık.

Dergiden çok yakın bir arkadaşım ayağa kalkıp benim geçen hafta bıçaklandığımı, her an ölüm tehlikesiyle karşı karşıya olduğumu söyledi. Doğruydum. Gerçekten de geçen hafta gece on bir'de işten çıkmış, dolmuşu doğru yürüyordum. Dolmuşu bindim, araba hareket etti. Meğer onlar da dolmuşun içindeymiş. İndim, evime

iki kişi arkamdan yetiştir yolumu kestiler. Biri bıçağı arkadan sırtıma dayadı, önümdeki ise cebinden bir kâğıt bir kalem çıkardı. "Sen devletten maaş alma, imzayı at, biz sana 2,5 milyar verelim. Sana çok bile" dediler. Ben de "Canımı veririm, imza vermem" dedim. Tam o sırada arkamdakinin cep telefonu çaldı. Cıvardaki arkadaşları olsa gerek; orduevinin etrafında polis arabaları sık sık dolaşırlar, demek ki gelen polis arabasını arkadaşına haber vermiş. Bir anda yanımdan kayboldular. Polis arabası yanımdan yavaş yavaş geçti, gitti. Sanki yer delindi de yerin dibine girdiler. Yerin dibine batasicalar!

Yakında Öküz dergisindeki yazılarım ve uzun hayat hikayemin toplandığı bir kitabım çıkacak. Adı "**Komple Muamele**". Tabii benim için ilk kitabıma bu ismi koymak zor, ama yaptığım iş de kolay değil ki.

Geçenlerde "Sen kimsin ki Sümbül Yaşar Akarsu senin 17 sene ni ödesin?" dedi aynı işyerimde beraber çalıştığım bir bayan arkadaşım. Ben bu işi anlayamadım. Aslında biraz anlamdım. Çünkü bunu söyleyen kadın patronun yeğeninin korucusuyla hayat yaşıyor.

Bana sahtekar adamlar gönderiyorlar.

Sigortacı olduğumu söyleyen bir adam bir gün işyerime geliyor. Eğer kendisine 30 milyon borç para versem bilgisayarda bir takım yolsuzluklar yapacakmış. Bana bir dilekçe imzalatmak istiyormuş. Ben de ona kulağımın arkasını gösterdim. Yani ona dedim ki "**S.kilmedik bir kulağımın arkası kaldı.**" O da bana "**Sen çok uyanıksın**" dedi ve kayboldu gitti.

Şu an telefonla ya da yüzyüze bir imza alabilmek için tehdit ediliyorum. İşte buradan bağıriyorum.

Ölürsem katillerimi siz biliyorsunuz... Yine de ben bir daha söyleyeyim katilim Sümbül Yaşar

Alooo! Öküz'den Arıyoruz?!

Aziz Nesin

- Evet, benim.

- Baş belası bir şey. Akli olanın yapmayacağı bir şey.

-Ben teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

Biz teşekkür ederiz. Size de iyi çalışmalar...

- Amacımız, son zamanlarda edebiyata magazin duyarlılığıyla yaklaşan bir kültür ortamında

Periyodu: Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
- 2 aylık. İlk sayı 97'nin Aralık ayında yayınlandı.

- Biz teşekkür ederiz.

Minâ Urgan'dan...

- Sait (Faik) benim için Türkiye'nin gelmiş geçmiş en iyi öykü yazarıdır. Öykülerinde şair. Ama şiir yazınca çok kötüydü. Sait'i eşcinsel sananlar var. Ama biseksüeldi. Kadınlara âşık olduğunu ben biliyorum.

- Aziz Nesin bir şekerdi, yedi yaşında tombul bir oğlandı. Ben onu hep öyle görürdüm. O kıvrıkcık saçlar, fıldır fıldır gözler, görünce kendimi tutamaz, yanaklarından makas alırdım falan.

- Benim bir tezim var. Attilâ İlhan rate aktördür. Yani aktör olmak istemiş, olamamış. Bir de Sakıp Sabancı böyle. Siz de düşünün bu konuyu.

- Yahya Kemal? Asalak bir adamdı, hayatında hiç çalışmadı.

- Benim büyük felâketlerim oldu. Anne, bir kardeşimin akıl hastalığı, mutsuz evlilik yaşamım.

Aloo Öküz'den arıyoruz, Süreyya Evren'le mi görüşüyoruz?
- Evet benim.

Adınızdaki üçüncü 'y' nereden geliyor.

- Buna iki taraftan yaklaşmak

gerekıyor. Birincisi Cemal Süreya'nın bir iddia sonucu attığı ikinci 'y'yi almak. Kimisi bunu saygı kimisi tavrı olarak görüyor. Bu bir tepki değil. Şairin dediği gibi 'çok daha karmaşık renklerimiz var'. Diğer yandan da göndermelerle ilgili bir şey. İsmi formuyla ilgili.

Yayınladığınız antoloji şiir dünyasında çok polemik yaratmıştı. Ortam duruldu mu?

- Aslında yalnızca bir şiir antolojisi değildi. Ama polemikçiler daha çok şairlerdi. Ortam duruldu demek doğru mu bilmiyorum. Polemik yaratan konular daha çok önsözde yer alan saptamalardan çıktı. Edebiyat ortamı hakkındaki bu saptamalar hâlâ geçerliliğini koruyor; hatta daha da pekiştiler. Durulma değil de daha çok bir çökeltileşme var. Bunu bir kötüyeye gidiş olarak görüyorum. Çok kötüyeye gidip oradan yarılabilir. Ya da başka bir akım gelir iyiye gider ve oradan yalır. Zaten bu konuda tekrar söz almanın gerekli olduğunu düşünmüyorum.

Son kitabınızın adı Ur Lokantası. Nedir, Ur Lokantası?

- İmalarla çalışıyorum. Gösterecek bir şekilde düzenliyorum. Ur Lokantası'nın kavramsal adresi şudur diyecek değilim. İma'nın bittiği yerde hikaye biter. İma sınırsızdır. Ur Lokantası da bir imalar çeşitlenmesi içinde yer almış durumda.

Kitabınızda yoğun olarak anne-oğul ilişkisi işlenmiş. Bunun bir nedeni var mı?

- Çok eski bir tema. Hem İsa'ya kadar geriye gidiyor hem de Star Wars'a kadar geliyor. Varoluşu sorgulamak için iyi bir yöntem.

Post-modernizm deyince...

- 1993 yılında çıkan ilk kitabım 'Post-modern Bir Kız Sevdim'di. O zamandan beri post-modernizmle gidip geliyorum. Post-modernizmden bahsedildiğinde bir arkadaşımın söz ediliyormuş gibi geliyor bana. Kitap, eğer bu zamanda da okunacaksa post-modern tartışmalar göz önünde bulundurularak okunması daha içeri girilmesine imkan tanınabilir diye düşünüyorum.

Son olarak...

- Anlamin anlamı sonsuz imadır.

Eyvallah, teşekkürler.

- Ben teşekkür ederim.

Ama mesleğimde çok mutlu idim. Beni ayakta tutan asıl inanç sosyalizm inancı.

- Nazım Hikmet, Sarman bir kedi gibiydi.

- Orhan Veli, efendiliğini sonuna kadar koruyan bir sarhoştur.

- Umudum Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarını yaşamaktan geliyor. Cumhuriyetin ilan edildiği vakit yedi yaşındaydım ama kavırıyordum. Yıkılmış, perişan olmuş bir devletten Cumhuriyete ulaştık. Türkiye o zaman onurlu bir memleketti. Bağımsız ve onurlu. Ben bunu yaşadım.

- Böyle bir dünyada ancak bir inek mutlu olabilir.

- Bir tek iyi şiir yazmayı bunca cilt kitabı tercih ederdim.

ALTIKIRKBEŞ

Aloo Öküz'den arıyoruz, Altıkırkbeş Yayınları mı?
- Evet, burası.

Kiminle görüşüyorsunuz acaba?
- Ben, Kaan Çaydamalı.

Kitap yayınlarken nasıl bir politika izliyorsunuz?
- Valla, bir politika... Tabii bu da bir politika; okumak istediğimiz şeyleri yayımlıyoruz. Genel kriter bu. Ya da takıntılı olduğumuz adamlar var onların işlerini yayımlıyoruz.

Takıntılı...

- Bazı şeyleri takip ediyoruz. Önemli değerli bulduğumuz bir takım şeyler var; onlarla ilgili şeyleri yayımlıyoruz.

"Kaybedenler Kulübü" adlı programınız var, Kent FM'de. Yayınevi ile program nasıl yürüyor?

- İkisi de aynı şey zaten. Tavırda ve hayata bakışta bir değişiklik yok. Kitapların başında da "Kaybedenler Kulübü Tribi" yazar. Yaptığımız her şeyde bu bakış var. Radyo programıyla yayınevi birbirinden ayrı değil yani.

Kaybetmek, kaybedilen nedir?

- Bunu size anlatmam için 2 saat konuşmam gerekir. Özetlenemez.

Kaybederken de popüler görünüyorsunuz.

- Hiç umrumuzda değil popüler görünmek. Yayınevi, radyo, birçok fanzin, fotoğraf var... Birçok sanat dalıyla ilgilimiz var. Hikmet'in dört kitabı yalnızca görünen. Daha birçok şey var. Bir sinema filmine konu olacağız. Bizim hakkımızda yapılan şeyler bizden bağımsız. Ayrıca bu işlerden para kazanmayan tek kişi de bizleriz. Bir iki defa röportaj verdik; kendimizi anlatmaya çalıştık. Dansözlerin başına gelen bizim de başımıza geldi. İnsanlar bizi nasıl görmek istiyorlarsa öyle görmeye başladılar. TV'yle ilgili hiçbir projeyi kabul etmedik. Bu tür röportajları yazılı vermeye karar verdik. Yani, bizimle ilgili şeyler bizden bağımsız yapılıyor.

İleriye dönük projeleriniz...

- Çok önem verdiğimiz bir şey var; her ayın üçüncü perşembesi Kadıköy Karga'da parti düzenliyoruz. Bu partilere girişte para toplanıyor ve bu paralar bir fonda birikiyor. Karga, Altıkırkbeş, Kaybedenler Kulübü "Kaybetmeye Mahkum Projeler"i destekleyecek. Bu projelerin çok önemli olması gerekmiyor. Ticari açıdan gerçekleştirilemeyen projeleri hayata geçireceğiz. Ayrıca, yurtdışından gelecek müzisyenlerle Kadıköy'deki birtakım müzisyenler büyük bir konser için Olimpos'a gidecek. Festival gibi bir şey olacak. Sponsoru olmayan bir proje bu.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rante.org

Teşekkür ederiz, kolay gelsin.

- Size de.

18. İstanbul Tüyp Kitap Fuarı'nın Bazı Yayın Evleri En Çok Satanları ları ları

⇒ **Ayrıntı Yayınları:** Ada, Aldous Huxley • Küreselleşme, Zygmunt Bauman • Nietzsche Ağladığında, Irvin Yalom • Kitle ve İktidar, Elias Kanetti • Ruj Iekesi, Greil Marcus

⇒ **Altıkırkbeş Yayınları:** Silmarillion, J. R. R. Tolkien • Safir Gül, David Eddings • Yan Değiniler, L. Wittgenstein • Hobbit, J. R. R. Tolkien • Çıplak Şölen, W. S. Burroughs

⇒ **Adam Yayınları:** Yüzyılların Gerçeği Ve Mirası (6 Cilt), Server Tanilli • Uygarlık Tarihi, Server Tanilli • Yaratıcı Aklın Sentezi, Server Tanilli • Türkiye'de Aydınlanma Hareketi, Server Tanilli • İslam Çağımıza Yanıt Verebilir mi, Server Tanilli

⇒ **Can Yayınları:** Timbuktu, Paul Auster • Mikhail ile Hanna, Amos Oz • Hata Gecesi, Tahar Benjelon • Yoksullar Hani, Tahar Benjelon • Cumhuriyet Çocuğu, Nihal Yeğinoğlu

⇒ **Cumhuriyet Yayınları:** Gözlerim Poyraz, Hikmet Çetinkaya • Enel Hakkın Hakkı, İlhan Selçuk • Hacı Bektaş Efsanesinden Gerçeğe, İrena Melikof • Hayatımız ve Değerlerimiz, Erdal Atabek • Karanlığa Karşı Yazılar, Ümit Zileli

⇒ **Çınar Yayınları:** Önce Çocuklar Ve Kadınlar, Sunay Akın • Kaza Süsü, Sunay Akın • Hayallerini Yak Evi Isıt, Cezmi Ersöz • Sarı Yazma, Rifat Ilgaz • Apartman Çocukları, Rifat Ilgaz

⇒ **Gendaş Yayınları:** Güven 1-2, Vedat Türkalı • Saçlarının Kardeş Kokusu, Cezmi Ersöz • İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme, Cezmi Ersöz • Özlemin Dili Olsa, Nihat Behram • Eski Tüfeklerin Sonbaharı, Emin Karaca

⇒ **İletişim Yayınları:** Benim Adım Kırmızı, Orhan Pamuk • Tutunamayanlar, Oğuz Atay • İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı, İlber Ortaylı • Puslu Kıtalar Atlası, İhsan Oktay Anar • Pinin, Nabokov

⇒ **İnkılap Yayınları:** Kahrolsun Komünizm Diye Diye..., Çetin Altan • Tek Kişilik Tango, Antony Queen • Sinirli Vatan, Fusun Önal • Buruk Anılar, Danielle Steel • Bir Mizah Dehası Suavi Sualp, Cihan Demirci

⇒ **Leman Yayınları:** Lombak 2, Bahadır Baruter - Fatih Solmaz • Karikatürler 3, Selçuk Erdem • Robinson Crusoe ve Cuma 2, Gürkan Yurt • Kötü Kedi Şerafettin 2, Bülent Üstün • Eekşin, Ahmet Yılmaz

⇒ **Metis Yayınları:** Üç Aynalı Kırk Oda, Murathan Mungan • Kehanetin Oyunağı, David Eddings • Öteki Metinler, Bilge Karasu • Fotokopiler, John Berger • Yüzüklerin Efendisi, J. R. R. Tolkien

⇒ **Oğlak Yayınları:** Martin Mystere, Alessandrini • Teks Büyük Macera, Kanunsuz Topraklar, Giolitti • Saz Caz Dügün Varyete, Selim İleri • Siyah Beyaz, Birol Oğuz • Kramponlu Ceset, Celil Oker

⇒ **Parantez Yayınları:** Karikatürler 3, Selçuk Erdem • İsim Şehir Hayvan Bitki, Gani Müjde • yankı vâdisi, met üst • Yusuf'un Dostları, Can Barslan • Ölüler Böyle Sever, Charles Bukowski

⇒ **Remzi Yayınevi:** Paris'te Son Osmanlılar, Hıfzı Topuz • İstanbul Bir Masaldı, Mario Levi • Yaşiyetname, John Grisham • Sevdalinka, Ayşe Kulin • Dedim Ah (Türkçe Off 2), Feyza Hepçilingirler

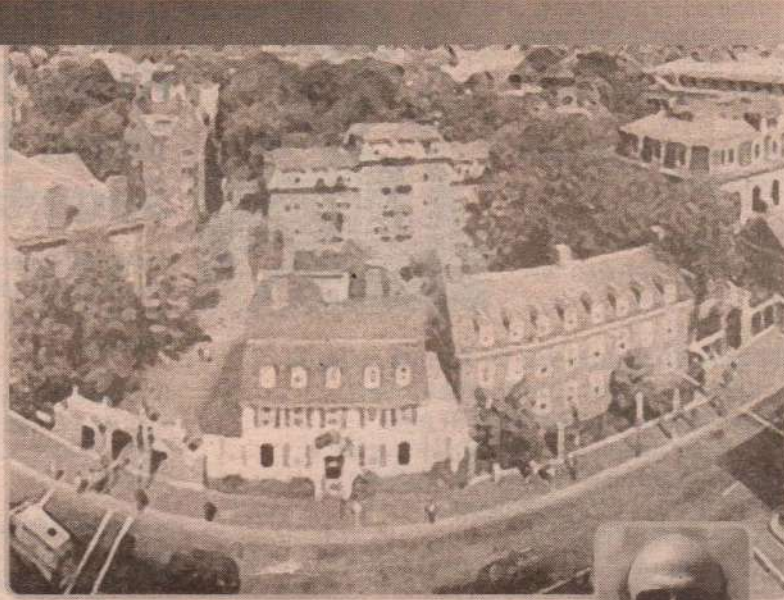
⇒ **Tekin Yayınları:** 28 Şubat Süreci, Nevzat Bölügiray • Gazi Ve Latife, İsmet Bozdağ • Devlet Ana, Kemal Tahir • Yorgun Savaşçı, Kemal Tahir • Ben Sevgi, Suna Tanaltay

⇒ **Varlık Yayınları:** Duygusal Zekâ, Daniel Goleman • Etkili İnsanların Yedi Alışkanlığı, Stephen Covey • Kötülük Çiçekleri, Baudelaire • Yüksek IQ'lu Bir Çocuğu Yetiştirmek, L. Shaphiro • Kutsal Fahişeler, Miriam Williams

⇒ **Yapı Kredi Yayınları:** Bir Dinazorun Anıları, Minâ Urgan • Bir Dinazorun Gezileri, Minâ Urgan • Doğu'nun Limanları, Amin Maalouf • Semerkant, Amin Maalouf • Seveda Dolu Bir Yaz, Füzuran

Harvard Mektupları -3

Amerikan cenini, CNN'i tarafsız sanıyor, Bourdieu'yü anlamıyor. ABD, 200 yıldır hamile... Belki hakikaten çok büyük, çok havadar, çok zengin ama, sonuç olarak bir kavanozdur bu ana rahmi.

Dışarda Bir Şey Var mı?

Merhaba sevgili öküzçüler, bu sabah posta kutusundan 'Harvard Üniversitesi Cinsel Taciz Politikası' başlıklı bir belge çıktı. 'Massachusetts Eyaleti Yasaları, bu belgeyi sizlere her yıl göndermemizi emrediyor' diyor ve nisbeten uzun ve ayrıntılı bir şekilde 'çalışma ortamlarının cinsel açıdan huzurlu olabilmemesinin' koşullarını anlatıyor. 'Cinsel taciz nedir? Nasıl anlaşılır? Tacize uğrayan neler yapmalıdır?' cinsinden (pardon türünden) sorulara yanıtlar veriyor belge. Tacize uğrayanlar ya da uğradıklarını sananlar için, okulların 'İnsan Kaynakları' sorumlularının adresleri veriliyor ayrıca iki resmi kuruma da başvurulabileceğini öğütüyor: Massachusetts Ayrımcılığa Karşı Mücadele Komisyonu ile ABD Eşit İstihdam Fırsatı Komisyonu. 3 sayfalık belge ilginç. Belirtilen yasak ve kısıtlamalara uyacak olursak rahip ya da rahibe gibi yaşamak gerekecek. Hatta kör, sağır, dil-siz, kolsuz ve bacaksız gibi davranmak lazım. Mesela ilk maddedeki yasak, 'Fiziki temas olsun ya da olmasın, cinsel önerme(?)' diyor. Çok muğlak bir şekilde betimlenmiş başka bir sürü dolaylı davranış, ima hatta fıkra bile taciz sayılıyor. Gözleyebildiğim kadarıyla Amerikan pür-tanizmini ve 'pudique'liğini, cinsel alandaki sıkışmışlığın insan ilişkileri üzerindeki ikiyüzlülüğünü yazmaya niyetlendim önce. Ama sonra bir hata yaparım, yanlış anlaşılırım ya da başım derde girer diye vazgeçtim. Bugünkü konumuz, belki jinekolojik bir benzetmeyle başlıyor ama, asla ve ka'tiyyen herhangi cinsel bir çağrışım içermemektedir. Yine de okurların bu yazıyı, yataкта ya da yarı çıplak bir durumda ve yarı çapı 2 metre olan çevre alanları içinde karşı cinsten biri var iken okumaları, komisyonumuz tarafından taciz olarak değerlendirilebilir.

Amerika'da... Abartmayalım New England bölgesinde... Abartmayalım Boston ve civarında... Abartmayalım Cambridge'de... Abartmayalım Harvard'da bizim gazeteci ve akademisyen çevresinde kolayca anlaşabileceğimiz, az çok bizim gibi düşünen ve aklı başında Amerikalılar da var! Bu dostlardan biri geçenlerde anlatıyordu: "Amerika, Amerikalılar için ana rahmi gibidir.

Kendilerini evlerinde çok rahat, çok mutlu hissederler. Amerika zaten çok büyük bir ülke onun için Amerikalılar pek fazla ülke dışına seyahat etmezler. Ederlerse de en çok yapmak istedikleri şey, bir an önce evlerine dönmektir. Yeni doğan bebekler de ana rahmine dönmek ister ya hep...'. Bu ceninsel durum haliyle, sadece bilgi ve kültür açısından değil, anlayış, yaklaşım ve değer yargıları açısından olağanüstü bir içe kapanmayı gündeme getiriyor. O zaman da 'Amerika en büyük, Amerika en güçlü!' sloganı ilke haline geliyor ve yabancı, farklı, değişik olana karşı varolan ilgisizlik, giderek bir küçümsemeye dönüşüyor. Bir başkası gördüğünü aktardı: "Trenle Pekin'den Moskova'ya 9 gün süren Transsiberya gezisinde bir grup Amerikalı vardı, 9 gün boyunca ne kompartimandan ne de vagonun dışarı çıktılar!"

Kendi kendine yetme hissi, pek zenginleştirici bir duygu olmasa gerek... ABD'nin tartışmasız bir şekilde başarılı olduğu pozitif bilim alanlarını bilmem ama felsefe, sosyoloji, tarih, siyasal bilgiler gibi toplum bilimlerinde Eski Kita'nın derinliği, sorgulayıcılığı burada pek geçer akçe değil. Geçenlerde kültür sosyolojisi master sınıfında, Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'yü tartışıyoruz. Altısı Asya kökenli, ikisi siyah, yedisi beyaz Amerikalı. (Bir de. Kumral Türk ben!) 16 kişilik sınıfta herkes,

son beş gün içinde pembe roman okurcasına Bourdieu'nün yaklaşık 500 sayfalık

"Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste" (Tefrik: Tad'ın Takdirinin Toplumsal Eleştirisi) başlıklı şaheserini okumuş gelmiş. Bourdieu kitap boyunca binbir örnek ve açıklama ile, tad/zevk almanın tayin edici ölçüsünün 'SINIF' olduğunu anlatıyor. Bourdieu'nün 'SINIF'ı klasik anlamdaki Marksist sınıf. Üstad, kitabın İngilizce çevirisi için özel olarak yazdığı önsözde, çalışmasındaki örneklerin Fransa'dan alındığını hatırlatıyor, ancak tezinin ve sınıf gerçeğinin evrensel olduğunu ısrarla belirtmesine rağmen, sınıftakiler, Bourdieu'yü özellikle de sınıf kavramını Amerika'ya uygun bulmadı. Biraz da küçümser bir eda ile 'Fransa'daki sınıfla buradaki sınıf aynı şey değil, zaten bizde 'sınıf' bile denmiyor, 'sosyal katman' deniyor' tezi ağırlık kazandı. Ve Bourdieu'nün beşinci derece önem verdiği konular uzun uzun konuşuldu. Kumral Türk de bu durum karşısında biraz kızgın, biraz mahzun, biraz da üzüntülü ve sessiz bir şekilde izledi bu ortaokul düzeyindeki tartışmayı. Kimse Bourdieu'cü olmak zorunda değil tabi ki, ama adamın savunduklarını, geliştirdiği tezi, 'Amerika başkadır, farklıdır, bunlar bize uymaz' orijinalliği(!) ile redetmek (aslında kavrayamamak) akademik dünya için övücü değil...Bir tek genç hocamız durumun farkındaydı.

O da doktorasını İngiltere'de yapmış. Benzeri bir anlaşma köprüsü eksikliğini bizim, on ikisi Amerikalı, on ikisi yabancı meslekdaştan oluşan gazeteci grubunda da yaşar gibi olduk. Sırbistanlı radyocu arkadaşım Nikola, "CNN, Kosova savaşını yanlış bir şekilde aktardı" deyince, bizim Amerikalı arkadaşların büyük bir çoğunluğu, bu yargıyı ilk defa duymuşcasına önce şaşırdılar sonra da "Neden yanlış? Neye dayanarak böyle diyorsun? Hangi haberinden sözediyorsun?" cinsinden somut(!) sorular sordular. Hiç birinin iyiniyetinden kimse kuşku duymuyor. Hepsisi de kendi medyalarının parlak mensupları. Mesleki başarıları da ortada... Ama, içe kapanıklık; CNN'in 'global ve iyi bir TV kanalı' olduğu yolunda tartışılmadan kabul gören tez ve sonuç olarak, egemenlerin yaydığı ve çoğunluğun bilinçaltına az çok yerleşen, 'Allah'ın Sırbı kalkanı da ne cüretle koca Amerikan medyasını eleştiriyor' yaklaşımı, akıl almaz bir anlayışsızlığa yol açıyor. "CNN tarafgir yayın mı yapıyor?" sorusu, Batı Avrupa'da ve Türkiye'de, benzeri ortamlarda tartışılmayacak kadar açık. Ama burada değil...Neyse ki, toplantı bittikten sonra bir-iki Amerikalı meslekdaşla, ayaküstü konuşurken hoş cümleler duydum: "Amerikalı gazetecileri, Amerikan medyasının olumsuzluğu konusunda ikna etmek güçtür!" ya da "CNN'in tarafgirliğine sıtırarısından karşı çıkanların çoğu eminim CNN'i Körfez Savaşı dışında pek izlememişlerdir".

Benim aslında bu aktardıklarımı dert edinmemem gerek ama yine de kendimi çözüm üretmekten alıkoyamıyorum: Kısa vadede pek parlak bir çare görünmüyor. Orta ve uzun vadede, ABD'nin Avrupa Birliği'ne tam üye olması düşünülebilir mi acaba?! Ekonomik kriterler tutar da, bazı eyaletlerde halen uygulanmakta olan idam cezası önemli bir engel oluşturur herhalde...Kih kih kih!

(Biliyorum, cenin, incecik sesiyle, içeriden 'Sen kendi memleketine bak!' diyor)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantev.org>

RAGIP DURAN

Çalışırken

- ▼ Kız sen kaçınıcı Cumhuriyettensin!.
- ▼ Şahane silah kalaşnikof 80 yaşına basmış!.
- ▼ İlk Tarzan filminde oynayan maymun çıta da 67 yaşına!.
- ▼ Temizlikçi tecavüzcüsü Seyhmuze Efe bu kez emellerine ulaşamadı!.
- ▼ Bu yılın 10 kasım meczupları pek dandik çıktı canım!.
- ▼ Mina Urgan'a yeni kitap isim önerileri sunalım bari, bir dinazor tatilde, bir dinazor 7 cücelere karşı, bir dinazor uzay yolunda, gibi!.
- ▼ Vedat Türkali hoca şahane bir kitap yazmış, yastık gibi kalın, oku oku, yorulunca koy başına uyu, uyan, tekrar oku!.
- ▼ Bu Arda Uskan ne güzel, ne sentez bir abi ya, hem Radikal'de entel yazılar yazıyor hem de şarkıcı İbrahim Erkal'a senaryo, şaane valla!.
- ▼ Aman dikkat edelim de David Cooperfield'e dübürü kaybetmesin!.
- ▼ Biz işlem yaptığımız zaman ses gelir!.
- ▼ Bill Clinton ne cillop bir amcaymış ya ona baba diyebilir miyiz!.
- ▼ Adnan Hoca saç sakalı beyazlatmış, göbeği yaymış, acayip karizma yapmış kendisine!.
- ▼ Depremde İstanbul'a bi şey olmayacaktı. Sanki Gemlik, Tekirdağ gavurun memleketi!.
- ▼ Yeni 10 milyon liralıklar çıkmış, çarşaf gibi!.
- ▼ CNN Türk Televizyonunun spikerleri - Cüneyt Özdemir hariç - hepsi Pakistanlı gibi ya!.
- ▼ Efes Pilsen ev fiçı birası üretmiş!.
- ▼ Bakü - Ceyhan Boru Hattı senin dübülden mi geçecek!.
- ▼ Yapma lan bana öyle Aydınlanma hareketleri!.
- ▼ Kuzey Anadolu Fay Hattı da iyice azıttı ya!.
- ▼ Milenyum!.. Kulanparanın diğer adı!.
- ▼ Çelsi'ye beş çekerim be tek başına, ama Clintongillerin Çelsi'ye!.
- ▼ Gezici festival gibi dolaşma kızım!.
- ▼ Avrupa Birliği'ne gireceğimize Fiskobirlik'e girsek ya! Hem zaten deprem sayesinde istemeselerde 2 metre kaymışız bile!
- ▼ Berlin Duvarı dibine zıcamıycaz ya ben ona yanyorum!.
- ▼ Yasemin Dalgılıç dünya dalış rekoru kırmış ya! Kıza hava basıim diye dalan bütün lavuklar mosmor olmuşlardır!.
- ▼ Valla tombik on yıl sonra sen buraya müdürsün!.
- ▼ Gorbacov da ne kadersiz bir adam ya, Rusya'yı dağıttı, karısı öldü, kestaneyi çizdirmese bari!.
- ▼ Emrah Dinçer diye bir aslan çıkmış, sok laboratuara, kırk yıl incele!.
- ▼ Prof. Ahmet Mete Işıkara abi ile Suna Pekuysal abla evlenseler ya!.
- ▼ Nicole Kidman Algida gibi hatun ya!.
- ▼ Reha Muhtar geçen gece 2 deprem profesörü arasında kalınca saçmalayamadı, tırlattı!.
- ▼ Akşam yollarda sana küfrettim!
- ▼ Masayı sen mi sallıyosun?
- ▼ Şuraya çıtır bi kız bulamadık!
- ▼ Biz de kütür erkek istiyoruz!
- ▼ Milletin en beğendiği köşeymiş burası!
- ▼ Hadi ya! O zaman gidip uyuyalım!

Server Tanilli beni hayatımda en çok etkileyen öğretmenlerimin başında gelir. Düşünün, derse **İngiliz Dokuma İşçileri**'nin marşıyla başlayan bir öğretmen düşünün... Bu marşın nakaratı şöyleydi: Dokuruz, ha... Dokuruz... Burjuvazinin kefenini dokuruz... Ben onun derslerine hep heyecanla girmişımdir. Heyecanımız biraz yatışmaya görsün... Yanında getirdiği gramofona Mozart'ın ya da Beethoven'ın bir plağını koyar ve bizi çok sesli müziğin enginliklerine davet ederdi... Onun derslerinde insan tarihi doya doya yaşardı... Bugün, ki aradan neredeyse yirmi yıl geçmiş **Server Tanilli** hocamla birçok konuda farklı düşünüyoruz... Özellikle **Kemalizm** ve **Aydınlanma** konusunda... Ama onu dinlediğimde yine yirmi yıl önceki duygularımı hissettim... İnançlı, üretken, öfkeli, paylaşmaya hazır, adaleti ve özgürlüğü özleyen bir tarihin yankısını... Ondan farklı düşünmem, onu sevmeme engel değil... 20 yıl sonra bunu anladım...

Cezmi Ersöz Soruyor, Server Tanilli Anlatıyor:

“Övünmek Gibi Olmasın Coşkulu İnsanımdır”

Hocam, sizin **Şişli Siyasal Bilimler**'de derslerinizde çok yakındığınız bir konu vardı. Liseden çok eksik geldiğimizi söylerdiniz. Bu büyük boşluğu kapatmak için çok uğraştığınızı biliyorum. Derslerde Mozart'ı, Beethoven'ı dinlettiniz. Klasik müziği sevdirdiniz. Klasik müzik beğenisini lisede almamıştık. Derslere gramofon getirdiniz, teyp getirdiniz, pikap getirdiniz. Derslerinizi Sokratvari bir tarzda anlatıyordunuz...

- Söylediğiniz doğrudur. Apayrı bir ders sistemini uyguluyorduk o yıllarda. Bunun gerekçesi de şuydu; hakikaten liselerden çıkıp gelen gençlere kültür bütünlüğü verilmemişti. Birbirinden kopuk, derme çatma birtakım bilgiler kafalara tıkkıştırılmış olarak gençler karşımıza geliyordu. Sonuç ne oluyordu? O gençler hem yüksek okul veya üniversite eğitimini izlemiyorlardı, hem de öğretmenlerle, hocalarla gençler arasında bir diyalog olmuyordu. Bunları aşmak için Bir **'Uygarlık Tarihi'** dersi konmuştu. Bu önce **Şişli Siyasal Yüksek Okulu**'nda oldu. O dersin yönetimi de bana verildi. Ben de işte demin söylediğim eksiklikleri gidermek üzere çok boyutlu bir ders anlayışını yürürlüğe soktum. Bununla ilgili, yardımcı olsun diye bir de kitap yazdım. O da **Uygarlık Tarihi** adını taşıyordu. Gördüm ki sonunda böylesine çok boyutlu bir ders gençlere çok şey veriyordu. Onların dünü kavramada, çağı kavramada böylesi bir sistem hoşlarına gidiyordu. Ama **Türkiye**'de her başlangıç gibi bu da yarıda bırakıldı, kösteklendi, yürümedi. Bana sorarsanız bu eksiklik ve onun karşılığında bu ihtiyaç kendini bugün de duyuruyor. Keşke li-

selerimizde dersler daha üniversite kapısına gelmeden böylesine zengin boyutlarla verilse, keşke gençler lisede böyle yetiştirilse. Keşke diyorum, çünkü bugün de liselerin düzeyi, liselerin bilim dünyasına, kültür dünyasına bakışı, hayata, çağa bakışı, kendi toplumlarına bakışı son derece eksiklikler taşıyor. Türkiye'nin milli eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı bu konuyu bütün boyutlarıyla düşünmüş taşınmış değildir. Ne ders planında, ne de çocuklara yeni bir dünyayı açma bakımından bir şeyler vaat etmiyor. Sadece günü gün etmekle meşguldür. Benim gördüğüm budur.

Aydınlanma dönemi sizin için çok önemli bir dönemdi ve bize Diderot'yu, Rousseau'yu, Voltaire'i ilk anlatan sizdiniz. Özellikle Aydınlanmacılara neden bu kadar vurgu yaptınız?

Bir kere ben kendi yaşamımda Aydınlanmacıların etkisini taşıyan bir kimseyim. Öyle yetiştim ama öyle yetiştim derken bireysel olarak almıyorum. 1949'da **Haydarpasa Lisesi**'ni bitirdim. O dönemin liseleri son derece donanımlı okullardı. Gençlerin yetişmesine büyük önem veriyordu rejim. 40'lı yıllarda üstelik ülkenin en önemli kültür olaylarından biri de gündeme gelmişti. O da dünya klasiklerini çevirme hareketi başlamıştı. **Platon**'dan o tarihe varıncaya kadar dünya kültürünün en önemli eserleri dilimize çevriliyordu. Ben lisedeyken **Diderot**'yu, **Voltaire**'i ve **Rousseau**'yu okumuştum. Büyük yararını görmüştüm, üstelik sonraki yıllarda da onların bende açtığı zengin ruhun bana neler kazandırdığını gördüm. Şimdi, böyle yetişmiş bir insan

elbette lisede Aydınlanma felsefesine, Aydınlanma filozoflarına önem verecektir. Yani ben nasıl yetişmişsem, gençlerin de öyle yetişmesine çalıştım. Ayrıca Aydınlanma'nın filozoflarını okumadan, Aydınlanma kültürü edinmeden liseden mezun olmanın bin anlamı yok.

Sanki o yıllarda yaşamak istermişcesine ders anlatırdınız. Tarihin içinde yaşıyor gibiydiniz. Bir tiyatro aktörü gibi. Bunu bilinçli mi yapıyordunuz yoksa doğal mıydı?

- Yani övünmek gibi olmasın, coşkulu bir insanımdır. Öyle mız mız ders anlatmam. Kendimi kaptırırmı konuya.

Olağanüstü bir atmosferdi.

- Olağanüstü değil normal!

Hocam çok sevdiğiniz öğrencileriniz MHP'liler tarafından katledildi. Hukuk Fakültesi'nde ders veriyordunuz. Yedi öğrenciniz bu okulda bombalandı, katledildi. Ve sizi bekledik bir sonraki günün sabahında. O gün ilk ders sizinkiydi. Tepkinizi merak ediyorduk. Acaba ders anlatacak mıydınız. Sınıfı giriniz ve ilk cümleiniz şöyle oldu; "Ders anlatacağımı sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Hepinizi cenazeye bekliyorum. Gelmeyene çok kızarım." dediniz ve önden çıktınız. Biz de arkanızdan cenazeye geldik. Çok olağanüstü bir andı o.

- Elbette. Yedi genç katledilmiş, öldürülmüş. Bir hoca olarak "Hadi arkadaşlar, o cenaze dışarda, kaldırımlar olsun, biz dersimize devam edelim." diyemezdik.

Sanırım bugüne kadar yapılmış en görkemli cenaze töreni oldu...

- Evet 16 Mart'ta olmuştu bu katliam. Katledilen öğrencilerden birisinin adı da **Hatice**'dir. Hiç unutamam, çok sevdiğim bir öğrencimdi o.

Katillikle suçlanan bazı milletvekilleri şu an meclisi işgal ediyor. Kimi sosyal demokrat geçinen yazarlar, bazı gazeteciler MHP'nin değiştiğini iddia ettiler. MHP'nin sisteme entegre olduğunu iddia ettiler. Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?

- "Değiştik, ettik..." diyen insanlara soracağımız şu olabilir: bugün Türkiye'nin demokratikleşme yolunda, insan hakları rejiminin kurulması yolunda ve ayrıca başka büyük sorunları vardır. Eğitimle, sosyal adaletin gerçekleştirilmesiyle ilgili, buna başka sorunları da katabilirsiniz. Bu sorunların çözümünde ne yapılıyor? Kim ne yapıyor, ben bunu ararım. **MHP**'sinde de ararım, başka partilerinde de ararım. Yalnız ben değil demokrasiye, insan haklarına saygılı olan, yurdunu seven herkes arar. Budur benim tavrım. Bir sorgulamadır, bekleyiştir.

MHP değişebilir mi?

- O MHP'yi... Yani değişecek olanları, "değiştim" diyen insanları ilgilendiren bir konu.

Bu ülkede bir Kürt sorunu var. Yurtdışında nasıl görünüyor Kürt sorunu? Buraya geldiniz, buradan nasıl görülüyor? Sizin bakışınız nedir? Nasıl çözülecek?

Tabii yurtdışından da bu sorun izleniyor. Türkiye'nin içinde de bu soruna eği-

len aydın insanlarımız var. Benim görüşümü soruyorsunuz. Ben bir kere bu sorunu inkar etmem. Bir kere böyle bir sorun var. Çözülmedir, diye de bakarız. Çözülmezse birçok sorunlar da çözülmez kalıyor. Şunu da söyleyim, bu sorun çözülmez gibi de değil. Tarihin ışığında demokrasinin ilkeleri çerçevesinde, insan hakları açısından bakarak bu sorunu biz çözebiliriz. 21. yüzyıla girerken en büyük sorunlarımızdan birisi budur ve Türkiye'nin insanları bu sorunu çözecektir. Siz diyeceksiniz "bir de delil koyar mısın yanına?" Koyarım. **Karl Marx** diyor ki "Tarih toplumların önüne hiçbir zaman çözemeyecekleri sorun koymaz." Yani insanların karşısına çıkan her sorunu tarih çözülebilir sorunlar olarak ortaya koyar. Karşıma birçok sorunların yanı sıra Kürt sorunu da çıkmıştır. Çözülebilir sorun olarak bakacağız, üzerine eğileceğiz ve eğilmemiz de gerekir.

Bu konuda devletin yaptığı yanlışlar...

- Bu konuda devletin yaptığı yanlışlar da vardır. Bireylerin yaptığı yanlışlar da vardır. Bu konu birçok yanlışların iç içe önumüne çıkardığı bir konudur.

Son dönemde Kemalizm yeniden canlandırıldı. Türkiye'deki gelişmelere, dinamiklere baktığımızda Kemalizm bir rol oynayabilir mi artık?

- En az 200 yıllık bir Aydınlanma hareketi olmuştur. Açıp tarihe bakmasını bilenler bu hareketi bütün boyutlarıyla görebilirler. Kemalizm dediğiniz şey bu Aydınlanma hareketinin önemli bir parçasıdır. Bu Aydınlanma hareketinin en önemli aşaması, hatta bana sorarsanız doruğuna vardığı nokta 1923 Devrimi'dir. 1923 Devrimi'ni yapanlar görüşlerini, hayata bakışlarını, yapacakları şeyi bu Kemalizm kavramı ya da terimi içinde topluyorlardı. Yahut öyle toplandı. Ne yapmak istiyorlardı? Şunu: Bağımsız bir toplum kurmak, laik bir toplum kurmak ve demokratik bir toplum kurmak. Kemalizm'in baş kavramları bunlardır. Bağımsızlıktan yanadır, laiklikten yanadır ve toplumda bir yerden sonra rejim olarak demokrasinin kurulmasını ister. Kemalizm önemli bir konudur. Ret edeceğimiz bir konu değildir. Tarihimizim bir parçasıdır. Bana sorarsanız geçerliliğini bugün de sürdürüyor. Bugün de Kemalist aydınlar benim tanıdığım,

gördüğüm kadarıyla bağımsızlıktan yana, özgürlükten, laiklikten yana ve demokrasiden yana. Bunlara karşı değiller. Diyeceksiniz ki sizin tavrınız nedir? Ben Aydınlanmacı bir arkadaşınız olarak bir kere dünya görüşümüz içinde Kemalizm önemli bir yer tutuyor. Ama ben bir yerde o Kemalizm'i aynı zamanda toplumun geleceğine dönük olarak sosyalist bir açıdan da alıp görüşüme eklemiştir. Sadece kapitalizmle yetinen bir kimse değildir. Ben bağımsızlığa, demokrasiye, laikliğe dayanarak, ama onlara mutlaka dayanarak, onları mutlaka varlıklarını, gerekliliklerini göz önünde tutarak sosyalist bir dünya görüşüne daha doğrusu toplumun sosyalist bir geleceğe doğru yürümesini çabalarım arasına almışım. Öyle bir çizgide yürüdüm. Bu açıdan baktığımda şahsen Kemalizmle Sosyalizm arasında birbirine zıtlık görmüyorum. Birbirini tamamlayan şeylerdir. Türkiye'de ciddi bir sosyalist Kemalizm'i ret ederek yoluna devam edemez. Hele hele bazı yerlerde görüyorum, 2. Cumhuriyeti, yok bilmem ne falan... Bunlar da yanlış şeylerdir. Siz 1. Cumhuriyeti ret ederek başka bir şey kuramazsınız. Bize düşen şey o 1. Cumhuriyet dediğimiz şeyi hayata geçirmenin, o ilkeleri topluma kanıtlamanın yollarını bulmak. Onu tü kaka edip 2. Cumhuriyeti kuramayız. Mümkün değildir. Görüşüm bu. Şahsen benim 2. Cumhuriyeti kurmak gibi bir davam yoktur. Bu bence son derece yapay olarak ortaya çıkarılmış bir kavram. Bir tek cumhuriyet vardır Türkiye'de. Biz onu çağın o dev yürüyüşü içerisinde daha da zenginleştirme, daha da boyutlandırma, daha da uygulamaya yakın, daha da uygulanabilir hale getirme mücadelesi içerisindeyiz. Öyle olmalıyız

Kemalizm'in, bu değişme süreci içinde dinamizmi engelleyici olmadığını mı savunuyorsunuz? Türkiye'de inanç özgürlüğü tartışılıyor, kimlik hakları tartışılıyor, çoğulculuk tartışılıyor, bu noktada Kemalizm zaman zaman engelleyici olmuyor mu?

- Benim kafamda hayır. Çünkü inanç özgürlüğünden bahsettiniz, bütün çocukluğum, gençliğim o dönemde geçti. Bana sorarsanız inanç özgürlüğü o dönemde vardı. Kars'ta, Van'da çocukluğumu yaşadım. Müslümanlığın en saygın olarak görüldüğü dönem oydu.

Müslümanlığın ayağa düşürüldüğü, İslam'ın ayağa düşürüldüğü dönem 1950'lerde başlar. O inanç özgürlüğü diye ortaya çıkanlara sormak isterim "Nedir bu durum; bu farklılık nereden kaynaklanıyor?" Sonra şu da vardır "İnancımızı uygulayamaz haldeydik. Kuran yasaklanmıştı. Yok şuydu, yok buydu..." Onu da size söyleyeyim. Kuran hiçbir zaman yasaklanmadı. Olsa diyeceğim ki yasaklandı. Kuran'la ilgili en büyük yorum, en büyük tefsir **Elmalılı Hamdi Efendi**'nin tefsiridir. Cumhuriyet döneminde doğrudan doğruya **Atatürk**'ün de isteğiyle, 10 cilt galiba, 12 ciltti. O büyük eser o dönemde hazırlandı ve basıldı. O yorumdan daha büyük daha zengin bir eser de hiçbir dönemde yayımlanmadı.

Siyasal İslamı Türkiye'de bir tehdit olarak görüyor musunuz?

- Siyasal İslamı tehdit unsuru olarak görürüm. Din politika alanına çıkarılmamalı. Din politika alanına çıkarıldığı vakit bunun nele mal olduğunu Hristiyanlığın tarihi de bize gösteriyor. Günümüzdeki 10,20, 30 yıllık dönemde bize gösteriyor. Vicdanlara ait bir konudur, vicdanlarda kalırsa din bütün boyutlarını, zenginliğini sürdürür. Ama siz dini vicdanlardan alırsanız da politika alanına atarsanız büyük çatışmaların içinde zedelemiş olursunuz.

Dinin sosyolojik, kültürel boyutta değerlendirilmesi gerektiğini söylüyorsunuz.

- Tabii. Yani vicdan sorunu. İnsan olarak daha doğrusu. Yoksa sosyal alanda birçok şeylerin de dine bırakılması, birçok etkinliklerin de dine bırakılması yolunda görmüyorum. Bireysel bir dinin vereceği bir şey varsa vicdanlarımızda kaldığı sürece bize bir şey verir. Yoksa dini alıp da ona toplumda, politikada birçok görevler yüklemeye kalkarsanız din bundan zarar görmüş olarak çıkar.

Son 15 yıldır yüzlerce aydın, yazar tutuklandı, işkence gördü. cezaevlerinde yıllarca kaldı. Birçokları geçen aylarda çıktı yeni af önerisiyle birlikte. Şu anda **Eşber Yağmurdereli Çankırı Cezaevi**'nde ve **Yalçın Küçük Ankara'da Haymana cezaevinde**. Düşüncenin ifade edilmesi konusunda bir çok engellemeler var.

- Türkiye'de demokratik bir gelişme, insan hakları yolunda bir gelişme bir yere kadar olmuştur. Bu bakımdan Müslüman dünyada bir benzerimiz yoktur. Ama demokrasimiz korkunç eksiklikleri taşıyan bir demokrasidir. İnsan hakları düzenimizde çok büyük eksiklikler var. Bunları bir an önce düzeltmemiz gerek. Bir toplumda düşünen insanların hapsedilmelerine götürülmesi, mahkemelere çıkarılması, hüküm giymesinden daha acı ve o toplum için yüz kızartıcı başka bir şey olamaz. **Eşber Yağmurdereli** için de, **Yalçın Küçük** için de başkaları için de söylemiş olayım; o insanların düşünen insanlar olarak yerleri aramızda olmalıydı, hapishaneler değil.

Türkiye'de olsaydınız yazdıklarınız farklı mı olurdu?

- Bir kere, Türkiye'de olsaydım aynı şeyleri yazmayı düşünürdüm. Ama yazamazdım. Yazamazdım, çünkü Türkiye'de özgürlük, daha doğrusu demokratik bir düzen boyutları yerleşmiş değil. Ben 1981 yılında yurtdışına çıktım. 12 Eylül olmuştur. Faşizmin karabasanı bu toplumun üzerine geliyordu. Ben öyle bir rejimde belki de öldürülürdüm. O bakımdan dışarıya çıkmakla iyi etmişim. Hiç olmazsa belli bir özgürlük düzeninde bu kitapları yazma fırsatı buldum.

Burada karada tutuklanırmıydınız?

- Tutuklanırdım da. Öldürdüm, diyorum sana. Niye tutuklanmayayım? Başkaları tutuklanırken benim bir ayrıcalığım olmazdı ki.

Kemalizm'in ışığında bu cuntacı, yer yer faşizan, şovenist anlayışı nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Sivil düşünen bir insanım. Sivil düşünen bir aydınım. Türkiye'de insan haklarını yerleştirmede ben daima demokratik yöntemlerden yanayım. Onlara, o yöntemlere karşı tavırlar kimden gelirse gelsin topluma bir şey getireceğine inanmam. İsterim ki Türkiye'deki gelişmeler sivil bir anlayış içinde olsun, demokratik bir anlayış içerisinde olsun.

Vurulduktan sonra çok acılar çekiyordunuz. Çünkü oturmaktan dolayı ayaklarınızda sanolar oluyordu. Hiç unutmuyorum bir akşam bacaklarınızda kan devaranı olması için, ayağa kalktınız ve o sırada annenizi sayıkladınız. Annenizi çok sevdiğinizi söylediniz.

- Annemi her zaman özlerim. Yalnız sizi gördüğüm zaman özlemiş değilim.

Bunu özel olarak sordum.

- Annemi çok severdim. Herkese de söylerim annelerinizi, babalarınızı seviniz. Çünkü onlar bir gitti mi dünya boşalıyor.

- Bir de annenizle aranızda çok duygusal bir ilişki olduğunu söylediniz. Anneniz size çok güvenmiş. Hatta sizin fikirlerinizden çok etkilennmiş.

Çok. Rahmetli dünyaya çok açık bir insandı. İlkokul tahsili aldı. Ama çok uyanık bir insandı. Şu kadarını söyleyim 1960'lı yıllarda annem, belki benim etkim altında gazete de okurdu, **Akşam Gazetesi**'ni izlerdi, **Cumhuriyet Gazetesi**'ni izlerdi, **Aziz Nesin**'i yakından izlerdi. Türkiye İşçi Partisi'nin yandaşı oldu. O zaman aidaat toplardık parti için, kendisi babamdan kalan emekli maaşının bir bölümünden o aidaatı öderdi. Benim aracılığımla gönderirdi, makbuzunu da isterdi. Yani, bu ne demektir? Bu, bir kadının sol ve sosyalist bir çizgiye gelip durması demektir.

Göztepe'de, sizin yanınızda kaldığımız evinizde, galiba annenizin sizin etkinizle inançlarını değiştirdiğini, hatta yanılmıyorsa ateist olduğunu söylemişsiniz.

- Hayır, hayır. Sonuna kadar Tanrı'ya inancını sürdürdü. Tanrı'ya inanması bir insanın bu söylediğimiz şeylerin karşısında bir şey değil. Ben inanmam. Şöyle söyleyeyim, akıldan ve bilimden başka bir şeye inanmam. Ama birisi de kalkar şu ya da bu konuda akla uygundur, bilim de bunu gerektiriyor, derse hemen kabul ederim.

Fakat annenizi diğer aile büyüklere bu yüzden yalnız bırakmış ve siz buna çok üzümüşsünüz.

- Annemin bu sosyal gelişmesi aile içerisinde birtakım tutucu kimselerce hoş karşılanmazdı, ama öyle kavga gü-rültü de olmazdı. Konu bu. Ama annem bildiklerini, inandığını serbestçe söylerdi ve derdi ki "Bu İşçi Parti'li milletvekilleri doğru söylüyorlar. Türkiye'nin gerçeklerine parmak basıyorlar." Onları hep savunmuştur.

Artık günümüzde kimi çevreler bilimin de yanlışlanabilir olduğunu savunuyorlar.

- Öyle bir şey yok. Bilim durmuş, oturmuş, donuk bir şey değildir. Çünkü bilimde bir bakarsınız bir başka görüş izler. Bakarsınız o da eksik kalır yeni bir görüş çıkar. **Newton**'dan önce güneş sistemine bakış farklıydı. **Newton**'la ayrı bir açıklama gelmiştir. Ama bir yerden sonra o da eksik kalmıştır. **Einstein** devreye girmiştir. Belki bundan sonra başka görüşler gelir. Konu bu. Bu güzel bir şey. Bilimin nasıl kendi kendini yenilediği, yenilenebilir bir şey olduğu, bilimin nasıl değişkenlik içerisinde olduğunu gösteren bir konu. Buradan kalkarak, bir bilimin değerine karşı bir şey, bunu bir delil olarak gösteremeyiz. Bilime karşı bir delil değil bilimden yana bir delildir şu benim demin söylediklerim. Ama şu da var, o yanlışlanabilirlik... Onu da izliyorum. Poperle moperle birtakım şeyleri açıklayabilirsiniz ama, hiçbir zaman insanlığın içinde bulunduğunu o büyük gerçekliği değiştirme yolunda **Karl Poper** size yardımcı olamaz. İster istemez başka dünya görüşleri, başka yöntemleri için içine sokmamız lazımdır. Demin söylediğiniz konuda kafa karıştırmak için çok şeyler yapıyor, ama kafasını karıştırmak istemeyen insanlar da vardır. Ben o insanların arasındayım.

Kadınları çok seversiniz, özellikle kadın duyarlılığına çok önem veren bir insansınız.

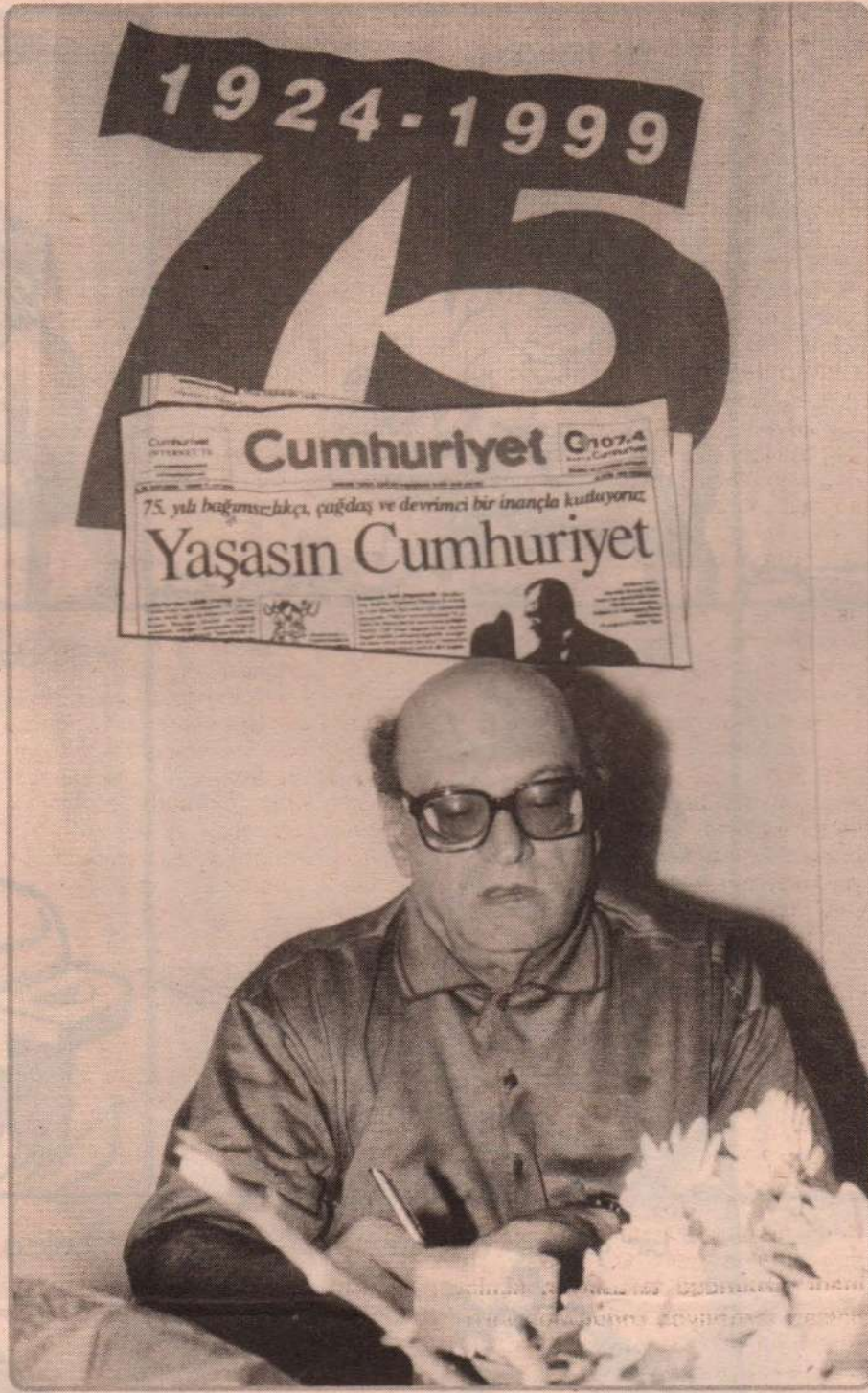
- Derin saygım vardır kadınlara. Çünkü erkeklerin kadınların gerisinde insanlar olduğuna inanırım.

Ne anlamda?

- Duygusal bakımından. Duygusalıktaki daha zengin bir yapıları vardır kadınların. O zaman kadınları bir tarafa bırakarak erkeklerin yönettiği bir şeyin ki yüzyıllarca böyle olmuş, daima şüpheyle karşılanmışımdır. Kadınlar yönetseydi dünyayı, zannederim daha ilerde bir dünya olacaktı önümüzde.

Aşka nasıl bakıyorsunuz?

- Aşka çok iyi bakarım. Fuzuli öyle diyor "Aşk imiş her ne varsa alemde" Ben de aynı görüşteyim. Büyük bir duygudur. İnsanı yenileyen, dingin duygu ufuklarına götüren bir duygudur. Hayatımda bir iki defa aşık oldum, oradan bilirim. Aşık olmak da güzel bir şeydir ve gençlere daima sormuşumdur "Hiç aşık oldun mu?" Gençler aşık olmalılar. A-

Aşka çok iyi bakarım. Fuzuli öyle diyor "Aşk imiş her ne varsa alemde" Ben de aynı görüşteyim. Büyük bir duygudur. İnsanı yenileyen, dingin duygu ufuklarına götüren bir duygudur. Hayatımda bir iki defa aşık oldum, oradan bilirim. Aşık olmak da güzel bir şeydir ve gençlere daima sormuşumdur "Hiç aşık oldun mu?" Gençler aşık olmalılar.

kın önüne dikilen bütün yasaklara da karşıyım. Toplumumuzda bu yolda korkunç yasaklar vardır. Onlara da karşıyım. Serbest bırakalım insanları. Gençlerimizi kız-erkek, serbest bırakalım. Onlar her türlü duyguyu ve en başta da aşkı doya doya yaşasınlar.

Politikayla aşkı nasıl birleştiriyorsunuz?

- Politikada darlıklar içerisinde olan insanlar var ya, ad vermeyelim, bunların çoğunun aşık olmayan insanlar olduğunu sanırım. Eğer aşık olsalardı daha geniş bir ufka, daha geniş bir zenginlik içerisinde bakacaklardı hayata.

Geçmiş yıllarda, politikanın daha yoğun olduğu yıllarda aşktan kimse bahsetmiyordu. O zaman tabuydu.

- O ayrı bir konu. O zamanlar öyle darlıklar içerisinde bakılırdı. Şimdi öyle bakmıyoruz. Zaten o çocukları da getirseniz, onlar da öyle bakmıyorlar. Aska

da yer veriyorlar hayatlarında, dünya görüşlerinde. Aşkı bir tarafa iten bir dünya görüşü, bir öğretisi, bir bakış son derece eksik ve topal bir bakıştır.

Yurtdışında kendinizi yalnız hissediyor musunuz?

- Efendim ben hiçbir zaman yalnızlık çekmedim. Daima yanımda kitaplarım, müziğim, şu bu... Her zaman çevrem bu bakımdan dolu olmuştur. Yalnızlık çekmedim hiç.

Dönme durumu var mı?

- Türkiye'ye dönmek şu bakımdan... Belki kesin bir dönüş yoktur. Bir yandan **Strausbourg**'ta **Türk Etüdleri Enstitüsü**'nde derslerim devam ediyor. Bir yandan da sakatlığım bakımından **Fransa**'da olmamın bana sağladığı büyük kolaylıklar var. Başıma bir iş gelirse **Strausbourg**'un en önemli rehabilitasyon merkezine beni götürürler. İstanbul'da nereye gideceğim?

Kaos

*I.Çocukken tenya gezerdi
karnında
Şimdi sırtında asalakları*

*II.Şapkası bir yana savrulmuş
Yatıyor ıslak kaldırımında*

*Birkaç bıçak darbesi
Sağlık karnesi cebinde*

*Üç aylığından boşalan cüzdan
Mahzun durmakta başucunda*

*III.Odalarda Birinci sigarası
dumanı
Kırık oyuncaklar, tuğlalar,
Che posteri*

*Dozer kepçelerinde
"Gaybana Geceleri"*

*Şizofren cesetler geziyor
kol kola
Artı rüzgarları esmekte
Asgari ücret yağmurunda*

*Yansıyor yıldızlara köpek
ulumaları
Onur ayak altında
Uzaktan tambur sesleri
Ağlıyor yıkıntılardan önce
çocuklar*

*Anason kokularının içinden
Yalpalayan adamın
Esrik sesinde uçuşuyor kadeh*

*Boş kaynayan tencerelere inat
Gece çığlık çığlığa kadında*

*El sallarken elvedalar yalnızlığa
Üç tekerlekli, kırmızı bisiklet
sanki
Bir çocuğun düşü, tel örgüler
arkasında*

MUSA FIRAT

Alocu

*Selçuk Parsadan'a
Can Yücel'in
Sol t.şşığı
Bu dünya*

*Ne kadar
Sallarsan salla
Diner rüya*

*Zül olursun
Gol olursun*

*En fazla
Birkaç kışa
Hoş mevzu olursun*

AHMET DÜRÜST

- biraz sevinç...

- az hüzün...

- bir avuç şefkat,

- bir tutam vefa

- üç sap coşku

- iki damla gözyaşı...

- yeteri kadar özlem...

- bir çimdik minnet...

- bolca vicdan...

- sevinceye kadar pişir.

AAGH! TÜÜĞH!
ZEHİR GİBİ VİCDAN
DOLDURMUŞSUN..

GÖZYAŞI KOYMA
DEDİM ŞUNA..

ŞEFKATİ FAZLA
KAÇMIŞ

HİÇ TUTKU YOK BUNDA
ONURSUZ BU
YEMEK

saygı bitmişti,
azıcık dayak
koyseydim keşke...

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Titanic'ten günüşiğine çıkan 5 Doların üstünde bir Kızılderili reisinin resmi olduğu görülür. O yıllarda paraların üstüne yalnızca beyaz adamın değil, Kızılderililerin de resimleri konulurdu. Kapitalizmin azgın dalgaları arasında özgürlük, barış ve eşitlik taşıyan gemiyi yüzdürmekten başka çaresi yoktur insanlığın. Titanic, buzdağından kaçmak yerine üstüne gidip çarpsaydı batmayacaktı. Bu yolda, gemimizin önüne çıkan bir engelde de yan çizmek, insanlığın umudunu biraz daha sulara gömmekten başka bir şey değildir!

Titanic'teki Kızılderili

1920 yılının 6 Eylül gününde Plymouth limanından yol alan "May Flower" adlı geminin kaç yolcu taşıdığı konusunda kesin bir sayı verilememektedir. Kimi kaynaklar 103 yolcu olduğunu yazsa da 66 ya da 88 yolcu bulunduğunu iddia edenler de vardır. Tartışılmayan, herkes tarafından kabul edilen gerçek ise şudur: May Flower, Amerika'ya göçmen taşıyan ilk gemidir.

Atlas Okyanusu'nun dalgalarıyla boğuşan gemiyle Amerika'ya ulaşanların hepsi de Hristiyan olup, İngiliz ya da Hollandalıydılar. 67 gün süren yolculuk sırasında, dev bir dalga bir yolcuyu okyanusun derinliklerine sürüklerken bir diğeri de hastalanarak ölür. John Hawland adlı bir yolcu ise fırtınalı bir havada okyanus tarafından yutulur ama bir başka dalga tarafından alındığı güverteye geri konulur. Bir de, doğum heyecanı yaşanır May Flower'da. Bebeğe okyanus adı verilir; Oceanus Hopkins.

1621 yılının kışını yapmış oldukları ilkel kulübelerde geçirdiklerinde geriye 54 kişi kalır. Onları yaşama bağlayan ise Kızılderililerin yardımseverliğinden başka bir şey değildir. Barış sever, dost canlısı Kızılderililer yabancılara neyin, nasıl ekileceğini, avlanmayı, tuzak kurmayı öğretirken, kendilerine

yaşam şansı tanımayacak olan bir yapıyı kendi elleriyle kurduklarını bilemezlerdi!...

O tarihten sonra rüzgarın şişirdiği yelkenler akın akın gelen göçmenleri taşır Amerika'ya. 1807 yılında, Amerikalı mühendis Robert Fulton'un ilk buharlı, çarklı gemiyi yapması daha da hızlandırır işgali. 1819 yılına gelindiğinde ise Liverpool limanından demir alan "Savannah" adlı ilk buharlı okyanus gemisi 26 günde ulaşır Amerika'ya. Kızılderililerin haberleşmek için gökyüzüne saldıkları dumanlar azalırken, okyanus üzerindeki bacalı gemilerin sayısı giderek çoğalır.

19. yüzyılın sonlarına doğru İngilizlerin Cunard Line ve White Star Line şirketleri ile Amerikalıların American Line şirketi Atlas Okyanusunda düzenli ulaşım seferlerini başlatırlar. Bunlara iki Alman şirketi Hapag ve Norddeutsche Lloyd'da katılır. Birbirleriyle yarışan şirketler Kızılderililerin yaşam alanlarını daraltacak onbinlerce göçmeni Amerika'ya taşıırken, gemilerinde Yeni Dünya'ya gezmek için

gelen Avrupalıları eğlendirmeyi de unutmazlar. Deniz turizminin rağbet görmesiyle gemilerin büyüklüğü ve konforu da arttırılır. Daha çok para kazanmak amacıyla olan şirketler Atlas Okyanusu seferlerini çekici bir duruma getirmek için hız konusuna da önem verirler. Tersanelerden birbiri ardına suya indirilen yeni gemiler o yılların teknolojisinin birer yarış atı gibidirler. Şirketlerin ama aynıdır; Atlas Okyanusu'nu en kısa sürede aşmak ve Mavi Kurdeleyi (Blue Riband) kazanmak. May Flower'ın 67 günde tamamladığı yolculuk birkaç güne sığdırılmıştı ne de olsa!...

White Star Line şirketine bağlı olarak Southampton limanından 1912 yılının bir Nisan gününde ayrılan geminin ilk seferinde Mavi Kurdeleyi kazanacağına mutlak gözüyle bakılır. Ama, 14 Nisan gecesi buzdağlarının serserice gezindiği sulara yol alan geminin gözcü kulesinden okyanusa bakan görevlinin dürbünü yoktur. Teknolojinin son harikası olan gemi tüm gücüyle yol alırken, bir çift çıplak göze emanet edilir!...

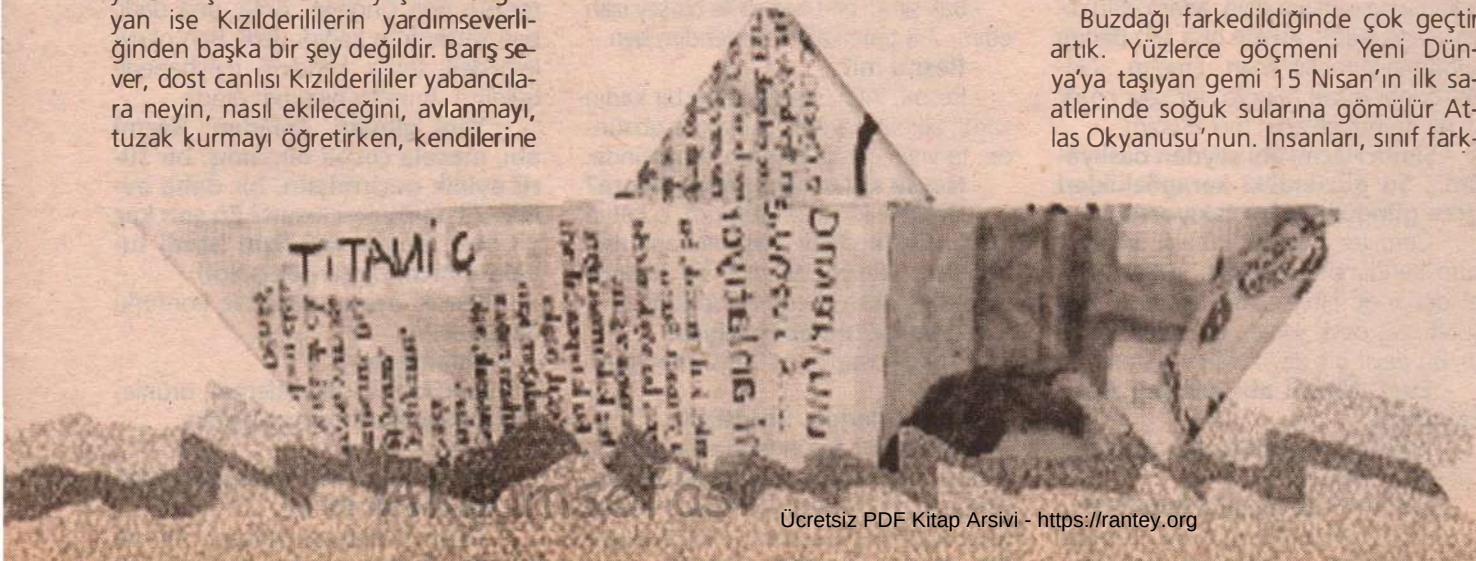
Buzdağı farkedildiğinde çok geçtir artık. Yüzlerce göçmeni Yeni Dünya'ya taşıyan gemi 15 Nisan'ın ilk saatlerinde soğuk sularına gömülür Atlas Okyanusu'nun. İnsanları, sınıf fark-

lılığını güçlendirerek sömüren Amerika Birleşik Devletleri'ne giderken batan ve birinci sınıfta yolculuk edenlere kurtarma sandallarına binişte öncelik tanındığı, üçüncü sınıftaki göçmenlerin ise koridorların kapılarını kapatılarak boğulmaya mahkum edildiği geminin okyanusa gömülen son kısmı olan dev küpeştesinde kocaman harflerle şu yazılıdır: Titanic!..

Sömürüye karşı direnen Kızılderililer, beyaz adam tarafından kan gölünde boğulurken, Kolomb'un gemisi Santa Maria başta olmak üzere tarih boyunca birçok gemi okyanus sularına gömülür. Bunlar arasında balinaların soyunun tükenmesini önemsemeyen avlanan gemiler de vardır. Kızılderililer gibi balinalar da kolay kolay teslim olmamaya kararlardırlar. 1850 yılının 12 Aralık günü, bir balinanın saldırısı sonucu okyanusun dibini boylayan bir avcı gemisi ne gariptir ki, bir Kızılderili kızın adını taşımaktadır: Pocahontas!..

Titanic'in Atlas Okyanusu'nda battığı yılda, Pasifik Okyanusu'na dayanan Kızılderililer için de gidecek bir yer kalmamıştır. 1986 yılından sonra, tıpkı Kızılderililerin eşyalarının satışa sunulması gibi Titanic'ten çıkartılan eşyalar da kapışılır. Bunlar arasında kağıt paralar da vardır.

Titanic'ten günüşiğine çıkan 5 Doların üstünde bir Kızılderili reisinin resmi olduğu görülür. O yıllarda paraların üstüne yalnızca beyaz adamın değil, Kızılderililerin de resimleri konulurdu. Kapitalizmin azgın dalgaları arasında özgürlük, barış ve eşitlik taşıyan gemiyi yüzdürmekten başka çaresi yoktur insanlığın. Titanic, buzdağından kaçmak yerine üstüne gidip çarpsaydı batmayacaktı. Bu yolda, gemimizin önüne çıkan bir engelde de yan çizmek, insanlığın umudunu biraz daha sulara gömmekten başka bir şey değildir! 🗿

galiba, böyle pis namaza gidemem.

- **Necmi abi, ama şimdi rakı içiyoruz, saat geceyarısını geçti. Nasıl olacak bu namaz?**

Namaz dünyada en ciddi iştir.

- **Nasıl yani?**

- Belim ağrırsa camiye gitmem, zindeysem camiye giderim; sağlam namaz kılmam için tabii çorabın, donun çok temiz olacak, milleti kaçırmıcam camiden, sen temiz bir don ver bana.

- **Evet...**

- Efenim...

- **Anlıyorum...**

- Evet, öküzler camiye pis gidiyolar milleti camiden kaçıyorlar.

- **Peki abi içkili nasıl oluyor?**

- İçiyorum, eevet, içiyorum, sabah da kalkıyorum namaza gidiyorum, şimdi burdan da namaza gidicem. Sabah namazı bana şart. Melakeler sabah namazında nızıklan dağıtıyorlar, sen şimdi boş ver diyorsun ama şafakta rızık dağıtılıyor.

- **Peki Necmi abi, ekmek paranı nereden kazanıyorsun?**

- Ben proleteriyim, proleteryanın manasını biliyor musun?

- **Evet...**

- Hiçbir düzen beni etkilemez, ver süpürgeyi burayı süpüreyim, lağım bile temizlerim, onur ve haysiyetim için işin şekli yok, namus kavramında bana iş ver, hiç şekli yok işin, elimle bokları alır atanm, şekli yok işin, onur ve kibir tanımiyorum, su taşırm, odun kırarım, ayakkabı yaparım, boya yaparım, hiç mühim diil benim için.

- **Yani abi böyle geçiniyorsun? Saygı duyarım sana...**

- Allah razı olsun, bir de sinemadan emekliyim, kültür bakanlığı şerefimle beni emekli yaptı.

- **Çok iyi abi ne zaman emekli oldun?**

- 10 sene oldu, benim 40 sene evelden filimlerim var benim; sen şimdi beni seyretmedin galiba, Feri Canselle, benim filmim var, "Erkeklik Öldü mü Abi" isimli.

- **Kaç filmin var Necmi abi?**

- Şimdiye kadar, 90-100 filmim var. Siyah-beyaz çok.

- **Ne gibi rollerde oynadın?**

- Ben hep kötü rollerde oynadım, bir de kompozisyon oynadım.

- **Unutmadığın severek oynadığın rol hangisi abi?**

- Yunus Yılmaz diye bir rejisör var, "Köyün Delisi" diye bir film yaptı, o filmde deliyi oynadım, onu unutmam.

Ama ağzına sıçtım rolün. Baştan sona kadar ben oynadım, ağzımdan köpükler geliyordu: Seyrettin mi?

- **Görmedim abi ama mutlaka iyi oynamışsındır?**

- Taaabi dünyanın en büyük aktörü benim, ver yazılı rolü oynıyayım bir filmde yönetmen eevet.. Bana ölün dedi, yatın dedi, dedim bir mizansen verin ewela. Benim bildiğim sinemada insana bir mizansen verilir. Ne demek ölün, yatın, sonra oynamadım, bunlar acı gerçekler sinemada...

- **Hâlâ gidiyor musun filmlere?**

- Çağırıyorlar, senaryo istiyorum, taabi vermiyorlar, gitmiyorum.

- **Çok iyi yapıyorsun Necmi abi. Sinema senin gibi aktörlerin sayesinde kurtulur. Helal olsun sana!...**

- Allah razı olsun, sen de sanatçısın, beni anlıyorsun. Dünyanın en büyük aktörüyüm ben, ver yazılıyı oynıyayım... Hem de nasıl bir sürü .bne, ajans açmış filmlere odun gönderiyorlar. 5 milyon yol parası veriyorlar, 3 milyon alıyorlar, bu milleti .ik .ik bitiremezsin. Öküz insanlar; dinleyin, "Türkiyem Türkiyem, Cennetim Benim. Öküz insanlarım benim."

- **Güldürdün beni Necmi abi, Necmi abi her sigara verişimde alıyorsun, ama yakmıyorsun neden?**

- Eeevet... Sigarayı dumansız içiyorum harp başlarsa .mına koyucam dünyanın...

- **Ne harbi?**

- Illaki 3. dünya harbi başlıcak, dünyada birikim var. Ben Allah'la konuşmuşum, kendimi affettirmişim, cigarayı hep dumansız içiyorum, yıldırımlar çarpacak, ateşler fırlayacak, taaabi, ben Allah'ıma demişim ki bana bir harp nasip etsin bana .mına koyucam.

- **Ya harp çıkmazsa?**

- Mutlaka çıkacak, beklemedeyim.

- **Neyi bekliyorsun?**

- Bekliyorum, bir şeyler bekliyorum, sana söyleyemem, bak hocaya söyledim, öbür gün namaz kıldırma gelmedi, şimdi sana anlatsam, camdan kendini atarsın, seni severim, anlatmam sana, sen şimdi kalk ışıkları söndür...

- **Niye?**

- Sen kalk söndür, (kalktım söndürdüm) bak şimdi burada hayat var mı? Yak şimdi (yaktım) gördün mü? Edison, Aynıştayın, olmasaydı insan olmazdı. İşte cennetlik bu adamlar, eeevet.. Kaldir Aynıştayının şerefine içelim.

- **Tamam vur!...**

- Tamaaam... Taaabi... Adamın bü-

tün elbiseleri sigara yanıkları... Vakti yok adamın kül tablası dökmeye... Vakti yok. Aynıştayının efendi.

- **Bunlar çok güzel Necmi abi?**

- Abi yok. Bende Yurtta Sulh Cihanda Sulh var. Abi yok. Ricalar var, bende, emirler yok.

- **Saygıdan o abi kelimesini kullanıyorum...**

- Allah razı olsun, ben sanatçıyım, dünyanın en büyük aktörüyüm, ver yazıyı oynıyayım, ayakkabı tamir ederken, adam, kadın, b.ka basıyor, kunduracıya getiriyor. Usta bunu yapar mısın? Ulan senin ev de taata bezin yok mu be? Taata bezinle sil öyle getir.

- **Necmi abi güldürdün beni...**

- Lütfen ama efendi gülme, sanatçı karşındaki senin; be şerefsiz kadın.. Senin evde taata bezin yok mu? Ben sana bir şeyler söylüm mi, ayakkabı kollarından yemek bile yiyemedim. Üç gün beş gün yemek yemediğimi hatırlarım. Önce insan, sonra Türk, sonra müslümanım ama önce insan, (Nutuk çekerek konuşuyor, her söz 20 kere tekrarlanıyor) ben sana sanatçıyım, yönetmenim Allahım... O yönetiyor bizi, Muhammede, peygamber rolü verdi, çok güzel oynadı rolünü kazandı.

- **Abi istersen biraz da farklı konulardan konuşalım...**

- Taaabi... Konuşalım...

- **Peki en son eşinden kaç yıl önce boşandın?**

- 10 yıl önce, son karım öldü benim. Mezarında şarap içtim, rakı içtim. Ağladım, inledim, dedim beni niye yalnız bıraktın dedim. Ben dedi: "Allah'ın sevgili kuluyum beni aldı" dedi. "Bundan sonra sen tek başına yaşıyacaksın Necmi" dedi. Tek başına yaşıyorum, melakelerim bana yardım ediyor. Melakelere inanır mısın? Efenim... - **Neyse peki abi evlenmeyi hiç düşünmedin mi?**

- Şöyle düşünüyorum. Şimdi, bak, imanı bütün bir kadın olacak, ancak öyle düşünürüm.

- **Peki cinselliğini nasıl sürdürüyorsun?**

- Masterbasyon yaparım, keraneye giderim, erkeğim ben yaav taaabi yaparım da giderim de, Napolyon bile Desire'ye gel yatalım diyo, Desire vermiyo, Napolyon harbe gidiyo. (Gülmeğe başladım) Lütfen gülme rica ederim. Lütfen affınıza malulen saygılar, gülme efendi, belgesel bu efendi, lütfen gülme. (Kriz tuttu beni gülüyorum)

- **Kusura bakma abi kendimi tutamadım?**

- Allah razı olsun. Adamın y.ığı kalkmış Napolyon'un, ne yapması lazım. Düşünüyo; Ya s.kecek, ya boşalacak, ya harp edecek (gülme krizim devam ediyor, koptum) Yapma abim etme, gülme, ben cahilim efendi. Okumuş değilim, ama bu olmuş, gülme Desire vermeyince kalkıyor gidiyor. Rus'a soğuk iklime, Napolyon sıcak iklimde yaşamış bir insan, soğukta mağlup oluyor. Haaa. Napolyon'a diyorlar ki, niye kaybettin harbi? Napolyon böyle diyo, bir .m yüzünden kaybettim diyor. Gülme efendi gülme, sonra Napolyon, Desire buyur kılıcı al diyo, al benden büyüksün diyo. Şimdi burdaki konuşmalarımız çok büyük konular dikkat et efendi, kelimelere dikkat et efendi efendi... Mecliste bile bu konuşma yok, meclis ot mediste ot, ben Türk'üm türkü söylerim, bir şey anlıyorum burdan.. Felsefe bu dikkat et.

- **Evet...**

ma. Bizim erkekler, s.kiyor karyı, dönüp g.tünü yatıyor; bir sentez et bakım...

- **Nasıl yani?**

- Bi dakka izah ediceğim. Türk milleti illet bir millet. Ne yapması lazım biliyor musun?

- **Ne yapmalı?**

- Karıcığım sen beni boşalttın Allah razı olsun diyecek öyle arkasını dönecek. Çünkü cinsel ihtiyaçlarını hallediyo. Haa, burdan bi şey anladın mı?

- **Tamam abi anlayacağım galiba, yavaş yavaş...**

- Allah razı olsun ama... Efendi hâlâ gülüyorsun, ama bu cinsellik önemli, karın seni boşaltıcak sen g.tünü dönüp yatamazsın bir Allah razı olsun de sonra dön g.tünü yat. (Ayakta nutuk devam ediyor.)

- **Tamam Necmi abi geçelim şimdi bunları. 40 yıldır burada yaşıyorsun, Beyoğlu nasıl bir yer anlatsana?**

- Burası Beyoğlu'mu?

- **Evet...**

- Alakası yok, Beyoğlu kalksa inkâr eder kendisini, burası Beyoğlu değil tiner yurdu burası, fuhuş yolu, ayvan yolu burası, Istiklal Caddesi değil burası...

- **Şey...**

- Istiklal Caddesi mi? Ismi doğru olamaz, Istiklal Caddesi, kelimeye dikkat et efendi, Istiklaa... Ya ölüm ya Istiklal. (Necmi abi ayakta, kendini savaş kumandanı zannediyor.)

- **Evet abi anlıyorum...**

- İnsan yok, adam var, insan yok bir sürü olay yaşadım ben, ama sana anlatmıyorum "Yerimiz Dardır İşgale Gelmez, Hayat Bağ Traşa Gelmez." Bundan bi şey anla, ben bir milyona traş oluyorum efendi, 500 verdim bu para az dedi beraber. Felsefe var bunda efendi, anlatabiliyor muyum? 10 milyonluk bütün çıktı efendi. Sen bittin, Türk olarak bittin sen. Eeevet, ben Türk'üm yaav. Ben Türk'üm. Yıllarca bizi uyuttular...

- **Anlıyorum, politikalar hakkında ne düşünüyorsun?**

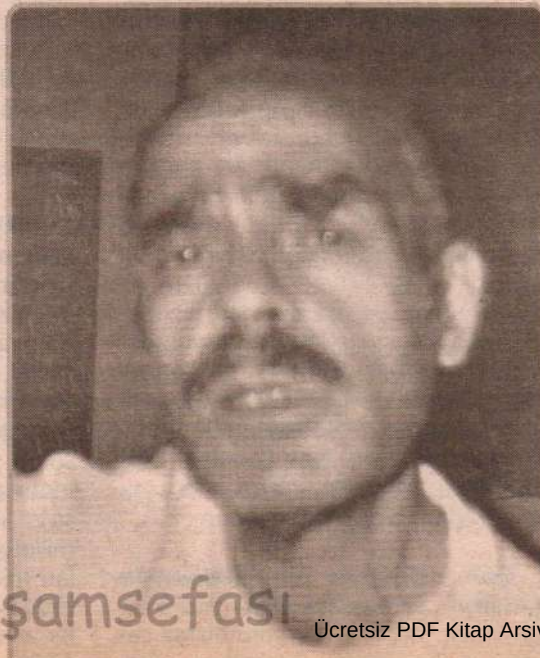
- Eeevet, uyuttular bizi, "Manda Yuva Yapmış Söğüt Dalına, Yavrusunu Sinek Kapmış Gördün mü?" yaaav ufacak bir sinek koca mandayı kapmış, olmazz yaav, koca manda söğüt dalına yuva yapar mı, koca mandayı ufacak sinek kapar mı? Olmaazz yaav... Olmaazz... (Ağlamaklı sesle devam ediyor.) Yaaav fakir muhallebi yerken dişi kırılıyor. Efendi. Kelimeyi anla efendi. Anlaa, anlaaa solagan var bu felsefede... Sana şerefimi, insanlığıma bahşederek konuşuyorum... Benim hamalım akşama kadar yük taşımış, akşam iki duble rakısını içecek yaav. İçecek yaav, yorulmuş adam, olmaazz... Devlet olarak utanırım been yaav, parasız olmaz yaav. Allah bile sevmes parasız adamı. Olmaazz yaav, ben içtikçe Allah'ı buluyorum, Hakk'ı buluyorum, bunu rakı diil, hak şerbeti adına içiyorum. Hak şerbeti bu... (Sabaha kadar devam etti nutuk.)

- **Necmi abi hadi kalkalım, kafan iyi oldu. Sabah namazını kaçırma. Donunu unutma abi, sonra görüşürüz...**

1- **İrtibat Telefonları:** Nevizade sok. 28/A-Beyoğlu-Ist. Tel: 0 212 / 245 32 76 Fax No: 0 212 / 292 03 09

2- **"Yeni Sokak Mobilyaları"** Adlı Kitabım Parentez Yayınlarından çıktı bütün kitapçılarda. Canan'a yardım etmek istiyorsanız, Hesap No: 691 845 Galatasaray İş Bankası şubesine yatırabilirsiniz. Yine söylüyorum **ÖKÜZ** okurlarımız, yardım için sizi kendinizle başbaşa bırakıyorum. Ölüm ilanı yazmaktan bıktım, bil-

Bir sürü .bne, ajans açmış filmlere odun gönderiyorlar. 5 milyon yol parası veriyorlar, 3 milyon alıyorlar, bu milleti .ik .ik bitiremezsin. Öküz millet; bak dinle, Türkiyem Türkiyem, Cennetim benim. Öküz Milletim benim.

O ve arkadaşları bir zamanlar Türkiye'de en çok konuşulan milletvekilleriydiler. DEP eski milletvekili Sedat Yurtdaş şimdi Diyarbakır'da yaşıyor. Arkadaşımız Kemal Varol, Yurtdaş ile; Diyarbakır'da yaşamak, milletvekilliği, yazarlık, basına yansımamış çeşitli olaylar da dahil olmak üzere birçok konu üzerinde konuştu...

Sedat Yurtdaş: Diyarbakır'dan Diyarbakır'a

KEMAL VAROL

1961 yılında Diyarbakır-Ergani Çingir köyünde doğdum. Türkçe adı Çakartaş olarak geçiyor. Doğduktan 4-5 yıl sonra da Diyarbakır'ın Bağlar semtine göç etmişiz. Dolayısıyla, kendimi kültür olarak Diyarbakır'a ait hissediyordum. Düşünce yapım orada şekillendi ve hayatımın bütün dönemlerinde de bir etki bıraktı sanıyorum.

Hem annemin hem de babamın son çocuğuyum. Annem üç-dört kez, babam iki kez evlenmiş; babamın ve annemin ayrıca çocukları olmuş. Ben de son eşler olarak dördüncü ve en küçük çocuğum. Aslında bunun olumsuz taraflarını gördüm kendi adıma. Bir başka olumsuz taraf da köydeyken ekonomik koşulu gayet iyi bir aileyken, kente taşındıktan sonra büyük sıkıntılar yaşanmış olması. Öte yandan köyle bağlantılarımız hep devam etti. Hep aklımdadır; zaman zaman kan davaları yüzünden evimize misafirler gelirdi. Yirmi otuz insanın silahla gelip yemek yediklerini, silahlarını duvar dibine dizdiklerini hatırlıyorum. Daha o küçük yaşlarımda bu tür şeylere tanıklık ettim. Genel anlamda yani toplum olarak, birey olarak geçmişim, aile olarak geçmişim; bu tür şeyler zaman içinde sorgulama nede-nim oldu. Ya da tanık olduğum şeyh-mürüt ilişkileri. Annem ve abim müritti. Bugünkü düzeyde fanatik ya da ideolojik olmasa da o ortak ibadetlerine tanık oldum. Bunların hepsinin bende bir etki bıraktığını düşünüyorum. Yani bir birliktelik, toplumsallık, örgütlenme ile ilgili bir arayışa sebep oldu. Ama diğer tarafta, bunun körel-tici taraflarını da düşününce, bu işin çok daha bilinçle, insanın korkularına dayanmadan, içinden geldiğince ve gerçekten toplumsal bir amaca hizmet etmesi gerektiği sonucunu çıkarı-yordum kendimce.

Benim anadilim Kürtçe. Uzun yıllar tek kelime Türkçe bilme-den yaşadım. Herkesin bilinçaltına ka-zınan olaylar olmuştur. Beni ilkokulda

çok iyi Türkçe bilen bir subay çocuğunun yanına oturtmuşlardı. Büyük bir hayranlık duyuyordum doğrusu. Yani Türkçe'yi konuşamıyorum, derdimi izah edemiyordum, kendimi ifade edemiyordum ama işte Türkçe konuşmak zorundayım. Bu yüzden Türkçe öğren-bilmek için çok çalıştım. Bir de ku-rallar uygulanıyordu; mesela dışarıda Kürtçe konuşmak yasaktı. Bu yüzden uzun bir süre Kürtçe düşünüp çevirip Türkçe konuştum. Hatta bugün bile, Türkçe'yi çok iyi kullananlar dahi bunu etkisinden kurtulamıyorlar.

Diyarbakır Lisesi'nde okudum. O dönemde Diyarbakır Lisesi en asi, diğer liselerle kıyaslanamaya-cak hareketliliğin, eylemliliğin olduğu bir liseydi. Aynı zamanda Eğitim Fa-kültesine (o zamanki Eğitim Enstütü-süne) komşuydu. Oradan çok doğrudan etkileniyordu. Bu yüzden eğitim dönemlerinin önemli bir bölümü boy-kotlarla, forumlarla, sloganlarla, yürü-yüşlerle geçiyordu. Okulun içinde si-lahlı çatışmalara da tanık oluyorduk. Öğrencilerin okula silahla gelip gitme-leri de boykotlar da artık kanıksanır ol-muştu. Biri kapıyı açar "Arkadaşlar boykot var, hocam siz de" derdi mese-la. Okula ilk geldiğim gün kapıda iki kişi durmuştu ve bize "arkadaşlar bu-gün boykot var" demiştiler. Beşer-onar kişi kol kola girer Diyarbakır Lise-si'nin çevresinde onlarca tur atarlardı. O zaman Türkçe-Kürtçe marşlar oku-nurdu. Uzun yıllar Diyarbakır'da kalan **Altay Martı**, büyük okulların gele-neksel günlerine atfen **Diyarbakır Li-sesi Geleneksel Cop Yeme Günü** di-ye bir yazı yazmıştı ve doğrusu da bu bizim okulu çok iyi özetliyordu.

İlk gözaltına alınma ola-yım 1979 yılında oldu. O zamanlar, bir şeyi olsun ya da olmasın herkes gibi ben de içeri alınırdım. Tabi o yıl-larda işkence çok sistematikti. Oraya giren herkes bu işkencelerden payını alıyordu ve o insanın bütün yaşamını etkiliyordu. Yani insanın hayatı bo-

yunca hiç unutamayacağı çizgiler bı-rakıyor. Bunun etkileri günlük ya-şamda hiç beklemediğiniz bir anda yansıyor. Bazen bir sestən irkilebili-yorsunuz, bazen bir üniformadan, bazen de rüyalarınıza girebiliyor. Sonradan bu bireysel korkulara yeni-leri de eklenebiliyor. Örneğin, bölge-de telsiz ve bazı arabaların sesleri in-sanlarda büyük bir sıkıntı yaratıyor hâlâ. Gecenin bir yarısı sokaktan bir araba geçtiğinde zıplıyorsunuz. İlk zamanlarda cep telefonlarının kötü bir çağrışımı vardı. Hem daha ilerledi, hem de telsizi andırıyordu. Daha sonra estetize oldular. O zamanlarda telsiz sanılarak korkuya kapılınan cep telefonlarına şimdilerde, bölge-de devrimci marşların melodileri yük-leniyor artık.

O yıllarda okul okumamak bir siyasal hedefti. Gidip burju-va okullarında okuyup düzenin basit bir parçası olmak küçümseniyordu. Bi-reysel kurtuluş yerine toplumsal kurtu-luş ifade ediliyordu. Parça bütüne fe-daydı... Askerliği aradan çıkarmam gerekiyordu. Askerliğimi yaptıktan sonra benden beklenen evlenip çoluk çoluğa karışmamdı. Ama ben bunu yapmadım ve okumaya karar verdim. Bir yıl boyunca çalıştıktan sonra İstan-bul Üniversitesi Hukuk fakültesi'ni ka-zandım. Okul döneminde de garson-luk, duvarcılık yaptım. Tabi bu arada politikayla olan bağım hep devam et-ti. Üniversite yıllarımda çok yoğun bir biçimde kitap okuma programım ol-du. Okumak benim için hep bir ihtiya-yaçtı. En zorlu sınavlarımdan olduğu dö-nemlerimde bile okumayı ihmal etme-dim. Özellikle Sovyet edebiyatı çok il-gimi çekiyordu. **Solohov**'un bütün ki-taplarını okudum. **Jack London, Ma-yakovski, Yesenin, Lorca...** bu şair ve yazarlara büyük ilgi duydum.

Çok sıkıntılı bir dönemde geldim Diyarbakır'a. HEP(Hal-kın Erimis Partisi) sekreteri olarak ça-lışmaya başladım. Sonradan "faili

meçhul" bir şekilde hunharca öldürü-len **Vedat Aydın** o dönemde HEP Di-yarbakır İl Başkanıydı. Avukatlık yap-maktan vazgeçtim. Çünkü HEP'te da-ha çok yararlı olacağımı düşünüyordum. Dönüp baktığımda avukat ola-rak kalsaydım birçok insandan daha fazla kazanabileceğimi de görebiliyordum. Ancak hiçbir zaman pişmanlık duymadım... Yönetime seçildiğim dö-nem gerçekten de çok çalkantılı bir dönemdi. Hemen hemen bütün teşki-lâtlarımızda cezaevlerinde meydana gelen olaylarla ilgili olarak açlık grevle-ri yapıyordu. Bir süre sonra İl Başkanı arkadaşım Vedat Aydın'ın öldürölme-siyle bölgede faili meçhul cinayetler dönemi başladı. Hâlâ o ölüm kokusu dolaşıyor şehirlerde.

Bırakıp gitmeyi asla dü-şünmedim. Bütün tehlikeleri göre-biliyorduk ama bunun yanında, bir-likte yol yürüdüğünüz arkadaşınız öl-dürölümüş, hatta çok daha masum in-sanlar öldürölümüş ve siz o insanların biraraya gelmesinde, haykırmasında, bağırmasında özel bir katkı sahibisi-niz. Bu açıdan kendimize sadece dik-kat edebildik. Zamanlı zamansız bir yere gitmemek, çevreye dikkat etmek gibi. Bunun dışında bir savunma ola-nağımız yoktu. Buna rağmen her za-man halkımızla olmayı daha çok önemsedik.

HEP, SHP ile ittifak yapa-rak seçime girdi. Otuz yaşımdan üç-dört ay almıştım. Milletvekilliği için adım zikredilmeye başlandı. Seçim dö-neminde de yine yoğun baskılar ya-şandı. Ardından seçimler yapıldı ve di-ğer arkadaşlarımızla birlikte parlamen-toya girdik. Bir süre SHP'de kaldıktan sonra Newroz Bayramında Cizre'de insanların üzerine ateş açılması dolay-sıyla SHP'den istifa edip ayrıldık. 18 milletvekiliydik ve misyonumuz varo-lan milletvekilliğinden çok daha fark-lydı. Yani ihale peşinde koşmadık hiç-bir zaman. Özelde kendi seçim bölge-mizde genelde de tüm Türkiye'deki

insan hakları ihlallerinin takipçisi olduk. Milletvekilliğini kişisel bir tatmin aracı olarak da görmedik. Politikayı çok iyi bilmekten kaynaklanan bazı yanlışların dışında ben ve arkadaşlarım görevimizi en iyi şekilde yerine getirdik. Ancak milletvekili olmamıza rağmen Diyarbakır'a sokulmadığımız günler de oldu, arandığımız da! Sonunda bize yapılan baskılar öyle bir noktaya geldi ki, güpegündüz, bir halkın temsilcisi, Mardin Milletvekili arkadaşımız **Mehmet Sincar** "faili meçhul" bir şekilde öldürüldü. Bana göre Parlamento, bu olayı çözmemiş olmanın vebâlini taşıyor hâlâ.

Milletvekilliklerimizin düşürülmesi kararı çok önceden alınmıştı. Bütün davalarımız göstermiştir ki bizim hakkımızda verilen karar siyasiydi. O dönem diğer bazı arkadaşlarımız gibi benim de yurt dışına çıkma koşullarım vardı. Benim önemle üzerinde durduğum şey tabii, HEP'ten beri, bugün de aynı çerçevede olaya baktığımı söyleyebilirim: Türkiye için, Kürt sorunu için önerdiğimiz çözümlerin demokratik misyona, gerçekten demokratik mücadeleye olan inançla savunmamız gerektiği. Bu konuda çok hassas oldum. Bu hassasiyetimin büyük sıkıntıları çektim, çekmeye de devam ediyorum. Demokratik zeminde, bir halka bir şekilde öncülük ettik. Ve bir gün bu öncülük çerçevesini yaptığımız mücadelenin karşılığı olarak bize bir yargılama süreci dayatıldı. Biz bunu da göğüslemeliydik. Çünkü bize oy verenler, evinde bizim afişlerimizi saklayanlar öldü, bize sevgi duyanlar öldürüldü. Boşaltılan köyler de öyle, bizi alkışlayanlar da öyle; nihayetinde bizim için birçok şeye katıldılar, bize sahip çıktılar. Bunun karşılığı da yurtdışına çıkmak olamazdı.

Leyla Zana, Selim Sadak, Ahmet Türk, Hatip Dicle, Mahmut Alınak, Orhan Doğan, Sırrı Sakık ve ben birçok ceza aldık. Ben 16 ay kaldım içeride... Biz cezaevine girdiğimizde HADEP yeni kurulmuştu. Partide büyük bir tartışma vardı. Yani, parti değiştirerek milletvekilliklerimizi koruyalım mı, yoksa milletvekilliklerimizi riske mi edelim, diye. Ben kendi adıma ve bir grup arkadaşımın birliğinde, ısrarla, milletvekilliklerimizin korunması gerektiğini, bu mevsinin korunması gerektiğini, bunun halka katkı sağlayacağını savunuyorduk ve bu açıdan partiden istifa ettik. Biz faaliyeti esas alıyorduk. Ama o zaman baskın olan görüşe göre, milletvekillikleri bir yana itilmeliydi. Artık legal mücadele etme olanağı yoktur gibi bir yaklaşım içindeydiler. O günlerde parti meclisini oluşturan arkadaşlarımız milletvekilliklerimizin düşürülmesi konusunda çok ısrarcı davrandılar. Nihayetinde bu karara uymak zorunda kaldık. Burada ilk kez **Öküz'e** açıklıyorum: **DEP'in** kapatılması tehlikesine karşı ben partiden daha önce istifa etmiştim. Partiden istifa ettiğime dair dilekçemin olduğunu çeşitli kanallardan öğrenen o zamanki Meclis Başkanı **Sayın Hüsamettin Cindoruk**, bu dilekçeyi kendisine ulaştırmam halinde milletvekilliğimin düşmeyeceğini ilettiler bana. Ama bunu yapmadım. Bu anlattıklarım, sakın pişmanlık duyduğum anlamına gel-

mesin. Bugün olsa yine aynı şeyi yapardım. Fakat, bize artık politika bitmiştir diyenler, DEP kapatılacağı sırada **HADEP'i** açtılar.

İsim vermeyeceğim ama bazı insanlar, ne kadar çok baskı olursa, ne kadar çok insanlar sıkıntı yaşarsa, biz mücadelemizde daha çabuk sonuç alırız, haklı noktalara geliriz diye düşünüyorlardı. Mesela, Mehmet Sincar'ın katledilmesinden sonra, **Yalçın Küçük** gibi biri bile "Birkaç milletvekili daha öldürülse ne kadar iyi olur" diyordu. Yani böylesine çarpıtılmış bir siyasal süreçten geldik. O günler için, o günlerin hayatındaki faaliyetlerim biraz reformizme, biraz teslimiyete, biraz bilmem bir sürü başka neye işaret sayılıyordu. Ama aradan geçen zaman beni daha da doğruladı. Şimdi görüyorsunuz bulduğumuz noktadan ne kadar uzaktayız. Bugün, derinokratik kanalların kullanılması gerektiği yönündeki talepler beni çok memnun ediyor. Ama bilinsin ki, ben ve bazı arkadaşlarımız da sırf bunu ifade ettiğimiz için halktan uzaklaştırılmaya çalışıldık.

Tabii bende de bir burukluk var. Bütün bu yaptıklarımıza karşılık olarak hiçbir zaman bir şey beklemedik. Ama yine de bunun karşılığı bu olmamalıydı diye düşünüyorum. Ankara'da ev bulamadığımız günler oldu. Cezaevinde kaldığımız dönemde maddi zorluklar çektik. Eşimin çalışıyor olması bir şanstı. Bir kez daha şunu söylüyorum: Doğru zamanda doğru yerdedim.

Bir süre önce Diyarbakır'a yerleştim. Avukatlık yapıyorum Diyarbakır'da. Daha çok işimle ilgiliyim burada, bol bol okuyorum, basını takip ediyorum. Daha da önemlisi Diyarbakır'a gelir gelmez tekrar yazmaya başladım. Sanırım artık aidiyet duygum karşılık buluyor ve yazmak için de bu çok önemli. Gaziantep'te çıkan **Fırat'ta Yaşam** adlı gazeteye haftada bir yazmak dışında çeşitli çalışmalarım devam ediyor... Ama Diyarbakır'da henüz halka yeterince karıştığımı söyleyemem. Çünkü eski

ilişkilerimin çoğu bitmişti. Bu açıdan Diyarbakır'da yeniden bir doğuş içindeyim. Geçen zaman içinde bireyin önemini kavradığımı düşünüyorum. Bireyin, bağımsız fikir üretmenin, sorgulamanın önemini düşünüyorum. Bu anlamda ben kendi adıma herkesin hayata sorgulayıcı bakması gerektiğini; yaşadığımız her şeyi sorgulamamız, parçası olduğumuz her şeyi sorgulamamız, uğrunda emek harcadığımız her şeyi sorgulamamız gerektiğini düşünüyorum. Yoksa insiyatifi körelmiş, kişiliği zedelenmiş, düşünce üretmekten uzak bir halle, doğru katkıda bulunamayız. Yoksa yapılan yanlışların bir parçası oluruz.

Zaman zaman, Diyarbakır'da amaçsızca dolaşmak bile çok eğitici geliyor ve benim zihnimde bir sürü şey uyandırıyor. Ben de tarihsel bir anlamı olan bu şehri dolaşırken bir sürü şey düşünüyorum. Ongözlü Köprü, Hevsel Bahçeleri, Surlar mı dersiniz...Burada tarihten sesler duyuyor insan. Dağkapı Meydanı'nda da yüzelli bin kişiye seslendiğimiz, insanlarla kaynaştığımız zamanı düşünmek bile insanı çok derin düşüncelere sevk ediyor. Geçenlerde, Dilan Sineması'nın sağ tarafında bulunan HEP Diyarbakır İl Binası'nın boyandığını, dış cephedeki kurşun deliklerinin çimentoyle kapatılıyor olduğunu gördüm. Birkaç gün sonra, patlayan bir yara gibi, çimentoyle kapatılan bir kurşun deliğinin tekrar açıldığını fark ettim.

Son aylarda meydana gelen bazı olaylara rağmen Türkiye'nin, Kürtlerin objektif koşullarında bir değişiklik yok. Yine de iyimser olmak istiyorum. Ama eğer gerçekten sorunun çözümü için adım atılacaksa Anayasa'da değiştirilmesi gereken pek çok yasa var, uygulamada yapılması gerekenler var.Şimdi görece bir rahatlık olabilir ama bu zaman zaman hep oluyor. Yasalar, Anayasa aynı kaldıkça yarın uygulayıcılar bu görece rahatlığı bir kenara itip o yasaların baskıcı yönünü öne çıkarabilirler.Bu açıdan yasalarda değişiklikler yapılmalıdır.

Dört kitabım var. İlki, **Orkestra Yeni Ezgiler Çalacak** adlı şiir kitabım, ardından **Bir Gensoruda Parlamento Gerçeği**, cezaevindeki günlerimizi ve milletvekili arkadaşlarımızın insan yönünü anlatan **İnsanlar Düşünceler Kavgalar** ve en son olarak da son dönemde tartışmalara neden olan ilk romanım **Remo-Bitmeyen Sorgu...** Şiirle çok küçük yaştan beri ilgiliyim. Kendi alanında ve oldukça zıt sayılabilecek bir kuiltapta olan bir arkadaşımızın, rock müzik sanatçısı **Umay Umay**'ın benim geçmişte yazmış olduğum şiirlerin kendisinde yarattığı duyguyla yazdığı şiirsel metinleri var. Sonra ben de ona bir şeyler yazdım. **Üçüncü Renk Umut ... Söz İstiyorum** isimli, geçmişte **Özgür Gündem**'de yayımlanmış makaleler ile o döneme ilişkin anekdotların, notların, değerlendirmelerin yer aldığı bir başka çalışmam var. Ve uzun süre alacak bir başka roman çalışması...

Jiyan Can adında 8 yaşında bir oğlum var. Babasına en çok ihtiyaç duyduğu anda cezaevindeydim. Psikolojik olarak çok yıprandım. Ankara'dan Diyarbakır'a gelmemiz belki en çok onu etkiledi. Çünkü okulunda aldığı çevreden kopardık onu. Bir süre uyum güçlüğü çekti. O da benim gibi çok duygusal. Halâ zaman zaman arkadaşlarının resimlerine bakıp duygulu anlar yaşıyor. Ankara'da adı yüzünden çok sıkıntı yaşıyordu. Arkadaşları "Adının anlamı nedir, neden bu ismi sana vermişler, baban Fransız mı?" diye sorular soruyorlardı. Bir süre sonra kendini tanıtırken bu sorulardan sıkılmış olacak ki, "Adım Jiyan Can ama bana Can diyebilirsiniz" diyordu. Sadece Can'ı kullanıyordu. Aslında bir kimlik bunalımı yaşıyordu. Diyarbakır'a gitmek için kendisini ikna etmeye çalıştığımında "Adını söylediğinde sana bu adı neden vermişler diye sorulamayacağı bir yere gidiyoruz" demiştim kendisine. Şimdi artık Jiyan olarak tanıtıyor kendisini. ☘

kemalvarol@hotmail.com
kemvar@yahoo.com

Burada ilk kez Öküz'e açıklıyorum: DEP'in kapatılması tehlikesine karşı ben partiden daha önce istifa etmiştim. Partiden istifa ettiğime dair dilekçemin olduğunu çeşitli kanallardan öğrenen o zamanki Meclis Başkanı Sayın Hüsamettin Cindoruk, bu dilekçeyi kendisine ulaştırmam halinde milletvekilliğimin düşmeyeceğini ilettiler bana. Ama bunu yapmadım.

Önce Kadınlar ve Çocuklar

MERAL ONAT

Ay ben çok yorulduğum Tayfur!.. Daha tanışalı iki gün oldu, ziyaret etmediğimiz arkadaşın kalmadı. Başbaşa kalıp iki laf etsek!..

ZIRRRR
ZIRRRR

Ederiz güzelim ederiz.. Nihhihihi.. Onlar da az nisbet yapmıyıldı bana.. Yüzlerindeki saklı kıskançlığı, yutkunmalarını seyretmek istiyorum. Hele Ergün, geberecek bne! Tam onun tipisin..

Haftaya terapiye kocanı da getir Gönül Hanım... Bide onunla görüşeyim!..

PSİKİAT
DR. BEDI

Sevgilim, öyle harika, öyle anlayışlı bir insansın ki...

Bana inanılmaz bir yaşam sevgisi veriyorsun.. Senin sayende her şeyi seviyorum. Gökyüzünü.. Çiçekleri.. Böcekleri..

Bütün hayvanları... bütün insanları ve.. ve..

...bütün erkekleri!.. Anlaşıldı... Bu enerjiyle iki güne kalmaz gider birinin peşinden.. Biraz kızdırıp, hayattan nefret ettirmek şart oldu hatuna

Tanrım nasıl bir yer burası!.. Kendimi böcek gibi hissediyorum, en ufak bir kıymetimi yok.. Ne muhabbet ne sigara.. Sanki birileri devamlı gözlüyo, kendimi çıplak gibi hissediyorum. Halbuki onun iltifatları bile ne kadar masummuş...

Ühüü... İşime geri döndüm Sabri Bey!.. Yapamadım o plazalarda... Bide daha hiç bir yere gitmiycem, affet!..

Vaaaaay!.. Gel sultanım gezel... Yahni bişürdüm ağzına layık. Tabak al da gel, davşarım...

OLUKLU MUKAVVA
SANAYİ A.Ş.

Öküz'ün Rumelihisarı temsilcisi ve Serseri Standartları sayfasının yazarı, arkadaşımız Vecdi Çıracıoğlu, "KARA BÜYÜLÜ UYKU" adlı romanıyla Can Yayınları'nın "İlk Roman" Ödülünü kazandı. Kendisini kutluyor ve anlattıklarına kulak veriyoruz.

Deniz Benim Kurtarıcım Oldu

HATİCE MERYEM

Vecdi, sarhoş olana kadar aşk demek...

Ben doğduğumda ailem bana koyacak bir isim bulamamış. Altı aylıkken yolda yürümekte olan babamın kulağına, "Vecdi" diye bir ses çalınmış. Babam hemen eve koşarak, "Oğlanın adını buldum... Vecdi olacak." demiş. Pek rastlanmayan bir isim. Vecdi; aşk, Vecdi ise sarhoş olana kadar aşk demek. Bursa'da doğduktan sonra, orada fazla kalmamışız. Babamın milletvekili seçilmesiyle Ankara'ya göçmüşüz. İlkokula orada başladım; Sarar İlkokulu'nda. Önemli bir okuldu ve bu okuldan hatırladıklarımın başında, sağırlar ve dilsizler için de sınıfların olmasıydı. Bir insan konuşamamasını ve duyamamasını çocuk aklıma sığdıramıyordum ve onlardan çok korkuyordum. Çok kavgacıydılar ve herkesi dövüyorlardı.

İşte beklediğim oldu...

Bir gün, sabahın köründe sokaktan gelen gürültülerle uyandım. Acele ile giyinen babam, "İşte beklediğim oldu." dedi. Beni pencerenin kenarına kadar götürerek, sokaklarda Sten makinallarla havaya ateş eden genç subayları gösterdi. Yıllar sonra iki tanesini çok yakından yaşayacağım darbelerin tanımını; babam, "Hürriyetin ortadan kaldırılması olarak" yapmıştı. Örnek olarak da, başka bir gün, açık pencereden odamıza giren serçe kuşunu göstermişti.

Yirmi cilt yapmayan eliş dersinden geçemezdi...

Tekrar Bursa'ya dönüş ve ilkokulun burada bitimiyle, ortaokul ve lisenin başlaması: Bursa Erkek Lisesi. Çok kuvvetli liseydi. İ.T.Ü'ye girdiğimde hiç zorlanmadım. Biz devlet okullarının cemaatlarına ve şahıslara peşkeş çekilmediği

dönemi yakaladık. O zamanlar kolejlere ve özel okullara gidenler arka sokaklardan gider-gelirlerdi. Çünkü para vererek okuduklarından utangaçtılar, dayak yerlerdi ve her yerde horlanırlardı. Özellikle liseler arası spor müsabakalarında. Orta eğitimde önümüzde inanılmaz setler vardı. İmtahanlarda burunlarımız kanardı. Sanat Tarihi, Jeoloji, Analitik-Sentetik-Trigonometri, Astronomi dersleri vardı. Ortaokulda eliş dersi vardı. File yapmasını, resimlerimizi koymak için cilbent yapmasını, cilt yapmasını, ebru yapmasını bilirdik. Her yıl yirmi cilt yapmayan eliş dersinden geçemezdi ve bu gibi derslerden bütünlemeye kalınırdı. Ben orta ikinci sınıfta müzikten kalmıştım ve flüt çalmasını öğrenerek geçmiştim. Hiç unutmam o imtihanı bana, dünyadaki en meşhur iki tane keman konçertosunun ismini sormuşlardı.

Evde kitaplar kafana yıkılıyor...

Neyse, lise çağlarında spora başladım. Etrafımda herkes futbol oynuyordu. Futbol bir var olma biçimiydi ve her gencin hayallerini süslüyordu. Babam kızardı. "Evde kitaplar kafana yıkılıyor, sen top peşinde koşuyorsun. Oku." dendi. Arkadaşlarımın içinde kitaplığı olan olan tek ev bizimkiydi. Kitap okuma ve Klasik Batı Müziği dinleme alışkanlığını o yıllarda edindim. Lise son sınıfta birbirimizi çok tutardık, hala arar sorarız. Çok hasarı olmasına rağmen çok çalışkan bir sınıftı. Lise bittikten sonra, İstanbul'a gidip/gelmelerde en az yirmi kişi toplanırdık ve bu yirmi kişinin yarısı muhakkak İ.T.Ü'lü olurdu.

Katıyı eriterek, kalıba sokmak...

Çocukluğumda Metalurji mühendisi bir ağabeyimizin dökümhanesine giderdim. Dökümcülükle tanışmam oradaki çalışmaya başlar. Katıyı eriterek, kalıba sokmak ve tekrar katılaştırmanın ilginçliği

ve çekiciliği, dökümcülükle daha ilk tanıştığım günlerde başladı. Madem bu işi seviyordum, öyleyse tahsilini yapmam gerekirdi. İ.T.Ü. Metalurji Fakültesine girdim. Babama müjdeyi verdiğimde, "Havalarda ne işin var oğlum?" dedi. Metalurji'yi, Meteoroloji anlamıştı. İ.T.Ü'ye girdiğimde birkaç ev değiştirdikten sonra şans eseri Rumelihisarı'nda iki lise arkadaşımınla beraber denizi bir gemi güvertesi gibi gören bir ev tuttuk. Evin kirası üçyüz lira. Ben, işçi olarak havalandırma işinde çalışıyordum, cakada saç kıvırıyorum ve yetmişbeş lira yevmiye alıyorum. Dört gün çalıştığım evin kirası çıkıyor. O daire şimdi bin iki yüz dolara kirada.

İnanmayacaksınız ama Boğaz'da...

O zamanlar İstanbul'un tamamı olduğu gibi Boğaz da çok güzeldi. Bırakın öğrencileri, insanlar için bile açlık diye bir dert yoktu. Oltaşını alan kıyıya koşar balık yakalardı. Cürüm olduğunda balıklar neredeyse karaya çıkarlardı. İnanmayacaksınız ama ben canavar gelip deniz kabalığına, elimle, çok-balık yakaladım. Bunları şimdilerde anlattığım zaman yüzüme aval aval bakıyor insanlar. Balıklar sayıldığında çift tabiri kullanılırdı. "Üçyüz çift yakaladım..." gibi. Bu rakamlar kıyılardan yakalanan balıklar içindir. Donanımlı tekneler için değil. Her iskelenin altında bir fok balığı ailesi yaşırdı ve onlar, o köyün maskotları sayılırdı. Herkes birbirine, "İstanbul'a iniyorum" veya örneğin Eminönü'nde biri biriyle karşılaşmışsa, "Köye gidiyorum" derdi. Şimdi bırakın fok balıklarını, iskeleleri bile onarım bahaneleriyle, İstanbul'un yerlisi olmayanlara, peşkeş çekerek bir bir restaurant yaptılar.

Hayatın başka yanının varlığını denizden öğrendim...

Hikayeyi fazla uzatmayayım, deniz benim kurtarıcım oldu. Herkesin sınırla-

cak bir yeri, bir insanı vardır. Benim için de deniz vardı. Ne zaman canım sıkılsa ve darda kalsam ona sığındım. O, benim için sığınacak en güzel ve keşfedilmemiş bir limandı. Ondan karnımı doyurdum, para kazandım ve hayatın başka yanının varlığını denizden öğrendim. Örneğin, denizle uğraşanların konuşmadıklarını, kalpleriyle konuştuklarını ve kürek çekerken bile kürekleri suya nazikçe yatay sokup, dik çektiklerini -sanki onu uyandırmamak istercesine- çok iyi biliyorum. Bu Hisar muhabbetine tekrar ayrıca döneceğim. Önce üniversite olayına döneyim.

Bıyıklar kütleşti...

Üniversiteye büyük bir heyecanla kayıt yaptırıldı. Hepimiz uzun saçlı, geniş İspanyol paçalı gençleriz. Fakülte o sıralar Maden Fakültesi içinde. Kız öğrenci sayısı bir elin parmakları kadar az. İlk aylar "lay lay lom"larla geçti. Okuldan çıkıyoruz, doğru Çiçek Pasajı'na. Oradan da İstanbul'un her tarafına yayılmış randevu evlerini tek tek gezmeye. Gırgır ve şamata diz boyu. Bir süre böyle geçtikten sonra, uzun saçlar gitti. Bıyıklar kütleşti. Pantolonlar kadifelere yerlerini bıraktı ve ceketler parkaya. Her şey okula dışarıdan tosunların bir saldırısıyla başladı. Artık değil randevu evlerini gezmek, sinemaya bile gidemez olduk. Her yere toplu gidiyorduk. Altı ay öncesinin insanları gitmiş, yerine; olgun, düşünen, toplumsal olaylara bilimsel açıdan bakan ve oturuşuna, konuşuşuna dikkat eden insanlar gelmişti. Lise çağlarının **Deniz Gezmiş, Mahir Çayan** hayranı olan bizler onların birer prototipi olmak için adeta birbirimizle yarışır olmuştuk. Bursa'dan İstanbul'a üniversiteye okumaya gelen bütün arkadaşlarımla devrimci olmuştuk. Hem okumaya çalışıyor hem de avuçlarımızla tosun acentaların saldırılarını göğüslemek zorunda kalmıştık. Bugünkü Susurluk'u biz 1976 yılında Akademik iki arkadaşımızın kaçırılıp öldürüldüğünde, Bahçelievler katliamı sonrasında Devrimci Gençlik dergilerinde yazmıştık. Sivil tosun acentaların saldırılarını, göğüslerimizle siperledik. Öğrenci gençliğini koruduk. O zamanlar gençtik ve Dev-Genç'tik. Gençlik örgütü olarak dünyanın gelmiş geçmiş en büyük gençlik örgütü kendi iradesinin dışında çığ gibi büyüdü. Sayısız arkadaşımızı kendi ellerimizle önce morgtan kaldık, sonra cenaze merasimleri düzenleyerek gömdük. Bir akşam önce aynı evde kaldığım arkadaşlarımızı çarşafıya sararak morgtan alırdık. On iki Mart darbesinden öncekilere, "Onların zamanında polis üniversiteye giremediği için şanslıydılar" derdik. Kendimizi abartırdık. Şimdi üniversitelerde okuyan genç arkadaşlara baktığımda onların işinin bizim zamanımızdakinden daha zor olduğunu görmekteyim. Çünkü üniversitenin dışında herhangi bir olaya karışmanın bedelini hemen okulla ilişkisi kesilerek ödüyorlar. Üzerlerinde çok baskı var, yargısız infaz var. Arkadaşım ve o zamanki Dev-Genç Genel Başkanı **Bülent Uluer**'in dediği gibi: "Biz ibrişim kuşaktık, otuz raundluk iki amatör boks maçı yaptık ve karşımızdaki rakibimiz hep belden aşağıya çalıştı. Zaten hakem de hep onlardan yanaydı..."

Denize giren çocuklar ısınmak için asfalta yatarlardı...

Manyatlar çekilirdi, ağlar balıkları taşıyamazdı. Balıkların yarısı tekrar denize dökülerek ağ çekilirdi. Keten urganları kullanırdı balıkçı milleti, teknelerinde. Plastik ip yoktu... Pet şişe yoktu... Denize giren çocuklar ısınmak asfalta yatarlardı ve tek tük geçen arabaların plakalarının numaralarına insanlar iddiaya tutuşurlardı. Her şey güzeldi. Paylaşım vardı. Balığa çıkıldığında hasılat, yapılan masraflar çıktıktan sonra, eşit pay edilirdi. Tekne payı, küpeşte payı,

ortalıkta tuhaf insanların dolaşmasıydı, herkes içki içiyor... Alem bir yer! Başlarda takılmayayım dedim. Sonra baktım olmuyor. Sıkılıp sahile iniyorsun. Bir gün erkenden okula gideceğim, caminin altında bir kahve var. Sahibi balıkçı. Balıklar için sabaha kadar açık. Pastahane de açılmamış. İmalathanesine gittim. Poğaça aldım, gittim kahveye. Oturdum, çay söyledim. Tam çay içiyorum, kapı şiddetle açıldı. İçeriye geniş omuzlu, çıkık çeneli orta yaşlı adam girdi ve "Ulan," dedi, "bana p.zevenk diyor sunuz... Siz nesiniz ulan..." Tek tek parmağı ile masalarda okey ve kağıt oyunlarını göstererek, "Ulan senin karını şu (Aynı masada kağıt oynayanlardan birini göstererek) .ikmedi mi?" Devamlı başka birini göstererek, "Seni gençken karşında oturan bu gavat becermedi mi?" dedi ve konuşması bu şekilde sürdü. Kahvede oturan herkesi bir bir bana tanıttı. Herkes hiçbir şey olmamışcasına kağıt ve okey oyununa devam etti. Genç adam çekip gitti. Yerleştiğim Hisar'ın nasıl bir yer olduğunu düşünürken, kahveci kulağıma eğilerek, "P.zevenk Cihat" dedi. Bir an susup "Peki, sen kimsin?" dediğimde; "Bana Tevekel derler" yanıtını verdi. O an, 'burada yaşam var' diye düşündüm.

Onlarla yaşadım ve onlara saygı duydum...

İnsanlar, böyle bir ortamda iki cami arasına sıkışmış ve kıyıda serserilik yapmaya elverişli olan şeritte, iskelenin yanında ve sandalların aralarında öbeklenmiş, masa olarak kullandıkları limon sandıkları ve faş tahtaları üzerinde içkilerini içerlerdi. Sofralar mütevazıydı. Sohbetleri çelebiceydi. Onların arasına karışmam çok zaman almadı. Sürekli alkol kullanmalarına rağmen davranışlarında hiç de amiyanelik yoktu. Konuşmalarında öğreticilik ve bazılarında bilgelik vardı. Hayata karşı dürüsttüler. Onlardan çok şeyler öğrendim. Onlarla yaşadım ve onlara saygı duydum.

"Aşıyan çift çağırır, sıra sende"...

Yalnızlardı ve yaptıkları derme çatma tek kişilik kulübelerde, bazıları da üzerlerini kapadıkları eskimiş sandallarında yaşıyorlardı. Hepsisi bu dünyadan, biri öldüğünde diğerine, "Aşıyan çift çağırır, sıra sende" diyerek, bir bir göç ettiler. **Korsan Salih**'i kulübesinde öldükten sonra kokuşmuş, **Deli Tayyar**'ı

köpekler didiklemeye başlarken, **Ayşe Kaymak**'ı telefon kulübesinde donarak, **Sarı Remzi**'yi denize düşürdükten onaltı gün sonra bulduk. Bunlara bir çoğunu daha ekleyebiliriz. Toplum dışıydı bu insanlar ve yaşadıkları toplumda adaletli olan bu insanlar "çok palto karnibahar gülleri" olarak yaşadılar ve yalnız öldüler.

Serseri Standartları Sempozyumu...

Kültür Fizikçi Öküz'de yazılarıma az önce bahsettiğim bu insanlardan öğrendiklerimi yazmakla başladım. Bu yazılar, başka ülkeleri bilmem ama Türkiye'de bir tek Öküz gibi kapsamlı ve her nesile hitap eden bir dergiye yazılabılırdi ancak. "Serseri Standartları Sempozyumu" Hisar'dan çıkmıştır. Yaşamda her şey standardilize ediliyor da bilge anlamında serserilik neden standartlara girmiyor diye çok uzun zaman öncesinde düşünmüştüm. Bana göre standarda gelebilirdi ama bu şirkette K.D.V ödemesi yoktu ve kuyu suyu kullanılamazdı!

Bu anlayana "ince bir kült"dür...

Bunları Hisar'a geldiğinde kahveye giderken, deniz kenarından gitmeyip duvar kenarından giden insanlar bilemez. Duyduklarıyla yaşayan ve bunları elle tutulur, gözle görülür nesneler haline getirmeye çalışanlar da bilemez. Onlar yürüdükleri duvar kenarında, ancak "hipotenüs"ü oynarlar! Hava kararına kadar kahvede bekleyip, ateş yakıldığında kıyıya gelenler, bu yaşam sahnesinin figüranlarıdır. Asla başrol oyuncusu olamazlar. Kahveye gelip oturmak Hisar'da yaşamak değildir. Hisar'da oturmak da değildir Hisar'da yaşamak. Hisar'da yaşamak ayrıdır, Hisar'da oturmak ayrı. Serserilik nasıl zor zenaatsa, Hisar'da yaşamakta bu

Sofralar mütevazıydı. Sohbetleri çelebiceydi. Onların arasına karışmam çok zaman almadı. Sürekli alkol kullanmalarına rağmen davranışlarında hiç de amiyanelik yoktu. Konuşmalarında öğreticilik ve bazılarında bilgelik vardı. Hayata karşı dürüsttüler. Onlardan çok şeyler öğrendim. Onlarla yaşadım ve onlara saygı duydum.

"Ulan senin karını şu .ikmedi mi?"

Hisar olayına tekrar döneyim. Rume-lhisarı benim ikinci doğduğum yerdir. İlk taşındığımda, "Sen buranın suyun-dan içtin, artık buradan ayrılmazsın", demişlerdi de inanmamıştım. Şimdilerde oraya gitmeden edemiyorum. Sanki işe gidirmişçesine şimdilerde de ayakla-rım istemsiz beni oraya doğru çeker. Hisar'a taşındığımda ilk gözlemlediğim,

anlamda zordur. Bu anlayana "ince bir kült"dür. Bunları Hisar'ı kendi fenomene nim olduğu için anlatıyorum. Başka yerlerde yaşayan insanlar içinde bu geçerlidir. Oraların da Hisarları vardır. Düşünün; bir Kandillili'yi, bir Çengelköylü'yu, bir Bartınlı'yi, bir Ankaralı'yi, bir Kurucasıleli'yi, bir Kalamışlı'yi, bir Avanoslu'yu, bir Mardinli'yi, bir Çekirgeli'yi, bir Anadoluhisarlı'yi ve Milli Mısak içindeki tüm yerleşim yerlerinin yaşam tortusu insanlarını...Oraların bilgeleri bu kozaları örmüyorlar mı?, dantellerini işlemiyorlar mı?

Gündüz dünyasının köleleri anlasın diye yazmaya çalıştım...

Bilge serserinin becerilerini, tavsiyelerini, ütopiyalarını, sözlerini, adabı muâşeret kurallarını ince mizaha girerek gündüz dünyasının köleleri anlasın diye yazmaya çalıştım. Sonra bu yazıların kahramanları "Portreler"e başladım. Öküzü kesip yemezlerse böyle akıp gidecek! Yaşamıma yeni bir kanal açan bu hayvanı 'ben daha önceleri neden sevmezdim' diye, şimdilerde hep kendime soruyorum...

Adamın beynini Fransızlar Louvre Müzesi'nde göstererek övünüyorlar...

Çocukluğumda Edmond de Amicis'in Çocuk Kalbi, Ivan Turganyew'in İlk Aşk'ı, Jack London'un bütün kitapları, Nazım Hikmet Ran'ın şiirleri, Sait Faik Abasıyanık'ın öyküleri beni etkileyen kitapların önde gelenleriydi. Esasında ayırım yapmak çok zor. Daha sonraları Anotol France gelir. Beyaz Taş Üzerinde, Epikür'ün Bahçesi, Allahlar Susamıştı, Dostumun Kitabı gibi eserlerini defalarca okudum. Anotol France tahsili olmayan bir insan. Sahaflıktan yetişme olduğunu zannediyorum ve adamın beynini Fransızlar Louvre Müzesi'nde göstererek övünüyorlar. Bizde de yazan, okuyan ve çizenlere yapılanlar ise ortada. Şimdilerde, Elias Kanetti, Umberto Eco, Joseph Campbell, Yunk, Gurdjieff okuyorum. Bu yazarlar yüz sene sonrasının dünyasını sunması açısından önemli...

Roman romandır...

Yaşadığımız toplumda, insanın çıldırmaması için boş zamanlarında bir işle uğraşması lazım. Yazmak bu anlamda

en iyi Aspirin tedavisi! Bu rehabilitasyon, hele bir romana başlamakla oluyorsa, çok iyi tedavi oluyorsunuz demektir. İlk romanını yazmış ve bundan ödül almış bir insanın "Roman sana göre nedir?" sorusuna yanıtı yukarıdaki cümlelerdir. "Roman budur, ondan şunu anlıyorum." gibi ifadelerle girmem için çok erken. Adama; "İçtiğin çok daha denize gitmedi derler! Tarihi roman için sadece şunu söyleyebilirim; tarihi roman diye bir şey yoktur. Roman romandır. Çünkü tüm zamanlar kardeşlerdir. Sahne aynıdır. Figüranlar değişiyor sadece! Yazdığım roman yaşantımın bundan sonraki bölümünün yazmakla geçeceğinin müjdecisi olup, gündüz dünyasının kabilesinden çıkmama yaramıştır.

"Tüm Zamanların Kardeşliğine" atfetmemin sebebi...

Can Yayınları'nın düzenlemiş olduğu İlk Roman Ödülü bu yıl ilk defa düzenlendi. Elli beş dosya katılmış. Jüri de çok güçlü ve Türkiye'nin edebiyat alanında duayenlerinden oluşmuştu. Ben bu ödülü alacağımı zannetmiyordum. Hani şimdilerde yaygın herkes Sayışal Loto oynu-

yor ya... Ve herkesin içinde bir ümit var ya... İşte öyle bir şey, ümitli olduğum bir kıpırtı gönlümün bir köşesinde yatıyordu küllenmiş bir vaziyette. Çünkü Hisar'a her zaman güvenim vardı. Orjinalitesi oradan geliyor. Öykü İstanbul'un fethinden önce Rumelihisarı'nda geçiyor. Kahramanlardan bazılarını geçmişte yaşadığım Hisar insanların arasından seçerek, o zaman dilimine taşıyarak yazdım. Kahvesiyle, delisiyle, köpekleriyle, evleriyle, barınakhaneleriyle "Kara Büyülü Uyku"nun içine girdiler. Kara Büyülü Uyku, tarihi roman olarak görünse de bugünü anlatmaktadır. Benim tarihi romandan anladığım -tek cümleyle anladığım- da budur. Zaten romanı "Tüm Zamanların Kardeşliğine" atfetmemin sebebi de budur. İlk Roman Ödülü, bir yarışmanın ötesinde, yazarları, itelemeye, daha iyi yazmaya ve ortaya çıkarma bakımından önemli bir yarışma kuşkusuz. Umutsuz olduğum bir anda böyle bir yarışmanın tek ödülünü almam beni müthiş kıskırttı, kamçıladi ve kamburuma bir kambur daha ekledi. Bunu taşımak için elimden gelen çabayı göstermeye çalışacağım.

1999 Can Yayınları İlk Roman Ödülü'nü Kazanan Yazarımız Vecdi Çıracıoğlu'nun Kara Büyülü Uyku Romanından Bir Bölüm

Acta est fabula
oyun bitti
Augustus

Çarmıha gerilmişti. Bütün bedeni, baldırları ve erkeklik organının üzeri hariç, çıplaktı, her tarafı amansız ve onulmaz hastalık belirtisi yaralarla doluydu. Yaraların bazıları volkan kraterlerini andırıyordu. Siyah-kızıl saçları geçirdiği zorlu günlerden olacak kirli ve birbirlerine yapıştı. Bu kirliliğe, kulağının arkasından akmış, ki derince bir yaradan geliyordu, donuk kanın kırmızısı karışmaktaydı. Kan donuk olduğu kadar sessizdi. İri mihlarla çarmıha çakılmış avuçlarının parmakları birbirinden ayrı, gökyüzünün karanlığına doğru bakmaktaydılar. Baş sağ kolunun üzerine devrilmiş, göğüs kafesi bedeninin ağırlığından ötürü kaburgalarının tümünü ortaya çıkartmış, karnı içeriye doğru çekilmişti. İri geniş taraklı ayakları ana rahminde ve uykularında nasıl üst üsteyse çarmıhta da öyleydi. Şimdi tek farklılık, soğuk iri mihın yarattığı deliklerin bulunduğu yerler arada bir titremekteydi.

Çarmıhın yere çakılı olduğu noktada, ayaklarının hemen altında bir testi ve tabanı süslü maşrapası vardı. Postu kabarık, besili bir koyun, sağa sola donuk gözlerle bakınarak çarmıhın çevresinde dolaşmaktaydı. Koyun, yeri koklayarak, çarmıhın dibine düşürülmüş gül ağacından yapılmış küçük bir haçın yanına geldi ve durdu. Ön ayaklarından biri ile yeri eşeledi. Maşrapayı kokladı ve ön ayaklarını bükerek, arka ayaklarının üzerinde yaylanarak havaya kalktı. Öylece

biraz durdu ve beyaz postu uzamaya başladı. Post beyazlığını sarıya bıraktı. Burnu küçüldü. Havaya kalkan toynakları birleşti ve narin ince parmaklara sahip iki el halini aldı. Sonra çarmıha doğru uzandı.

Şimdi ortalıkta çarmıha gerilmiş, ağzı hafif aralık, gülümsemekte olan kızıl uzun saçlı adamdan ve pembe tüllere bürünmüş, ayak topuklarına kadar bukile bukile saçları olan beyaz yüzlü kadından başka kimse gözük-müyordu. Çok uzaklarda, karanlık dağların gökyüzü ile birleştiği yerde, ince bir aydınlık göze çarpıyordu. Hafif esen rüzgar, ağzı zaman zaman kıpırdarak dua eden kadının başını örten kenarları yeşil çizgili şalı kıpırdatmaktaydı.

Siyahi karanlık gökyüzü binlerce şimşegin aynı zamanda çıkartacağı bir ışıqla aydınlandı. Çok uzaklardaki dağların üzerinden gökyüzüne doğru, beyaz, yeşil ve turuncu karışımı bir delta yükseldi. Deltanın en üst tepesinde turuncu renkli ışıkların dumanı içinde, yüksek bir yerde taht üzerine oturmuş beyaz saçlı, beyaz sakallı oldukça yaşlı bir adam belirdi. Bir elinde, parlayan uzun ve ince bir asa vardı. Karışık renki ışık huzmesinden kendisine doğru yüzlerce cıvılcıplak, kanatlı çocuk akın etmekteydi. Hepsı erkektiler, kanat çırpmadan hareket ediyorlardı. Uzun saçlı, uzun sakallı adam beyaz tüllü giysisinin içinden arada bir diğer öteki çıkarak gelmekte olan küçük konuklarını ince tozlarla kutsuyordu.

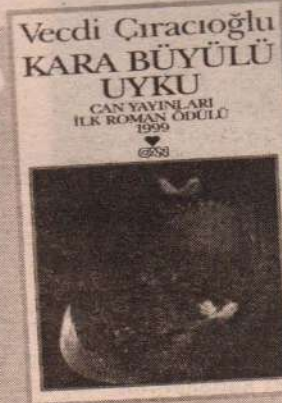
Çarmıhtaki adamın ince bedeninin çukurlaşmış kaburgalarının altından iki çocuk çıktı. Bu

tiler ve kanatları vardı. Bir tanesi havada takla atarak yukarıya doğru karanlıktan geçti. Kendisini ışık huzmesinin akıntısına kaptırarak uzun saçlı ve sakallı adama yaklaştı. Tütsüledi. Beyaz saçlı ve sakallı adam onu avucunun içine alarak beyaz tüllü bol elbisesinin içine çekti ve yok etti.

Öbür çocuk, gideceği yeri daha önceden biliyormuşçasına, dua etmekte olan kadına doğru yavaşça süzülde. Kadın ellerini birbirinden ayırarak çocuğu kucağına aldı. Gözlerini çarmıha çevirdiğinde kızıl, uzun saçlı adamın orada olmadığını gördü. Çarmıhın üzerinde sadece iri mihlar ve kurumuş kan pıhtıları vardı. Kadın dizleri üzerinde sürünerek yürüdü, çarmıha gerilmiş uzun saçlı adamdan düşmüş kirli bez parçasına uzandı, aldı ve daha şimdiden sakalları çıkmaya başlamış olan çocuğu sardı. Ona sevecenlikle baktı. Bu bakış, gözlerindeki sevgi ışığının diplelerinden geliyordu. İnce parmaklarını başının altına koyarak ağır ağır kaldırdı. Çocuk karşılık olarak elini kadının ince gerdanına götürdü ve orasını okşadı.

Geçirdiği ağır yorucu günün ardından Agii Michael kilisesinin papazı derin uykusundan kan ter içinde uyandı. Bu, her akşam gördüğü olağan düşlerden birinin değişik biçimiydi. Nemlenmiş yatağının içine oturdu. Tepesi hale biçiminde özenle kazınmıştı, saçları darmadağınikti. Elini başına götürdü, düzeltir gibi yaptı. Öylece biraz durduktan sonra yüzünü sıvazladı. Burnunu çektiğinde cılız bir ses duyuldu. Kıpırdayacak

ordu geçmişti. Bacaklarını uzun geceliğinin içinde bitişirdi. Yorganın içinden yarım daire yaparak çıkardığı ayakları ile taş zemindeki sandaletlerini aradı. Ellerin yardımı olmadan onları ayağına geçirdi. Beyninin içi her türlü düşünceden arınmış, odasının çıplak duvarları arasında turlamaya başladı. Elinden tüm oyuncakları alınmış çocuklar gibi hüznü doluydu. Kalın manda derisinden yapılmış sandaletlerinin zeminin üzerinde çıkardığı ses gecenin karanlığında yankılanıyordu. Nefesini tutarak sessizliği dinledi. Tekfura en son söylediği "Tanrı artık bağışlamayacak," sözü aklına geldi. Sözcükler o an düşünmekten uzak, boş beyninin içinde yankılandı. Kandilini yaktığında odanın bir bölümü titrek ışıqla aydınlandı. Öylece durarak, bu hüznü aydınlanmayı, yüzünün karanlıkta kalan yarısına benzetti. Kandilin altında kalan Agia Michael'in ikonasına baktı. İkona'nın bakışlarından ürktü. Benliğinin içine çöreklenmiş karışık yumağı bir türlü çözemiyordu. Sorun yukarıda sefahatin en son dorukları yaşanan aşağılık Marcrea Hermes'in pislik yuvası mıydı? Yoksa Konstantinopolis'te yaşadıkları ve her geçen gün daralan, çevrelerini saran çember mi? Tekfurun huzuruna çıkıp sürekli söyledikleri ve anlatmış oldukları; kendi aralarında birbirlerine anlatamadıkları fakat çok iyi bildikleri o cehennemden çıkmış, hızla üzerlerine gelen kızıl atlı Sultan idi. O, dinsizlerin en önde gideniydi... Gaddarlık, insan biçimine girmiş, şimdi üzerlerine doğru hızla geliyordu.

Fethi Naci, Erdal Öz ve Vecdi Çıracıoğlu ödül töreninde

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Türkiye'de Hayvan Olmak

AGLT Konferansı'nın en önemli konusu insan haklarıydı. Hakların, insanı, hayvanı, kültürü ile bir bütün olduğu, bunlardan birinin diğerlerinden ayrılarak savunulmasının bizzat o savunulan hakkın çiğnenmesi için bir gerekçe olabileceği, bu ruhsatı ele geçirenin, işine gelmeyen ne kadar hak varsa onları gözünü kırpmadan çiğneyebileceği ortada. Türkiye toplumu gibi, bu konularda henüz emekleme aşamasında olan toplumlarda insan haklarının, diğer bütün hakların çiğnenerek erişilmesi gereken vahşi bir av hedefi haline geldiğini düşünüyorum. Hayvan hakları ve doğal öğelerin tü-

mü, sömürülmesi ve gerekirse yok edilerek insana hizmet etmesi gereken bir araç sanılmaktadır. Aslında, her varlık, diğerlerinin varlığını sürdürme koşullarına saygı göstermek sorumluluğunu taşımaktadır. Eğer birilerini (zarar verdiği gerekçesiyle) yok etmek gibi bir yanlış yapılacaksa, bunun maktülleri canlı dostlarımız değil, onları katledenler olmalı. Benimki ahlaki bir seçim, Sahipsiz hayvanlar için öldürmenin dışında yöntemlerin bulunması gerektiğini savunuyorum ve bu yolu seçmeyen kim varsa onları lânetliyorum. Lânetlememe de gerek yok, aslında, "büyük sistem" bunun hesabını mutlaka soracaktır.

Annesini kaybetmiş, yumurtadan henüz çıkmış bebek güvercin beslenirken...

İşlerine Nasıl Gelirse

Gölcük depreminden sonra köpeklerle gösterilen ilginin bir süre geçince azalacağını geçen sayılarda yazmıştım... Depremi önceden algılayıp haber verdikleri için, enkazdan insan çıkardıkları için pek rağbet gören bu hayvancıklar, AGLT nede niyle İstanbul'da katledildi. Artık insanların köpeklerle işleri bitmiş, gündem giderek değişmiş ve sıra, yabancı konuklara cici bir kent göstermeye gelmişti. Akılalmaz bir katliam başlatıldı; tabi her zamanki gibi gerekçesi yine kuduzdu. Veterinerler Odası

başkanı televizyon kanallarında hayvanların kuduz tehdidi yaratmadığını söyleye dursun, acemi muhabirler, sokakta uyuyan bir köpeği zumlayarak "İşte bu da kuduz!" diye haberler yaptı. Çok kısa bir süre geçti ve Düzce felaketi yaşandı. Bilin bakalım şimdi neler oluyor? Yine köpekler enkazda insan arıyor, deprem sinyali ni önceden haber verdikleri yine gündeme geldi. Bu filmi sürekli izliyoruz, bakalım iki yüzlü insanların bundan sonra köpekleri öldürmek için nasıl bir gerekçeleri olacak.

Çevreci Prof. Orhan Kural annesi öldürülen kedisi 'Pati'yi biberonla büyüttü. Doğanın insan, hayvan ve bitki ile bir bütün olduğunu savunuyor.

Avcı Karısını Avladı

Her zaman söylerim, avlanmak; insanın içindeki öldürme dürtüsünün tatmininden başka bir şey değildir. Karşı çıkanlar olur, spordur, gelenektir gibi açıklamalarla. Geçtiğimiz günlerdeki bir gazete haberi şöyleydi. "Hatay'ın Belen ilçesinde arkadaşları ile ava git-

mek için sözleşen Erdal Azgın, yataarken eşi Sevim'e sabah kendisini erken kaldırmasını söyler, ancak Sevim uyuyakalınca eşini uyandıramaz. Ava gidemeyince çılgına dönen koca av tüfeğiyle 3 yıllık eşini öldürür. Gözaltına alınan Erdal "Kendimi kaybettim." Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://kitapyurdu.org>

Bütün Zamanların En İyi On Kitabı

HAZ: OYLUM GÖLBAŞI

Mahir Günşiray: 1. Gargantua, Rabelais 2. Tiyatro ve İkizi, Antonin Artaud 3. Dava, Franz Kafka 4. Kanlı Düşün, Federico Garcia Lorca 5. İnce Memed, Yaşar Kemal 6. Ormanların Hemen Önündeki Gece, Bernard-Marie Koltes 7. Hapisanenin Doğuşu, Michel Foucault 8. Anneannemin Masalları, Jale Bakkal 9. Bütün Şiirleri, Edip Cansever 10. Yalan Şiirleri, Akif Kurtuluş

Duygu Yiğit: 1. Tutunamayanlar, Oğuz Atay 2. Suç ve Ceza, Dostoyevski 3. Tehlikeli Oyunlar, Oğuz Atay 4. Ana, Gorki 5. Dava, Kafka 6. Mavi Karanlık, Vedat Türkali 7. Hasretinden Prangalar Eskittim, Ahmed Arif 8. Memleketimden İnsan Manzaraları, Nazım Hikmet 9. Gülünün Solduğu Akşam, Erdal Öz 10. Sofi'nin Dünyası, Jostein Gaarder

Metin Kaçan: 1. İnce Memed, Yaşar Kemal 2. Mucizeler Dükkanı, Jorge Amado 3. Yürek Söken, Boris Vian 4. Yanan Gün, Jack London 5. Işık Bahçeleri, Amin Maalouf 6. Rahmet Yolları Kesti, Kemal Tahir 7. Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Ahmet Hamdi Tanpınar 8. Tutunamayanlar, Oğuz Atay 9. Ateşli Kaval, Adnan Özer 10. Yuvarlağın Köşeleri, Özdemir Asaf

Emine Gülten Dağyaran: 1. Moby Dick, Herman Melville 2. İlahi Komedi, Dante 3. Hamlet, Shakespeare 4. Suç ve Ceza, Dostoyevski 5. Böyle Buyurdu Zerdüş, Nietzsche 6. Bitmeyen Kavga, Steinbeck 7. Memleketimden İnsan Manzaraları, Nazım Hikmet 8. Tutunamayanlar, Oğuz Atay 9. Yaşam Yolu, Anton S. Makarenko 10. Kuran-ı Kerim

Murat Çelik: 1. Kayıp Zamanın İzinde, Marcel Proust 2. Sahnenin Dışındaki, Ahmet Hamdi Tanpınar 3. Cenk Hikayeleri, Murathan Mungan 4. Narziss ve Goldmund, Herman Hesse 5. Bozkırkurd, Herman Hesse 6. Karamazov Kardeşleri, Dostoyevski 7. Oteller Kenti, Edip Cansever 8. Sonsuz Günbatımı, Fıruğ 9. Umarsız Penelope, Yannis Ritsos 10. Gözlerim Sığmıyor Yüzüme, küçük İskender

Oya Özdenler: 1. Don Kişot, Cervantes 2. Madame Bovary, Gustave Flaubert 3. Uğultulu Tepeler, E. Bronte 4. Cyrano de Bergerac, Edmond Rostand 5. Suç ve Ceza, Dostoyevski 6. Harp ve Sulh, Tolstoy 7. Bir Kadın Düşmanı, R. N. Güntekin 8. Aşk ve Gurur, Jane Austin 9. Sefiller, Hugo 10. Bülbülü Öldürmek, Harper Lee

Akgün Akova: 1. Yüzyıllık Yalnızlık, Gabriel Garcia Marquez 2. Ateş Anıları (3 Cilt), Eduardo Galeano 3. Teneke Trampet, Günter Grass 4. Yavru Ceylan, Magda Szabo 5. Yeter Ki Kararmasın, Onat Kutlar 6. Seveda Sözleri, Cemal Süreya 7. Körleşme, Elias Kanetti 8. Don Kişot, Cervantes 9. Suç ve Ceza, Dostoyevski 10. Binbir Gece Masalları

Hakan Gerçek: 1. İşte İnsan, Nietzsche 2. Aklın İradesi İçin Kurallar, Descartes 3. Alman İdeolojisi Feuerbach, Marx-Engels 4. Zerdüş Böyle Buyurdu, Nietzsche 5. 1984, George Orwell 6. İnsan Bilgilerinin Kaynağı Üzerine Dene me, Condillac 7. Anarşist Etik, Kropotkin 8. Gülme, H. Bergson 9. Otomatik Portakal, Anthony Burgess 10. Felsefenin İlkeleri, Descartes

Nevval Sevindi: 1. Goethe, Faust 2. Hüsn-ü Aşk, Şeyh Galip 3. Budala, Dostoyevski 4. Beş Şehir, Ahmet Hamdi Tanpınar 5. Don Kişot, Cervantes 6. Yalnızlık Dolambacı, Octavio Paz 7. Böyle Buyurdu Zerdüş, Nietzsche 8. Binbir Gece Masalları 9. Küçük Prens, Saint Exupery 10. Küçük Prens, Saint Exupery

Sami Mihmandar: 1. Şölen, Platon 2. Soneler, Shakespeare 3. Ecce Homo, Nietzsche 4. Cehennemde Bir Mevsim, Rimbaud 5. Suç ve Ceza, Dostoyevski 6. Bütün Eserleri, Nazım Hikmet 7. Kırmızı Pazartesi, Marquez 8. Iguana'nın Gece si, Tennessee Williams 9. Ayrılık Vadisi, Milan Kundera 10. Mavi, Derek Jarman

Hande Gülyüz: 1. Ölümsüzlük, Milan Kundera 2. Dorian Gray'in Portresi, Oscar Wilde 3. Şaka, Milan Kundera 4. Yüzyıllık Yalnızlık, Gabriel Garcia Marquez 5. Anna Karenina, Tolstoy 6. Nietzsche Ağladığında, Irvin Yalom 7. Kara Kitap, Orhan Pamuk 8. Gülüşün ve Unutuşun Kitabı, Milan Kundera 9. İnsanın Anlam Arayışı, Viktor Frankl 10. Tutunamayanlar, Oğuz Atay

Atacan Umut: 1. Devlet, Eflatun 2. Suç ve Ceza, Dostoyevski 3. Çocuk Kalbi, Edmondo de Amicis 4. Marti, Richard Bach 5. Böyle Buyurdu Zerdüş, Nietzsche 6. Memleketimden İnsan Manzaraları, Nazım Hikmet 7. Bütün Şiirleri, Orhan Veli 8. Alçaklığın Evrensel Tarihi, J. L. Borges 9. Şibumin, Trevanian 10. Don Kişot, Cervantes

Elif Şengün: 1. Dinle Küçük Adam, Wilhelm Reich 2. Gerçek, Zola 3. Zorba, Kazancakis 4. Örtümcek Kadının Öpücüğü, Manuel Puig 5. Oblomov, Goncharov 6. Kızkulesindeki Kızılderili, Sunay Akın 7. Beyaz Zenciler, Inguar Ambjörnsen 8. Sofi'nin Dünyası, Jostein Gaarder 9. Dört Mevsim Sonbahar, Ahmet Altan 10. En Mavi Göz, Tony Morrison

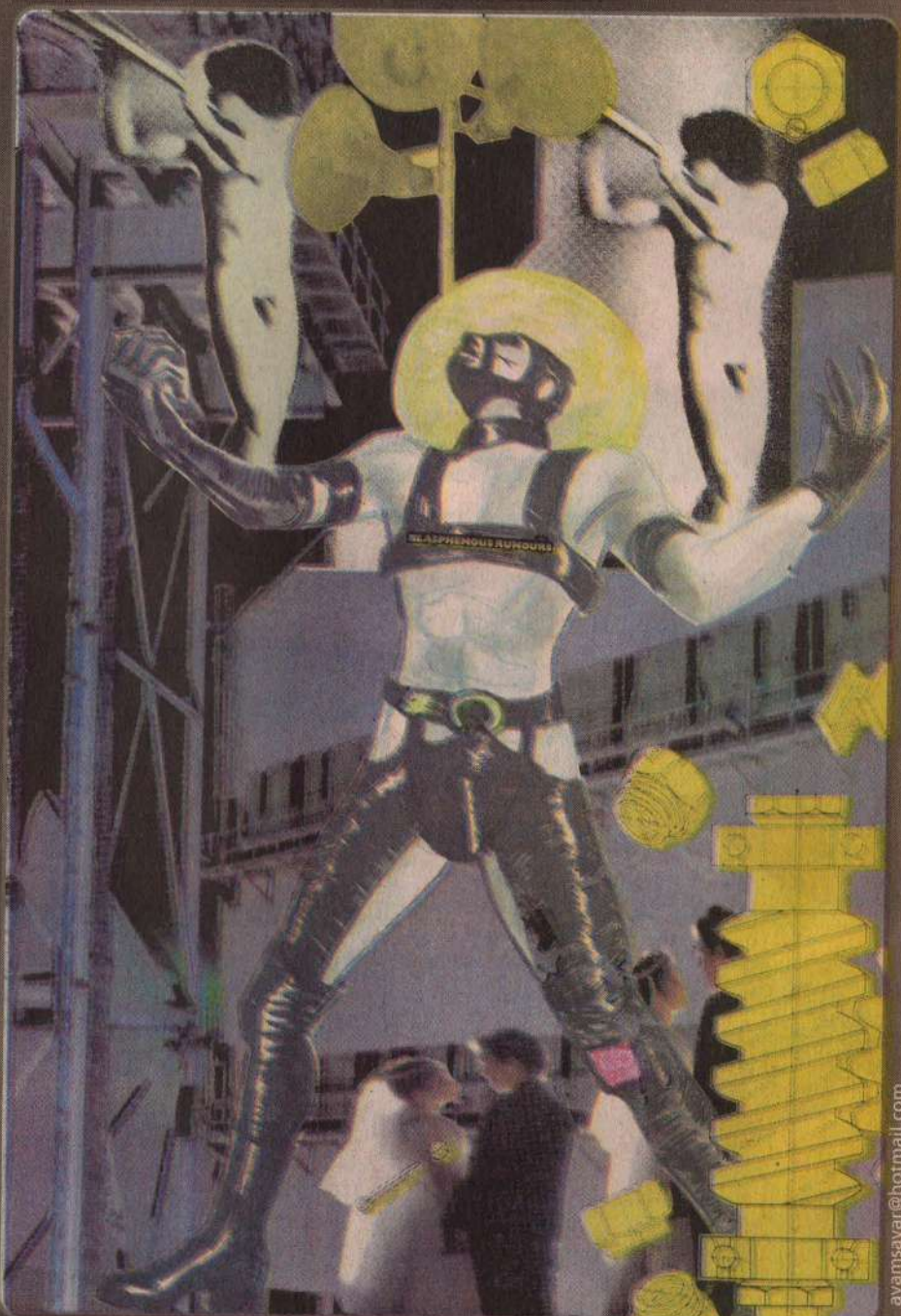
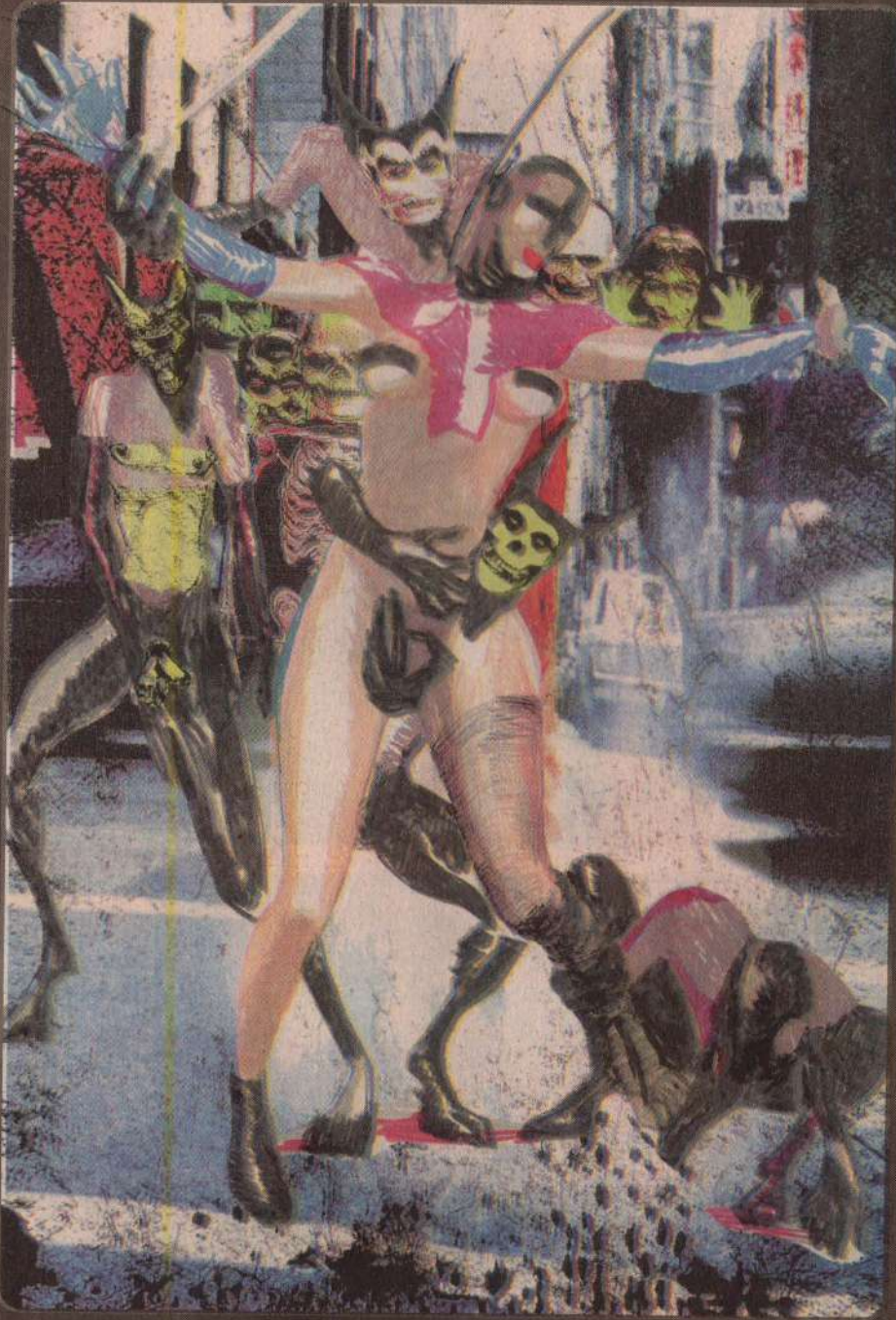
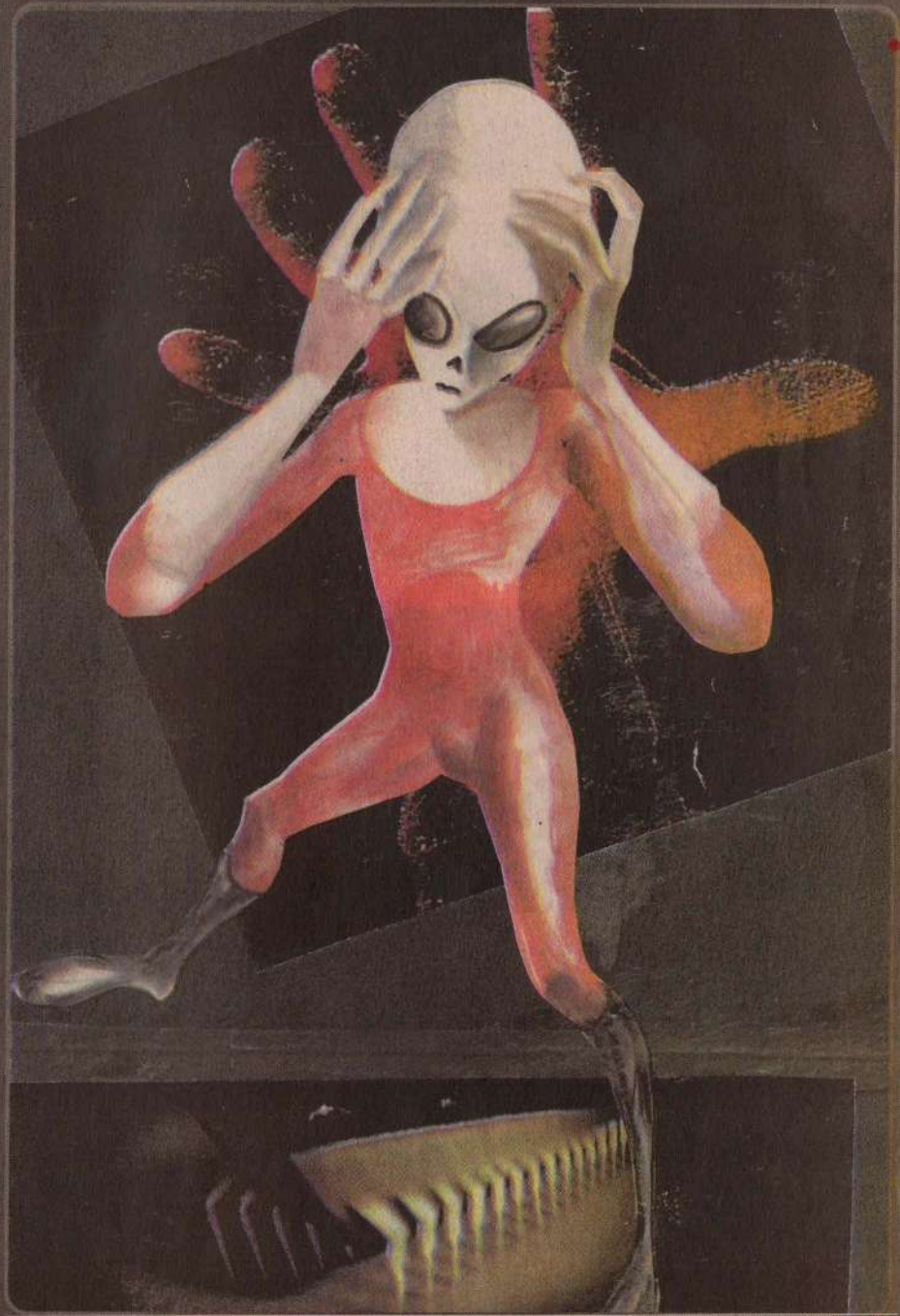
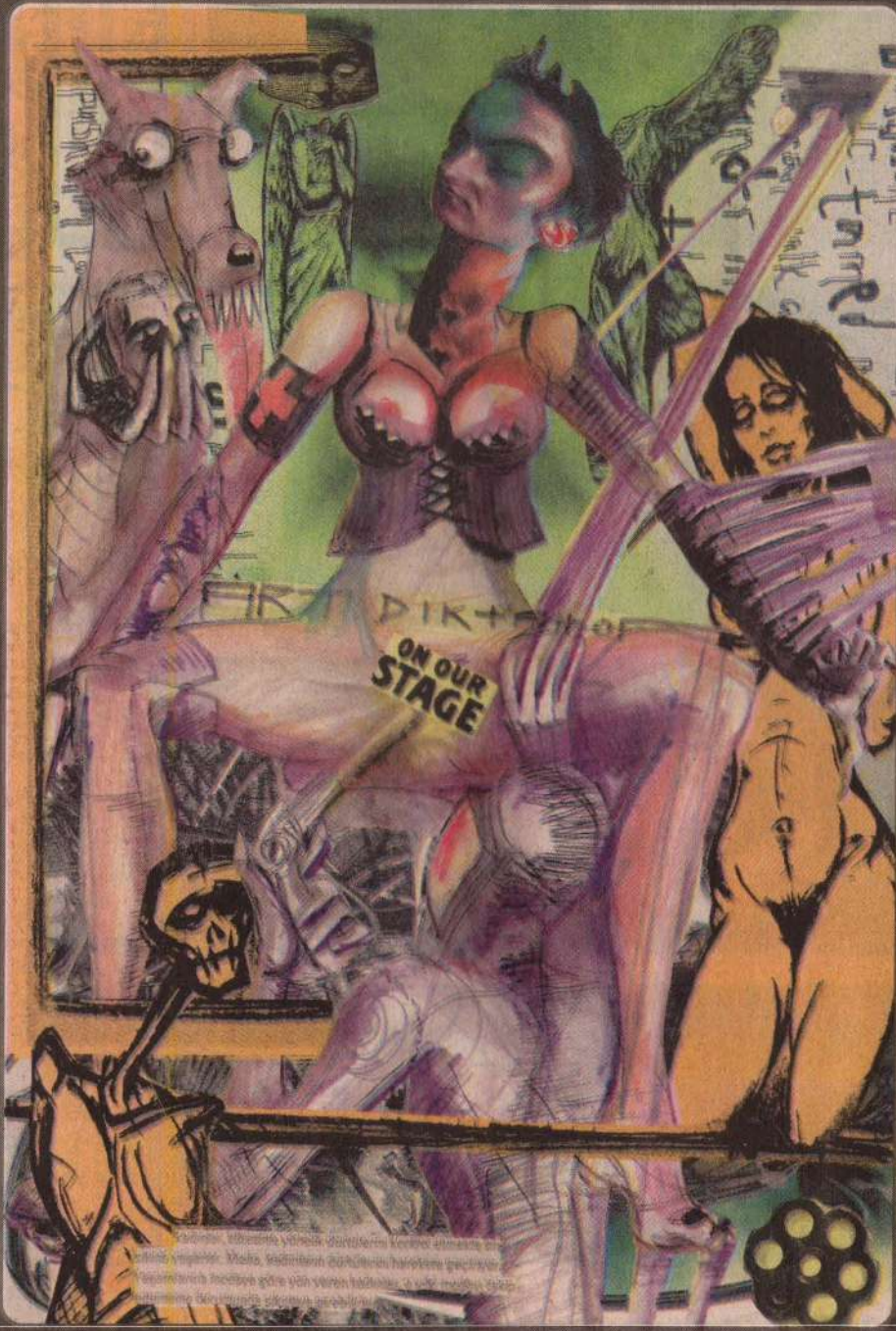
Ahmet Uhri: 1. İlyada ve Odyssea, Homeros 2. Foucault'un Sarkacı, Umberto Eco 3. Oblomov, Goncharov 4. Parfümün Dansı, Tom Robbins 5. Kara Kitap, Orhan Pamuk 6. Tutunamayanlar, Oğuz Atay 7. Yürek Sürgünü, Mehmet Eroğlu 8. Yaşam Kullanma Kılavuzu, Perrec 9. Doğunun Limanları, Amin Maalouf 10. Bütün Yapıtları, Borges

Barış Toprak: 1. İskenderiye Dörtlüsü, Lawrence Durrell 2. S. Claude Cariguel 3. Bütün Eserleri, Arthur Rimbaud 4. Bohem Hayatı, Henry Munger 5. Budenbroke Ailesi, Thomas Mann 6. Küçük Prens, Saint Exupery 7. Pal Sokağı Çocukları, Molnar 8. Gündeste, Ferhan Şensoy 9. Yabancı, Camus 10. Martin Eden, Jack London

Ümit Güven Kuloğlu: 1. Beyaz Zenciler, Inguar Ambjörnsen 2. Mezarlarına Züküreçğim, Boris Vian 3. Büyük Zen Düşünü, Bukowski 4. Transpotting, Irvin Welsh 5. Koku, Patrick Suskind 6. Memleketimden İnsan Manzaraları, Nazım Hikmet 7. Seveda Sözleri, Cemal Süreya 8. Ölesiye Sevmek, Atilla İlhan 9. Hasretinden Prangalar Eskittim, Ahmed Arif 10. Kulleteyn, Turan Dursun

Tüm Zamanların En İyi 10 Kitabı Kumpanyasında Son Durum:

1. Suç ve Ceza, Dostoyevski
2. Tutunamayanlar, Oğuz Atay
3. Memleketimden İnsan Manzaraları, Nazım Hikmet
4. Küçük Prens, Saint Exupery
5. İnce Memed, Yaşar Kemal
6. Böyle Buyurdu Zerdüş, Nietzsche
7. Yüzyıllık Yalnızlık, Gabriel Garcia Marquez
8. Don Kişot, Cervantes
9. Değişim, Kafka
10. Yabancı, Albert Camus

Çocukluk Malzemeleri

Kutlukhan
PERKER

SIYAH FÖTR ŞAPKA

KIRMIZI PEJO

YEŞİL ŞEMSIYE

KIRMIZIYA ÇALAN
KAHVERENGİ GÖZLÜKLER

BENİM ÇOCUKLUK
VARYETELERİM BUNLARDIR

NE BİR SPORU TEMSİLEN
HERHANGİ BİR TOP MODELİ

NE FALANCANIN
BAHÇESİNDEKİ ERİĞE
DALMA TELAŞI

NE DE ARTIK
YAŞLANMIŞ BİR
KOMŞUNUN

ŞAKAYLA KARIŞIK
SITEMLERİ YOK

HANI KARINIZA
FALAN ŞİKAYET
EDERLER YA...

ÖYLE ŞEYLER
YOK

BENİM ÇETEM
BÜYÜK-
BABAMLAYDI

OĞULLARIN
YANINDA
BÜYÜKBABALAR

TAKIMINI ESKİ BİR
OYUNCUSUNA TERKETMİŞ

YAŞLI BİR TEKNİK DİREKTÖR
GİBİ OLUYORLAR

BÜYÜKBABALAR

BİR BEBEK

BİR ÇOCUK

BİR GENÇ

BİR ORTAYAŞLI

BİR İHTİYAR

VE BİR
ÖLÜNÜN
SIKIŞMASIYLA
OLUŞMUŞ

HAZ
BULUTLARI

BÜYÜKBABAMLA
YAPTIĞIMIZ
İŞBİRLİĞİ

SANIRIM İLK
İLLEGAL
HAREKETİMDİ

ÇOCUKLARIN YAŞLILARLA
KURDUĞU DOSTLUK

BİR ÇEŞİT KONTRGERİLLA ÖRGÜTÜ SANKI

ÇÜNKÜ BU İHTİYARLAR DEVLET KADAR GÜÇLÜ

BİR O KADAR ESKİ

AMA RESMİ OTORİTE
OLAN ANNE
BABALAR GİBİ

YETKİLERİ YOK

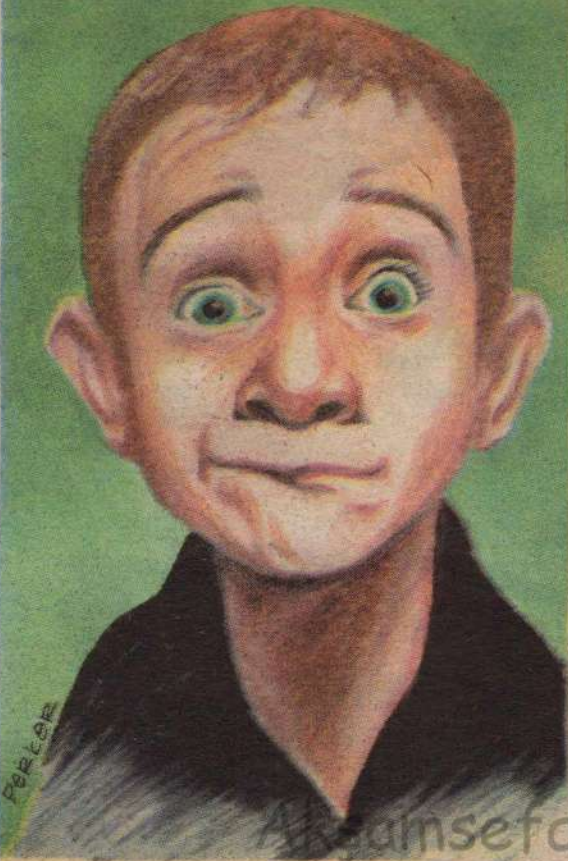

BÜYÜKBABAM İHTİYARDI
YAKINI GÖREMEZDİ GÖZLERİ

BEN DAHA ÇOK BEBEKTİM
GÖZLERİM UZAK NEDİR BİLMEZDİ

O ÖLDÜĞÜNDE BİZLERİ GÖREMEZSE
ÜZÜLMESİN DİYE

BİLİYORUM, YAKINI GÖREMEZDİ

“biri şiir yazar,
biri o şiir
üzerine
kendini.
şiir iki şey ister:
hem seni,
hem hünerini.
tek başına sen
sıkıcı bir
ağırlıksın,
hüner ağırlığı
hafifletir.”

*İn dünyada oturacak o kadar ev yapıldı:
Kulübeler, ofisler, hanlar, apartmanlar..
Bölüşüldü odalarda, bölüşüldü kapı kapı
Ama size hiçbir hisse ayrılmadı
Duvar dipleri, yongun yerleri halkı,
Küçükhanlarda, sarnıçlarda yatanlar!
Behçet Necatigil*

Behçet Necatigil

“fırça gibi, boya gibi,
daktilo gibi. önemli
olan onu yöneten
beyindir. kültürel
beslenmesi sağlanmış
bir beyin fotoğraf
makinesine istediği
her şeyi yaptırabilir,
istediği dili
konuşturabilir.”

Gültekin Çiğdem Arşivi

Şahin Kaygun

“alıştığımız fotoğraf,
alıştığımız resim değil
ama ne oldukları
beni ilgilendirmiyor.
önemli olan iyi bir
şey olması. sanatçı
çalışırken onun nasıl
adlandırılacağını
hesaba katmaz.”

“halkın evrensel ruhuna
inanan onu derinliğine
tanımaya çalışan gerçek
bir aydın topluluğu bu
kültür gangsterlerinin yerini
almazsa toplumun, çağın
çok gerisinde kalacaktır
türk edebiyatı. birbirlerine
ödül dağıtan, oyunun
kurallarını bozmaya
cesaret edemeyen bu
kuru kalabalık aslında
tek bir kütledir;
ilericilik- gericilik
kavgası görünüşte
bir çekişmedir.”

Oğuz Atay

“ortamdan şikayet
etmenin anlamı yok,
farklı bir ortam

istiyorsan kendin
kuracaksın”

görsellik ve devinim ağırlıklı
tiyatro anlayışının
ülkemizdeki önde gelen
temsilcilerinden, sanatçı

Hüseyin Katırcıoğlu

kasımpaşa'da eski bir un
fabrikasını performans sanatları
merkezi yapmak için tamir
ederken kaza sonucu
 çatıdan düşerek öldü.
Ve çok üzüldük biz.”

**Neredeydi sözünü
ettiğimiz kurumlar ve
yıldızlarımız."Birliktelik"
ve "beraberlik"
hep "palavra"ydı...**

Buruk Bir Kutlama ve Nejat Saydam

AGÂH ÖZGÜÇ

Geçtiğimiz ay, Türk sinemasının 85'inci kuruluş yılı kutlandı. 14 Kasım 1999 günü. Bu kutlamayı kim düzenledi?... Türk sinemasıyla ilgili kurumlardan **Soder** mi (Sinema Oyuncuları Derneği), **Çasod** mu (Çağdaş Sinema Oyuncuları Derneği), **Fiyap** mı (Film Yapımcıları Derneği) Film-Yön mü (Film Yönetmenleri Derneği), **Sine-Sen** mi (Sinema İşçileri Sendikası), **Türsak Vakfı** mı (Türkiye Sinema ve Audiovisuel Kültür Vakfı), **Siyad** mı (Sinema Yazarları Derneği), **Sesam** mı (Türkiye Sinema Eserleri Sahipleri Meslek Birliği) ya da **Film-San Vakfı** mı (Film Sanayii ve Tüm Sanatçıları Güçlendirme Vakfı)?..

Hayır, bu saydıklarımızın hiçbirini.

Peki kim düzenledi bu kutlamayı? Bu kurumlarla ve sinemayla resmi ilişkisi olmayan Faziletli Beyoğlu Belediyesi. Başkanı da bu yıl seçilen Dr. Mimar Kadir Topbaş...

Önceki üç yıldan beri düzenleyen yine Beyoğlu Belediyesi.

Peki, Türk sinemasının 85 yaşına bastığı bu günde, kutlamaya hangi ünlü yıldızlarımız katıldı? Elbette ki hiçbirini...

İlginç bir durum vardı ortada. Sinemayla ilgili kurumları (Sesam hariç) destek vermediklerine ve ünlü oyuncuların da katılmadıklarına göre... Anlaşılan, bu işi Belediye'nin düzenlemesine karşı çıkılıyor. Ama sinemanın içindekiler de böyle bir şenlik düzenlemeye 4 yıldan beri yanaşmıyor.

O gün, Tünel'deki Tarık Zafer Dünyaya salonunda, sinemaya emek vermiş kişilere ödülleri verilmeden önce kutlama telgrafları gönderenlerin tek tek isimleri okundu. Hemen hemen tümünü oluşturan politikacıları. Bir dönemlerde, başarı sağlamasa da filmcilik yapan ve bu yıl MHP'den İstanbul Milletvekili seçilen Mehmet Gül bile Türk sinemasının 85'inci yılını bir telgrafla kutluyordu.

Neredeydi bizimkiler? Hani Türk sinemasına sahip çıkanlar. Onlarda "tık" yoktu...

O gün "emek ödülü" alan bir yönetmenimiz de Nejat Saydam'dı. Elbette ki hakkıydı. Yıllarını sinemaya adamıştı. 1957'den 1994 yılına dek 121 tane sinema filmi çekmişti. Yalnız sinema filmleri değil televizyon kanallarına diziler de çekmişti.

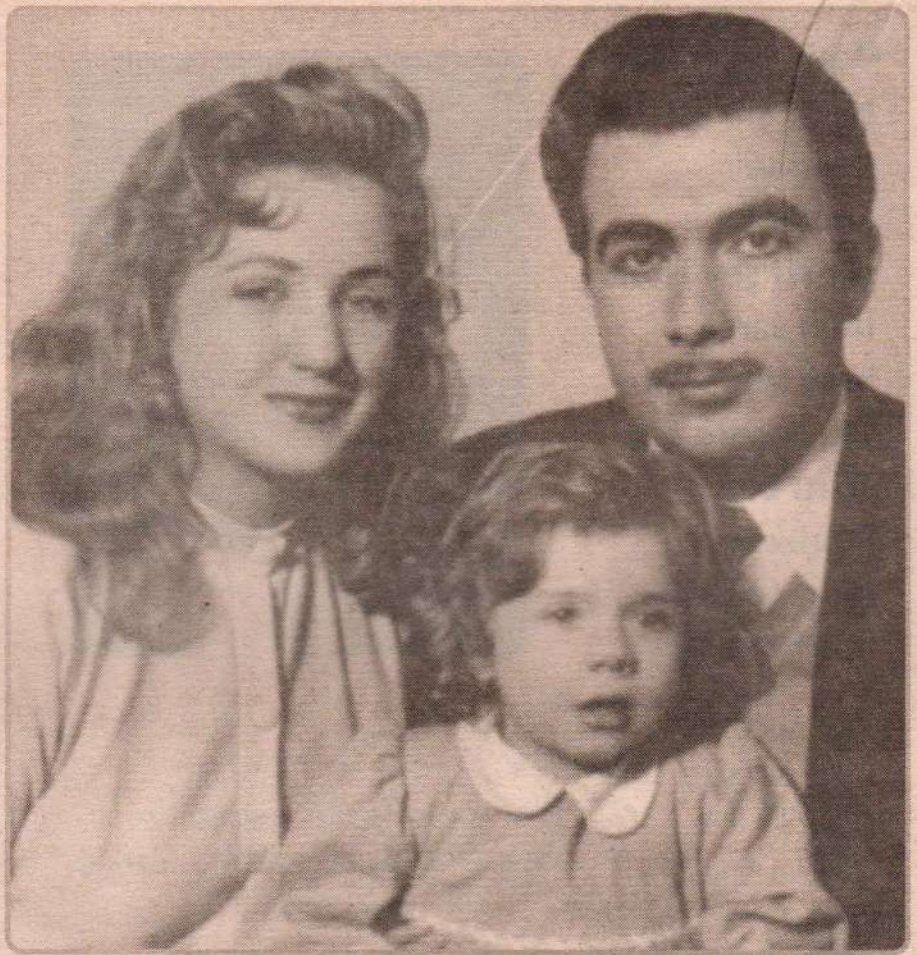
Ne var ki kürsüde, Belediye Başkanı Basın Danışmanı Abdurrahman Şen, biyografisini okurken Saydam'ın tepki göstermesi gereksiz bir davranıştı. Biyografiyi yazan sinema yazarlarını eleştiriyordu. Tepkisinin nedeni, biyografide Saydam'ın çektiği TV dizilerinin yer almamasıydı. Sinemayı bırakmamıştı. Ancak 1977 ile 1988 arasını içeren dönemde koşullar elvermediği ya da başka nedenlerle sinema filmi çekmemişti. Bu 10 yıllık sürede yalnızca TV kanallarına diziler yönetmişti. Saydam'ın kürsüde okunan biyografisi ise 1983 yılında Turhan Gürkan'la Atilla Dorsay'ın ortaklaşa hazırladığı "Sinema Ansiklopedisi"nden yapılmış bir alıntıydı. Elbette 1983'den 1999'a dek uzanan zaman dilimi çok şeyleri değiştirecekti.

Saydam'ın tepkisi üzerine Abdurrahman Şen, durumu açıkladı. Okuduğu 1983 yılında yazılmış, haliyle de eskimiş bir biyografiydi. Sözkonusu biyografik bilginin daha sonraki yıllarda yazılmış bir kitaptan ya da Saydam'ın kendisinden alınması gerekmez miydi?... Olan olmuştu bir kere. Eski biyografi Saydam'ı gerçekten üzmüştü.

Oysa biz beklerdik ki böyle bir günde tepkisini Türk sinemasına sahip çıkmayan meslektaşlarına karşı gösterecek.

Neredeydi sözünü ettiğimiz kurumlar ve yıldızlarımız.

"Birliktelik" ve "beraberlik" hep "palavra"ydı...

Müfit İlkiz eşİ Nilgün Esen ve kızı Sibel ile

Her film çektiğinde, sinema yapma uğruna varlıklı annesinin katlarını birer birer satan Müfit İlkiz, Özel Kalem Müdürü Murat Özyaran'ın da belirttiği gibi son günlerini acılarla, yoksulluk içinde geçirmişti.

Sakın Ölmeyin Ha!..

Türk sinemasının 85'inci yılı kutlaması nedeniyle Beyoğlu Belediyesi'nden söz ederken, bu kez bir başka belediyenin Fiyap Yönetim Kurulu Başkanlığı'na gönderdiği bir mektubu anımsadık. 21.11.1996 tarihli eski bir mektuptu bu. İçel ili Erdemli ilçesi Kızılkalesi Belediye Başkanlığı tarafından, Özel Kalem Müdürü Murat Özyaran imzasıyla gönderilmişti.

Her şeyden önce duyarlı bir vatandaş olarak insanlık görevini yerine getirme amacını taşıyan yazısında, Özyaran şöyle diyordu:

"Kasabamızda 6 yıldır yaşamış bulunan ve 31.08.1996 tarihinde kalp krizi neticesinde aramızdan ayrılan değerli Müfit İlkiz beyin son günlerine ait birkaç bilgi vermek isterim.

Sayın Ali Müfit İlkiz Bey, hemen hemen son 6 yılını kasabamızda geçirmiş, kasaba halkı ile içiçe olmuştur. Zaman zaman çektiği filmlerden, zaman zaman da çektiği sıkıntılardan, aşklarından bahsetmiş, geçmişini yad etmiştir. Ne yazık ki son günlerde sağlık problemleri oldukça artmış, sosyal çevreden kopmaya başlamıştır. Her zaman üzüntü ile bahsettiği bir olay vardı ki bundan bahsetmeden geçemeyeceğim. Sanat ve film çevresinden aranmamak onun en büyük üzüntüsünü oluştuyordu. Bunu da kırılgan bir şekilde her zaman söylüyordu.

Rahmetle anacağımız Sayın Ali Müfit İlkiz bey kasabamızda bulunan Paşa Türbesi'ne 31.08.1996 tarihinde Belediyemizce defnedilmiştir."

66 yaşında yaşamını yitiren Kızılkalesi Belediye Başkanlığı tarafından toprağa verilen Müfit İlkiz kimdi? Film yapımcısıydı. 1960'lı yıllardan beri Yılmaz Güney, Kartal Tibet, Filiz Akın, Cüneyt Arkın gibi ünlü yıldızlarla film yapmış, kurduğu yapımevine de kızının adını vermişti: Sibel Film.

Karizmatik bir kişiliği, ilginç ve renkli bir yaşamı vardı İlkiz'in. Aziz Sarıkaya, Mustafa Tual, Ertem Göreç, Fatih Pekmutlu, Cavit Yürüklü en yakın dostlarıydı sinemacılarından...

Her film çektiğinde, sinema yapma uğruna varlıklı annesinin katlarını birer birer satan Müfit İlkiz, Özel Kalem Müdürü Murat Özyaran'ın da belirttiği gibi son günlerini acılarla, yoksulluk içinde geçirmişti. Yalnız ve tüm dostlarından uzak. Kimbilir, belki de kızı Sibel'in bile babasının bu "sessiz ölüm"ünden haberi yoktur. Ya eski sinema oyuncularından annesi Nilgün Esen'ın...

Sağlıksız geçen son günlerinde, birçokları gibi aranılmayan İlkiz'i, ölümünden sonra hatırlayanlar çıkabilir. Dostlarının yolları, Kızılkalesi'ndeki Paşa Türbesi'ne düşerse eğer...

Sakın ölmeyin ha!..

Tekziptir...

Öküz'ün Kasım 1999 tarihli sayısında Agâh Özgüç'ün, kaleme aldığı yazısında şahsımla ilgili olarak söylediklerinin gerçekte bir ilgisi olmadığı, Leyla Sayar'la söylediği gibi bir karşılaşmam olmadığı ve şahsıma hakaret niteliğindeki yalanını teessürle karşılıyorum. Böyle bir ediyorum, kendisinden özür dilemesini ısrarla istiyorum.

Yönetmen Çetin Karamanbey bağılıyor:
"Ayten hanım, Tema'ya sıkı sıkı sarılmıyorsunuz.
Ben ne istiyorsam, lütfen o olsun..." Bu ara
 çapkın Tema, büyük bir mutlulukla cebinden
 bir 10 lira çıkarıp Karamanbey'e veriyor.
 Provalar devam ediyor.

Ayten Çankaya'yı Öpmenin Bedeli 10 Türk Lirası...

Yıl: 1953. Bir film setindeyiz. Be-
 yoğlu'nda bir pavyonda. Yönet-
 men Çetin Karamanbey, oyuncular
 Neriman Köksal, Muzaffer Tema, Na-
 zım İnan ve Ayten Çankaya. Filmin adı
 "İstanbul Canavarı"...

O yıllarda gazeteciler randevuyla film
 setine giderlerdi. Ve set fotoğrafı çek-
 mek için de yönetmenden izin alınırdı.
 Şimdi de öyle mi? Mümkün mü hiç. Bu-
 gün genç gazeteciler tarlaya girer gibi,
 çat kapı setlere öyle giriveriyorlar. Bu
 nedenle de çoğu film setine gazeteciler
 sokulmuyor. Eskilerin deyimiyle "des-
 tursuz" başa girmenin "ceza"sı bu...

Filmin bir sahnesinde Muzaffer Te-
 ma, Ayten Çankaya ile dansedecek.
 Önce provası yapılıyor bu çekilecek
 sahnenin. Bakıyoruz provalarda Mu-
 zaffer Tema, Çankaya'ya öylesine sıkı
 sarılıyor ki. Çankaya Türk sinemasının
 en tatlı esmerlerinden, Tema ise en ya-
 kışıklılarından. Ama Çankaya, bu sah-
 nede biraz tedirgin gibi...

Yönetmen Çetin Karamanbey ba-
 gırıyor:

"Ayten hanım, Tema'ya sıkı sıkı sa-
 rılmıyorsunuz. Ben ne istiyorsam, lüt-
 fen o olsun..."

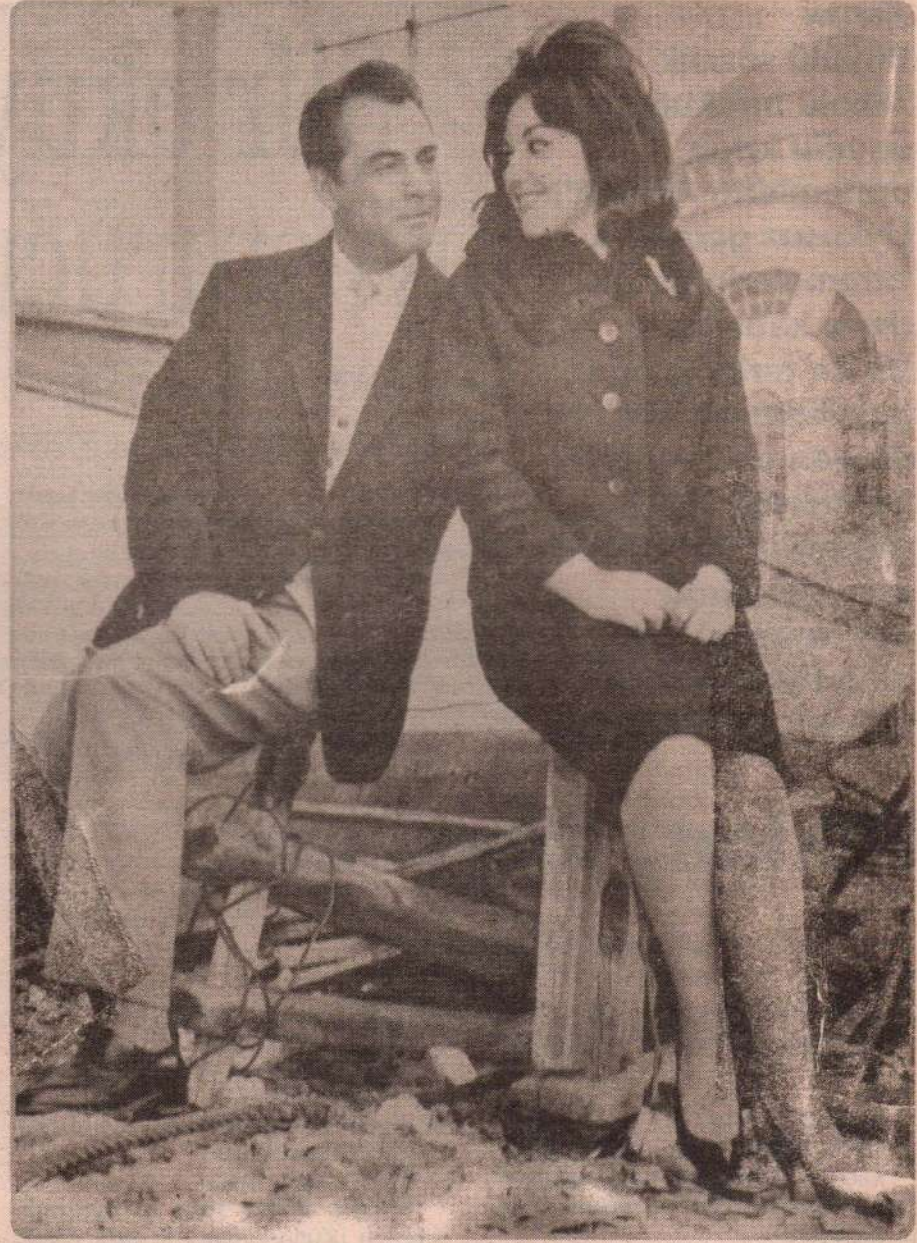
Bu ara çapkın Tema, büyük bir mut-
 lulukla cebinden bir 10 lira çıkarıp Ka-
 ramanbey'e veriyor. Provalar devam
 ediyor. Tema, Çankaya'yı her öptü-
 ğünde cebinden bir onluk çıkarıp yö-
 netmene uzatıyor. Sonra da karşılıklı
 gülüşüyorlar.

Ne iş bu?

Önce kimse bir şey anlamıyor. Ama
 kısa bir süre sonra işin kokusu çıkıyor.
 Meğer Muzaffer Tema'yla Çetin Kara-
 manbey anlaşmışlar. Tema, Çankaya'yı
 her öpüşünde karşılık olarak 10 Türk
 lirası verecek.

Muzaffer Tema o film setinde
 provalarda ve çekimde Ayten Çan-
 kaya'yı, bu fırsattan yararlanıp kim-
 bilir kaç kez öpmüştür?.. "Kelebek
 öpüşü"yle mi dersiniz? Bu nasıl bir
 "öpme" biçimiye? Ama çevresinde
 bu "kelebek öpüşü"nden sık sık
 bahsedilmiştir "jön"lük günlerini
 yaşarken.

Bu "provalardan bir süre sonra Te-
 ma, Çankaya ile "harbiden" evlene-
 cektir. Demek ki çapkın Tema, "onluk-
 lan" boşuna Çetin Karamanbey'e ver-
 memiş. Düşünebiliyor musunuz, 46 yıl
 önceki 10 Türk lirasını? 🐸

Muzaffer Tema eşi Ayten Çankaya ile

SineMasum

HÜSEYİN ALEMDAR

Bir şair gülüyor şimdi oturmuş bende
 Bense mendil kırılганlığında ağlıyorum
 Tuğba Gürelli

Aramız Aşk Mektubu **Eloğlu** iki sayfa sanki
 aramız iki aşk üç harf boşluğu aslında
 boşluklarımız ince günah dil ve dudak lehimleri
 kimildasam taşı düşmüş bir kolyesin bende
 kimildasan kopuk bir göğüm sende infilâk biçimli

Biz ş'si mutlu ötesi mutsuz o üç harfiz seninle
 günlerimiz dökülmüş, ân'larımız sınıksız **Yalnızlar Rihtımı**
Çolpan ile **Sadri** ki, giderek iki uzak güzelleme ellerimizde

:ah, birkaç tebessümüm senden, hadi arama gir suflörümle!

Xanax
Büyülü sözcük.
Alkolü bıraktığım
uzunlu kısalı
dönemlerin Afrodit'i.
Uykusuz gecelerin
titremelerin bir de
derin kâbusların
bir de terlemelerin
başdönmelerinin her
şeyden elini eteğini
çekmelerin bir de
dünyanın bir sıkımlık
canı olduğunu
düşünmelerin bir
de bütün babaları
sevmek gerektiğinin..

Şiir okuyarak uyuşturucuya son

Şiirin bağımlılıkları ortadan kaldırma konusunda etkili bir ilaç olduğu belirlendi. Şiirle, sigaradan kurtulmak da mümkün

Bağımlılık ilacı

Tıp dergisi Lancet'ta yayımlanan araştırma, tıp dünyasına bomba gibi düştü. Habere göre, Bristol Üniversitesi'nde yapılan araştırmada, uyuşturucudan kurtulmanın şiirle mümkün olduğu ortaya çıkarıldı. Sadece uyuşturucu değil, sigara ve alkol bağımlılığına da şiirle son verilebiliyor.

Araştırmalar yapıldı

Prof. Dr. Robin Philipp, bu sonuçları 4 yılda 5 bin alkol, uyuşturucu ve sigara bağımlısı üzerinde deneyerek elde ettiklerini söylüyor. Değişik yaş gruplarında olan deneklere grup halinde şiir terapileri düzenlendi. Sonuçta her gün en az 2 ya da 3 şiir okuyan kişinin, 4 ay içinde bağımlılıktan kurtulduğu görüldü.

Stresten kurtarıyor

Şiir okumak strese karşı da etkili. Ayrıca Amerika'da yapılan bir araştırmaya göre, yeme bozuklukları görülen, yani anoreksiya ve bulimia hastalıkları olan insanlarda da şiir terapileri etkili sonuçlar veriyor. Uzmanlar şiirin endişe ve şüpheleri ortadan kaldırdığını, kişiyi rahatlatmıştı belirtiyorlar.

Dikkat, Alkol Var!

AHMET ERHAN

"Destide kadehte doyamam görmeye bari
Ey gevher-i şeffaf senin mahzenin olsam."
Nedim

"Kolonya yasak!"

Ellerin titremiyor da, seçiyor sanki.
Kaçmak istiyorsun, kaçamıyorsun.

Bütün dünya ebeveynliğe soyunmuş, se-
ni gözlüyor.

Hastaneye yatma kararını kendin mi
verdin sanki? Hep konuştular, konuşur-
lar ve sen kendini atom bombasını bul-
an o adamdan -neydi o adamın adı- da-
ha kötü, daha zararlı bir mahlûk olarak
algıyorsun birdenbire.

Senin en zayıf anını kolladılar.

Ölümlle korkuttular; oysa sen onunla
yaşamaya ne kadar alışkıydın. Ölüme
doğmuş gibiydin.

İşte hastanedesin.

Bir uzun yol şoförü kadar dalgın ve
umarsızsın.

Sanki herkes senin için, ellerinde birta-
kım kağıtlarla oradan oraya koşturuyor.

Benim için mi?

Yordun artık insanları, diyordu tele-
fonda son duyduğum o ses.

Beni kim yordu?

Dört bir yanda beyaz önlüklü, yeşil
önlüklü insanlar..

Şimdi de onları yoracağım.
Soruyorum, beni kim yordu?
Mağarası çökük bir yarasa gibi burada..
"Kolonya yasak!"

Başhemşire, toprakta eşelenen beyaz
bir legorn tavuğu gibi.
İşte kolonyayı buldu.

Bomboş defteri şöyle bir karıştırdı.
Kalemin ucunu kirdiği için özür diledi.
Lawrance Durrell'in "Bitter Lemons"una
acı acı, İngilizce de biliyormuş bu adam,
yazık, der gibi şöyle bir baktı.

Sense o arada, valize neden prezer-
vatif koymadığına hayıflanmakla meş-
guldün. Ne güzel olurdu. Ben mastür-
basyonu bile bununla yaparım; ne olur
ne olmaz değil mi hemşire hanım.

"Kolonya yasak!"

İyi, onu henüz denemedim. Ama içerde
kolonyalı kokteyl tarifi veren çıkar nasılsa.

Koşuş değil, kocaman bir tecrit
hücresi.

Öyle göründü gözüme.

İlk, mutfaktaki masanın üzerinde do-
lanan hamamböceklerini gördüm. Bir
dolu, yıkanmamış çay fincanı. Sonra
başhemşirenin eşelenirken neredeyse
görünen göğüs uçları.

Akşamdan mı kaldın, sabah girişi bi-
rayla yapacaksın. Kanın dellenecek. Ara-

da soğuk sıcak bir şeyler yiyeceksin. On-
dan sonra ölüm nereden ve nasıl gelirse.

Gökkuşağından hangi rengi seçer-
sen seç.

Kendini Ulus'ta hâlâ durup duran o kol-
tuk meyhanesinde Şveli Leylâ için gıyâbın-
da birileriyle yumruklarırken bulabilirsin.
İnadına gece tarifi açan taksilere bi-
nersin.

Evine gelirsin. Yolu nasıl bulursun bi-
linmez, sızarsın.

Hepsi bu.

"Damarlarınız ne kadar güzel, diyor;
hemen ele geliyor."

İğnenin kalbine saplandığını düşünü-
yorsun.

Kan. Serumun bağlandığı boru kanla
doluyor.

Ne kadar güzel!

Sidik renkli sıvının bedenine aktığını
gördükçe kusasın geliyor.

Bir adam yaşıyor yanına, hoşgel-
din kardeş, diyor; geçmiş olsunlar, ula
litrelik bağlamışlar; ne içtin be kardeş
böyle! Hasan, ördeği hazırla, arkada-
şın ihtiyacı olacak.

Ne ördeği be?

"Ördek abi, afedersin çış kabı. Bu du-
rumda helâya gidemezsin."

Kendini ilk or.spuluğunu yaşayan bir
piyasa vaktinde buluyorsun.

Koşuşta sanki herkes senden söz edi-
yor. Belki de öyle. Neyseki saygılılar, kim-
se henüz sülâlemin bilumum ayrıntılarını
sormadı. Yalnızca karşılıksız kalan hoşgel-
din'ler ve geçmiş olsunlar'la yetindiler.

Ellerin ve gözlerin koro halinde,
uyum yörüngesinde seçiyor. Pencerede
upuzun bir Ankara. Işıklar içinde.

Şimdi buz gibi bir beyaz şarap olsa,
demeye kalmadan çişim geliyor. Yüz şi-
şe bira içmiş gibi. Ördeği dört kere taşı-
ryorsun. Rahatlıyorsun.

Benim burada ne işim var?

Kelebek gibi olurdum şimdi bir bira
içsem.

Kelebek gibi öldürdüm.

Başhemşire. Serumı çekiyor. Patla-
yan daman pamukla siliyor.. Ben de bu
dünyadan şu memeuçlanı görmeden
gidersem...

"Nasıl, iyi miyiz, diyor, bakın arkadaş-
larınız dört gözle sizi bekliyor."

Ben Devlet Tiyatrosu Reşit, diyor.

Rahat bırakın arkadaş! "

Buğulu gözlerle etrafı süzüyorsun.

İlaç damarlarında derin patlamalarla
ilerliyor.

Tuhaf bir uyuşma. Keşke alkol olsaydı.

Bir masa. Görüyorsun. Birileri, üç beş
adam -üç mü beş mi adam- iskambil oy-
nuyor bagıra çağırıyor.

Devlet Tiyatrosu Reşit, elinde bir fin-
can çayla geliyor. Sanki Cumhurbaşkanlı-
ğı Kupası'nı uzatırcasına.. Fincan önünde,
ama sen tutamıyorsun. Şimdi bütün beden-
nin seçiyor. Elin adamı, titremeyi unut-
muş elleriyle ağzına dayıyor fincanı.
"Glikoz, yani şeker diyor, iyidir, iyidir."

İçiyorsun.

Alkolde yok muydu glikoz, diyorsun,

gölümsemeye çalışarak.

Onun gözlerinin bebeklerinde bir öz-
lemin parıltısını boşuna arıyorsun. Belki
de büzüyor gözkapaklarını.

"Dört aydır buradayım, diyor. Oğluma
söz verdim. Beş gün dayan, düzelirsin.."

Gerçekten de tiyatro sanatçısıymış.
Ancak son üç yıldır bir tek oyunda bile
rol alamamış; raporla geçiştirmiş.

Merdivensiz kuyu.

Hastane çevresinde sabahları ve ak-
şamları "intörn" doktorlar eşliğinde yü-
rüyüşe çıkılıyor. Adına "spor" deniyor
bu yürüyüşlerin.

Sense dalganı geçiyorsun. İlek cad-
delerinde Cebeci çukurunun.

Dikkat, alkol var arkadaşlar!

Gerçekten de attığımız her adımda
içki satan bir büfeye, dükkâna, kafeter-
yaya rastlıyoruz.

Herkes usulca başını öne eğiyor.

Böylesi anlarda ne düşünüldüğü belli,
ama "nasıl" düşünüldüğü meçhul ola-
rak kalıyor aramızda.

Konuyu sessizce dağıtıyoruz.

Dağılıyoruz.

Koşuşun soğukluğunda toparlanabi-
liyoruz ancak.

"Spor" a gelmeyenlere küçük cezalar
veriliyor. Örneğin onlarla bir saat boyun-
ca kimsenin konuşmaması gibi.

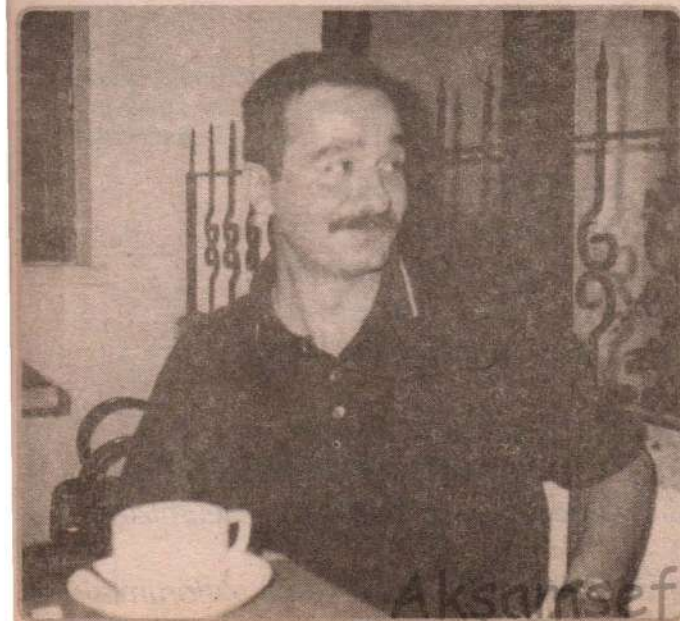
Dışarda gürül gürül akan bir hayat.

Unutmuşuz sanki.

Ondan adamakıllı korkuyoruz:

Dikkat, alkol var!

Bütün koşullanmalarımız bu üç söz-
cükte gizli.

**Koşuşta
sanki
herkes
senden
söz ediyor.
Belki de
öyle.
Neyseki
saygılılar,
kimse
henüz
sülâlemin
bilumum
ayrıntılarını
sormadı.**

Adına "psikiyatri" denilen ve "bi-lim" diye tanımlanan o şeyin, olsa olsa bir koşullandırma bilimi - dizginleme, uyuşturma, yapay sosyalleştirme... ol-duğunu bugün uzaktan bakınca daha iyi anlıyorsun.

Burdur. Askerlik anıların üşüşüyor bir-denbire aklına.

"Ateş Idare Bölüğü!, diye bağıyor Yüzbaşı; aramızda bağımlılar var!"

Soldan say!

Sanki askerlikte de koşullandırma, bu tür bir kalıba dökme çabasını gör-medin mi?

"Koyun sürüsünün arasında yürü-mekten hoşlanmıyorum, diye bağıyor hemşireye 'spor'a karşı olanlardan biri; bütün insanlar bize bakıyor!"

Alkolikler Mafgası, Cebeci alkol nok-talarını teftiş ediyor, ne var?

Güya ironi!

Böyle durumlarda ironiyi de araya sı-kırtırmasan, bin kez daha alkolik olur-dun sen.

Palabıyık:

"Ulan, yedi sene hapiste yattım, şu ge-çen iki ay kadar koymadı bana!" diyor.

Devrimci:

"Zaten buradakilerin hepsi devrimci. Ve aramızda sigara içmeyen yok."

Dikkat, alkol var!

Alkolden -belki- kaçabileceğini, ama Türkiye'den kaçamayacağını bir kez da-ha anlıyorum.

Neden - sonuç ilişkisi.

Dün gece yağan kar, Hacettepe sırtla-rında kardanadamlara miting düzenle-miş sanki. Yoğun beyazlık üstünde bir Yeşilay silüeti.

Bir akşamüstü sevgilinle karların en derinine ulaşmaya çabalayarak debelen-diğin o gece.

Hayatında ilk kez konyak içtiğin o gece. Başında, nerden bulmuşsan bul-muşsun, bir Che Guevera beresi, yıldı-zı eksik.

Şimdi kar, bayat bir ekmek gibi, alkol eksikliğinin gerdiği damarlarında ufala-nıp, dağılıyor.

Ayna. Aynaların fiziği.

Soluğunun buğusu bile kalmıyor ay-nalarda.

Anılar öldü.

Hemşire:

"Yarasa, diyor, neden hep pencere-nin önünde dikilip duruyorsun?"

"Bunca adamın arasında burnumu karıştıramıyorum" demek geliyor içimden.

Diymiyorum.

Gülümsemekle yetiniyorum. Ama sanki benimle, öteki adamlardan da-ha fazla ilgileniyor gibi. İlgiyenmek... Beni onlardan daha fazla "kurtar-mak" istiyor.

İlk gittiğim doktor:

"Dünyada bağımlıların alkolü kesin bir biçimde bırakma oranı % 1 ile 3 ara-sında değişiyor." diyor.

Boku yedim, diye düşünüyorum. Kıcı-mı yırtsam ben bu "elit" tayfaya katıla-mam - belki de katlanamam.

Ama hastane geleneğinde "herkes-ler" o oranın içinde görüyor daha şimdi-den kendini.

Dereyi geçmeden paçaları sıvamak-tan geçtim, çırpıplak suya koşturuyorlar.

Dere, insanoğlunun o güzelim sez-gisiyle yüzyıllar boyunca ürettiği bütün alkol çeşitlerinden oluşmuş bir kokteyl. "Bir hastam vardı, tam sekiz yıl içmedi adam. Bir gün, bir bayram günü, küçü-cük bir kadeh nane likörü..."

Alkol koması. *Delirium tremens*. Bi-linc yitimi.

En korktuğum şey bu.

Belki de en çok istediğim.

rum takılınca? Vitamin, tuz ve şekeri da-mardan zerk etmek için mi? Sana 0,5 *Xanax* mg'lük yazıyorum."

İlacı nasıl kullanacağıma ilişkin bir tablo çıkarıyor. Yoksa, özellikle benim gibi bağımlılığa teşne kişilerde alışkan-lık yaparmış.

Yağmurdan kaçarken doluya tutulmak.

Xanax

Büyülü sözcük.

Alkolü bıraktığım uzunlu kısıtlı dö-nemlerin Afroditi'i.

Uykusuz gecelerin titremelerin bir de derin kâbusların bir de terlemelerin başdönmelerinin her şeyden elini eteğini çekmelerin bir de

dünyanın bir sıkımlık canı olduğunu düşünmelerin bir de bütün babaları sev-mek gerektiğinin..

XanaX. 0,5 mg.

Güneş- Öğle-İkinci-Akşam -Yatsı-İmsak

2 gün	1	1	1	1	1	1
3 gün	1	1/2	1/2	1	1	1/2
2 gün	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2
2 gün	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2
2 gün	1/2	1/4	1/4	1/4	1/2	1/4
Sonra	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4

Bir de, bütün kadınlara ben tecavüz ettim bu dünyada cinayetleri büyük bir ince-likle işledim

yoksulun ekmeğini çaldım çocukları sakat bıraktım ben attım atom bombasını Hiroşi-ma'ya

Nagazaki'ye bir de sayayım mı daha or.spuçocukları ben dürtükledim yaşlıları en derin uy-kularında

zencileri ben boğazladım bir de dünyanın bütün içkilerini ben içtim

ben mi içtim... Sabahın ölgünlüğünde günün ilk otobüsü, Dikimevi'nden Bahçelievler'e doğru seğırtti.

İçinde bir tek adam vardı. Kendimi onun yerine koydum.

Akşamcılar gecenin son otobüsünü beklerlerdi,

bense sabahın ilk otobüsünü.

Gündüz tarifesi.

Ağzında bir avuç dolusu kireç.

Yarasa inine dönerdi.

- İki bağımlı tipi vardır, birincisi her akşam yemekle birlikte belli dozlarda alkol alan ve hayatlarını normale yakın bir menzilde götürüp getirenler. İkinci tip ise, dipsomanlardır ki, bu bağımlılık türü çok daha tehlikelidir. İçtikleri zaman hiçbir şey yemezler. Alkolle ağızla-rını sürmeye görsünler, komaya girince-ye dek içerler. Bu bağımlı türünün il-ginç bir yönü de, çeşitli aralıklarla al-kolden uzaklaşmalıdır.

Alkolün uzun yol sürücüleri.

Uykusuz ve yorgun sürücüler.

Hayatları kazaya uğramışlar.

Parklarda, metro istasyonlarında, apartman girişlerinde itilip kakılanlar, yalnızlığın köprüaltı çocukları.

Garsonlara ve fahişelere kova dolusu bahşış verip, eve buruşuk, mor bir bile-tle dönenler.

İyi adamlar.

Yüreklere çığlık çığlığa...

Ey düz insanlarım benim

ey düpedüz insanlarım

çocuklarınızın başını öte yana çeviriniz:

Dikkat, alkol var!

- Üçüncü ayakta...
gelmedi!

Bir gece bana gelmişti. baba-kız birlikte içmiştik. Biz de yatmasını istemiştik. Kalmıştı. Benim pijamalarımı giymişti; uzun gelen kollarını ve paçalarını kıvrırmıştı. Yatak odamın kapısında duvara dayanmış. "Bak bak!" diyor ve gülüyordu.

Ağıt Gibi

FETHİ NACİ

Niçin hep o üç görüntü? Bir ya-şamdan, yirmi bir yıl kadar kısa da olsa bir yaşamdan niçin hep o üç görüntü? Yolda bir başıma yürürken, içerken, dostlarla sohbet ederken o ya-şamdan birçok ayrıntı birden beliriyor gözlerimin önünde de, özellikle gecele-yin, yatakta saatlerce bir sağa bir sola dö-nerken, hep o üç görüntü çıkıp geliyor.

Bugünmüş gibi anımsıyorum, 20-21 Mayıs olaylarından sonra Türkiye İşçi Partisi'ni de bu olaylara bulaştırmak iste-mişler, bir pazar sabahı 20-30 kadar TIP'liyi toplamışlardı. İki sivil polis kapı-mızı çaldığı zaman saat altı falan olma-lıydı. Evi arayacaklarını söylemişlerdi. 12 Mart döneminde olduğu gibi kitap me-raklısı değillerdi; mektup vb. arıyorlardı. Onun yattığı odada da bir valiz vardı. Bir yıl önce, 1962'de, Vatan'da günlük fık-ralar yazarken gelen okur mektupları o valizdeydi. Polisler o valizi odasından öy-lesine gürültüyle aldılar ki uykusunun çok ağır olmasına rağmen uyandı. (Oysa 12 Mart ertesinde sekiz dokuz kişi eve girip önce onun odasına dalmışlardı ve o uyanmamıştı!) Gözümün önünde -ve onun hayretle, korkuyla açık gözlerinin önünde- bütün mektupları bir bir elden geçiriyorlardı. (O günden sonra hiçbir mektubu saklamadım, yırttım attım. Onun iki yıl boyunca Paris'ten yazdığı mektupları da!) Annesi, onu, mutfağa geçirmiş, bir tabureye oturtmuştu. Bana kahve yaparken üzerine çıktığı tabure-ye... (Bir gün, annesinin yaptığı kahveyi beğenmemiştim, o da bana katılmıştı, "Kaynak yapmıyor da ondan!" demişti. O günden sonra kahvelerimi hep o yap-tı. Sekiz yaşındaydı o zamanlar. Havaga-zı ocağına boyu yetmediği için de bu ta-burenin üzerine çıkardı.) Peynir ekmek vardı önünde. Polisler aramayı bitirdik-ten sonra kimi mektupları almışlar, "Be-raber gideceğiz." demişlerdi. Ayrılmad-an, öpmek için mutfağa gitmiştim. Ya-şadıkça unutmam olanaksız: Lokmaları çiğniyor, yutamıyordu; gözlerinden sel gibi yaşlar boşanıyor ama hiç sesi çıkmı-yordu. Nasıl sarılmıştı birbirimize! 1963'ün haziran başlarıydı; demek do-kuz yaşına girmesine daha dört ay vardı. Şimdi Ruhi'nin "Gitme Yemen'e Ye-

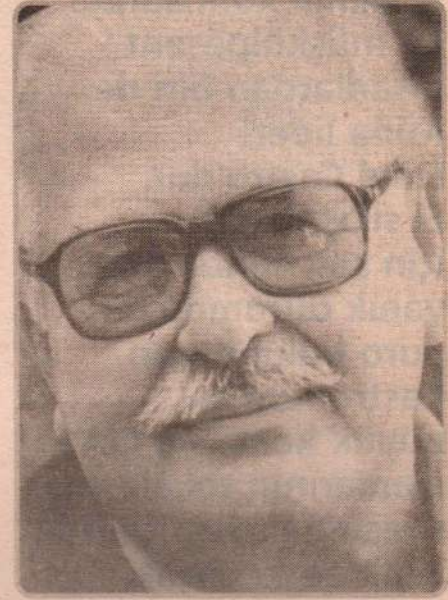
men'e / Yemen sıcak dayanmam / Tan borusu çaldığında / Sen küçüksün uya-naman" diye söylediği türküyü (ağıdı) her dinleyişimde kendimi tutamayıp ağ-larken hep o sahneyi yaşıyorum: Ne za-man döneceği belli olmayan babasının ardından ağlayan, tek sözcük söyleme-den, gürültü patırtı etmeden ağlayan, bütün acısını, korkusunu bana sarılışıyla anlatan o küçücük çocuk... Lokmaları boğazından gitmeyen, ama annesini ve beni üzmemek için yiyor gibi görünme-ye çabalayan o küçücük çocuk..

Sonra, tam on bir yıl sonra, Pa-ris'te... Galip'in (Üstün) Montparnas-se'ta keşfettiği ucuz ve güzel bir lokan-tada öğle yemeği yiyecektik. O da oku-duğu okuldan çıkınca oraya gelecekti. Çok geciktiği için umudu kesmiş, Galip'le yemeklerimizi yemiş, lokantadan çıkmıştık. Birden uzaktan onu gördüm: Blucinin içinde ipinceydi; kitaplarını iki eliyle göğsüne bastırmış, dalgın, hülya-lı, yavaş yavaş geliyordu. O anda kos-koca Paris'te alabildiğine yalnız, alabil-diğine mutsuz olduğunu hissettim. "Mutsuzum, yalnızım, küçüğüm" diye içimden kendi kendime konuştuğumu, kahrolduğumu dünmüş gibi anımsıyo-rum. Sonra o güzel yüzünü avuçlarımin içine aldığımı, öptüğümü, birlikte ye-mek yiyemediğimiz için nasıl üzüldüğümü anlatmaya çalıştığımı...

Okulunu bitirmişti. Lise yıllarından be-ri kurduğu düşü gerçekleştirmişti: Çalış-ıyordu, kendi ekmeğini kendi kazanıyordu ve artık kendi evinde oturuyordu. Bir ge-ce bana gelmişti. Baba-kız birlikte içmiş-tik. Bizde yatmasını istemiştik. Kalmıştı. Benim pijamalarımı giymişti; uzun gelen kollarını ve paçalarını kıvrırmıştı. Yatak odamın kapısında duvara dayanmış. "Bak bak!" diyor ve gülüyordu. Neler ko-nuşmuştuk, anımsamıyorum. Ama dur-madan gülüyorduk. Ne güzel gülüyordu! Ah, ne güzel gülüyordu!

Sonra, 24 Aralık 1976'da her şey bitti. Şimdi artık bir ben var bende benden içeri: Deniz, güzelim benim, yalnızım, üzerinde güller açan kızım...

Acıyı yaşadım ben, ve yalnızlığı ve sevgisizliği. Bir, ölüm kaldı; o da umu-rumda değil: Ölüm yaşanmıyor ki...

El sıkma konusunda en müşkülpesent insanlardan biri de Küba lideri Fidel Castro'dur. El sıkışmamak için sağ elinde hep yanık durumda bir puro bulunduran Castro'nun en büyük korkusu; CIA ajanlarının tokalaşma sırasında avuç içlerine zehir zerkederek, kendine bir komplo kurabileceğidir.

A, GİT'me Ver Elini

HÜLYA KOÇ

Geçen ay içinde yapılan AGİT görüşmeleri sırasında İstanbul dünya liderlerinin akınına uğradı ve İstanbul İstanbul olalı hiç bu kadar lideri birarada görmedi. Yeltsin'den, Clinton'a, Chirac'dan, Kofi Annan'a... Birbirlerini aylardır yıllardır tanıyan dost düşman arkadaş biraraya geldiğinde ne yapacağını şaşırdı. El mi sıkıyacaktı, yoksa Kremlin öpücüğü mü vereceklerdi? Kuşkusuz bu anların provasını yapmışlardı. Ama bazen karşı taraf hamle yapıp bütün gözler size çevrildiğinde, vücut diliniz sizi ele verir ya, nereye koyacağınızı bilemediğiniz eliniz de istemeseniz de bir bakarsınız tak diye karşı tarafın liderinin eline yapışmış, şak şuk aşağı yukarı sallanıyor.

Sıradan bir işmiş, canım sık adamın elini ne olacak gibilerinden düşüncelere neden olacak basit prosedür, bazı liderlere hayatın sonuymuş gibi gelir. Koca koca gövdeleriyle birbirlerini sarıp sarmalayan bu akliyelatlar sıra el sıkışmaya geldiğinde pek de haris değildir. Biraz önce birbirini öpüp koklayan adamların el sıkışma konusundaki tereddütleri, bu hareketin sıradan bir davranış değil, bir anlaşma, anlaşmaya da bir nokta teşkil ettiğidir. İstemezlerse vermezler ellerini. Bu durum softa Müslümanların kadın eli sıkmamak için elleri ötlerinde dolaşması gibi değil elbet. El-

lerin buluşması kafaların buluşmasıdır aynı zamanda. Örneğin, Prens Charles'ın Uganda diktatörü Idi Amin'in elini sıkmayı reddetmesi, 1984 yılında da Helmut Kohl'un Botha'nın elini geri çevirmesi, seninle aynı kafadan değiliz mesajıdır. El sıkma konusunda en müşkülpesent insanlardan biri de Küba lideri Fidel Castro'dur. El sıkışmamak için sağ elinde hep yanık durumda bir puro bulunduran Castro'nun en büyük korkusu; CIA ajanlarının tokalaşma sırasında avuç içlerine zehir zerkederek, kendine bir komplo kurabileceğidir. Clinton en çok el sıkışan liderlerden biri. Gazetelerden öğrendiğime göre konutta kendisine verilen yemek sırasında 540 davetlinin elini sıkmış. Demirel, "Biraz fazla oldu Bill bey ama naparsın çocuklar sizin elinizi sıkmak istiyor işte" deyince, Bill de "Olsun canım" demiş. O zaten el sıkmayı sevenlerden, hatta ustalarından. Bill bey kucaklaşmayı sevmese de Yeltsin'e karşı duramıyor. Özellikle de Yeltsin'in Kremlin öpücüğüne. Geleneklere karşı son derece saygılıdır Clinton. Şimdiye dek öpüştüğünü pek görmedim. Öpüşme deyince, Demirel'in hakkını yememek lazım. Hele hele Türkmen başı Haydar Aliyev'i, canım nasıl da içine içine alır, kucaklar, bir daha kucaklar. Doyamaz, bir daha döner kucaklar. Gelin canlar bir olak, muhabbeti.

Tarihte önemli el sıkışmaları var ki dönemlerinin rengiyle hatırlanıyor. Çin lideri Mao ile Amerikan başkanı Nixon'un mesafeli el sıkışması o dönemdeki komünizm ile kapitalizm arasındaki soğukluğu gözler önüne seriyor. 1979 yılında Enver Sedat, Jimmy Carter, Menahem Begin'in yaptığı üçlü el sıkışması ise mümkünatı zor bir el sıkışmasıdır. Neden mi? En az üç lider gerekir de ondan. Kimin elinin altına olacağı ise, elim elim üstünde, elim kimin üstünde oyununa benzemez. Aynı pozisyonda uzun süre kalınması sakıncalıdır. Sonra çözmek için yardım gerekebilir. Bu el sıkışma ritüellerinin en çok ilgimi çeken yanı, mesela Clinton'un Blair'in kulağına eğilip, "Yahu şu Chirac'ın elleri çok terliyor, her toplantıda nasıl kaçacağımı şaşıyorum" gibi laflar edip etmediğidir. Belki de o yüzden Orta Doğulu liderler AGİT toplantısına çağırılmadılar. Ellerini tuvaletten çıktktan sonra yıkamayan liderlerle kimse el sıkışmak istemez herhalde.... di mi?

Tokalaşma halleri;

Tekli el sıkışması; Bu tarz, özellikle toplantıların sonunda veya başlangıcında liderler tarafından göz göze gelmek suretiyle yapılır. Taraflar elleri kenetli olduğu halde kameralara uzun süre bakarken, avuç içleri terler, uzun süreli temasın verdiği rahatsızlıkla, bir kere daha tokalaşmaları için ısrar edilmeden önce, ellerini ayırıp havalandırmayı ihmal etmezler.

İkili el sıkışması; Bu tarz el sıkışmasının ustaları Blair ve Clinton'dur. Anlamı büyüktür. Ne kadar kanka olduklarının, dosta düşmana çatlasınlar, patlasınlar mesajıyla verilmek istenmesidir. El sıkışma sırasında, eller hızla aşağı yukarı sallanırken başla da bu durum teyid edilir.

Üçlü el sıkışması; Bir kere, bu iş için en az üç kişi gerekir. Camp David anlaşmasında Enver Sedat, Jimmy Carter ve Menahem David'in üçlü el sıkışması bu tarzın en sükseli örneğidir. Tarihte onlar kadar başarılı olan üçlü liderler olmamıştır. Yanlız eller üstüste konulur-

ken şap şap sesleri biraz laubailik tınları çıkarsa da eller dağılırken yapılacak mağrur hareketler durumu kurtarabilir.

Kremlin Öpücüğü; Komünist dünyasında protokolün önemli bir parçası olarak görünen bu davranış, artık sadece Boris Yeltsin ve Fidel Castro tarafından tutuluyor. Politikacılar birbirlerine kolları açık halde hızla yaklaşırken gülmekten kısılan gözlerinin körleşmesinden olacak genelde göbekten toslanıyorlar. Ardından dört kere mucuk mucuk öpücükleri konur yanaklara. Brejnev gibi Kremlin öpücüğünü sık sık veren liderler bazen ellerinde olmayarak! hasmının dudaklarına çok yakın bir yere öpücük kondurururler. Bu romantik sahneler bana hep Fransız erkek arkadaşımı hatırlatır nedense.

Basit dokunuşlar; Bu dokunuş biraz Prenses Diana tarafından icat edilmiş diyebiliriz. Hafif utangaç bakışlarıyla kendisiyle temas haline geçmek isteyenlere mağrur bakışlar fırlatan merhum, bir eli dirseğini okşar vaziyette tutarken, masumane bakışıyla etrafı mest ederdi. Nur içinde yatсын. Sonra dirseğini okşayan elini boşa alıp, karşısındakinin elini sıkardı. Bir yandan resmi bir görevi ifşa ederken, dirseği kaşınan kol ile içtenliği, samimliği çağırıyordu karabahtlı kadın. Ben şahsen çok üzülmuştüm ölünce.

Japon usulü selamlaşma; Bu tarz selamlaşma batılılara biraz zör gelmiştir. Belli bir açı ve mesafeye bu selamlaşmayı yapmak lazımdır; mazaallah küt diye kafalar toslanabilir. Ne çok öne eğilmek, ne de sopa yutmuş gibi dimdik ayakta durmak gerekir. En iyisi göz ucuyla Japon konunun davranışlarına bakmak ve taklit etmektir.

Bütün bunların üstünde bir tarz var ki, ancak biz Türkler tarafından makbul görülür. Dedesinden, milletvekiline, mafya babasından, kayınpedere kadar kim var kim yok cümlealemin elini öpmeye alışkın vatandaşlarımız, el diye öptüğünün aslında neresi olduğunu biliyorsa, dili yok ki söylesin.

Öykücülüğün usta isimlerinden Cemil Kavukçu ile pek seyrek geldiği ve bir gün ileride mutlaka yerleşmeyi düşündüğü İstanbul'da, hem de 5.4 şiddetinde artçı depremli bir akşam vakti samimi bir söyleşi yaptık. İşte Cemil Kavukçu'nun bize anlattıkları.

Ben Yaralarımı Sarıyorum

HATİCE MERYEM

Birikmiş öykülerim vardı...

1976 yılında Ankara'ya geldim. Öğrencilik bitmişti. Henüz yazılmış bir öyküm yoktu. Benim öykücülüğüm oldukça geç başladı ama bunu bir okur olarak çok daha önceden başlattığımı düşünüyorum. Çünkü sonuçta bu bir birikimdir. Okuyorsanız, siz de bir şeyler yazmak ihtiyacı duyarsınız. İlk öykümü Ankara'da 1981 yılında bir dergiye gönderdim. Yayınlandı ve ben çok mutlu oldum. Birikmiş öykülerim vardı, bunları kitaplaştırmak istiyor fakat yol yordam bilmiyordum. Sonra Ankara'da küçük bir yayınevine başvurdum, o da şunu söyledi "Tamam basalım ama eğer parasını sen verisen, bütün masrafını karşılarsan biz bu kitabı basarız." Ben bu şartları kabul ettim. Kitap çıktı, ben büyük heyecanlarla kitapçılara gidiyorum, kitabımı görmek istiyorum, yok, hiçbir yere koymamışlar. Sonuçta şunu anladım; bu kitap zaten kitapçılara gitmeyecek, elden satacaksınız. Hani şeyler vardır ya, cami yardımı, teberru makbuzu arabalarla gelirler falan... Böyle bir şey olamaz bana verdikleri kitaplar benim elimde kaldı. Onlar ne yaptı bilmiyorum. Böyle bir deneyim yaşadım.

Kiraz ağacına çıkınca en iyi kirazlardan yemeye başla...

Bahsettiğim kitap **Pazar Güneşi**'ydi. Kitabın çıktığı yıl 1983. Yaklaşık 4 yıl sonra, 1987 yılına geldik ve ben bir dosya hazırladım. O zaman **Varlık Dergisi**'nin **Yaşar Nabi Nayır Ödülleri** vardı, aynı ödül daha sonra gençlik ödülüne dönüştü. O zaman yaş sınırı yoktu, oraya gönderdim. **Patika** adlı dosyamla oradan ödül aldım ve dosyam Varlık Yayınları'ndan çıktı. Ben artık şunu düşünmeye başladım; "İstanbul yayınevlerine geçtim. Varlık'ta kitabım çıktı, bundan sonra önüm açıldı." Ama öyle olmadığını daha sonra anladım. Dergilere öykü gönderiyordum. Varlık'a da çok gönderdim, o zaman **Yazko** vardı, fakat hiçbir öykümü yayınlamıyorlar. Ödül aldıktan sonra ne yazık ki gene yayınlamadılar. Benim umduğum ödülle gelen İstanbul kapıları tekrar suratıma kapandı. Ben açıkcası Pazar Güneşi'nde denediğim yolu bir kez de Temmuz Suçlu'da denedim. Yine ben finanse ettim. Bunlar 1990 yılında oluyor ve tabii sonucunu bile bile yaptım bunu, çünkü kitabımın çıkmasını istiyordum. Ama şöyle de bir şey oldu. Ben **Sait Faik Öykü Ödülü**'ne kitapla katılabilirliğini o yıl tesadüfen öğrendim. Kitabı gönderdim. **Fethi Naci**'de jüride. Ki-

tap ödül almadı ama Fethi Naci bu kitapla ilgili bir yazı yazdı. İlk kez İstanbul'dan önemli bir eleştirmenin benim kitabımla ilgili bir yazısı **Adam Sanat Dergisi**'nde çıktı ama ne olacak ki ilgi duyan birisi kitabımı nerede bulacaktı? Bütün kitaplar benim evimdeydi, kitapçıda değil ki! İnanın aşamıyordum, kitaplarımı okuyucuya ulaştırıyordum. Sonunda 1990'dan 1995'e kadar olan beş yıllık bir küskünlük dönemim oldu. Hakikaten bıraktım ben. Bu arada **Uzak Noktalara Doğru** öykülerimi de bir dosya haline getirmiştim. Şu günlere gelişim bir tesadüftür benim. Çünkü okumazlar diye, ilgi göstermezler diye bir önyargı var bende, aslında herkeste var bu biraz.

Sonra bir arkadaşım bana dedi ki; "Kiraz ağacına çıkınca en iyi kirazlardan yemeye başla. Götür Can'a (Yayınları'na) ver. Bir dene. Olmazsa daha kötü kirazlara doğru inersin." Gerçekten de **Can Yayınları** dosyayı hemen kabul etti. Böylece 1995'de **Uzak Noktalara Doğru** adlı kitabım çıktı ve arkası geldi. Benim okurla buluşmam -ki 1981'den 1995'e gelen 15 yıllık bir öykücülük serüvenim var ve ortada hiçbir şey yoktu- 1995'den sonra İstanbul'a girmemle başladı. Ha sorduklarında "Nasil girdiniz?" "Tesadüfen girdik işte."

O zamanlar çıkan Yazko Edebiyat Dergisi'nde **Fikret Otyam**'ın kısa bir yazısını okumuştum, şöyle diyordu; "Cemil Kavukçu'nun Pazar Güneşi adlı öyküsünü okudum. Şu anda bahçede çalışıyorum, başımda şapka olsa çıkarırdım." Şapka çıkaracak ama ben şok oldum. Yayınlanan ilk öyküm ve bir adamın şapka çıkarması ki Fikret Otyam'ın... Bu referansların yine de faydası olmadı.

Dışarıdan İstanbul'un, çok aşılmaz o surları hâlâ var. Bir öykü yazarı için, roman yazarı için, şiir yazarı için aşılmaz görünüyor ve sanki bu kapıdan girildiği zaman her şey çözülecekmiş gibi görünüyor ancak o zaman da başka sorunlar başlayacak, başkalarıyla yarışacaksınız. Herkes kendisini çok yukarılarda görüyor, bir girsem tamam diyor yani kapıları bir açsam...

Öykü okumasını da sevmezdim...

Şiir, hiç yazmadım. Üniversite yıllarında bir roman merakı vardı bende hatta ben öykü okumasını da sevmezdim. Aslında öyküyle tanışmam oldukça geç oldu. Bunun nedeni de sanıyorum öykü okumanın ayrı bir disiplin gerektirmesi. Öykü okurken, roman okurundan biraz daha farklı çünkü

öyküde son yok, sonu daima açıktır öykünün. Romanda başlarsınız olay gelişir ve biter. Romanda okura pek bir şey kalmaz sadece yazar sizi alır götürür mekanlarla, kişilerle tanıştırır ve olayı bitirir, film izler gibi. Öyküde son biraz da okura kalır. Kapı açık, sen tamamla diyor. Öyküyü sevince, öykü okumanın ayrı bir disiplin ve kültür birikimi gerektirdiğini anladım. Bu geç oldu ama iyi de oldu. Önceden başlayıp abuk subuk öykülerde yazabiliyordum ve bu beni bitirirdi. Bunu bir avantaj gibi görüyordum ben. Ha o yıllarda romanlar yazdım. **Oğuz Atay**'ın çok etkisindeydim. 1970 yılında **Tutunamayanlar**'la **TRT Roman Ödülü**'nü aldığını biliyorum. 1971'de ilk cildi çıktığında okudum. Evet, o maalesef göremedi, ömrü yetseydi bugün nerede olduğunu görecekti. Tutunamayanlar beni o kadar sarsmıştı ki ben hep ona benzer romanlar yazmaya çalıştım. Sonra bir arkadaşım dedi ki "Ya, sen öykü yazsana, öyküye daha yakınsın" ama dedim ki "Ben öykünün ne olduğunu bilmiyorum." İnanın bilmiyordum. Sonra okuya okuya, yaza yaza, herhalde öğrendim.

Tutunamayanlar'da müthiş bir burjuva yaşantısının eleştirisi vardır. Alaya alışı var ama küçümsercesine değil, herkese biraz kendisini düşündürten bir yanı var. Toplumsal anlamda öngörüler varken, kendi yazgısıyla ilgili öngörüler de var. Selim Işık'ın beynindeki urdan ölmesiyle, yazarının beynindeki urdan ölmesi arasında çok ilginç bir çalışma var.

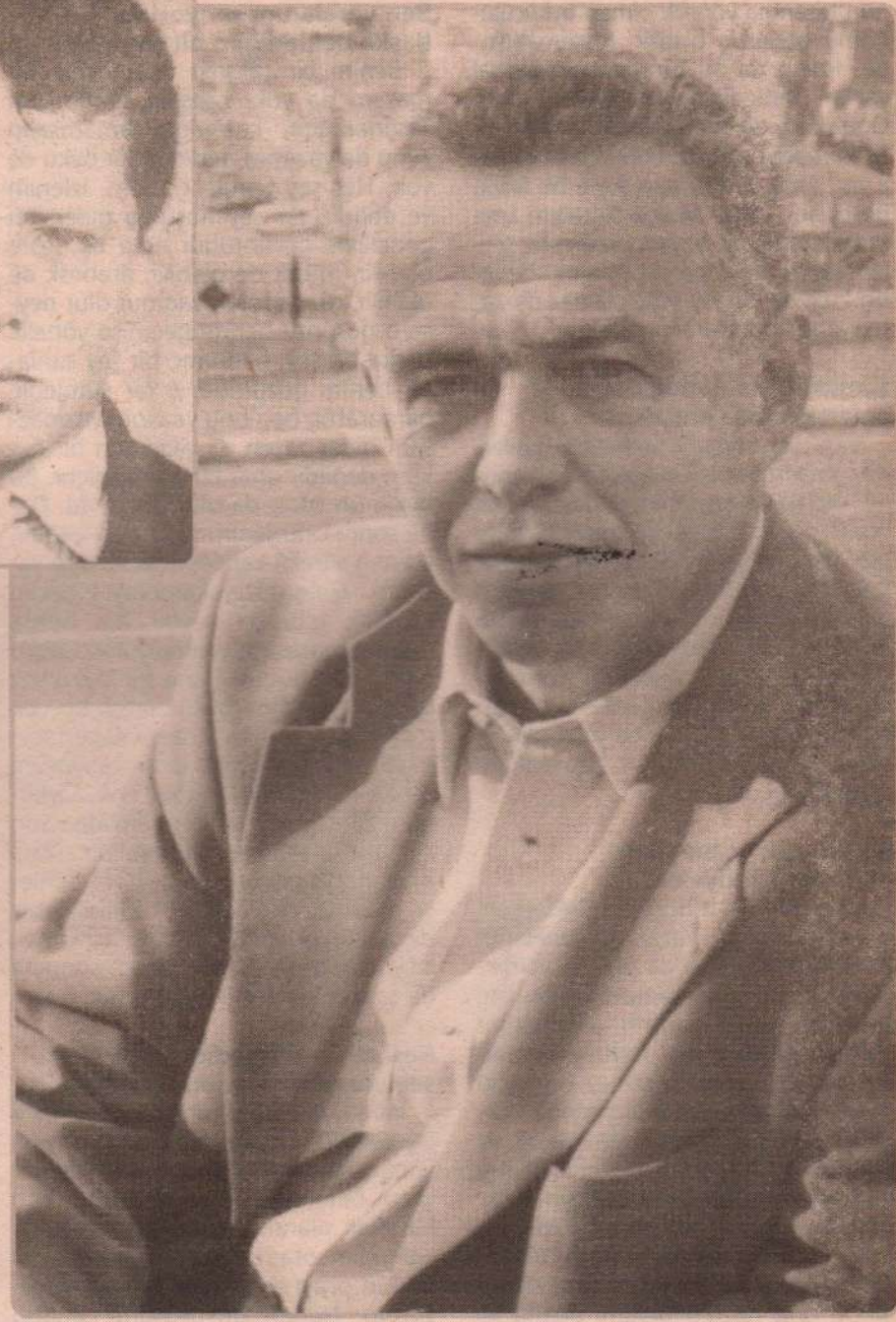
Uzun yıllar MTA Sismik Bir Gemisinde çalıştım...

İşim jeofizik mühendisliği ama önceden arzulan, işte ben bu mesleği yapayım diye seçilmiş bir meslek değil. Tamamen tesadüf. Zaten benim lise yaşantım çok kopuk, altı yılda tamamlanmış bir dönemdir. Şu belirleyici oldu; "Ben asla, dedim, bir masa başı işi yapamam." O zamanlar İnegöl'deydim ve jeofizik doğaya açılan bir iş, bu olabilir dedim.

Deprem mühendisliği ayrı bir branş fakat bizim çalışmalarımız depreme yardımcı olacak yan çalışmalardır. Uzun yıllar MTA Sismik Bir Gemisi'nde çalıştım, deniz etüdları yaptık, Marmara denizini karış karış araştırdık, özellikle İzmit Körfezi'nde çok etüdlarımız oldu. Yani olay belli de buradaki karmaşa ne zaman bir felakete dönüşür onu kimse bilemez. Bugüne kadar bu konuda çeşitli uyarılar olmuştur, bilimsel kurultaylar yapılmıştır, bu konuda tedbirler önerilmiştir ama onu izleyenler o meslek içerisindeki kişilerdir bu hiçbir zaman halka inmemiştir.

Ben öykücü olacağım ama önce jeofizik okuyayım...

Bence bir yakınlığı var elbette. Jeofizik dediğiniz zaman yer katmanının altı aklınıza gelir ve asla göreceğiniz bir şey değildir o, sadece tasarlarsınız orayı. Yukarıda bir takım fiziksel ölçümler yaparsınız o ölçümlerden yoruma gidersiniz. Yani aşağıda şöyle bir kırık vardır, burada petrol birikmiştir gibi. Göremezsiniz sadece tasarlarsınız onu. Bu-

nun tasarıma yönelik olması öykücülüğümü beslemiş olabilir. Matematiğin de, fiziğin de bu tür yaratıcı sanatsal yanları beslediğine inanıyorum ben. Oğuz Atay da bir mühendistir. Farklı bir dil kurabiliyorsunuz, bunun bir avantajı var. Ama ben baştan şöyle bir fikirle girseydim "Ben öykücü olacağım ama önce jeofizik okuyayım, oradan bir şeyler alayım da, o benim öykümü beslesin." Böyle bir şey yok, olamaz da zaten ama onun yararını gördüm.

Şiirsellik, anlatımda değil anlattığınızda olmalı...

Yani yarattığınız mekanda, kişilerde, onların birbirleriyle olan ilişkilerinde, seçtiğiniz durumda, anda. Şiirsellik orada olmalı yoksa değeri süslü güfte gibi yazı okuru öyküden de soğutur. Bir dönem 1980'den sonra 1990'ın ortalarına kadar olan on beş yıllık o dönem Türk öykücülüğünün durağanlaştığı, okur kaybettiği kötü bir dönemdir. Tekrar bir canlılık var, ben bunu görüyorum. Bence yalın olmalı, ne anlatmak istiyorsanız çok düzgün anlatım önemli.

Bugün çok gezer-yüzer okur var Türkiye'de...

Ben aslında bütün okuduklarımdan bir sonucuyum. Yazar; okuduklarından etkilenecek ya da onların verdikleriyle bir sentez oluşturacak kişidir. İşte bir tanesi yazar değildir, sinemacıdır **Yılmaz Güney**, biri **Orhan Kemal**'dir. Orhan Kemal'le Yılmaz Güney'in insana bakışı pek farklı değildir. Küçük insanı çok iyi kavramışlardır ve ayrıntıları, işlevsel olan ayrıntıları çok iyi kullanırlar ki biz onu izlerken ezikliğimizi, kendi iç dünyamızı orada buluruz. Ben onlardan bunu aldım. **Oğuz Atay**'dan biçemi aldım, zekayı aldım ona hayran oldum. **Attilâ İlhan**'dan şiirselliği ve görseelliği aldım. Attilâ İlhan'ın romanlarından söz ediyorum, şiirinden değil. Sinemasal bir anlatım vardır onda, okurken "yağmurun pencere camına teğellemesi" der. Daha önce sizin tanık olduğunuz bir yağmurun cama vurmasını görürsünüz. O, onu size anlatır, hissettirir. Bütün bunlardan ben kendime bir şeyler çıkardım. Ama benim öyküm ne Attilâ İlhan'dır, ne de Orhan Kemal'dir ama onların izi vardır. Bir de **Selim İleri**, onun duyarlılığı çok önemlidir. **Dostlukların Son Günü**, **Cumartesi Yalnızlığı**, **Pastırma Yazı** öyküleri benim için çok öğretici ve belirleyici olmuştur.

Orhan Kemal hayatın içindeydi. Ben üniversite öğrencisi iken İstanbul'da sokaklarda adamlar görürdüm, "İşte Orhan Kemal'in adamları" diye düşünürdüm. Gelmişler Anadolu'dan saf saf bakınıyorlar. Biraz ben de öyleydim; bende küçük bir yerden gelmişim, ben de onun bir adamıydım.

Orhan Kemal sanki unutturulmak isteniyor gibi, ben buna çok üzülüyordum. Orhan Kemal Türk edebiyatında, Türk öykücülüğünde kilometre taşı bir adamdır ama nedense bugün kitaplarını kitapçılarda bulamazsınız. Öyle bir döneme geldik ki artık medya hangi yazarı alsın bugün çok satar duruma getirebilir. Orhan Kemal'i çok rahat fırlatabilirler ve çok satar. Biz belki iyi yazarlar yetiştirdik ama iyi okurlar yetiştiremedik, yazarlar okurlarını bulamazdık. Bugün çok gezer-yüzer okur var Türkiye'de.

Ben yaralarımı sarıyorum başka beklediğim bir şey yok...

Benim bir çalışma odam yok. Bir masam da yok, çalışma saatim de. Tasarladığım, kafamda tamamlayıp şunu da yazayım dediğim bir öykü de yok. Her şey bende gözlem, izlenim ve etkidir. Bir şey hoşuma gider, bu genellikle görüntüdür ama bir seste olabilir, müzik de olabilir, arabesk de olabilir, rüzgar olur, yağmur olur neyse o görüntü bende geçmişe yönelik başka bir şeyi hatırlatır, bir şey canlanır benim gözümde; o bir cümledir, paragraftır, ben onu yazarım yazmazsam gider zaten. O yazdığım bir öyküm değildir ama bir başlangıçtır. Bu öykünün sonu da olur ortası da. Daha sonra onu okurum. O beni çağırır, o bana sürekli kapılar açar ve ben yazarım. Gelişigüzel kamerayla çekim yapmak gibi bir şeydir bu. Sonra montaj masasına oturduğumda öykü olur çıkar. Bugün bana bir öykü ver deseyiz yok ama öykü olacak bir çok malzeme var. Ben düzeni falan sevmiyorum. Ben yaralarımı sarıyorum başka beklediğim bir şey yok. Öykünün ilk cümlesi çok önemlidir. Son cümlesi ondan da önemlidir. Yani okur ilk cümleden sonra ikinci cümleyi okumak istiyorsa çekebilmişseniz devam eder. Sayfa bitmiş, çevirmek istiyorsa gene başarılısınız, sonuçta da şaşırpı kalıyorsa iş bitmiştir.

Kasabada kalsaydım hiçbir şey yazamazdım, bu bir gerçek...

İnegöl'de doğdum ve üniversite öğrenimine kadar yaşantım orada geçti. Dolayısıyla bütün özelliklerimi orası belirledi, orası yoğurdu. Ben kasabalı olarak kaldım herhalde, çıkmadım oradan ama oraya sık sık dönüp orayı anlatmak ihtiyacı duyuyorum. Neden duyuyorum? Bugün ben oraya gittiğimde oranın artık o çocukluğumdaki kasaba olmadığını görüyorum, değişmiş orası, bir kente özenmiş, kent olmamış hantal bir yer. Orada benim anılarım da yok edilmiş. Birçok şey talan edilmiş. Benim elimde tek bir koz var. O anıları, o kasabayı yeniden kurabilirim ben. Nasıl kurarım? Sözcüklerle ve öykülerle, işte bunu yapıyorum. Bu bir anılara ve çocukluğa sahip çıkmak gibi, onu sahiplenmek gibi bir şey. Orada her şey çok kısıtlıdır ve orayı aşmak istersiniz. Zaten benim öykülerimdeki tipler orayı aşmak isteyip de aşamayanların düştüğü durumları anlatır. Ancak önemli olan o kasabayı kasabanın dışından anlatmaktır. Ben kasabada kalsaydım hiçbir şey yazamazdım, bu bir gerçek. Benim yazmamı sağlayan büyük kentlerin kültürel ortamı ve o ortamda yenden oluşmam. O oluşumu, gelişimi sağladıktan sonra ben kasabaya başka bir gözle bakıyorum. Orada olsaydım oranın gözüyle baktığım, onu anlattığım şey edebiyat olmazdı.

O görünmez surları aşamadık...

Yazıt dergisi; Ankara'da bir grup öykücünün öykülerini başka dergilerde yayınlamadığı için "Biz bir dergi çıkaralım ve kendi öykülerimiz burada yayınlansın" diye düşünerek çıkardıkları bir dergi. Ben de içlerimdeyim tabii. Bu amatör bir dergiydi. Her ay herkesin bir katkısı var, para koyuyosunuz ama dergi gene ne yazık ki Ankara sınırları içinde kaldı. Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

şunu getirdik, dedik ki "Kitaplarımızı da biz basalım." Bir arkadaşın kitabı çıkacaksa herkes o kitabın masrafına imece usulü katkıda bulunuyor ve kitap o şekilde çıkıyordu. Benim Temmuz Suçlu kitabım bu şekilde çıktı. 1987-92 arası süren bir dergiydi. Biz kimseye saldırmadık sadece biz de varız demeye, sesimizi duyurmaya çalıştık ama başarılı olamadık. **Özcan Karabulut**, **İzzet Kılıçlı**, **Lütfiye Aydın** vardı aramızda. Hep Ankaralı yazarlardı, **Hakan Şenocak** da bir ara yazdı. Bazı şairler de vardı.

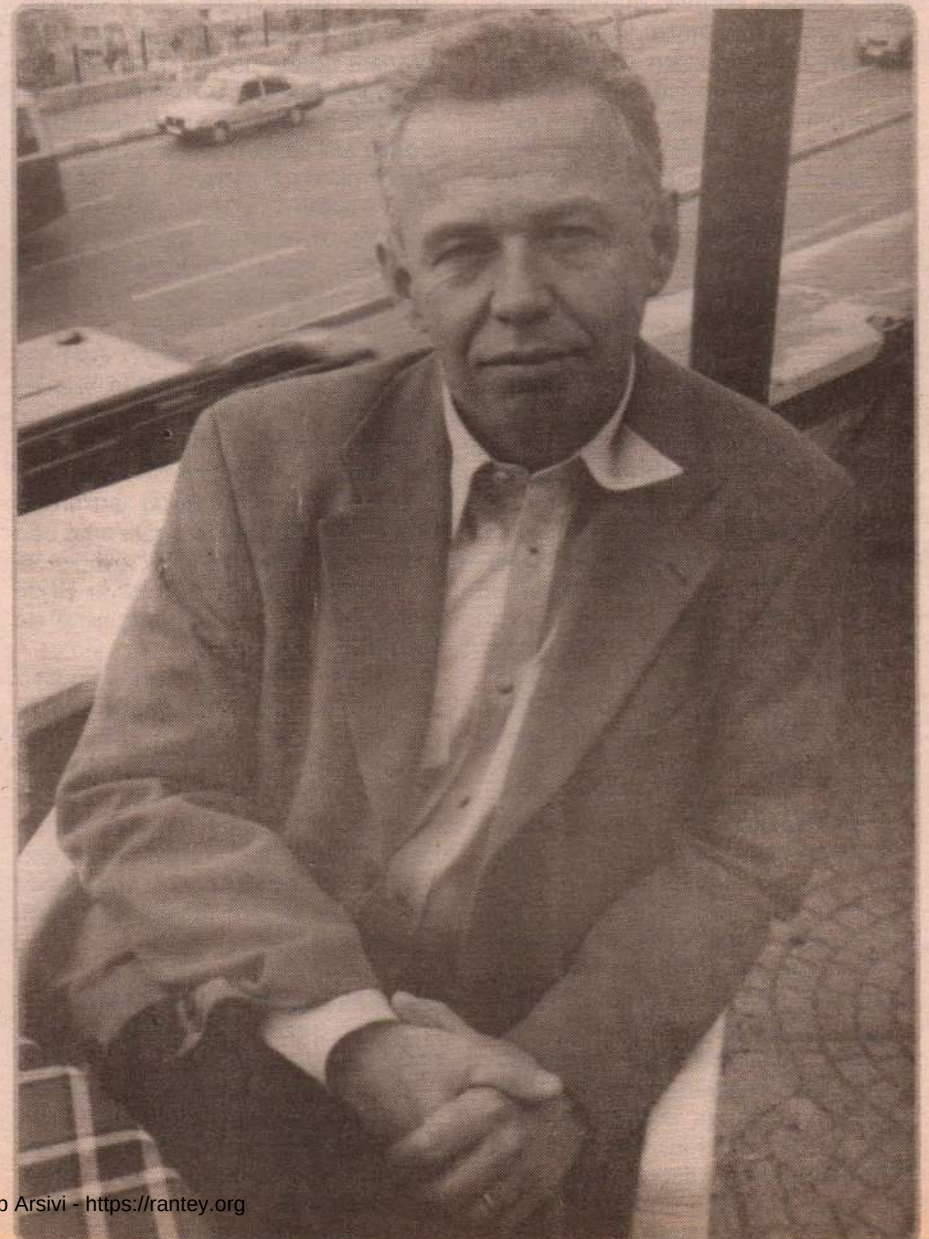
Abarttığım yanlarımı törpüledim. Ben, ben oldum.

90-95 yılları arası biraz kendimle hesaplaştım. Doksan yılına geldiğimde üç kitabım vardı ve İstanbul'a hâlâ ulaşamıyordum. Oturup düşündüm ve şunu gördüm; daha önce baktığım ayna beni birkaç kat büyük gösteren bir ayna imiş. Yavaş yavaş kendi boyutlarıma indim yani abarttığım yanlarımı törpüledim. Ben ben oldum. Sonra Uzak Noktalara Doğru çıktı ve Sait Faik Öykü Ödülü geldiği zaman kendi kendime dedim ki "Sen hazırsın, korkma şımarmayacaksın ve ayna seni büyük göstermeyecek. Çünkü sen bir tezgahı geçtin ve onu atlattın." İyi ki geçmişim öyle bir tezgahı.

Zaman eleği çok önemlidir...

Son dönemde pek acı çekmeden, sıkıntı çekmeden pat diye bir yerlere gelen, bir yerlere çıkarılan insanlar var. Benim için 'zaman eleği' çok önemlidir. O elekten kimler düşecek, kimler kalacak bunu yine zaman belirleyecek. Ön yargı olabilir ama bu elekten bugün için gündemde olan bir çok kişinin düşeceğini düşünüyorum. Çünkü bu hem birikim, hem emek, hem sabır sonucu varılan bir noktadır. Birdenbire olan şeylerden hep ürkmüşümdür. Yalnız öykü açısından konuşacak olursak 80'li yıllardaki durgunluğun 97'den sonra aşıldığını gördüm. Öyküye büyük bir ilgi var. Bu hem okur bazında hem de yayınevlerinin genç yazarların öykü kitaplarını basması bazında. **Adam Öykü** benim için başlı başına bir olay. Gerçi öykücülerin çıkardığı bir dergi olmasa da öykücüler bünyesinde toplayan çok düzeyli bir dergi. Bu da bir dayanışma sonucudur çıkmıştır, durup dururken bir öykü dergisi çıkartalım demez kimse. İki binli yıllarda sanıyorum öykü atılmış yılların o altın çağını tekrar yaşayacaktır diye düşünüyorum. Bu arada bir çok genç öykücünün de yanlış bir yolda olduğunu görüyorum. Kendimizi, geçmişimizi bilmeden araştırmadan, bir takım şeyleri deneysel öykülerden

Öyle bir döneme geldik ki artık medya hangi yazarı alsın bugün çok satar duruma getirebilir. Türk öykücülüğünün kilometre taşlarından Orhan Kemal'i çok rahat fırlatabilirler ve çok satar. Ama nedense kitaplarını kitapçılarda bulamazsınız...

yola çıkararak; kısa kısa öykü yazarak bir yere varacaklarını sanıyorlar ki yanılıyorlar. Özümseyeceksiniz ve kendi sesinizi çıkartacaksınız yoksa başka sesleri taklitte siz hiçbir yere varamazsınız.

Tex hayranıyım...

Tex, Kinova, Tommix, Teksas, Tenten ve Redkit'de var ama ben daha çok Tex hayranıyım. Bir dönem bunlar yoktu sonra tekrar çıkmaya başlayınca müthiş keyif aldım. Zaten sorarlar ya; daha çok müzisyenlerde olur beş yaşında piyano çalmışlardır falan, benim de altı yedi yaşlarımda bir roman kahramanı oldum. İlk kez bir roman kahramanı tanıdım, o yüzbaşı Tommix'tir.

Birisini öldürebileceğimi hissettim hep...

Salinger benim çok sevdiğim bir yazardır, Hemingway, romancı olarak Lawrence Durrell'in Iskenderiye Dörtlüsü benim başucu kitabımdır. Sonra Malcom Lowry'nin Yanardağın Altında, o müthiş bir romandır. Onu bir arkadaşım tavsiye ettim, adam alkolik oldu, çok üzüldüm. Daha gerilere gidersek Suç ve Ceza beni çok çarpan bir romandır, Karamozoflar da çok iyidir ama Raskolnikof farklı bir şekilde etkilemiştir beni. Ben kendimi hep öyle biri hissettim ve birisini öldürebileceğimi. Bu kadar içime girmiştir o roman. Psikoloji bilimi Dostoyevski'den çok yararlanmış.

Tam bana göre bir dergiymiş...

Dergileri mümkün olduğunca izlemeye çalışıyorum. Varlık, Adam Sanat, Adam Öykü, daha önce Yaşasın Edebiyat vardı, E dergisi... Öküz dergisini çok sürekli okuduğumu söyleyemem açık yüreklilikle ama izlememekle çok şey kaybettiğimi gördüm. Bundan sonra sürekli izleyeceğim, tam bana göre bir dergiymiş ben niye uzak durdum ki ondan.

İnsanın kendi kendine yazdığı mektup...

80'li yıllar tabii herkes için kötü bir dönemdi. Çok bilinçli bir kültürsüzleşme, apolitizasyon gibi programlar uygulandı ve mahvettiler. Bence o dönemde öykünün gözden düşmesinin nedeni; bir kere o dönem öykücüler tematik benzerlikler dışında bir seksen kuşağı oluşturacak altyapıya sahip değillerdi. Tematik benzerlikler neydi? Hesaplaşma, yalnızlık, korku, çocukluğa dönüş gibi yani bir savaş kaybedilmiş ve darımadığın kalmışsınız ortada. Eski dönemin usta öykücüler de genç öykücülere karşı ilgisizdi. Dolayısıyla ben bunlara, insanın kendi kendine yazdığı mektup, yalnızlığını paylaşma, bir hesaplaşma, bir acıları sarma dönemiymiş diyorum, yani edebiyat birazcık geride kaldı.

Müthiş karamsarım...

Umutlu olmak isterdim. Bir şeyler beklemek isterdim. Bir dönem çok bekledim, çok umutlu yıllar da yaşadım. Şimdi o dönemdeki umutlarım bana acı veriyor. Yani keşke bilseydim, bir gösterge olsaydı da bana bu günleri gösterseydi ben de kendimi bu kadar kandırmıyaydım. Çok umutsuzum müthiş karamsarım onu söyleyeyim.

Yılmaz Güney de bir kovboydu...

İnegöl'den söz edeyim... Hiçbir filmi kaçırmazdık, izlerdik. O zamanlar benim başucu filmlerim kovboy filmleiydi. En sevdiğim film de İyi Kötü Çirkin, Birkaç Dolar İçin. Beni etkileven yönetmenlerden biri Carlos Sa-

ura'dır. Yılmaz Güney'de bir kovboydu, onun vurdulu kırdılı filmlerini de çok severdim. Daha sonra öğrencilik yıllarında Arkadaş filmi beni çok etkilemiştir, ben de bir değişime neden olmuştur, şöyle kendimle bir hesaplaşma ölçüp biçme falan.. Arkadaş filminin kaba bir yanı var yani tek bir açıdan bakışı var ama her şeye rağmen o filminden sonra burjuva diye bir kız arkadaşımı terkettim.

Dağa bayıra vururduk kendimizi...

Uzun yürüyüşler kasabada kaldı. O zamanlar hafta sonları kasabada belki de kız arkadaş falan yok. Ona bir tepki belki de kendimizi dağa bayıra vururduk. Çok boş geçti o yıllar, bırakın liseyi üniversiteye geldiğimde bile Marmara kıraathanesinde durmadan kağıt oynardık. Millet kız arkadaşıyla sinemaya falan gidiyor, biz bir grup kasabalı orada kağıt oynuyoruz, yapacak hiçbir şey yok. Bir de seks filmlerine giderdik, Behçet Nacar'lar vardı, Arzu Okay bizim en sevdiğimiz kadındı. Öykülerimden önce bir roman çalışmam vardı, orada ciddi şekilde bu üç film birden seks sinemalarını yazmışım fakat kötü bir roman olduğu için kaldı. Ama bu malzemeden öykü yapacak çok şey var. Seks filmi oynatılan sinemalarda müthiş bir trajedi yaşanıyor, ben onları anlatmak istiyorum, gerçekten o yer göstericiler gelenlere it gibi davranıyorlardı. Normal olarak yer göstericiye yerinizi gösterdikten sonra bir bahşış verirsiniz değil mi? Hayır kapıda parasını alıyor, içeri karanlık bir salona salıyordu insanları. Yani resmen insan ahır.

Kavukçu soyadı...

Bizim baba tarafı Konya civarındaymış, oradan hangi yıl bilmiyorum ama Yugoslavya tarafına göç etmişler daha sonra tekrar Türkiye'ye dönmüşler. Konya bölgesinde yaşarken herhalde kavuk yapıyordu bunlar sonra soyadı kanunu çıkınca ata mesleğini soyadı olarak aldılar, herhalde diyorum ama emin değilim ben de.

Lekesiz kırlentler yaptım...

Resim yapmaz mıyım? Yaptım tabii ama neler yaptım... Küçük yerlerde kızlar çeyizlik şeyler işlerler, eskiden köşe yastığı vardı, masa örtüsü vardı yatak takımı vardı. Ben onları yağlı boya yapardım bana getirirlerdi, on liraya yastık yapardım. İlk çalışmalarım da bez yağı kusardı, leke olurdu, sonra ona bir çözüm buldum bezin altına silme pudra serpiyordum. Pudra yağı emiyordu. Lekesiz kırlentler yaptım. Lisese hastalık dönemim (nefrit) oldu, o zaman başladım yapmaya. Babam pazarcıydı dedim ki "Ben yapayım da babam pazarda satsın." Bizde bir şey vardır babayla direkt konuşulmaz, anne vardır arada, annem verdi satsın diye. Babam geldi ve sattım dedi, bana on lira verdi ama "Pek tutmayacak artık yapma" dedi. Şimdi o yastık benim evimde, meğer babam onu satmamış, ölümünden sonra evde buldum. Adam "Yav ben bunu satamam koy bir yere, sattım de, ver parasını, ama bir daha da yapmasın" demiş. Şimdi anı olarak saklıyorum. Çok ilginç ben Sait Faik Ödülü aldığım da Burgaz Adası'na gittim, Sait Faik'in evini geziyorum. Baktım Sait Faik de yapmış, orada duruyordu.

kötü Şair 'Bırakırsan' Şerafettin

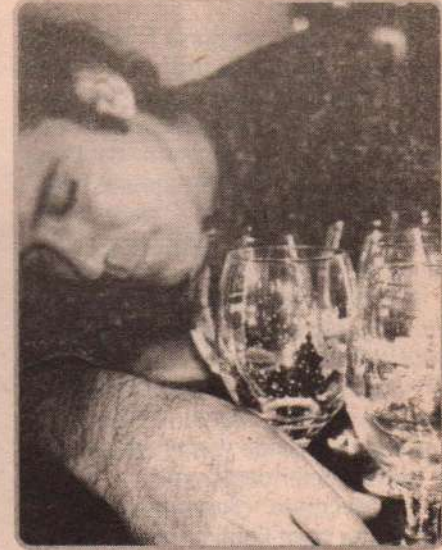
ŞİİR VE OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA VE REJİ : YONCA AKPINAR

sen benim

yerçekimimsin

bırakırsan

ayda ölürüm

Ankara, Kasım 1999

Ölüm ilanlarını kesip biriktirmekten feci şekilde korkarım. Bir gün olmadık birileri bulursa, onları benim öldürdüğümü düşünür diye endişelenirim. Hadi öldürdüğümü düşünmediler diyelim ama mutlaka ölenlerle benim aramda bir bağ kurmaya çalışacaklardır. Varacakları nokta benim ya da varanların hiç hoşuna gitmeyebilir.

Herkes Yalnız Ölür

Ölüm ilanlarını hep okurum. Her seferinde onları kesip saklamayı düşünürüm. Ama bir türlü elim varmaz.

Aslında ölümün bir ilanla afişe edilmesine çok içerlerim. Bu kadar özel bir şey, bu kadar tuhaf bir şey, kimin başına gelmişse onu ilgilendirir. Belki bir de yakınlarını, sevenlerini... "O öldü" diye bayrak açmak, hayatta kalanların karşısında onu sanki küçük düşürür gibi gelir bana. "Siz, biz güzel güzel yaşarken, keyif çatarken, o öldü".

Bir de hiç üzüleceği yokken insanın, üzülüverir ölüm ilanlarını gördüğünde. Öleni tanımasa bile bazen ilanlar duygularını yerden yere vurur. Küçük kızının babası için yazdığı kırık bir cümle, arkadaşlarının gidenin ardından mırıldandığı kırmızı bir şiir... Hepsisi de incecik ruhları hiç yoktan yere deler geçer... Hele hele yetmişli yıllarda öldürülenlerin ölüm yıldönülerinde, siyah beyaz fotoğrafları ve sitemli şair laflarıyla verilen o ölüm ilanları... Ölenin 1970'te gencecik bir delikanlı olduğunu görürsünüz. Yaşıtlarının, okul arkadaşlarının bugünkü olası hayatını şöyle bir düşünürsünüz. Aklınızdan geçenler bu hiç yaşanmamış, bıyıklı, favorili ve balıkçı kazaklı delikanlının ne uğruna öldüğünü sert bir tokat gibi yüzünüze vurur. İrkilirsiniz...

Bir de bu ilanları kesip biriktirmekten feci şekilde korkarım. Bir gün olmadık birileri bulursa, onları benim öldürdüğümü düşünür diye endişelenirim. Hadi öldürdüğümü düşünmediler diyelim ama mutlaka ölenlerle benim aramda bir bağ kurmaya çalışacaklardır. Varacakları nokta benim ya da varanların hiç hoşuna gitmeyebilir.

O yüzden kesmem, biriktirmem, aklımda da tutamamam. Ama hepsinin duygusu içimde garip şekilli benekler olarak kalır. En garibi de "ölüm ve teşekkür" başlıklı ilanların duygularına damlattığı o serin histir.

Ölüm ve teşekkür... Düğün ve cenaze ne kadar paradoksal bir laf cambazlığıysa, ölüm ve teşekkür de o kadar paradoksal bir gaf cambazlığıdır. Bu iki kelimeyi yan yana getirmek, büyük puntolarla kara kara dizdirmek, gazete sayfalarının köşelerine güzelce yerleştirmek ölüm ilanlarının anlamını, etkisini ve ne işe yaradığı tartışmalı olan çırpınışlarını tuhaf bir şekilde legalleştirmek olur.

Ama bu ilanların çok faydalı bir yanı da vardır. Ak koyun kara koyun testi bu ilanlardan pekala yapılabilir.

Fakir Baykurt öldüğünde yakınlarına kimler başsağlığı dilemiş bir bakalım:

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Başbakan Ecevit. Aslında bu iki ismin aynı şeye üzülmüşü imkansız. Yani imkansızdı. Eskiden Ecevit üzüldüğünde Demirel sevinir, Demirel süzüldüğünde Ecevit serpilirdi.

Altan Öymen ve Mesut Yılmaz. Teoride bugün iktidar dışı kalmış muhalefetin haksızlığa uğrayan iki asabi lideri olarak ortak duygulara sahip olabilirler. Oysa biliyoruz ki Fakir Baykurt'un ölümü, sol bir partinin liderini pekala üzer; ancak bu yazarın hayatını karabasana çeviren anlamsız bir ideolojinin bir ucundan tutma sevdasında olan bir lideri olsa olsa sadece ölüm karşısında nezakete sürükler...

Tansu Çiller ve Ufuk Uras. Sanki hayatında hiç sevişmemiş gibi davranan bir kadın lider ve aşkın, özgürlüğün peşinde koşan bir erkek lider... İkisi de demek ki aynı şeye üzülebilirler?

Acaba tüm belediye başkanları, valiler, mülki erkan, parti liderleri ve hayatın ileri gelenleri bu ölüm ve teşekkür ilanlarının tehditkar havasından tırtıkları için ölümleri takip eden özel bir

sekreter çalıştırıyorlar mı yanlarında. Diyelim ki üst üste bir sürü ünlü insan öldü (-ki öldü), her birine yetişmek ve içten taziyeler sunmak mümkün mü...

İnsan birini unutabilir ya da olmadık birine geleceğini tehlikeye düşüren bir taziyeye mesajı gönderebilir.

Mesala Çatlı öldüğünde kim karar verdi acaba mesaj gönderilip gönderilmeyeceğine. Bunun terasisini nerede saklıyor olabilirler. Kefelerden birine Çatlı'yı koydularsa diğerine ne koyabildiler...?

Ya da (Allah gecinden versin) Ecevit'le Türkeş aynı gün ölüverselerdi kim kime teşekkür edecekti. "Türkiye değerli bir politikacısını yitirdi" şablonu iki lidere de uyuyorsa geçmişteki fırtınalı yıllar, kan kokan acılar, ülkücüler, solcular, kafalarının tam tepesine hayal kırıklığından yapılmış dev bir kaya fırlatıldığını hissetmezler miydi?

Ama zaten onlar da bunu biliyor ve aynı gün ölmüyorlar. Bir önce ölsün diye bekliyorlar... Politika böyle bir şey işte...

Ölüm ilanı çoğu kez bir davetiye işlevi görür. "Ölen öldü, şu saatte namazını kılıp bu saatte toprağa vereceğiz, gelen gelir..." Bu davetiye insanı korkunç bir iç hesaplaşmaya sürükler. O gün o saatte yapılacak bir sürü başka iş vardır. Çok önceden

planlanmış önemli işler. Randevuları ertelemek, günlük rutini bir ilanın zoruyla delmek...

İlanı görmemiş gibi davranabilirsiniz. Ama rahat bırakmazlar. Bir işgüzar telefon eder ve "gördün mü" der. O andan sonra görmemiş bile olsanız öğrenmişsinizdir ve artık zorunlu bir davetlisinizdir. "Bugün çalışma günüm, kafamı masadan kaldırmam lazım" diyemezsiniz. "Öğleden sonra misafir gelecek, evi toparlamam, alışverişe çıkmam lazım" hiç diyemezsiniz. Hele hele "Biz bugün bisikletle adaya gidecektik", hiç, hiç, hiç diyemezsiniz. Başkasını öldüren Allah, sizi de ölüme tanıklığa mahkum etmiştir artık. İstesene de istemesene de tıptış tıptış doğru cami avlusuna gidersiniz.

Ölüm ilanının estirdiği rüzgar, eğer ölen kişi ünlü biriye kimleri getirmiştir oraya kimleri... Ertelemediğiniz şeylerden yakınlığı bırakıp avludaki renkli kalabalığı seyretmeye dalarsınız. Uzun zamandır görmediğiniz tanıdıklarla boş bulunup güle oynaya kucaklaşırsınız. Telefonla bir türlü bulamadığınız birileriyle ayak üstü iş gücü konuşursunuz. Dedikodu bile yaparsınız. Daha da kötüsü randevular alıp verirsiniz. Yarını olmayan bir ölünün acizliklerle sarılıp sarmalanmış cenaze töreninde siz yarının, bir ay sonranın hatta gelecek senenin planlarını yaparsınız. Hiç de utanmazsanız.

O yüzden en güzel ölüm Aziz Nesin'in ölümüdür. Gerçi gücü arkasından altında uzun isim listeleri olan ilanların verilmesini önleyememiştir ama sessiz sakin ve ölüme yakışır bir törenle gömülmeyi başarmıştır. En başarılı ölüdür o. Çünkü yaşarken ölümden gerçekten korkmaz. Vakıfta ertesi gün ne yemek pişmesi gerektiğini planlar gibi planlar cenazesini. O kadar sakin ve o kadar anlamlı ve bir o kadar da işlevsel yaklaşır ölüme. Toprakla baş başa...

Aziz Nesin her şeyi bildiği gibi, insanın saf gözyaşlarını bir başınayken döktüğünü de bilir. O yüzden ölüp giderken, kimseye davetiye çıkartmaz. Gerçekten üzülenleri, kendi dünyalarında gerçek acılarıyla baş başa bırakmayı becerir. Ardından yayımlanan ölüm ilanları kulağına gitmişse eğer eminim onu hiç anlamayan bu ülkeye okkalı bir küfür etmiştir...

ÖLÜM VE TEŞEKKÜR

Ben 31 yaşındaki, eli kolu sağlam, akli fikri yerinde, işi gücü olan, evli barklı, mutlu mesut,

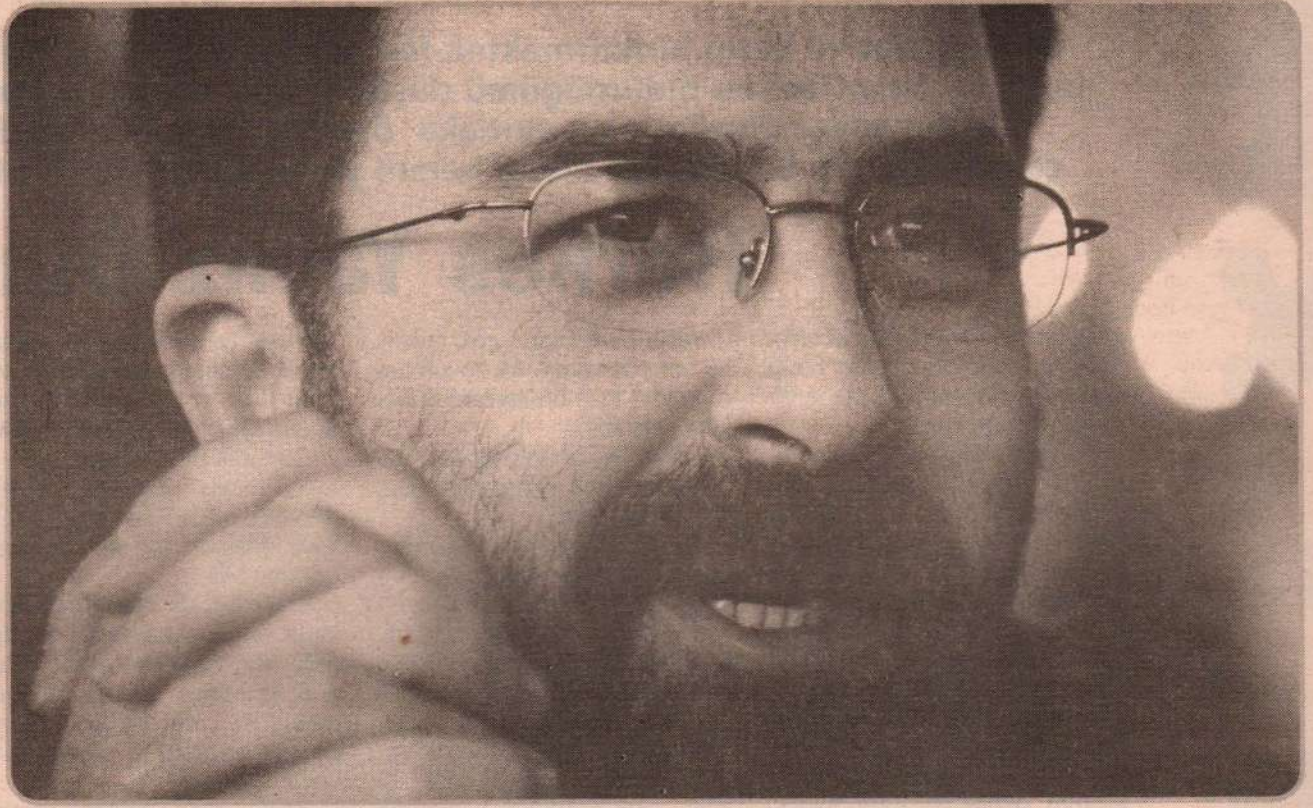
MİNE SÖĞÜT

henüz ölmediğim ve pek tatlı bir hayat sürdürdüğüm için yaşamımın ileri gelenlerine, anneme, kocama, kedilerime, eşe dosta ve beni sevenlere çok teşekkür ederim.

Not: Beni görmek için eve gelenlerin bir demet çiçek ya da bir kilo mandalina getirmesi yeter de artar bile...

MİNE SÖĞÜT

"Yayına ilk başladığımızda, Refahlı milletvekilleri üvey evlat muamelesi görüyordu. Televizyon stüdyolarında kendilerine en az söz hakkı verilen, kumpaslar kurulan adamlardı. Diğer partiler ise onları sıkıştırmak için bir gladyatör gibi değerlendiriliyordu. Biz buna 'hayır' dedik. Refah Partililer de insandır, bu memleketin çocuklarıdır, onlar da konuşacak, ANAP'lılar da konuşacak."

Kanal 7 Haber Genel Yayın Yönetmeni Ahmet Hakan Coşkun

'Hep İğrençlik Yapılarak Rating Alınmıyor'

ORAY EĞİN

Haberlerin hızla yok olduğu bir özel televizyonculuk döneminden geçiyoruz. **Reha Muhtar'**ı bırakın, o zaten "Şov" Haber'i sunuyor. Ama televizyonlarımız şu yakın tarih içinde daha kötü ürünler de yarattı; **Deniz Arman'**ı hatırlayın. Yine aynı dönemde habere ağırlık veren kanallar da kuruldu, ama performansları da şimdilik pek başarılı değil. Kanal 7, beş yıl önce kurulduğundan beri varolan düzenin arasından sıyrılıyor. Serdar Turgut bile defalarca yazdı; "Ben haberleri Kanal 7'den alıyorum." diye... Yani, birtür kurtarılmış bölge olarak mevcut düzenden payına düşeni hiç almadı. Haber genel yayın yönetmeni **Ahmet Hakan Coşkun** – ki kendisi aynı zamanda ana haberi de sunuyor – güçlerini yayın ilkelere bağlılıklarından aldığını söylüyor. Bu kanalın haberlerine çıkmak neredeyse bir prestij meselesine de dönüştü. Düşünsenize, bir kanalın ana haber bültenine konuk olarak Türkiye'nin en iyi yazar-çizerleri, düşünce adamları çıkıyor. Tabii normal bu, ama Türkiye standardında değil. Ahmet Hakan, Türkiye'nin en prestijli haber bültenini hazırlayan ekibin başında olmakla, bu haberleri sunmakla ne kadar övünse az. En nefret ettiği şey ise, "ikinci Ali Kırca" olarak anılmak. (OE)

İslamcı medya diye bir kategoriye girmeyi kabul ediyor musunuz?

- Ben bunu kabul etmiyorum. Fakat bu kategoriye girdiğini kolaylaştıracak şeyler yapılıyor. Mesela bazı gazeteler; "İslamcı" gazeteler bu kategorilendirmeye gidilmesini kolaylaştıracak şekilde davranıyorlar. Ama ben böyle bir şeyin yapılmasının doğru olmadığını kanatındeyim. Benim en nefret ettiğim kavramlardan biri muhafazakârlık, diğeri saçılık. Kanal 7'nin de o kategoride değerlendirilmesi doğrusu çok yanlış. Belki diğer kanallar için söylenebilir ama muhafazakârlık ve saçılık bağlamında baktığımızda, "diğer" kanallar daha saçık ve daha muhafazakâr duruyorlar. Kanal 7 daha kentli, daha çağdaş değerlere yakın ve hatta daha devrimci.

Siz deklare solcu olan aydınları çok ekrana çıkartıyorsunuz. "Potemkin Zırhlısı" gibi filmleri yayınlıyorsunuz. Öte yandan hiçbir zaman dört büyük kanal gibi popüler olmadınız; herkes izlemedi. Entelektüel birikiminizi üst düzeyde tutmak bir ihtiyaç mıydı, belirgin bir seçim miydi?

- Bir defa solcuları ya da solcu aydınları çok çıkarttığımız, onlara çok fazla ilgi duyduğumuz tespiti çok doğru değil. Herkesi çıkartıyoruz. Solcu aydınlar da çok çıkıyor, sağcı aydınlar da. Yani, habere konu olabilecek kişileri çıkartıyoruz. Bizim için asıl önemli olan haberdur, haberi iletmemiz için gerekli olan yorumları, analizleri kimin yapması gerekiyorsa, kim daha uygunsa onu çıkartıyoruz. Belki olması gereken bu, fakat bu yapılmadığı için, bizim yaptığımız farklı algılamalara yol açıyor olabilir. Halbuki hiçbir kategorik ayrıma gerek yok, yapılması gereken yapılıyor orada. Bu diğerleri tarafından yapılmadığı için, bizimki si biraz göze çarpıyor.

"İslamcı" basının binalarında bile büyük medyada olmayan farklılıklar göze çarpıyor: Mescit var, mesela. Bu bile, bir anlamda izleyici kitlesinin de ayrıldığını göstermiyor mu?

- Farklı bir izleyicimiz olduğunu düşünmüyorum. Eğer varsa bile, son derece olgunlar... Kanal 7'de mescit var, evet, *Yeni Şafak*'ta da olabilir. Ama normal bu, yani orada namaz kılan insanlar var. Namazlarını kılacaklar, çok normal değil mi? Olmaması bence, soru konusu. Belki *Milliyet* gazetesinde de birkaç kişi namaz kılacaktır da mescit yoktur, o daha büyük bir sorun.

Sizce "İslamcı" nedir, böyle bir tanımını açacak olsak; kime "İslamcı" denir?

- Ben bu terminolojinin sorgulanması gerektiğini söylüyorum en başta. Müslüman kelimesi çok geleneksel çağrışımları akla getiriyor. Ama İslam'ın siyasal ve sosyal hayatla ilgili taleplerini savunmak, daha modernist, bugüne özgü bir İslam anlayışını bugünün diline tercüme etmek belki İslamcılık kavramıyla açıklanabilir.

İslamcı denen medya kendi içinde bölünmeler gösteriyor. Mesela siz, *Akit*'ten belirgin biçimde ayrılıyorsunuz...

- Üslup farkı var, yöntem farkı var. Olabilir. Her yayın organı aynı üslupta olacak değil. Bazıları daha farklı bir üslup besliyorlar. Gözcü gazetesiyle *Hürriyet* gazetesi aynı değil mesela... Veya, *Hürriyet* yanlış örnek. *Radikal*'le Gözcü aynı değil. Üslupları farklı, alanları farklı. Ama herkes kendi yöntemini başkasına dayatmaya çalışmamalı.

Size dayatmaya çalışıyorlar mı?

- İlk başta bizim yaptığımız eleştirildi, ben bunun eleştirilmesini de sağlıklı buluyorum. Bizim uyguladığımız yöntem eleştirilebilir, ama onlarınki de eleştirilebilir. Bunu bir dayatma olarak algılamadım hiç. Ama eleştiriler eğer "Niye o çıkıyor da bu çıkmıyor" haline gelirse, dayatmacı bir üsluba bölünürse, oradan sağlıklı bir sonuç çıkmaz... Türkiye'de eğer medyanı ikiye ayıracaksak, bunu devlet medyası ya da sivil medya diye ayırmak daha anlamlı. Yani, ne kadar devlete yakın, ne kadar devletin argümanlarını, tezlerini topluma dayatırken, toplumu manipüle ederken aynı taktikler kullanılıyor?

Siz ne kadar devlete yakınsınız?

- Biz bir medya organının evrensel kriterlere göre ne kadar uzak olması gerekiyorsa, o kadar uzağız. Terörist değiliz. Evet, bir devlet var. Ama onunla ilişkilerimiz Batı'da normal gazete faaliyetlerinde, bu işler nasıl oluyorsa o kadar. Anormal olan ilişki biçimi öbürü. Bizimki normal olan.

Objektif olmayı ilk yola çıkarken hesaplamış mıydınız, yoksa sonrasında şartlar mı sizi buna itti?

- En büyük kozumuz, inandırıcılığımızın en baştan beri böyle olması. Biz 28 Şubat'tan sonra olmadık.

Belediyenin frekansı üzerine kurulduunuz, onların vericilerini kullandığınız tartışılmıştı ya...

- Hiç ilgisi yok halbuki. Sonuçta bir televizyonun alt yapısı kurulması teknik

donanımı, ekipmanı, binası asıl olandır. O frekans sadece İstanbul'da 3 tane diğerinin kullanılmasından ibarettir. Ki zaten ihale yoluyla, parası verilerek alınmıştır.

Sizin uzun uzun oturup "Biz neden bu kadar çok rating almıyoruz" diye düşündüğünüz oluyor mu?

- Çok izlenenlerin, neden izlediğini ben şöyle açıklıyorum: Türkiye'de toplum haber adı altında **Reha Muhtar'**ı izliyor diyelim, ama o yapılan iş haber değil. Şov programı. Adam bilerek, isteyerek, kasten komik oluyor ve izleniyor. O kategori dışı, haber değil. İzlenir. Ben de merak ediyorum, ne yapmış bugün acaba diye. Biz de, izlenme kaygısı taşıyoruz tabii. Kim izlerse izlesin, demiyoruz. Ama bir izlenme tapınmasına da dönüşmemeli bu durum. Sonuçta AGB'nin ölçüm teknikleri de çok tartışılıyor bu ülkede. Bunun doğru dürüst bir verisi de yok. Ayrıca biz, imkanlarımızla, harcadığımız parayla ortaya çıkan sonuç arasında bir bağlantı kurduğumuzda kendimizi çok başarılı görüyoruz. Diğer kanalların çok çok altında para harcayıp, onlarla boy ölçüşecek hale gelmek önemli bir şey. Bunun gücü de bence yayın ilkelerimizde. O yayının ilkelerinin samimiyetinin, içtenliğinin sonucunu yakalamak lazım. Hep iğrençlikler yapılarak rating alınmıyor, güçlü olunmuyor. O 100 lira harcıyorsa, ben 10 lira harcıyorum ve en az onun kadar benden söz ediliyor. Bu önemli bir şey.

Son beş yıldır, haberi yönetirken hiç "Grotesk haberciliğe kayıyor muyuz, ya da kaymalı mıyız" kaygısı yaşadınız mı?

- Şimdi "Ciddi haber yaparız, her gün ciddi şeylerden bahsederiz, asık suratlar var, yorum yok, NTV gibi steril bir dünyada yaşıyoruz" havasına bürünmek istemiyoruz. Sanki burası İsveç, her şey yolunda, steril bir dünya yaratalım da istemiyoruz. Sululuk da yok. İkisinin arasını bulmamız gerek. Tabii ki izleneceksiniz. Biraz magazin olacak, ama seviyeli. Esprileri olacak, gülümseyeceksiniz, yorum yapacaksınız, öfkeleneceksiniz. Ama başınıza bir şey düşmeyecektir.

dan, işi sululuğa vardiymadan. O kaygıyı taşıyoruz tabii. Mesela üç eşli bir adam var ve medeni yasada eşitlik haberiyle birlikte verilebilir. Düzeyli bir şekilde görülebilir. Bizim toplumumuzun böyle bir tarafı da var işte, diye. İzlenmeyi arttıracak, güler yüzlü, ama sululuğa vardiymayacak bir çizgi izliyoruz.

İlk başından beri konuklarınız her kesimden miydi?

- Her kesimden. En büyük gücümüz buydu. Mesela siyasal arenada o çok göze çarptı. İlk çıktığımızda bir partinin milletvekilleri üvey evlat muamelesi görüyordu. Televizyon stüdyolarında kendilerine en az söz hakkı verilen, kumpaslar kurulan adamlardı. Vebalı tipler gibi görülüyordu. Diğer partiler ise onları sıkıştırmak için bir gladyatör gibi değerlendirilirdi. Bizim çıkışımızla beraber "hayır" dedik. Refah partililer de insandır, bu memleketin çocuklarıdır, onlar da konuşacak, ANAP'lılar da konuşacak.

Fazilet Partisi sizin "yumuşak karınız" oldu mu, söz gelimi onların haberlerini verirken daha hassas davrandınız mı?

- Bence bu da normallerin ve anormallerin karışmasında kaynaklandı. 28 Şubat sürecinde Refah Partisi hakkında kapatılma davası açılmış. Beni, kişisel olarak bir partinin kapatılması yaralar, üzer. HADEP'in kapatılması da üzer... Biz o zaman yayında değildik, ben de bir yayın organında çalışmıyordum ve yapabileceğim bir şey yoktu ama üzuldüm, tabii ki.

Ancak şöyle yaygın bir kanı var: İslamlar aslında hoşgörüsüz, ama şartlardan dolayı hoşgörüyü oynamak zorunda hissediyorlar kendilerini.

- Ben en çok şuna kızıyorum: İslamlar denilen kesim homojen değil. Hepsi aynı şeyleri düşünen, tek tip insanlar bütünü değil. Burada radikaller var, hoşgörüsüzler var, demokrasiye inananlar var, inanmayanlar var, tüm insanların hakkını savunanlar ya da sadece kendilerinin hakkını savunanlar var. Bu düşünce hayatında, bazı düşüncelere sahip olanlar başka bazı düşüncelere sahip olanları homojen görürler. Bu bence küçümsemenin bir aracı. İnsanlar böyle küçümsebilir. Böyle bir şey yok, bunları yaşayan insanlar da birey. Başını çok sıkı örten var, gevşek örten var. Kimi kafeteryalarda erkeklerle sigara içip şir tartışan başörtülü genç kızlar var, evinden dışarı adımını atmayanlar da var. İslamcı dediğimiz kesimin içinde. Her türlü görüş var, her türlü yaklaşım da var. Cumhuriyet de var, Radikal de var, Aydınlık da var. "Laik" kesim bir mi?

Zaman zaman yayınlarınızda "anti-medya" tarafınız çok ortaya çıkıyor.

- Evet, çünkü biz bir gruba bağlı değiliz. İkinci herhangi bir iktidarla, herhangi bir biçimde, parasal bir ilişkimiz bozulur diye de bir kaygımız yok. Kendimizden eminiz. Savaşa da girebiliriz. Biz inandırıcıyız. Bakın, mesela Fatih Çekirge televizyona çıkıp "Kartel medyası, insan hakları, özgürlükler" diye bir nutuk attı. Biz de aynı mücadeleyi verdik, ama hangimiz daha inandırıcıydık? Bizim yaptığımız, koyduğumuz argümanlarla onunkiler arasında pek bir fark yoktu oysa ki. İnandırıcı olan biziz, çünkü bizim bir derdimiz, bir davamız var. Bu da va illa bir ideolojik bir dava değil: Türkiye'de eşit bireyler olsun, adalet olsun, özgürlük olsun, demokrasi olsun, çifte standart olmasın. Toplumun bir kesimine "zenci" muamelesi yapılmasın. Bizim davamız bu.

Siz kanal olarak nereden para kazanıyorsunuz? Patronunuz kim, neden hiç televizyonlara çıkmıyor, ortalarda görünmüyor?

- Reklamlardan para kazanıyoruz. Dediğim gibi diğerleri 100 lira harcarken, biz 10 lira harcıyoruz. Zekeriya Karaman, yönetim kurulu başkanımız, televizyonun sahibi. Televizyona da çıktı. Yani var öyle biri, ama son derece mütevazı. Normal bir televizyon patronu.

Kendinizi bir star anchorman (yorumcu) olarak görüyor musunuz?

- Yok, nefret ediyorum bundan. Bu da Türkiye'ye özgü bir garabet. Biz şimdi ciddi iş yapan insanlarız. Oraya çıkıp bugün Türkiye'de, dünyada neler olmuş insanlara anlatıyoruz. Benim ne alakam var sahne sanatçısıyla, şarkıcıyla. Böyle karıştırılıyor. Bazen vatandaşlar da böyle davranıyor. Tanınıyorum ama bundan da nefret ediyorum, söylüyorum da zaten "Biz artist miyiz" diye. Ben ekrana çıkma taraftarı falan da değildim. Ekranaya çıkacak kimse bulunamadı. "Sen bu işi yaparsın" falan dediler, beni kameranın önüne attılar. Beş yıldır da bu işi yapıyorum... Kanal 7'ye geçmeden önce TGRT'de çalışıyordum. Orada çalışırken duydum ki, iletişim Nabi Avcı ve Özkul Eren bu kanalın temellerini atıyor. İletişim teorilerini çok iyi biliyorlar. Onların yaptığı televizyonda, zevkle çalışırım dedim. Sonra geçtim ve gerçekten tam istediğimiz gibi bir yayın organı olduğu ortaya çıktı.

Sizin kişi olarak duruşunuz nasıl? Ne bileyim beş vakit namaz kılan, ya da nüfus kağıdında Müslüman ama o kadarla sınırlı kalan biri misiniz?

- Dinler insanların toplumsal hayatta daha ahlaki bir duruş sergilemelerine ve belki de biraz da toplumsal düzeni insanların içselleştirerek sağlamalarına neden olan kurumlar. Bu din meselesini böyle çok küçümsemek lazım. Ayrıca tehlikeyi de bulmamak lazım. Müslümanlar açısından da işin hikmetini kaçırmamak lazım. Bu din niçin gelmiştir, temel nokta-

si nedir, o da kaçırılıyor zaman zaman. Türkiye'de din meselesi hep alt sınıfların işi gibi algılanmıştır. Dinsel tabirler, dinsel semboller alt sınıflara özgü sembollerdir, alt sınıflara ait insanların kullandığı terminolojidir bu. Bana göre şimdi, İslami akımlara asıl direnç sınıfsal bir tepkidir. Üst sınıflar, alt sınıflara özgü modellerin, kendi sınıflarından insanlar tarafından benimsemesini, kullanılmasını asla istemiyorlar. Başörtülü bir kadın olarak görmek istemiyor. Ama hizmetçi olarak görmek istiyor. Hizmetçi olacaksın, benim sınıftan olmayacaksın, deniyor. Gösterilen tepkinin, o koca koca anlı şanlı gazeteci-yazarların tepkisinin altında sınıfsal ayrımcılık vardır. Bakın, alt sınıflardan insanlar solcu oluyorlar ve ne olacak, başörtüsüyle gezsün diyorlar. Hatta dayanışması var. Başörtüsüne gösterilen tepki çok statükocu, muhafazakâr bir tepki... Benim kişisel duruşuma gelince; ben üst sınıflara aitmiş gibi görünen tavırları, entelektüel birikimi, davranışı, medeniyet kurallarını uyguluyorum ve aynı zamanda dini inancım var. İçki içmiyorum. Olduğum yere de dini inançlarım sayesinde gelmedim. Ben gazeteciyim, profesyonel bir iş, haber yapıyorum. CNN Türk'te de yapabiliyordum, atv'de de, NTV'de de yapabiliyordum... Sanki dini inançtan sıyrılırsanız profesyonelleşebilmişsiniz, üst sınıflara ait gibi görünen birikime sahip olmuştunuz gibi görünüyordum. Bu kocaman bir palavra. Bu yanılsamayı eleştiriyorum... Eğer başörtülü bir kadını kamusal alana almaz, bir yere gelmesine izin vermezseniz, başörtülü bir işçi kadın, ya da başörtülü bir öğrenci kendisini İslami diye nitelendiren ama işçisini ezen bir şirketin sahibine de itiraz edemiyor. Bu çok psikolojik bir şey, çünkü ortam normal değil. Ama aynı sınıfsal nedenlerle şirketin sahibi de eziliyor. Konya'nın göbeğinden gelmiş, burada şirket kurmuş, o da eziliyor, o da istenmiyor. Bu da ideolojik değil, sınıfsal.

Sizce bu sınıfsal ayrımlardan çıkmamız ne kadar sürecek? Sonuç itibarıyla burada oturuyoruz, röportaj ko-

nusu olmasa da birçok konuda, hem-fikir olarak birçok şeyi paylaşabiliriz.

- Paylaşıyoruz da zaten. Ben mesela Öküz'ün her sayısını okuyorum. Bana kimse "Al bak, böyle bir dergi çıkmış, bu da iyi" demedi. Ben kendim buldum, aldım, okudum dergiyi. Paylaşmadığım birçok görüş var, yaklaşım var ama hoşuma giden tarafları da var... Ben öğrenciliğimden beri, hiçbir ayırım yapmaksızın okudum. Adalet Ağaoğlu, Leyla Erbil, Tomris Uyar'ı okudum. İslami kesimin de önemseydiği romanları okudum ama Oğuz Atay'ı da heyecanla okudum. Tuhaf bir şey değil bu, 28 Şubat'tan sonra keşfettiğim bir şey değil. Ben ortaokuldan beri Rus romanlarını okurum, dünyada ne olup bittiğine bakarım. Dışa açık bir insanım, yani. Demek istediğim İslami kesim homojen değil.

Siz Ertuğrul Özkök'le o tarihi programı yaparken neler düşündünüz?

- Ben Ertuğrul Özkök'te çocuksu bir taraf buldum. Olumlu anlamda çocuksu. İzah ediş tarzı, eleştiri yapma gayreti içinde oluşu beni etkiledi doğrusu, o yönlerini beğendim. Her şeyi vahşi bir kapitalizm ve piyasa kurallarıyla açıklaması, bir zamanlar ne söylüyordu, şimdi ne söylüyordu falan; o bakımdan üzül-düm... İnsanın kendi düşünceleriyle yaptığı işler arasında uçurumlar olması, büyük paralar kazansa bile üzülmeyecek bir durum. Ben Ertuğrul Özkök için o bakımdan üzuldüm.

Yarın öbür gün her haberi verebileceğinizi düşünüyor musunuz?

- Türkiye'de tabu konular var. Bence Türkiye'nin artık demokratikleşmesiyle, radikal bir dönüşüm içine girmesiyle mümkün. Bu, her haberi verebilecek misiniz sorusunun cevabı, Türkiye ne kadar demokratikleşecek sorusuyla aynı. Ben mesela Avrupa Birliği meselesinin önemsenmesi gerektiği kanısındayım. Bilmiyorum, ne kadar umutluyum. Fazla da hayal kurmamak lazım...

oegin@attglobal.net

İnsan Yalnızlığını Kanıtlamak İçin Sevişir

ALTAY ÖKTEM

Sevişmenin başka bir anlamı var mıdır? Varsa biz niye bilmiyoruz? Eğitimimiz için inşa edilen o kocaman gri binalarda istedikleri her şeyi öğrettiler bize. Ailelerin aslında bir tür çekirdek olduğunu, Adem'in kaburga kemiğinin anatomik yapısını, toprağın kanla sulandıkça yeşerdiğini, Divan Edebiyatı kalıplarını, hatta taa nerelerden akan Maveraünnehir'in gidip de başka bir yerlere döküldüğünü hepimiz öğrendik.

Ama insanın yalnızlığını kanıtlamak için seviştığını öğreten bir "yardımcı ders kitabı" bile yok müfredatta. Gerçek hayata dair bilgileri başka kaynaklardan öğrenebiliyoruz ancak. En olmadık yerlerde karşımıza çıkıyor bu kaynaklar. Elden ele, cepten cepe dolaşıyor, çoğalıyor, dağılıyor... Alternatif bir yayıncılık oluşturun; fotokopi fanzinler.

Sistem, birbirinin kopyası olan renkli televizyon kanallarıyla, kuşe kağıda basılmış pırıl pırıl dergileriyle, bizi gözümüzü kamaştıra kamaştıra kör etmeye çalışırken, bir avuç insan kendi beyinlerinin bağımsızlığını ilan ediveriyor ve dergileriyle, müzikleriyle, afişleriyle yeni bir yaşam biçimi öneriyorlar.

Dostoyevski ne demişti: "İnsan her yerde yaşar; hayat, bizi çevreleyen dünya-da değil kendi içimizdedir."

Kendi içini dışarıya yansıtmak da öyle her babayığının harcı değil. Çünkü iç sarsıntılar dışarıyı sallamaya başladığında sistemin yüzündeki maske de tehlikeye girer. Nasıl şapka düşünce kel görünürse, maske düşünce de yoğun bir çürük kokusu kaplar ortalığı.

O yüzden çizilen sınırların dışında düşünmek, gezinmek, nefes almak ikinci bir emre kadar yasaklanmıştır.

Sistemi, bir ucundan da olsa tutup sar-san, "biz de varız" diyen, bunu da kendi yöntemleriyle söyleyen insanlar "ikinci emri" beklemiyorlar. Böylece yeni bir kültür, bir alt kültür oluşuyor. İşin en can alıcı noktası da burası.

Çizgiroman romandan bilimkurguya, punk, heavy metal gibi müzik türlerinden kült filmlere kadar genelgeçer sanat anlayışının dışına düşen her türlü aykırılık kendini fanzinlerle ifade edebiliyor. Bunları aykırılık olarak ifade etmek insanı ürpertiyor aslında. Ama edebiyatın, sanatın bu kadar katı kurallarla sınırlandırıldığı bir ülkede farklı olabilmek büyük bir cesaret gerektiriyor.

Örneğin edebiyatın üvey evladı olan *bilimkurgu*, sesini ilk olarak bir fanzinle duyurmaya başladı. 1971'de yayınlanmaya başlayan **Antares** Türkiye'nin ilk (belki de bu nitelikteki tek) fanziniydi. Son dönemde yeniden keşfedilen, büyük yayınevlerince şık baskıları yapılan çizgiromanların okur kitlesini ve altyapısını da bir anlamda yıllardır yayınlanan çizgiroman fanzinler oluşturdu.

Metal müziğin bu denli yaygınlaşmasında elbette bir zamanlar çok yaygın okur kitlesine sahip olan fanzinlerin payı büyük.

Anarşizmin, nihilizmin, anti-militarizmin yeşerip yaygınlaştığı en önemli alanlardan biri yine fanzinler.

En ilginç; ellerindeki teknolojiyle anı renklerden öte her türlü ara renkleri bile istedikleri biçimde kullanabilen renkli medyanın bize sunduğu renksiz hayatın karşısında, siyah-beyaz fotokopiyile çoğaltılan fanzinlerin önümüze serdiği rengarenk dünya.

Alternatif edebiyat, alternatif müzik, alternatif sinema gün geçtikçe yayılıyor. Kendilerine verilenle yetinmeyip, hatta verileni tamamen yok sayıp yeni bir kanal oluşturan bu alt kültürün söyleyecek daha çok sözü var. İyi ki var.

ABD hapishanelerindeki siyahların sayısı, yüksek okullarda okuyan siyahlardan daha fazladır. New York'da yaşayan 19 ile 35 yaş arası siyah erkeklerin %40'ı ya hapistedir ya da mahkum edilmiş olup cezasını dışarıda çekmektedir.

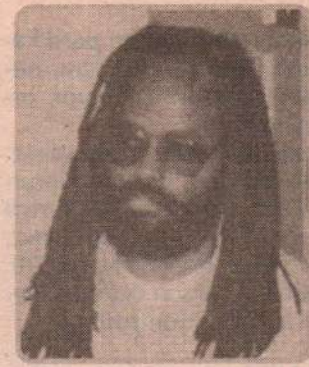
"Ezilenlerin Sesi" Ebu Cemal İdamla Karşı Karşıya!

ÜMİT KARABACAK

Günümüzde idam cezasının en cömert biçimde uygulandığı ülkelerden biri ABD'dir. ABD'de 1972 yılında kaldırılan idam cezası, 1976 yılından itibaren tekrar yasa kapsamına alındı. 1976 yılından bu yana beş yüzün üzerinde insan idam edilmesine rağmen, bırakalım hedeflenen "huzur ortamının" sağlanmasını, suç işleme oranı daha da arttı. Nedenlerle değil sonuçlarla, onlarla da yanlış bir şekilde mücadele edildiğinden başka türlü olması da mümkün değildir.

ABD Federal İstatistik Daire'sinin verdiği bilgilere göre; ABD nüfusunun % 12.8'i bugün yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır, bu dünyanın en zengin ülkelerinden birinde yaşayan 35 milyon insanın en doğal ihtiyaçlarını karşılayacak gelirden bile yoksun oldukları anlamına gelmektedir. Yoksulluk ve yoksullaşma oranı ABD'de gittikçe artmakta, her geçen yıl zenginle yoksul arasındaki uçurum daha da büyümektedir. Yine aynı dairenin verdiği rakamlara göre; Nüfusun en fakir % 20'sini oluşturan ailelerin eline 1977 yılında yılda ortalama 10 000 dolar geçerken bu rakam günümüzde ortalama 8 800 dolara düşmüştür. ABD'de 12 yaşından küçük 4 milyon üzerinde çocuk her gece yatağa aç girmektedir. Düşük kazançlıların ortalama saat ücreti 1973 yılında 9 doların üzerindeyken günümüzde 8 doların altına düşmüştür. Bu, düşük kazançlıların grubuna dahil bir insanın haftada 40 saat çalışması durumunda bile zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak bir kazançla ulaşamaması anlamına gelmektedir. Verilen rakamları karşılaştırırken geçen 25 sene içinde gerçekleşen enflasyon göz önüne alındığında yoksullaşmanın gerçek boyutu daha iyi açığa çıkmaktadır. 1977 yılından bu yana, nüfusun en fakir %20'sini oluşturan ailelerin yıllık geliri %12 düşerken, en zengin %20'sini oluşturan ailelerin yıllık geliri %38.2, en zengin %1'ini oluşturan ailelerin yıllık geliri ise %119.7 artmıştır.

Bu rakamlar, genel ABD ortalamasını yansıtmaktadır. Yoksullaşma, açlığa mahkum edilme ve dolayısıyla "suça itilme" oranı, siyahlar arasında beyazlara karşılaştırılamayacak kadar yüksektir. Siyahların hayatı sadece iktisadi baskılar tarafından değil, aynı zamanda ırkçı baskılar tarafından zehir edilmekte, onlara sürekli potansiyel suçlu gözüyle bakılmaktadır. 90'ların başında bir trafik kontrolü sırasında durdurulan bir siyahın, 4 polis tarafından nasıl barbar bir şekilde dövüldüğü tesadüfen videoyla kaydedilmesine rağmen,

men, bu polisler ilk mahkemede beraat etmişti. Bu isyan ettirici karar sonucunda ABD'nin bir dizi kenti savaş alanına döndükten sonra mahkeme tekrarlanıp polisler göstermelik cezalara çarptırıldılar. Sansasyonel olduğu için kamuoyuna yansıyan bu durumun sayısız benzeri ABD'de sık sık yaşamaktadır.

ABD hapishanelerinde 1,1 milyon üzerinde tutuklu bulunmakta, bunların sekizde biri hücrelerde yaşamaktadır. ABD hapishanelerindeki siyahların sayısı, yüksek okullarda okuyan siyahlardan daha fazladır. New York'da yaşayan 19 ile 35 yaş arası siyah erkeklerin %40'ı ya hapistedir ya da mahkum edilmiş olup cezasını dışarıda çekmektedir. En fazla idam kararı verilen eyalet Georgia'dır, bu eyalette idam edilenlerin %80'i siyahtır. "New England Journal of Medicine" adlı kuruluşun yaptığı araştırmalara göre; Bengaldeşi bir erkeğin ortalama yaş beklentisi, Harlem'de yaşayan bir siyahtan daha yüksektir.

ABD hapishanelerinde tutuklu bulunan yüzbinlerce siyahtan biri, belki de en ünlüsü Mumia Ebu Cemal'dir. Ebu Cemal, tutuklandığı 1981 yılından bu yana hücrede yaşamaktadır. Ebu Cemal, 1982 yılında yapılan mahkemede, kesin kanıt bulunmamasına rağmen ABD'de hakim olan keyfi, ırkçı ve önyargılı yaklaşımın sonucu olarak, tamamen beyazlardan oluşan bir jüri tarafından bir polisin ölümlünden sorumlu tutularak idama mahkum edildi. Mahkemede Ebu Cemal'e kendini savunma hakkı bile verilmezken, onun 16 yaşında iken yazdığı bir makale ve eskiden Kara Panterler'e üye olması yeterli kanıt olarak kabul edildi.

ABD'de siyahlar üzerinde varolan ırkçı baskılara karşı, değişik boyutlarda da olsa sürekli bir direniş vardı. Bu direniş 60'lı yıllarda doruğuna ulaştı. ırkçı baskılara karşı siyahların toplumu her alanında hak eşitliğini savunan hareketlerden biri de; 1966 yılında kurulan Kara Panterler Partisi'di (Black Panther Party). Kentini "devrimci-marksist" olarak tanımlayan Kara Panterler, resmi ve sivil ırkçı teröre karşı "özsavunma"yı örgütlediler ve siyahlar arasında büyük sempati topladılar.

Küçük yaşlardan itibaren sürekli, ırkçı hakaretlere, saldırılara maruz kalan Ebu Cemal, yaşadığı şehir olan Philadelphia'da siyahların tam hak eşitliğini savunan hareketin en ön saflarında mücadele etti. Yazdığı yazılarda, yaptığı radyo programlarında, resimleri ve sivil güçlerin ırkçı saldırılarını, haksızlıkları teshir etti. 1978

yılında MOVE (Siyah Hakları Hareketi) merkezi polis güçleri tarafından basılıp bir dizi MOVE önderinin katledilmesinin ardından Ebu Cemal MOVE üyeleriyle röportaj yapan tek gazeteciydi. ırkçılığa karşı bu kararlı tutumuyla kısa zamanda egemenlerin boy hedefi haline gelen Ebu Cemal, meslektaşları tarafından "Association of Black Journalists" (Siyah Gazeteciler Cemiyeti)'nin başkanlığına getirildi. Ebu Cemal, ırkçı devlet terörüne karşı yürüttüğü kararlı mücadeleye yüzünden "ezilenlerin sesi" olarak anılmaktadır. Ebu Cemal, kapatıldığı hücrede de mücadelesine devam etmekte, makaleler yazıp gazetelere, dergilere göndermektedir. Hücresinde doldurup gönderdiği kasetle gerçekleştirdiği radyo programı ise yasaklanmıştır.

Ebu Cemal'in avukatları tarafından, yüksek mahkemelere yapılan itirazlar ve mahkemenin tekrarlanması dilekçeleri, sürekli reddedilmiştir. Hakkında idam verilen tutukluların, ne şekilde ve ne zaman idam edilecekleri, tutuklu bulundukları eyaletin valisi tarafından belirlenmektedir. Bu süreç bazen onlarca yıl sürebilmektedir ki, bu durum başlı başına bir işkencedir. Ebu Cemal bu işkenceyi 17 yıldır çekmektedir. Ebu Cemal'in bugüne kadar idam edilmemesi, sıranın ona gelmemesinden değil, ona karşı özellikle siyahlar arasında varolan büyük sempatiden ve uluslararası kampanyalar yüzündendir. Bundan önce 1995 yılında vali tarafından imzalanan bir idam kararı, düzenlenen büyük kampanyalar sayesinde idam gününden 10 gün önce engellenebilmiştir. Tüm bu süreç boyunca mahkemenin yeniden görülmesi için yapılan başvurular federal mahkemeler tarafından reddedilmiştir.

Ekim ayı başlarında Ebu Cemal'in tutuklu olarak bulunduğu Pennsylvania eyaletinin valisi Tom Ridge tarafından, Ebu Cemal'in 2 Aralık günü iğneyle zehirlenerek idam edilmesini öngören yeni bir karar imzalanmıştır. Bu haberin duyulmasının ardından ABD ve bir dizi diğer ülkelerde, bu yeni kararı protesto eden gösteri ve kampanya düzenlenmiştir. Bu yazının yazıldığı günlerde gelen bir habere göre; 2 Aralık olarak tespit edilen Ebu Cemal'in idam kararı, Federal Bölge Hakimi William John tarafından ileri bir tarihe ertelenmiştir. Bu son gelişme bile haksızlıkların önlenmesi konusunda dayanışma kampanyalarının ne kadar etkili olabileceğini bir kez daha göstermektedir. "Ezilenlerin Sesi" Ebu Cemal'e özür! ■

Yazmanın zamanı geldi. Elimde oyalayıp durduğum roman bohçalandı başka bir şey oluşmaya başladı. Şu an için bana daha yakın duran kahramanlarla birlikte daha hızlı oluşmaya başladı.

Geçmek Bilmeyen Zaman

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Madam ile Ivenka pencerenin önünde sessizce oturuyorlar. İkisi de yola bakıyor. Heykel gibi görünüyorlar. Cihangir caddesini seyreden iki büst. Diğer pencereden boğazı seyretmek varken geniş, تنها caddeyi seyrediyorlar. Belli ki çok canları sıkılıyor. Diğer pencereden akşam bakıyorlarmış. Akşam caddede izleyecek bir şey olmuyormuş. Hiç konuşmuyorlar. Söylediklerine bakılırsa zaman hiç geçmiyor.

Ivenka için saatler durmuş, takvimler dürrülmüş. Zaman geçse, Ivenka memleketine dönse. Çocuklarına sarılsa. Kendi yatağında uyusa. Pasaportum kaybolmasın, depremde enkaz altında kalmamasın, polis peşime takılmasın korkusundan yakasını kurtarıp şöyle derin derin bir uyusa. Fırınının 10 dolara yatma teklifini unutsa, memleketinin kalın yün yorganlarını kafasına kadar çekip bir uyusa.

Madam yeryüzünde çok uzun zaman geçirdiğini düşünüyor. Bu zamanı bir yüzyıla tamamlamaktan korkuyor. Bunu bana söyledi. Dilimi tutamadım. Yüzyıl çok uzun bir zamandır ama yüzyıl da aylardan, günlerden oluşur dedim. Madam bir çalımla edebiyatçılığını yerle bir etti: "Uzun olan geçmek bilmeyen günler. Bitmek bilmeyen günler. Yoksa yıllar, aylar çok kısa."

"Yapmayın Allahaşkına zaman çok çabuk geçiyor"

"Evet" dediler Tamar'a bakarak. Ortalıkta, "Anne, mama, atti, gel, al" diyerek dolanan Tamar'ı işaret ederek,

"Zaman çok çabuk geçiyor."

"Herkesin zamanı başka" dedim. Yarım bıraktığım romanımdaki kahramanımın bir cümlesini çalarak. Sonra zamanın geçmemesinden muzdarip iki kadına hoşlarına giden bir şey yaptım. Madam da Ivenka da kendilerine başkalarının bütün günlerini pencereden bakarak geçiren bu iki kadının anlayamayacaklarını düşündükleri konulardan bahsedilmesinden çok hoşlanıyorlar. Üstelik anlıyorlar da... "Herkesin zamanı başka" dediğimdede aklıma romanım ve onu yazabilmeyi becerebilmek için öğrenmem gereken fizik aklıma geldi. Buna bağlı olarak da fizik de zaman üzerine kuramlar... Başladım Madam ile Ivenka'ya bunları anlatmaya. Sözümlü bitirdiğimde Ivenka:

"Uzayda zaman çabuk geçiyormuş" dedi. Hatta Madam'la ikisi beni gülümseten bir diyalog patlattılar:

"Bizim memlekette ve uzayda zaman çabuk geçiyor."

"Sizin memleket uzayda mı?"

Onlar da güldüler. Romanımda kullanmakta olduğum "Çok Dünyalar" hipotezini anlatmıştım onlara. Şöyle ki: Madam, Ivenka, Şebnem ve Tamar birlikte bir öğleden sonra geçiriyorlar. Şebnem Tamar'ı parka götürmeyi planlıyor. Madam hava soğuk dışarı çıkarma diyor. Bu önermeyle bir başka zamanda kızını parka götürmekten vazgeçmiş bir Şebnem beliriyor. Varolan zamanda ise Şebnem kızıyla parkta zaman geçiriyor. Böylece çok dünyalar dediğimiz şey oluşuyor. Ama o dünyalar arasında geçiş yok.

"O zaman" diyor Madam, "Bir başka dünyada ben ölmüş idim ya da Atina'da oturuyordum. Ivenka da memleketinde kalmıştı"

İşte günlerini pencereden bakmakla geçiren bu iki kadın meseleyi hemencik böyle kavrayıyorlar

"Kitabını yazıyor musun?" diyor Ivenka.

"Zamanı gelince yazar." diye cevaplıyor Madam onu. Eski Dostum Kertenkele'yi nasıl yazdığımı biliyor.

"Birisine mektup yazmayı ne zaman istersen o zaman oturur yazarsın. İlla cevap yazmam gerekir dersin okuyanın kalbine koyamayacağı bir mektup yazarsın. Sadece mektup yazarsın. Zamanı gelince Şebnem de oturur iki eli kanda olsa yazar."

Madam'ın dediği oldu. Yazmanın zamanı geldi. Elimde oyalayıp durduğum roman bohçalandı başka bir şey oluşmaya başladı. Şu an için bana daha yakın duran kahramanlarla birlikte daha hızlı oluşmaya başladı. Doğum gibi. Zamanı geldi.

Madam ateşten yeni inmiş karnabaharı Tamar'a yediyor. Tamar bütün çocukların yemediği şeyleri yiyen üstelik bol bol yiyen bir çocuk. Madam tepeme doldurduğu kaşığa ağzını kocaman kocaman açan Tamar'la mutlu oluyor. Ivenka kendi uydurduğu "Matruşka Matruşka" oyununu oynuyor. Tamar gülüyor, zaman geçiyor.

Ben de akşama karnabahar pişirmeye karar veriyorum. Neslimin rağbet ettiği sonu graten'le biten tadlarla işim yok. Ben uzun zamandır varolan şeyleri seviyorum. Madam'ın dediği gibi "Daha mütevazı" oluyorlar. "Karnabahar graten'ler sonradan görme tembellerin dişine göre".

Madam ile Ivenka ben giderken zamanın geçtiğine kanaat getiriyorlar. Ama biliyorum çok dünyaların birisinde iki kadın pencereden Cihangir caddesini seyredip zamanın nasıl geçtiğini düşünüyorlar.

Dünyanın, bir ucundan diğer ucundaki insanların birbirine kavuşmalarına izin verecek misin? Yoksa, yine çelmemi takacaksın ayaklara? Uzak dur ölüm! Uzak dur yaşanmamışlıklardan! Kimi sevindireceksin, kimi güldüreceksin.

Bizden Uzak Dur Ölüm!

NALÂN TÜRKELİ

Son dakika diyerek veriyor haberi televizyon kanalları. "7.2 şiddetinde, bir deprem daha yaşadık. Merkez üssü, bu kez Bolu-Düzce. İnsanlar, yine göçük altında kaldı. Henüz, ölü ve yaralıların sayısı bilinmiyor."

Depremlerin anısı, taze mi taze. Derin mi derin. Sanırım, yüreklerde kolayca küllenmeyecek o şehirlere ait yaşanmışlıklar. "Her hatırladığımızda, birilerine güceniyoruz" denmeyecek. Hatırlamaya değil, unutmaya fırsat bulunamayacak.

"Son dakika" diyerek veriyor haberi bütün kanallar. "Merkez üssü Bolu". Bu haberle birlikte, şuursuzca sokağa atıyorum kendimi. İçimde korkularım, en yakın telefon kulübesine koşuyorum. Uzun kuyruklar oluşmuş kulübelerin önünde. Uzun bir zamandan sonra, nihayet kulübenin içindeyim. Korkumu, sabırsızlığımı, bir kat daha artıran, ahizedeki telesekreter oluyor. "O istikamete doğru, bütün hatlar doludur." İstemeden bırakıyorum elimden ahizeyi. Adı, yüzü, ya tanıdık, ya tanımadık birileri, sanki birer birer ölüyor gözlerimin önünde. Ya ben!? Ben ise, onlardan yalnızca birine, bir telefonla ulaşacak kadar yakınsın uzak mı uzak kalakalıyorum, binlerce ölümlerimle... Ölüm! Kulağa hoş gelmiyorsun. Hep telaş, heyecan, korku mu yaşatırsın sen insanlara. Yine koşmak istedi herkes sevdiklerine, o senin soğuk adını duyar duymaz. Sana sebep kilitlendi telefonlar tümünden. O senin, bilinmez tarifsiz korkunu, yalnızca sevdiklerinin yanında azaltıp yokedebilme inancıyla, hep aynı telaşı yaşıyor insanlar. Koşmak istiyorlar birbirlerine. Hadi, geçit ver ölüm!.. İnani-

yorum sana ölüm, yaşadığıma inandığım gibi. İnaniyorum sana ölüm, zamansızca, davetsizce geldiğinden. Sanki hayat bulacakmışın gibi, nasıl da alıyorsun o soğuk koynuna küçücük bedenleri. Nerelesin sen ölüm! Nereye götürüyorsun aldıklarını?.. Bende de korku ve çelişki yaratıyor bilinmezliğin. Vakitizliğin, aklımlı kurcalıyor.

Kaygısızca, insafsızca, aldıklarının üzerinden iki gün geçiyor ki, sitemlerimden mi, yoksa kendinden utanmayı öğrendiğinden mi, azat ettiğini öğreniyorum, sevdiklerimden birini. Kilometrelerce uzakta, yıkılmışlıkların arasından, yaşadığını müjdeleyen... Bağırıyor telefonda. "Yaşıyoruuu!" diyor. Ancak, korku ve heyecan var sesinde. Uzak dur ölüm! Dokunma sevilene. Sevene de dokunma. Sen, benden daha çok sevebilir misin sevgiyi, sevileni. Sevebilir misin ölüm!.. Ölüm, yaşamın hemen yanında duran, aynadaki çirkin yüzünü, görebilmeyi öğrenecek misin bir gün? Unutturabilir misin kendini, henüz yaşanmamışlıklara? Dünyanın, bir ucundan diğer ucundaki insanların birbirine kavuşmalarına izin verecek misin? Yoksa, yine çelmemi takacaksın ayaklara? Uzak dur ölüm! Uzak dur yaşanmamışlıklardan! Kimi sevindireceksin, kimi güldüreceksin. Aldıklarınla övünebilseydin, ağlatır mıydın kimse-leri ardından ölüm... Bırak çalsın telefonlar. Telesekreterler konuşmasın. Müjdelesin yaşadığını yaşayanlar... Seni fırsat bilen yamyamlar, çöreklenmesin tepeden inme o can pazarlarına. Hadi ölüm güle güle. Sen kendinde kal, kendine yakışırılığınla.

Yitikçi

Hadi git azıcık İstanbul iste

Kosunlar o denizi bir çanağa

Bir çıkına elesinler o günlerimi

O yazdan Üsküdar'dan

ne kaldıysa Elif'ten

Doldur ceplerine

Onlarda yoksa komşularında vardır

Tanırlar sevinirler

Beni bay Metin gönderdi, de

Metin Eloğlu

Akşam haberi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Maximum RockRadyo D 104.0 Her Pazar
Saat: 21.00-23.00 arası**Taviz Yok****Overdose**Olay TV, Her Çarşamba, 23.00
Her Pazar, 23.00 (Tekrar)**Özgür Ögöz**

kertenkele@hotmail.com • SAYI:2

DENİZ DURUKAN • GÜVEN ERKİN ERKAL

Röportajlara alışamadım. Kent hayatına alışamadım. Bilgisayar hızına, yerleşik hayata alışamadım. Eve alışmaya çalıştım, ona da alışamadım.

Çağdaş Bir Dervişim Ben

Yaşar Kurt'u Beyoğlu'ndaki eski İtalyan stili, hem ev hem stüdyo olarak kullandığı mekanda uyurken yakaladık. Yarı uykulu, yarı uyanık, bol kahveli bir söyleşi yaptık.

Sizin öldüğünüzü söylemişlerdi. Gördüğünüz gibi yaşıyorum.

Beyaz Yunus adlı ilk grubunuzdan bahsedelim.

Beyaz Yunus sahneye çıkıp şarkı söylememe neden olan, müziğe teşvik eden bir gruptu. Kadıköy'de bir cafe vardı. Adımızı da o cafeden aldık. Oradaki arkadaşların teşvikiyle bu grubu kurduk. Daha sonra pop festivallerinde şarkı söylemeye başladık. Derken kendi bestelerimizi de eklemeye başladık repertuvarımıza. Birbirimizin şarkılarına müdahaleler oldu, dolayısıyla grup dağıldı. Başka gruplar da kurdum isim koymadan, Yaşar Kurt ve Arkadaşları gibi.

Beyaz Yunus grubundan Şenhan'ın 'Yaşar benim şarkılarımı çalıp, okuyor' demesinin altındaki gerçek nedir? Bu şarkılar kime ait?

Şenhan'ın bir takım çıkışları oldu. "Ben Yaşar'la bir dönem çalıştım, o şarkıların duyulmasında benim de katkım oldu "deseydi, o zaman mutluluk duyardım. "Bana ait parçaları çaldı" demesi affedilmez bir durum. Ancak onu da böyle konuşmaya iten bir takım insanlar, sebepler olduğunu düşünüyorum. Hatta "Korku" parçasıyla ilgili ona başvurmuşlar. Ada Plak aramış, "Korku seninse kardeşim sana plak yapalım" demişler. Yine kendi ifadesiyle Haluk Levent aramış, "Korku"yu istemiş. Veremez, çünkü ona ait değil. Sonra bu söylemi bıraktı. Yine söylüyorum, hiçbir şarkım çalıntı değil. Söyleyebileceğim tek şey şu; Korku ayarında bir şarkı yapsın o zaman...

Benim bütün şarkılarım birbirleriyle ilintilidir. "Korku", hayatımın bir parçası. "Haydi Erkekler Savaş", bir başka parçası. "Hadi Baba gene yap" da öyle. Ya da çok örtüştüğüm sözleri alıp kendi duygularıyla yoğuruyorum. Mesela Cahit Külebi'nin bir şiirini alıp besteledim. Aşık Veysel'in sözlerini ve melodisini tekrar yorumladım. Anonim şeyler yaptım. Ama bunların hepsi belirtilmiştir.

O zaman Aşık Veysel'e gelelim. Yanlış anlaşılma çok müsait bir zamanda, türkülerin modernleştirilmeye çalışıldığı bir dönemde yaptınız o parçayı. Tepki aldınız mı?

Hiçbir zaman yaptığım şeylerin alacağı tepkiyi hesaba katmam. Öyle olsa zaten radikal şarkılarımı yapamazdım. Anonim şeylerin bugünün şarkıcıları tarafından işlenmesi gerektiğine inanıyorum. Biz yaptığımız şeyleri su üstüne yazmıyoruz. Yeni yaptıklarımız da bir kültüre dahil olma şansına sahiptir. Be-

1968'de İstanbul'da doğdu. 1989'da Kadıköy'de kurulan Beyaz Yunus'un kurucuları arasında yer aldı. Albümleri Sokak Şarkıları (1994) ve Göndermeler (1997)

nim müzik serüvenim popüler müziğin serüveniyle pek fazla örtüşmüyor. Ama "niye türkü söylüyorsun, türkü popüler olduğu için sen de kullanıyorsun..." gibi tepkiler aldım. Dikkat edilirse, türkülerini yorumlayışım bile, o türkülerin popüler olmasını engelleyecek biçimdedir.

Haydi Erkekler Savaş, Kukla gibi parçalarınız rock'ın felsefesini, ruhunu yansıtıyor. Toplumun gereksiz kurumlarına, yozlaşmasına karşı çok sert eleştirileriniz var.

Evet, tam da söylediğiniz gibi. Bunun biraz da Türkçe'yle anlatılması, Türkiye'de bilinmesi gerek. Zaten benim muhalif kişiliğimin bir parçası bu. Rock müziğin daha iyi anlaşılması, kavranması için bir nedendir bu şarkılar.

İngilizce söyleyen rock grupları ve bu gruplara tepki duyan müzisyenler var.

Benim de tepkim var buna. Söyleyecek bir sözünüz varsa niye onu karşınızdakinin anlayamayacağı bir şekilde söyleyeceksiniz ki. Ya da yabancı bir dilin arkasına gizlenmek niye? Rock müziğin bize ait yanını yok edecek tehlikeli bir şey.

Yanılmıyorsam cura ve tulum da kullanılmış albümde. Çok hoş olmuş...

Evet. Bunları daha da zenginleştirmek isterim. Unutulmuş o kadar çok enstrüman var ki. Perdesiz curaya elektronik bir katkıyla çok farklı sesler elde ettim. Etnik enstrümanları modern atmosfer içinde kullanmak çok hoşuma gidiyor. "Göndermeler" albümünde bunu denedim. Afrika davullarından, Kafkaslarda kullanılan üflemeli çalgılara kadar... Dünya dehşet bir dünya. Bütün coğrafyaların kendilerine has tınıları var. Hint müziği, Pakistan müziği beni çeker. Onların iki nokta arasındaki sesleri, kamalı sesleri bir tablonun muhteşem renkleri gibi. Bunları müziğimde kullanmak isterim.

Mistik bir hava seziliyor. Gerçi çok yoğun değil ama yine de o hava var.

Evet, dozunda. Bu konunun açıldığı iyi oldu. Çünkü insanlar bunun fanatizmini yarattı. Fanatizmin bana ve müziğime zararı olacağından buna malzeme olmak istemiyorum. Ama inançlı bir insanım ve kendi dünyamda mistik müziğin önemli yeri var.

Şarkılarınızı okuyanlar tutuklanıyor ama siz ortada rahatça dolaşıyorsunuz...

Evet, böyle olaylar duydum. Hatta benim şarkım söylendiğinden dolayı Kıbrıs'ta bir bar kapatılmış ve İzmir'de bir genç tutuklanmış. Sanırım şarkıları kullandıkları zamana, mekana ait bir durum bu. Ben bu şarkıları kimseyi galeyana getirmek amacıyla söylemedim. Yoksa ben de tutuklanırdım.

"Alışamadım bu kente" diyorsunuz bir şarkınızda. Başka nelere alışamadınız?

Röportajlara alışamadım. Kent hayatına alışamadım. Bilgisayar hızına, yerleşik hayata alışamadım. Eve alışmaya çalıştım, ona da alışamadım.

Siz yoksa çağdaş bir derviş misiniz?

Benim kendime taktığım isim bu. Dervişlik, Anadolu'da önemli bir kurum. Kültürel yaşamın, hümanizmin gelişmesinin neferleri onlar. Maaşsız işçileri ya da kendini telef etmiş cen-gaverleri. Günümüzde derviş hayatı yok oldu. Artık iletişim araçlarıyla, biraz mistik gibi görünen ama içinde sevgi olan ve o lezzeti insanlara taşıyacak akil dervişlerine ihtiyaç var. Ben de zaman zaman bunu yapıyorum.

Bir müzisyenin son arzusu ne olabilir?

Son arzu diye bir şey yoktur. Çünkü son diye bir şey yoktur.

Yine Düştük Yollara

Ortaköy'e takıldığı bir gece, Şeytan kafayı bulmuş ve fena pislik çıkarmıştı. Polisin konuya "Fransız" yaklaşımı ve kimi gazetelerin "aport" komutuyla başlayan kıyım büyük oldu. Kilometrelerce saç gitti. Aile büyükleri kıldandıkları ne kadar poster, fanzin, kaset varsa, tarihten aldığı bir feyizle küle çevirmişti. Her şeye rağmen şok geçti...

Haftalık Köprüaltı Heavy Metal ve aylık **Non Serviam**, yayın periyotlarında aksama olmaksızın yola devam ediyor. Bağımsız müzik şirketleri olarak bilinen **Kod, Zihni, Sis, Yücel** ve **Ada** piyasanın yeni ürünlerini peş peşe çıkarmaya başladı bile. **Atlantis** ve **Hammer**, olup bitenler karşısında zor günler yaşadığını belirtiyor, ama inanıyoruz ki onlar da kısa sürede bu krizi atlatacak.

Fotokopi fanzinler için aynı şeyi söylemek çok zor. Yayına devam etmek isteyenler, artık kelimenin tam anlamıyla "Underground" olmak zorunda. Zira satış noktalarının çoğu (haklı olarak) tırsmış durumda. Böylece ortaklık gerçek fanzinlere kaldı. Onlar da zaten başının çaresine hep bakmayı bilmiştir.

İşte bu fanzinlerden biri geliyor bile; "Art-Core". İsimlerinde "Hard"ın yerini alan kavramın, ses benzeşmesinden öte anlamlar taşıyacağını umarız.

Yarı yolda kalan konserler de vardı. Bunlardan birisi de Ağustos'ta düzenlenecek olan Bulutsuzluk Özlemi açık hava konseriydi. Rötarlı konser, geçtiğimiz Kasımın 11'inde Bostancı Gösteri Merkezi'nde gerçekleşti. Biletlerinin 5 ve 10 Milyon liradan satışa sunulması abartılıydı. Buna konserden dört saat önce gerçekleşen 5.7'lik sarsıntı da eklenince, seyirci sayısı 200 kişiyi buldu. (Bu konserden iki gün önce, aynı yerde Şebnem ve Teyoman'ın birlikte çıktığı konsere 150 bilet satılmış.) Konsere yeni, solak ve güzel başçı Oya'yla çıktılar. Akın koltuk değnekleriyle geldiği sahnede, ancak oturarak çalabildi. Çömez basçı, topal gitarist derken, (Utku oturduğu yerde n'aapsın) Sina'nın "front man" olmasını engelleyen bir kişi kaldı.

Tam bu yazıyı yazarken Tünay Akdeniz aradı. Geçen sayıda yer alan "Punk'ın Kısa Tarih"ini okumuş, teşekkür etti. Aman üstat ne demek. Pimi çektiğin için biz sana teşekkür ederiz.

Sert kalın

ŞORŞAK

ÇIKTI

ARABUL!!!

Ayın En Güzel Onlusu

- 1 **Murat Yilmazyıldırım / Açılan Bana Bırak**
Yelkenin Gözyaşları / Ada
- 2 **Pentagram / Gündüz Gece**
Popçular Dışarı (Konser) / Tempo Müzik
- 3 **Buse / Ey Kör**
Buse / Elenor Müzik
- 4 **Mor ve Ötesi / Son Giden**
Bırak Zaman Aksın / Ada Müzik
- 5 **Kesmeşeker / Aşklar Bizi Terketti**
İçinde İçindekiler Vardır / Ada Müzik
- 6 **Haluk Levent / Gülün Bittiği Yer**
Mektup / Prestij Müzik
- 7 **Rashit / Rutin Hayat**
Telaşa Mahal Yok / Kod Müzik
- 8 **Kramp / Tek Başına**
İstanbul Sokakları / Ada Müzik
- 9 **Kurban / Yalaka**
Kurban / Tempo
- 10 **Rapor - Radical Noise / Çiz**
Çiz / Zihni Müzik

Listeler her pazar saat 21.00 - 23.00 arası 104.0 Radyo D Maximum Rock programında belirlenmektedir.

Speed tayfası:

Moda çay
bahçesinde çekilen
bu fotoğrafta
topluluğun son
kadrosu görülüyor.
Ayakta;
Orhan Orhon
(solo gitar),
Gürsel Göçmen
(klavye)
Ali Kaplan
(Ritm gitar)
Yerde;
Levent Uysal
(bas)
Utku Biçer
(Vokal),
Salih Mendi
(Davul)

Tarihi Bir Gürültü; Speed

Kimi topluluklar vardır, öyle bir gürültü koparmıştır ki, yankısı hiç bitmez. Kimisi de bir kaç şarkıyla gelip geçmiştir, artık seslerini hiç duymayız. Ama bilinen odur ki; Alçak ya da yüksek çıkan her ses bir titreşimdir ve suya atılan bir taşın çıkardığı halkalar gibi yayılmasını sürdürür. Sudaki halkalarının aksine sesler kaybolmaz. Çıktıkları andan başlayarak, uzayda sonsuzluğa küçülen (ama bitmeyen) titreşimleriyle gezmeye başlar. Bazen geçmişin kimi seslerini, bilinmeyen bir dalga boyunda yakalayıp duyarız. Duyduklarımızı, o günleri yaşayamayanlara iletebilecek teknoloji henüz gelişmedi. Ama o sesleri çıkaranları belki anlatabiliriz. İşte bir tanesi;

Speed 1983 Yılında İstanbul'da kuruldu. Topluluğun albümsüz ve az konserli bir tarihi var. Buna rağmen unutulmayan topluluklarımız arasında yer almıştır. Speed, 1980 sonrası genç kuşak toplulukları arasında, Türkçe sözlü protest şarkılarıyla, ilk soft rock topluluklarımızdan biri olarak hatırlanıyor.

Topluluğun, rock tarihimizdeki en önemli eylemi ise 1985 kışında gerçekleşmiştir. O günlerde prova

stüdyosu yokluğu hem Speed hem de İstanbul'un tüm toplulukları için ciddi bir problemdir. Kızıltoprak'ta, Kalamış'a inen bir sokakta buldukları bir çatı katını, "Speed Müzik Üretim Merkezi" olarak açarlar. Ancak bir kaç ay sonra yaz gelir. Yani Salih ve tayfası için güne göç vaktidir. Stüdyoyu "çaylak" bir dostlarına devredip giderler. Bu olay, daha sonra "Çatı Müzik Stüdyosu" olarak devam eden, uzun bir hikayedir. Ama o başka zaman anlatılmalıdır.

Verdikleri konser sayısı az ama her biri ses getiren organizasyonlar olmuştur. Bunlar arasında 24 Aralık 1983 Hodri Meydan Kültür Merkezi'nde **Problem ve Deşarj** topluluk-

larıyla verdikleri bir konser vardır. Ve tabii ki 27 Nisan 1996'da Ortaköy Kültür Merkezi'nde çıktıkları solo ve son konserleri en önemlileri olarak hatırlanır. Bugün ne yazık ki bu topluluğun, hiç bir müzik kaydına ulaşamıyor. Speed hakkında fikir verebilecek, elde sadece bir kaç şarkı sözü, bir afiş ve bir fotoğraf var. Ha! Tabii ki bir de "Karga"

Son konser: 27 Nisan 1986 Ortaköy Kültür Merkezi'nde verdikleri son konserle perdeyi kapatır topluluk. 1995 yılında gaza gelip "haydi bir daha" deseler de olmaz. (Afiş: Tuncay Batıbeki, A4 ebat Fotokopi)

Raflarda Bu Ay

• YERALTI OPERASYONU - Hip hop toplama Kod Müzik

1995'de sert ifadeleri ve hızlı seslendirdikleri bir şarkının klibiyle Cartel geldi. "Öfke"nin yeni müzikal formunu sunuyorlardı. Parça, dışarıda yaşayan Türk'lere bir dayanışma çağrısı ve ırkçılara karşı bir uyan mesajı niteliğindedir. Mesajın ülkemizde muhatabı olmamasına karşın, albümleri iyi tuttu. İşin "Mesaj"ı bir yana, kapüşonlu shirtleri ve spreylere boyanmış bekleyenler başka bir işaret almışlardı. Hip-Hop, Rap ve bu tarzlarla etkileşim içine giren yeni çalışmalar, "Cartel" albümünün ardından hız kazandı. Hedef 12, Mikrofon Mafya ve Rapor 2, bu çizginin ciddi örnekleri olarak karşımıza gelenler oldu. Hele Rapor 2'nin Radical Noise ile yaptığı "Çiz" uzun zaman aşılamayacak bir örnek olacaktır. Camiinin emektarlarından, Tunç "Turbo" Dindaş'ın girişimiyle hazırlanan bu toplama, ülkemizin hip hop ve rap tarihine yeni bir start veriyor. Tunç kendi grubu Statik'in yanında, Nefret, Ses, Silahsız Kuvvet, Yener ve Susturucu'yla bu albümde bir arada. Yener ve Silahsız Kuvvete özellik-

• RESSAM ÇAĞLAR - Üşüme Çocuk Anadolu Müzik

Felaket sonrası çalışmalarıyla hatırlanır oldu artık adam. Kendi de böyle olsun ismezdi belki ama n'apsın. Daha önce 1997'de Dinar depremi sonrası "Dinar" adıyla yaptığı bir single çalışması çıkmıştı. Şimdilerde gündemde yine deprem ve yine Ressam Çağlar, ama bu kez konsept "sokak çocukları". Gitarlarda İzi Eli, Eray Altınbüken, İbrahim Aminov ve Cüneyt Akgün. Başta, Selçuk Karaman. Davulda Okan Duman, Neyde, Şükrü Altan şeklinde bir araya gelmişler. Çağlar, Beyoğlu piyasasında daha çok ressam olarak tanınıyor. Sokak çocuklarına verdiği Resim kurslarıyla takdir kazanmış. Bir iyi niyet çalışması olarak da Üşüme Çocuk adlı bir albüm çıkarmış. Takdire değer bir davranış.

• DUMAN - Eski Köprü'nün Altında NR1 Müzik

Bar gecelerinin üç aşına siması Batuhan Mutlugil, Bulue Bules Band'den Batu'nun oğlu, Ari Barokas, yakın zamana kadar bir "Serüven Azizi"ydi. Eski Mad Madam'dan Kaan Tangöze, bu dostlarıyla Duman'ın çekirdiğini oluşturmuş. Bu arada belirtelim, albümün davul kayıtlarında, Climb'dan Alan Kunakoğlu yer almış. Topluluğun solisti, Kaan Tangöze, üstad Münir Nurettin Selçuk ekolünün takipçisi olduğunu belli eden gazeli tarzıyla farkediliyor. Kayıtlar, İstanbul Kadıköy yakasında Stüdyo 18'de yapılmış. "Köprüaltı" "Hatun" ve Özdemir Asaf'ın dizelerinden esinlenerek, yazdıkları "Yalnızlık Paylaşmaz" keyifli çalışmalar.

İçelim, Dinleyelim, Güzelleşelim

Hayal Kahvesi:
Çarşamba: Deniz Kızı
Perşembe: Direnen Mızıkacılar
Cuma: Bulutsuzluk Özlemi

Peyote:
Perşembe: Zen
Cuma: Mor ve Ötesi
Cumartesi: Replikas

Hippos:
Pazar: Işığın Yansıması
Pazartesi: Yaşar Kurt
Cumartesi: Venüs (Erhan Gündem)

Jazz Stop:
Pazar: Tolga Çandar
Salı: Moğollar
Cuma: Engin Yörüköglü Band

Amazon
Yiyordu son göğsünü
Son dövüşten önceki gece,
Kel atı denizin

Paylaşma
Sen ellerimde,
Sen gözlerimde
Sen yüreğimde ol

Serinliğini soluyordu
Eşlenerek öfkeden...
Kudürarak kişniyordu
Korkusunu

Ben seni duymasam da
Başla bağırmaya...

Çünkü iniyordu tanrılar,
Bilimin dağlarından
Getirerek yanlarında
İnsanları ve tankları

Bir kafa çiz bana,
Bir çift bacak ve el...
"Bunlar senin" de bana.

Ki;
Seninle paylaşayım

Sözler: Orhan Orhon
Düzenlemeler: Speed

- Sana önemli bir şey söyleyeceğim.
- Hı, efendim?
- Sana diyorum, önemli bir şey söyleyeceğim.
- Ne gibi?
- Benimle "yöndeş damar devindiren sinirsel bir sürece" girer misin?

Aşk ve Börek

OKTAY TAFTALI

Genç adam şehir hatları vapurunun güvertesinde korkuluklara yaslanmış, boğazın iki yakasının keşiştiği uzak noktaya bakıyordu. Günlerden beri amansız bir gerilim içerisindediydi. Hayata ilişkin, çok olağan bir şeyi, insanların büyük bir doğallık içinde yaşamaları ve ifade etmemeleri gereken bir şeyi, bir türlü dile getiremiyordu. Ama bugün artık kararını vermişti, ne olursa olsun, akşam üzeri, dönüş vapurunda, günlerdir içini yakıp kavuran duyguyu ona ifade edecekti. "Seni seviyorum, seninle olan arkadaşlığımızı başka bir boyuta taşımak istiyorum. Ne dersin, bana eşlik eder, bu duyguları benimle paylaşıp mısın?" Gibi bir şeyler söyleyecekti. Belki biraz daha özenli, biraz daha kendine yakışır sözcükler bulmalı, belki biraz da gizemli bir ifadeyle ona duygularını açmalıydı. Aslında çoğunlukla kadınlar açık ve doğrudan ifadelerden etkilenmiyorlardı. Bir kadına durup dururken, doğrudan doğruya "seni seviyorum" demek daha baştan olayın büyüsunü yitirmek anlamına gelebilirdi. Hayır hayır, olaya renkli, büyüülü bir hava vermek gerekiyordu. Belki biraz da gizemsel olmanın yararı vardı. Galiba kadınlar, kendisini cömertçe dışı vuran erkeklerle pek fazla ilgi göstermiyorlardı. Çabucak keşfedilen bir adam, kadının gözünde çekiciliğini aynı hızla yitiriyordu. Oysa o, keşfedilmekle bitmeyecek, zengin bir kişiliğe sahip olduğunu varsayıyordu. Ama karşısındaki kadın, onun yalnızca, kendisini ele verdiği ilk birkaç cümleyi esas alıp o kadarıyla bütün bir kişiliğini çözdüğünü sanabiliyordu. Öyle ya, yeryüzünde de her türlü zenginlik bol bol mevcuttu ama herkes bu zenginliklerden ancak kendi yeteneğinin el verdiği ölçüde nasiplenebiliyordu. Yoksa, yoksa bunlar budala bir küçük burjuva aklın çıkarımları mıydı? Öte yandan senin keşfedilmekle bitmeyecek zenginlikte bir kişiliğin olsa ne yazar? Kadın seni kendi söz dağarcığının, kendi keşif sınırlarının içine alır ve seni o kadarıyla keşfettiğini sanır. Ama belki de öyle olmaz, belki o kadın da en az senin kadar veya daha zengin bir kişiliğe sahiptir, birbirini karşılıklı olarak ve her gün yeniden keşfedebilen, dayanılmaz derecede coşkulu ve heyecanlı bir ilişki söz konusu olabilir. Ama ya olmazsa, ya kadın buna olanak tanımaz ve seni ancak körün fili tanıdığı kadarıyla tanımaya kalkar ve bununla yetinir? Sonuçta bu yetersiz tanıma ve kadının kendi güvensizliğinden veya aşırı güveninden kaynaklanan diğer duygular nedenivle, bir özül "böreklenirsin" ki o

kadar olur. Adamın İstanbul Boğazı'na bakan yüzünde keyifli bir gülümseme belirdi. "Böreklemek", kadınlar üzerine yazdığı kitapla skandallara yol açan bir dostunun türettiği acımasız bir deyimdi. Dostu: "kadın börekçidir" derdi. "Erkeği sarar, katlar, paketler, fırına atar ve kızartır."

Adam yine abartılı şeyler düşünmeye başladığını ayırımsadı. İnsan sevdiği bir başka insan tarafından niye böreklenip fırına atılır? Bu gibi örnekler sevgi yoksunluğunun sonucu olsa gerekti. Yoksa sevginin olduğu yerde kadın istese bile, sevgiyi, kendisini seven adamı börekleyip fırına atabilir miydi?

Artık kadına duyduğu tek taraflı aşkı düşünmekten, bunu durmaksızın imgeleminden yeniden ve yeniden üretmekten adeta yorgun düşmüştü. Aslında olduğu gibi, apaçık, çıplak, riyasız ilanı aşk etmek en doğrusuydu belki de.

- Bak dostum sen bu kızı böyle elde edemezsin, kendine değişik bir hava vermen lazım.

- Ya elde etmek ne laf birader, ben bu kızı seviyorum, birlikte olmak istiyorum.

- Tamam ama kadınlar bu naif yaklaşımlara değer vermezler, ısrar edeceksin, üzerine gideceksin, ona fırsat tanımayacaksın ve yırtıcı bir kaplan gibi kadını kopartıp alacaksın.

- Hadi birader ya, ben insandan, özgür bir insandan söz ediyorum, sen neden söz ediyorsun. Ben sevdiğim kızı yırtıcı bir kaplan gibi yaklaşıp kadını gönüllü olarak, beni kendiliğinden sevip isterse bunun bir anlamı var. Yoksa olmaz öyle, kedi fare oyunu gibi, köşeye sıkıştırıp falan.. Hem sen ne diyorsun ya, öyle elde etmek falan, bana gelmez olum, ben solcuyum, kadın "meta" mı ki elde edeyim, ne lümpen tavırlar lan bunlar böyle...

Adam okul kantininde kendisine akıl veren arkadaşına öfke duymaya başlamıştı. Küçük burjuva kafasıyla kadını bir av gibi gören bu zihniyet, sevgiyi, insan ruhunu, tüm güzellikleri "meta" haline getirip tahrip ederek insanı onarılmaz bir yoksulluğa mahkum edebiliyordu.

- Hayır arkadaş sen yanıyorsun. Ben bu kızın yüzündeki aydınlık ifadeyi, ses tonundaki yumuşaklığı, iri lacivert gözlerindeki sevecenliği yok etme pahasına, ona "meta" muamelesi yapamam, ben onu seviyorum.

- Öyle değil dostum, asıl sen yanı-

yorsun. Bak sana yanıldığını gösterebilirim, istersen iddiaya girelim ben o manı-tayı iki günde araklarım.

- S...tir git lan yavşak. Benim aşık olduğum kıza hareket çekersen... seni var ya...

- Hareket çekmem ben, asılır kopartırım. Ama sen istemiyorsan çekil de, ben aradan çekilirim.

- Olum kırcam bi tarafını lan, filim mi çeviriyoz burda "çekil de çekileyim" ne demek lan. Bu kızdın uzak dur allah çarpsın ..kerim dalağını.

- Tamam tamam.

Adam, sırtarak uzaklaşan "öteki"nin ardından öfkeyle başını sallıyordu. Ancak öte yandan, yakın bir gelecekte Türkiye'yi sarıp sarmalayacak, "yeni tür" insan ilişkilerine alt bir ip ucunu da seziyor gibiydi.

Birlikte vapura binmiş, yan yana oturmuşlardı. Kadın elindeki kitabı sessizce karıştırırken, adamın içinde bulunduğu gerilimden habersiz gözüküyor, dahası adamın kendisine olan özel ilgisini hiç mi hiç ayırımsamıyordu. Öte yandan adam, bir an önce, onunla, günlerdir kendisini uğraştıran duyguları paylaşmayı kafasına koymuştu ama Allah kahretsin daha önceden tasarlayıp kurguladığı parlak cümlelerin hiç birisi aklına gelmiyordu, heyecan ve gerilimden belleği sıfırlanmış, vücut ısı neredeyse kırk dereceye ulaşmıştı. Oturduğu yerde ellerini yumruk yaparak sıktı, gözlerini sıkıca yumup derin bir nefes aldı. Sanki vapurdaki tüm yollar kendisini izliyordu, sanki herkes olanın bitenin farkındaydı. Boğulacak gibi olduğu anda nefesini bıraktı ve yanındaki kadına dönerek aniden:

- Sana önemli bir şey söyleyeceğim.

- Hı, efendim?

- Sana diyorum, önemli bir şey söyleyeceğim.

- Ne gibi?

- Benimle "yöndeş damar devindiren sinirsel bir sürece" girer misin?

Kadın şaşmıştı. Anlamakta güçlükle çektiği bu ani soru karşısında tuhaf tuhaf adama bakıyordu. Adam yineledi:

- Yani diyorum biz, ikimiz "yöndeş damar devindiren sinirsel bir sürece" girsek nasıl olur?

- O ne demek Allah aşkına, anlamıyorum ne süreci ne divorsun-sen?

Adam günlerce tasarladığı parlak, romantik ve gizemli cümlelerin hepsini unutmuş ve o anki duruma belki de en uygunsuz cümleyi, belleğinin tavan arasından, talihsiz bir biçimde bulup çıkartmıştı işte. Artık geri dönüş de yoktu ne yazık ki.

- Aşk diyorum yani, Lenin "Felsefe Defterleri"nde aşkı böyle tanımlıyor da o yüzden.

- İyi de bana ne Lenin'den? Hem şimdi sen bana ilanı aşk mı ediyorsun yani?

- E, evet öyle ediyorum da, bunu bize yakışır bir şekilde söylemek iste.. e, hem ikimiz de felsefe öğrencisiyiz... yani sıradan insanlar gibi şey diyemem... mesela. Ya ne biliyim işte ben solcuyum ya.

Adam her şeyi çarşafa dolaştırmıştı adeta. Neredeyse kendi sesini bile duymuyordu, kulaklarını korkunç bir uğultu bastırmış ve kan ter içinde kalmıştı.

Kadın gülmemek için kendini zor tutan bir tavırla adama bakıyordu.

- Evet ama ben senden hiç böyle bir şey beklemiyordum, yani ne bileyim, hem biz seninle zaten arkadaşız...

- Evet zaten arkadaşız da, bu arkadaşlığı başka tür bir... Neyse hemen cevap verme istersen düşün biraz.

- Peki düşünüyem bakalım. Biliyor musun bu sene yazlıkta Ankaralı bir çocukla tanıştım, tatil bitip biz İstanbul'a dönünce onunla ilişkimiz yalnızca uzaktan uzağa mektup arkadaşlığı oluverdi. Sanırım bu fazla yürümeyecek, bana biraz zaman tanırsan, belki sana olumlu bir cevap verebilirim. Ama şu cümleyi lütfen bir daha tekrarlar mısın, neydi o, hani süreç falan?

Adam çocuksu ve belki de budalaca ama bir o kadar da saf bir gururla arkasına yaslandı?

- Evet Lenin öyle söylüyor: fizyoloji bilimi açısından aşk "yöndeş damar devindiren sinirsel bir süreçtir"

Kadın ılımlı gözlerle adama bakarken bir yandan da hınzırca gülümsüyordu. Adam ise saf duygular içinde henüz oluşmamış bir aşkı yaşamaya başlamıştı bile.

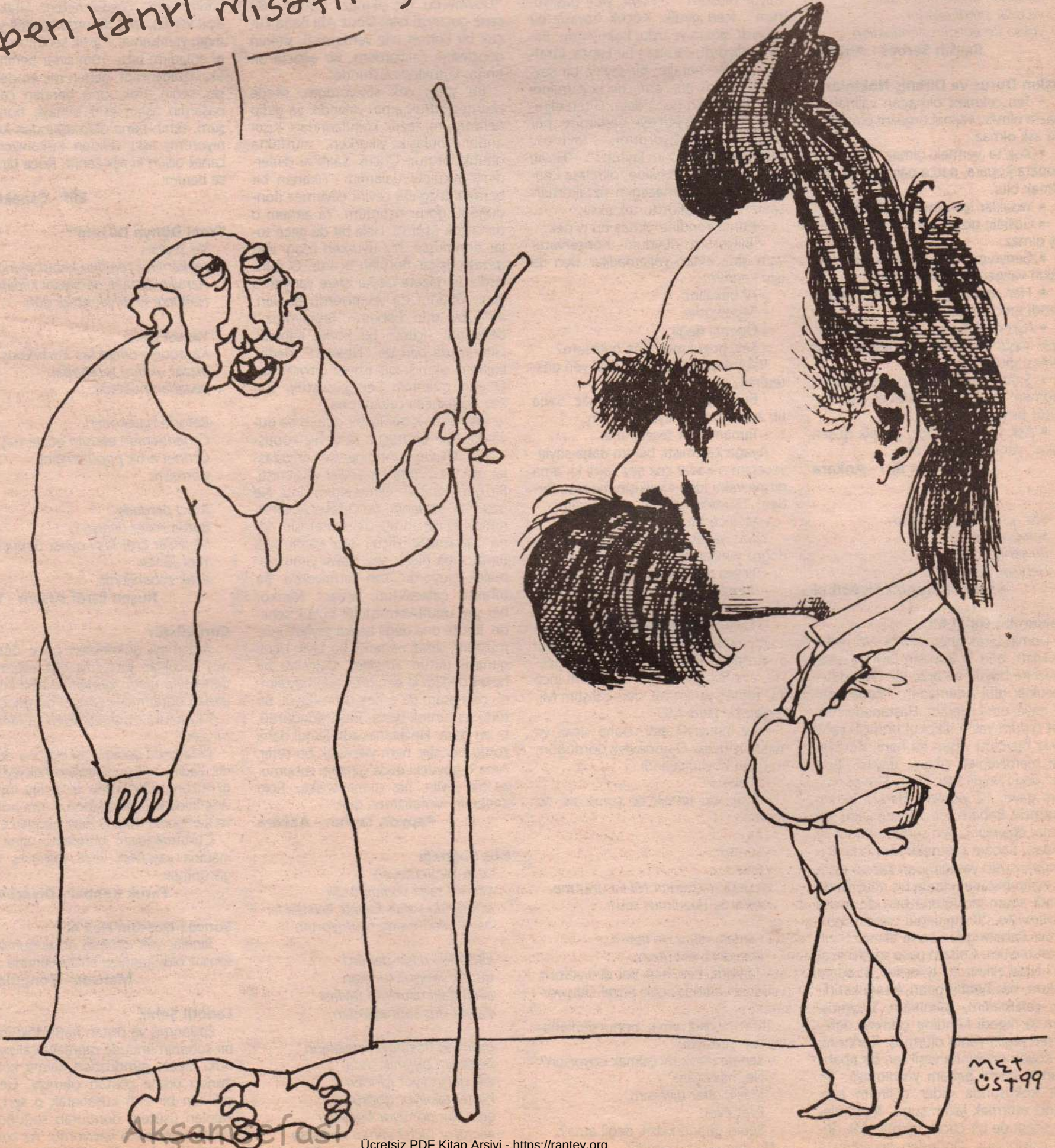
12 Eylül öncesinin karanlık günlerinden birisiydi vapur çıkışında herkes kimlik kontrolünden geçiriliyordu.

-Devam edecek-

TÜYAP'ta Öküz panelimizi tıka basa şenlendiren t m sevgili dostlara gani gani teşekkür...

ee, n'olmuş yāni,
ben de frederich
nietzsche'yim

eee, merhaba genç..
ben tanrı misafiri'yim

BUZAĞI

.İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

On Yedi Ağustos

*ben senden ayrıyken
bütün kentlerin Japonuyum
fotoğraf çekerek bulurum yolumu
düşene bir gül de ben veririm
moloz toparım geceleri
bilirsin sensiz bütün kentler
Tokyo'dur bana
bütün suratlar
takunyasız hamam
bir kadın ansızın regl olur
ve uzat şimdi ellerini
yoksa keseceğim benimkileri*

Emrah Serbes - Antalya

Aşkın Duruş ve Direniş Noktaları:

- Ten çekmesi olmadan vajinal orgazm olmaz, vajinal orgazm olmadan da aşk olmaz.
- Aşk'ta vermek olmaz, olsa olsa, kopara kopara, parça parça, yırtı yırtı almak olur.
- Yasaklar içerisinde örgütlenir.
- Gizlidir, gizemlidir, GLZ'lidir gösteriş olmaz.
- Geriye çekilmeler, ileriye atılmalar aşkın vazgeçilmez rotalarıdır.
- Her aşkın ayrı bir tanımı vardır, kendi mecrasında gelişir.
- Aşkı canlı tutan ayrılığın varlığıdır, tıpkı yaşamın tatlılığının ölümden saklı olması gibi.
- Şiddete sürekli karşı çıkılmasına rağmen kaçınılmaz şiddetler aşkı büyütür besler.
- Aşk yenik düşmez, "yenik düşen aşka" yenik düşenler olur.

Sizden Biri - Ankara

*Söz, yalın bir yankı olur
Soluğumda
Bu şehirde ben
Hep şair kaldım.*

Sanem Karagöz / İstanbul

Perşembe Geldi Mi

Demin biraz gitar çaldım. Yıl 1999, ay Mart, gün 5. Bundan tam 16 sene evvel ne büyük bir arzu idi. Öyle diğer çocuklar gibi zırlamadım. "Baba gitar al" diye, ama istedim. Hastanede sünnet oldum yazın. İlkokul bitmişti yeni, biraz büyüktü yaşım da hani. Yürüye- rek merdivenleri çıktım, dayım "Bra-vo" dedi, takdir etti. Eee adam olmuş- tum gayri, 12 yaşında. Herkes benim başımda, Babam yok. Akşam Oldu. İnsanlar eğleniyor, ben sünnet oldum ya- pondan. Babam çıkageldi sonunda. Sa- londaki süslü yatağımdan kapıya doğ- ru eğilip baktım, elinde bir gitar vardı. Şimdi adam olduğuma ben de sevin- miştim işte. "Buna değdi" dedim ken- dime. Babam gitarı verdi elime. Uzun uzun baktım. Çalsam çalar mıyım aca- ba? Nasıl çalınır ki? İyileştim, iyi adam oldum, bilemedim gitarı, kendi kendi- ne çalamadım, çalmadım. Duymuş- um ki; kendi kendine çalmayı öğre- nirsene eksik, yanlış olurmuş. Korktum. Köyün ortasında yeşil sarı bir apart- nandı, adımı babam yazdırmıştı. Te- zek kokusunda gider gelirdim eve. Akort ettirmek lazım şunu. Teyzeme- in sitesinde bir çocuk varmış, çok gü- zel çalışırmış. Önünden geçerken o

binanın, duydum bir gün sesini. Bal- konda çalışıyordu. Oturdum dinledim duvarın dibinde. Bir, üç, beş, on. Ah şu belediye otobüsleri de geçmese, bölmeseler şu ziyafeti. Sonunda kaptı- ğım gibi gitarı çıktım yukarı. Kapıyı O açtı, O yani gitarı çalan. Ara sıra görü- yordum elinde gitarla giderken. "Mer- haba" dedim, "Benim bir gitarım var da, akort edebilir misiniz?". "Sen bil- miyor musun?". "Hayır, yeni başlıyo- rum". İçeri girdik, Küçük havasız bir odaydı, sigara ve uyku kokuyordu. Bal- lık besliyordu camdan bir kapta. Etraf- ta kasetler, notalar, bir şeyler, bir şey- ler. Küçüktü oda ama ne kocamandı her şey. "Adın ne?" dedi. Gitarı elim- den alıp, akort etmeye başlamıştı. pür dikkat onu izliyordum. "Tayfun", "Ders alıyor musun Tayfun?". "Hayır, yani alacağım herhalde, olmazsa ken- di kendime öğreneceğim siz akortlar- sanız." Sanki akorttu tek eksik.

- Kendi kendine olmaz bu iş pek.
- Biliyorum, duydum. Konservatu- vara gidecektim yollamadılar. Ben de işte kendim...

- Al bakalım.
- Teşekkürler.
- Önemli değil.
- Şey, bozulunca yine getirsem?
Bak! dedi gitarın ucundaki yeri gös- tererek,

- Bunlarla oynama bozulmaz. Sana bir ara akort etmeyi öğretirim.

- Tamam, çok teşekkürler.
Ayağa kalkmıştı, benim daha söyle- yeceğim o kadar çok şey vardı ki, ama gitme vakti idi bir kalkışın manası. Bir- den! "Şu telin adı ne" deyiverdim.

- Mi ince Mi...
Yavaş yavaş sokak kapısının önüne doğru yürüyorduk, tam çıkarken;
- Bir ara uğra birkaç şey göstereyim.
- Tamam, harika... derken birden sözümü kesti,

- Öyle heyecanlanma, ders vere- mem, vaktim yok, birkaç bir şey hepsi o. Koşarak tezek kokularından geç- tim, eve. Mi Mi Mi işte bu tel Mi ince mi. Yemek yedim Mi, ders çalıştım Mi, Perşembe geldi Mi?

Yine kapıyı O açtı. Daha sıcak ve güleryüzlüydü. O güne dek gördüğüm en uzun boylu insandı.

- N'aber?
- İyidir, bu tel Mi de şurası ne, ilk perde?

- Fa
- Fa mı?
- Evet.
Fa dedim içimden Mi-Fa unutma.
- Akordu bozulmuş mu?
- Eh,
- Fa'dan sonra ne gelir?
- Ben ders veremem,
- Tamam, ben hep sizi dinliyorum, balkonun altında, çok güzel çalışıyor- sunuz.

İltifat değildi ama, bunu söyleme- nin tam sırasıydı.

- Sen de klasik mi çalmak istiyorsun?
- Ne, nasıl yani?
- Klasik gitar diyorum.
- Evet evet.

- Senin gitarın klasik değil ama?
Ne demekti bu şimdi? Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://www.pdfkitap.com/>

- Benim gitarım ne o zaman?
- Akustik, yani çelik telli, klasiğin ki naylon olur, bak benimkine.
- Biraz çalar mısın?
- Ben de böyle çalmak istiyorum.

Naylon tel taktım gitarıma, sesi li- monileşti yumuşadı. Üçüncü hafta adını öğrendiğim Oğuz abi de yumu- şamıştı. Mi Fa, Sol el, sağ el. Her gün. Doğru tut, kambur oturma.

- Ne zaman senin gibi çalacağım?

Hata yaptığımda parmağıma cet- velle vururdu, bazen çok kızır sigara yakmak için beni bahane ederdi.

- Kır şu parmağını, sabırlı olmalısın.
Günler telleri, aylar sesleri kovaladı. Dost olduk Oğuz abiyle. Özlem'di sev- gilisinin adı, eline yazmıştı Oğuz abi. "Dövme bu, hiç çıkmaz" diyordu. Bir sene geçmişti bile. Oğuz Abi bana kü- çük bir konser bile verdirmişti, sitenin gençlerine çalışıyordum. Bir ağacın al- tında, kütüklerin üstünde.

Bu siteyi çok seviyordum, sitede oturmuyorduk ama, yakındık ya gidip geliyordum, tezek kokularından. Kışın annem bulaşık yıkarken, mutfakta onunla oturur, Çocuk Saati'ni dinler- dim, öykülere daldardım. Yıkana bir bardağı tezgaha çevirir çevirmez don- duğunu görür üşürdüm. Ya annem o daha çok üşürdü. Hele bir de gece su- lar donmuşsa, biz uyurken aşağı inip gazete yakar boruları açardı. O gün- lerde de gazete başka işlere yarıyordu yani. Gitarım da sevmiyordu bunları, ama bir gün babam "Taşınıyoruz." dediğinde, içimizi bir korku kapladı. Gitarım da ben de "Nereye?" dedik. Lojman çıkmış, bu eziyet bitiyormuş. O gün gitarımla ben küsüştük, son kez Romance'ı çaldım ona.

Yeni evde karanlık bir oda, o da du- varda, tam bir buçuk sene hiç konu- şmadık. Ne Oğuz Abi, ne siteli arkadaş- lar, ne de... Yani bir şeyler eksilmişti. Bir gün yeniden elime aldım onu. Ne uzun bir zamandı, ne vefasızdık birbi- rimize. O ise en büyük numarasını so- na saklamıştı. Hiçbir şey çaldırmadı bana, ama hiçbir şey. Hepsi yarım ya- malak oluyordu. İzin vermiyordu. Bir bıraksa çalacaktım, ama... Nankör her şeyi unutuvermişti bir buçuk sene- de. Bense ona değil başka şeylere küs- müştüm, şimdi nedendi bu tavır. Uçup gitmişti bütün emekler. Öylesine bir heves değildi ki benimki, hep hayalim- di, çalmasam da o hep usumdaydı. Bir türlü inanmadı bana. Başa döndürdü, ta en başa. Ne acımasızdı. Şimdi daha zordu her şey, hem yalnızdık bu sefer. Ama o köydeki evde girmişti ruhumu- za bir şeyler, hiç çıkmayacaktı. Tıpkı annemin romatizması gibi.

Papyon Tayfun - Ankara

Düş Sağnağı

*uzak bir yerdeyim
ellerim sağır vadide bağlı
etrafımda yoluk kanatlı kelebekler
hayal yıkıntısında oturuyorum*

*karşımda dilsiz demirci
dudak yapıyor tunçtan
aklımdaki uzun yol tayfası
ölüyor düş sağnağından*

*biçimleri bozuluyor eşyaların
bedenim bulanık suda
ışık geçirmiyor içinden
bir tel takılıyor göğsüne
ağır ağır dönüyor burgular
acıyıyor hiçbir yanımda nedense*

Hamit Doruk - Erzurum

Bu Aşk, Her Şeyim Olan...

Vaziyetin -acınası mı- gündün gü- ne, değişiyorsun. Bitiyorsun, yok olu- yorsun, eriyorsun, ölüyorsun. Üzülü- yorum. Bu aşk, her şeyim olan aşk, öl- dükçe koca bi boşluk doğuruyor, her- şeyim biraz eksik kalıyor, aşk ölüyor. Bu aşktan kopup giden her parça sen- de doğuyor, öylesine şiddetle, ölümü- ne büyüyor sende, aşk seni esir alıyor ve oyunun ikinci perdesi başlarken rol- ler değişiyor. Bana ulaşan; vücudun- dan, ruhundan gönderdiğin tüm duy- gu, düşünce, elektrik... Olağan yalınlı- ğıyla hissedebiliyorum ve vaziyetim - acınası mı- gündengüne hissizleşiyor- um. Sır yok artık, buldum, çözdüm, anladım. Çok iyi sakladın, bulandırdın, bildirmedin, çözdürmedin. Ufak bir açık verdin, tam da orda başladı yaşı- dığın yanılsama, o artık senin; Aşk. Se- ni anladım; bitti. Tüm sırlar benim ar- tık, üzülüyorum, neden mi; en değerli şey senin artık, onu benden çaldın, başardın aşkın esiri olmayı; bombo- şum, senin bana olan aşkımdan kıska- nıyorum, aşkı senden kıskanıyorum. Lanet olsun ki aşk senin. Koca bir hiç- se benim...

Elif - Çanakkale

"Yeni Dünya Düzeni"

*Ve Şeytan...!
makamına yeniden kabul olunur.
Azrailin cenaze namazını kıldırıp,
Halislere imamlık ettiği gün.*

*Yasaklı Elma;
Karağorsa olmaktan kurtulmuş.
Bizzat, Adem tarafından
pazarlanmaktadır.*

*Reform hareketleri
Cehennemde etkisini göstermiş
Cennet artık popülerliğini
yitirmiştir.*

*İkinci perdede
Bütün roller değişmiş
Melekler Erol Taş'ı oynar olmuştur.
Yeni Jönler
Artık zebanilerdir.*

Ruşen Eşref Arslan - Van

Çürüyüştür

Ağlamayı gülmekten önce öğren- miş çocuklar, bir yıldız gibi ellerimiz- den kayıp giden zaman ve aşkı kitap- lardan öğrenmeye çalışan bir gençlik. Mutluluk, mutluluk kara taşlarında mı saklı?

Üstadında dediği gibi boşuna değil- dir, kadınlarımızın kilimlere nakşeyledi- ği hüznün. Vi de laylay, de loyloy, loyloy, vide loloy kulaklarda hep o aynı hüznün ve kamyonlar hüznün taşır gecelerce.

Çürümekteyim günbegün yine de inadına yaşamak veya yaşarmış gibi görünmek.

Faruk Kanbal - Diyarbakır

Sonsuz Dostum Nell'e:

Tanrılar yok etmesin dostluğumuzu, sonsuz olduğumuzu anladıklarında...

Manson - Zonguldak

Lanetli Şehir,

Paslanmış ve dıştan hafif dökülmüş bir sobanın önünde ısınmaya çalışıyor- duk. Gece, gündüzden kalma kabu- ğunun dışına çoktan çıkmıştı. Gece, çelikten bir zırh kuşanarak o sert ve kalpleri üşüten, donduran soğuğunu etrafa pervasızca yayıyordu. Az sonra yaktığımız ateş de sönecekti. Ateşin

sönmesi, ruhumuzun ışıklarının sönmesi demekti. O da yanımdaydı, ve gecenin acımasızlığına yenik düşmüştü benim gibi. Belki ilk defa o gece kendim için yaşamadığımı ve kendimin dışında biri için yaşadığımı kuvvetli duygularla keşfettim. Yine ilk kez geceye ve geceyi yaratan doğaya lanet ettim içimden. Lanetli şehrin o gecesinde, yine lanetli şehre zihnimde nefret edici cümleler geliştiriyordum. Tıpkı aşkın panzehiri nefret gibi...

Lanetli şehirde gündüzden kalma kabağınun dışına çıkan gecelerde birlikte lanet de ortaya çıkıyordu. Henüz kendimi çok küçük ve savunmasız buluyordum, hemen hemen her yönüyle dumura uğramış ve yenilgiye mahkum olmuştum. Hayat denilen günahların hiçbir yükünü kaldıramıyordum, ve bu yüzden de en olmadık acılara saplanıyor ve kime ait olduğunu bilmediğim kefaretlere ödüyordum. Sanki gecede açılan soğukun koynuna kötü ve buğulu, anlaşılması güç bir kabus gibi kendimi bırakıyordum. O kabusu da lanetli şehrin laneti sinmişti.

Ancak gapten bir ses yükseliyordu: - Git! Gidebilirsin... diye. Bundan sonra kabusum da yaratılmış olan o koyu ve sert karanlığı yırtarcasına sert adımlar atıyordum. Gördüğüm etkilendiğim ve gözlerimin ardına attığım bütün o unutmak istediklerim kafamda bir filmin hızlı hareket eden kareleri gibi canlanıyordu. Bu olmadık kabuslara göğüs germek istiyordum, çünkü o da vardı yanımda. Onun için yaşamalıydım. Onunla paylaştığım her kabus, hayatın da derinliklerinden çıkarılmıştı. Ne yalan söyleyeyim, ben de korkuyordum o da...

Korku, gittikçe bir zehir gibi bütün vücudumuza yayılıyordu. Sert bir kayadan ibaret midemize oturuyordu. Öylesine oturuyordu ki içimizdeki çocuğu dahi kıpırdatamıyorduk. Aşk, sevgi, şefkat, merhamet ve dürüstlük duyguları gitgide zayıflıyor ve kronik bir hastalığı andırıyordu.

Lanetli şehrin laneti bize de sinmişti artık. İçimizde yıllarca büyüttüğümüz o güzel, saf ve masum gözlü, hayata küskün gözlerle bakan çocuk öldürülmüştü artık. Tek çare, o çocuğu bir daha yaratmak ya da doğurmak. Yaratılacak olan o hoş kokulu çocuğu annem gibi sevdiğim sevgiliye bir ömür boyu sunmaktı.

Çok soğuk olmasına rağmen, o gecelerde, bende "ben" in tek amacı ve sevgilinin yaşama sebebiydi yaşam.

Ferhat Altun - Batman

Paslı Ayna

*şimdi giyinirken geceliğini
bir şehir
aynı göğe mi bakıyoruz*

Ciwan - Diyarbakır

Piç kurusundan Emrah'a

Günler, umutsuz bir kızın saralı bakışlarında yok olmak biliyordu. Sanki zaman kavramı yoktu veyahut ben başka gezegendeydim. Herşey o kadar basitti ki ve yapmacık, iğreniyordum çevremden. Kimseyle merhabalaşmak zorunda değildim ve yalnızlığıma çevremdekiler kadar azınası duygular beslemi-

yordum. Ama merhabalaştıklarım oluyor ve yalnızlığımdan şikayetçi olmadığımı çevremdekilere kanıtlamaya çalışıyordum. Tam anlamıyla "ben" ne zaman olacaktım. Yemek yemek acizlikti, o nedenle giderek zayıflıyordum, günlerce mide ağrısı çekiyor yine de yemiyordum. Kimine göre garip bir üstünlüktü, kimiye bunun üstünlük olduğunun idrakında bile değildi. Kollarımda jilet izleri hiç eksik olmuyordu ve onları saklamak gibi bir kaygım da yoktu. Önce korku, sonra artan meraklı gözlerle, kirli düşüncelere dalıyorlardı insanlar. Ve ben, derince izlerin cesaret istediğini söyleyerek, "bir gün en derini" ... cümlesini fısıldıyordum. Işıktan oldum olası kaniyor, nerede bir karanlık nokta varsa, zayıf bedenimi kollarım arasına alarak, bir taş yığını gibi kalakalıyordum saatlerce. Çokça ölümü düşünüyordum, bu saatlerde. Ve yaşamının ne derece anlamsız, boş olduğu kanaatine varıp, kendi ölümüne sevinç gözyaşıyla ön hazırlık yapıyordum. Ama her defasında uyuşmuş ayaklarımı uzatarak bozuyordum bu sihri. Çoğuna göre kimseye tenezzül etmeyen küstahın birisiydim. Öyleydim.

Bir gün; aylardır yaşadığım şehrin en ünlü yerine gitmeye karar verdim. Gittim. Şehir ayaklarımın altındaydı ve ölüm bir adımlık yakında. Sonra.. Seninle gözgöze geldik. Bakakaldık öylece. Bir hafta sonra tanıştık. Sen ilk gün sırdaşım oldun benim. Yalnızlığı aslında hiç sevmediğimi anladım seninle. Meğer ben ne kadar azmışım, tabağımı ilk defa, seninle gittiğimiz ucuz bir lokantada yarım bırakmadım. Geçmişimi sıyrıp sözlerinin önünde, çırpılp-lak kaldım. Hiç utanmadım ve titremedim ilk defa, geçmişten söz ederken.

Yeşili tanıdım seninle. Bir bahar günüydü. Camlarla çevrili bir parkta başka dudak sıcaklığını hissettirdim ilk defa.

Kendi ölümüm yerine, senin ölümünü düşünmeye başladım, başımı ellerimin karanlığına gömdüğümde, yaşamının değerini anladım, seni kaybetmenin kabus düşünde. Herkese merhabalar hediye ettim. İttatla hiç tanımadığımız yaşlı bir teyzeye dahi "İyi geceler" diyiverdim. Şaşırdın besbelli. Oysa ne değerliydi o sözcük, bir bilseydin.

Saçlarımı düzene sokmak için taramaya başladığım an, gözlerinde beni değiştirmedeki payınla övücünü gördüm. Haklıydın. Bana, emekleyen bebekmişim gibi yaklaştın. İlk ve yeni şeyleri bana seninle yaşattın.

Bir gün;

Geçmişimin, o çirkef acımasızlığı çıkıp geliverdi dudaklarıma. Çokça kiskançlıktan ve seni yitirme korkusundan yıkıverdim seni. Ne kolay bitti değil mi?

Şimdi ben bıraktığın yerden, sensiz, yapayalnız ama düşmeden yürümeyi öğreniyorum. Göreceksin bir gün, bir imza gününde geleceksin. Şunu bilmeni isterim; aylar geçip gidiyor ve ben, sen gibi başka kolların çelimsizliğine atamıyorum koca yüreğimi. Ve bil ki, sen ne derece unutulmaz, vazgeçilmez olduysan ben de...

Ben sende o derece sanem kalacağım. Ve yüreğindeki "Gel" sesine...

Bir gün... Cevap olacağım!

Dönüm Noktası - Malatya

Şimdi ne anlatsam inanmazsınız

*İsa ile beraber doğdum görmediniz
Ben Meryem'in cami avlusuna
bıraktığı çocuk
Fareler okşadı ilk kez bedenimi
Hindu tapınağında
Kutsal bir inekten içtim ilk sütümü
buluttan yatağında
Ve Kabe'nin dibinde öldüm
yalnız kimsesiz
Bir tek ahlata ağladı halime,
siz bilmezsiniz
Ben Muhammed'in perçemine
dokunmuş çocuk
Şimdi ne anlatsam inanmazsınız*

*Ben çizdim piramitleri Mısır da
oysa, ne çok öldünüz
Firavunla yan yana, yana yana
yatarız; sessiz sitemsiz
Çok dolaştık çeşlebi ile evliya
koydum adını
Mevlana yoruldu düşünmekten,
o söyledi ben yazdım
Ferhat tükendi delerken dağı,
o dinlendi ben kazdım
Yunus'u yalnız sanırsınız,
ben onunla çok gezdim
Veysel size şaka yaptı,
o ezgiydi ben gözdüm
Aslında siz beni bilirsiniz,
Bilirsiniz ama
Şimdi ne anlatsam inanmazsınız*

*Bir mimar vardı, adı Sinan
kendi umman
O başladı ben bitirdim kubbelerini
Bir Hazerfan vardı, adı Ahmet
kendi yaman*

*Ben ittim Galata'dan siz görmediniz
Benim adım insanoğlu
aslında tanırırsınız
Tanırırsınız ama
Şimdi ne anlatsam inanmazsınız...*

Bülent Delişmen
delisimen1@hotmail.com

Bir gün

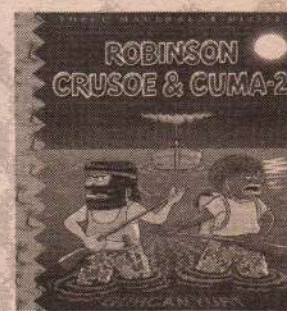
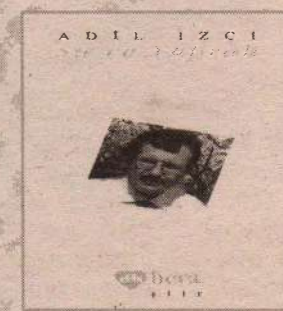
Bir kadın tanımıştım. Bana seni sormuştu, aşk. Seni sormuştu... Ne çok konuşurdum senin hakkında. Tutuldum o an, hiçbirşey yapamadım zeytin gözlerine baktıkça kadının, kalakaldım öylece. Gördüm gözlerindeki acıyı. Hiç aşık olmamıştı... Bana soruyordu... Ne anlatabilirdim ki ona? Beni anlamaya hazır mıydı hazırlamıştı kendini. Her söylediğini kabul eden, kanıksayan çocuklar vardır ilkokul öğretmenlerine aşık. Her söylediğini anlamak, ezberlemek isteyen, bilirsiniz onları. İşte öyleydi bu kadın. Dinliyordu can kulağıyla sessizliğimi. Anlamıştı beni. İşte o an o kadına karşı birşeyler oldu bende. Bunu anlatmam çok zor. Hep nefret ettiğim biriydi, hep ölmesini istediğim. Bunun için hep dua ettiğim, gerçekten ölmesini, çekip gitmesini istediğim o kadına aşık olmuştum. Zeytin gözlerine aşık olmuştum.

İşte aşk bu..

Dünyanın en ama en güzel duygusunu paylaşmak. Bu gerçekten güzel. Seni hiç unutmayacağım anne. Bu hep böyle.

Seni sevmeye başladım. Bunu sana söylemek güzeldi.

Emine - Uşak

Sayı: 67 / Aralık 1999

Sahibi: Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Metin ÜSTÜNDAĞ

Yayın Koordinatörü: Halice MERYEM Haber Merkezi: Ayhan BOZKURT, Hüseyin ALEMDAR, Oylum GÖLBASI Satış: Cüneyt AYDIN İşletme: Orhan AÇAR Grafik Uygulama: Mustafa DEVRİM, Mehmet Mert HOŞGÖR Dizgi: Cemal VANLI Montaj: Kadri ÇAVUŞOĞLU

Müesses: Ali YAVUZ Halide İplikçi: Suzan ERBAŞ Bina Görevlisi: Yasın ADIYKE Tel: 292 95 65 (4 HAT) Dahili: 117 / 121 Fax: 251 52 67 Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul Bası: İlcak Matbaası Doğum: Br-Yay

Abonelik için Tel: 0(212) 251 42 44 den Sevil ŞAPCI'ya da www.leman.com.tr adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi 0(212) 245 38 06 no'lu faks ile iletebilirsiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Yitik Değerlerimiz

Öküzdür
İnsanlar arasında dolaşsa da
İnsanlara yılışmayan
Tek yaratık

Bütün yollar seçimlere yürür diye mi?
Seçimlerden iğrendiği için mi?
Yavaş yavaş yürür
Bilemem

Sesi kalındır
Derisi kalındır
Bir partiye başkan olabilir istese

Ne yazık ki
Boynu da kalındır çok
Sığmaz kravatlara

.....
FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Hayat Kafe - 19 Kasım 1999

Akşamsetesi